JUUKSURITÖÖ ALUSÕPPE ÕPIKESKKOND

Koostajad
Kaja Seppel
Kertti Viru

Retsensent
Leili Liinak

Käesolev õppematerjal on valminud „Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegia 2007-2013" ja sellest tuleneva rakenduskava „Inimressursi arendamine" alusel prioriteetse suuna „Elukestev õpe" meetme „Kutseõppe sisuline kaasajastamine ning kvaliteedi kindlustamine" programmi Kutsehariduse sisuline arendamine 2008-2013" raames.

Õppematerjali (varaline) autoriõigus kuulub SA INNOVE´le aastani 2019 (kaasa arvatud).

„Selleks, et õppimine kujuneks viljakaks, tuleb see õppijale huvitavaks teha. Õpetamisega on lood samamoodi!“ A. Kidron

ARMAS ÕPPIJA!

Sisenesid veebipõhisesse õpikeskkonda, mis on mõeldud just sulle, kes sa tahad õppida ja saada väga heaks meistriks juuksuritöös.
Juuksuriks olemine ei tähenda ainult juuste värvimise, lokkimise või lõikamise tundmist – on suur vastutus olla spetsialist, kes aitab kliendil leida oma stiili ja muuta tema välimust.
Õpikeskkond on loodud selleks, et saaksid omandada kõik alusteadmised, -oskused ja -tegevused, mis juuksuriks saamisel vajalikud on.
Õpikeskkonna sisu loomisele andsid oma panuse paljud juuksuri eriala spetsialistid nii koolide, tööandjate kui juuksekosmeetikafirmade koolitajate seast.

Õpikeskkonna mõtlesid välja, panid kokku ja tegid huvitavaks:
Kertti Viru, Kaja Seppel, Annely Joa – tekstid,
Stina Seppel – illustratsioonid,
Roman Gorislavski – 3D animatsioonid,
Kätlin Penelope Russak – fotod,
Jörgen Paabu – filmiklipid,
Shingo Asano – 2D animatsioonid ja veebidisain.

Koostajad avaldavad tänu õpikeskkonna valmimise kaasaaitajatele:
Leili Liinak, Jana Anier, Kätlin Leokin, Sigrid Pachel, Maarja Roots, Martin Kullus, Anu Habakukk, Marili Maasen, Vesse Seppel, Katrin Valter, Anne Kuusemets, Martin-Edvard Ervin, Evelyn Hansberg, Margit Heeringas, Elise Ant ja ilusalong „Intersalon“ meeskond.

Tutvu esmalt õpikeskkonna juhendiga ja asu julgelt kasutama!

Selle õppematerjali koostamist toetas Euroopa Liit.

innove kutseharidus
2008 - 2013 KUTSEHARIDUSE ARENDAMINE SIHTASUTUS
Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond
Eesti tuleviku heaks

ÕPIKESKKONNA KASUTUSJUHEND

Siit leiad seletuse, kuidas õpikeskkond on üles ehitatud ja juhendi, kuidas seda kasutada.

- Õpikeskkonna peatükid leiad veebilehe paremal äärel asuvast rippmenüüst – pealkirjal klõpsates avaneb õppematerjal, mis on liigitatud alapeatükkideks teemade kaupa. Alapeatükid avanevad samast rippmenüüst – nii ei pea vajaliku materjali leidmiseks lehte üles-alla kerima.

- Kõiki tekste on võimalik välja printida. Animatsioone saad prinditud lehelt vaadata QR-koodiga, näiteks oma nutitelefonist.
- Mis on QR-kood?
  QR lühend tuleb inglisekeelsetest sõnadest quick response ehk kiire vastus. Tegemist on omamoodi vöötkoodiga, mis aitab kiiremini infot edastada ja lugeda. QR koodi lugemiseks tuleb nutitelefonis või tabletis käivitada vastav rakendus ning kood vastavalt rakenduses antud juhendile skaneerida. QR koodi skaneerijaid saab käivitada android tarkvaraga nutiseadmetele Barcode Scanner'st ja Apple iOS tarkvaraga nutiseadmetele Scan'st.

- Õpikeskkonna peatükke ilmestavad teemakohased illustratsioonid, fotod, ja tabelid. Neidki saad vajadusel välja printida.
-
- Teemade veelgi paremaks mõistmiseks leiad peatükkides filmiklippe, 2D- ja 3D animatsioone.

- Filmiklipid klienditeenindusest ja juuste lõikamisest on näitlikud situatsioonid reaalsetest olukordadest.
- 2D-animatsioonid on kokku pandud nii, et klõpsates kujundil (geomeetriline kujund, soeng, habe, vuntsid), saad asetada selle valitud näo- või kehakuju peale.

- 3D-animatsioonidel klõpsates ja hiirega pilti liigutades saad vaadata „pildi sisse". Animeeritud joonised liiguvad üles-alla, vasakult-paremale, eest-taha ja pilti sisse suumides.

- Õpikeskkonna peatükid ja alapeatükid lõppevad harjutuste, kordamisküsimuste või probleem-ülesannetega.

- Harjutused on lünktekstid, kus tuleb tühikusse kirjutada õige sõna või väljend. Harjutuste all olevale „Kontrolli vastust“ nupule vajutades näed oma tulemust (õige/vale). „Vaata õigeid vastuseid“ nupuga näed õiget lahendust. „Proovi uuesti“ nupule vajutades tühistuvad kõik eelnevalt kirjutatud sõnad ja lahendamist tuleb alustada uuesti algusest.

- Kordamisküsimusi on teema lõpus enamasti rohkem, kui sulle testis esitatakse. Küsimused on valikvastustega, kus on võimalik ühele küsimusele valida mitu vastust. Küsimuste all olevale „Kontrolli vastust“ nupule vajutades näed oma tulemust (õige/vale). „Vaata õigeid vastuseid“ nupuga näed õiget lahendust. „Proovi uuesti“ nupule vajutades tühistuvad kõik eelnevalt valitud vastused ja lahendamist tuleb alustada uuesti algusest.

- Iga õpikeskkonna peatükk on koostatud juuksuri erialast lähtuvalt ja iluteeninduse erialade riikliku õppekava (vastu võetud 19.06.2014 määrusega nr 37) moodulite kohaselt loogilises järjekorras.

SISUKORD

Peatükk 1 KLIENDITEENINDUS 15

1.1 KORREKTNE JUUKSUR 16

1.2 JUUKSURI 10 KLIENDITEENINDUSLIKKU KÄSKU 18

1.3 KLIENDI 10 ESMAST VAJADUST 19

1.4 KLIENDITEENINDUS 20

Klient saabub salongi 20

Kliendikonsultatsioon 22

Kliendikonsultatsiooni võlusõnad 24

Näide: 24

Kliendi ettevalmistamine teenuseks 25

Kliendisuhtlus teenuse ajal 26

Arve esitamine ja kliendiga hüvasti jätmine 27

1.5 KUI KÕIK EI SUJU NII NAGU PEAKS? 28

Arusaamatused 28

1.6 KLIENT SOOVIB BRONEERIDA AEGA 29

1.7 SUHTLEMINE KLIENDIGA TELEFONI TEEL 30

1.8 KUIDAS KOGUDA KLIENTUURI? 31

KORDAMISKÜSIMUSED 32

Peatükk 2 JUUSTE JA PEANAHA HOOLDUSE ALUSÕPE 35

2.1 NAHA EHITUS 36

Dermis ehk pärisnahk 37

Alusnahk ehk hüpodermis 38

2.2 NAHA FUNKTSIOONID 39

TÄHTSAD MÕISTED 40

HARJUTUS 2.1 41

2.3 JUUKSEKARVA OSAD 42

Juuksejuure struktuur 42

2.4 JUUKSEKARVA MOODUSTUMINE 44

2.5 JUUKSEKARVA TÜVE STRUKTUUR 45

TÄHTSAD MÕISTED 49

HARJUTUS 2.2 50

2.6 JUUKSEPIGMENT 51
TÄHTSAD MÕISTED 52
HARJUTUS 2.3 53
2.7 JUUSTE KEEMILINE KOOSTIS 54
pH 54
Juuksekarva koostis 56
Juuksesillad ehk -sidemed 57
TÄHTSAD MÕISTED 61
HARJUTUS 2.4 62
2.8 JUUKSE KASVUTSÜKKEL 63
TÄHTSAD MÕISTED 66
HARJUTUS 2.5 67
2.9 JUUKSENÄÄPSU KASVUMUSTER 68
TÄHTSAD MÕISTED 69
2.10 JUUKSE TEKSTUUR 70
LOKKIS JUUKSED 75
TÄHTSAD MÕISTED 77
HARJUTUS 2.6 78
2.11 NORMAALNE PEANAHK JA JUUKSED 79
2.12 KUIV PEANAHK JA JUUKSED 80
2.13 RASUNE PEANAHK JA JUUKSED 82
TÄHTSAD MÕISTED 83
2.14 JUUSTE PESEMINE JA HOOLDUS 84
VESI 85
ŠAMPOON 86
Šampoonide tüübid 88
PALSAM 90
Palsamite tüübid 92
TÄHTSAD MÕISTED 95
HARJUTUS 2.7 96
2.15 PEA PESEMINE 97
2.16 PEANAHA MASSAAŽ 98
2.17 PEANAHA JA JUUSTE HÄIRED NING 102
PEANAHA HÄIRED 102

Kuiv kõõm ... 103
Rasune kõõm ... 103
Seborroiline dermatiit ... 103
Kõõma ravi ... 104
Alati ei ole tegemist kõõmaga! ... 105
Tundlik peanahk ... 106
Peatäid ... 107
JUUSTE HAIGUSED ... 108
TÄHTSAD MÕISTED ... 110
HARJUTUS 2.8 ... 111
2.18 JUUSTE KAHJUSTUSED ... 112
Ilmastiku kahjustused ... 112
Mehaanilised kahjustused ... 114
Kuumakahjustused ... 114
Kosmeetilised kahjustused ... 114
Kääri- ja noalõikuse kahjustused ... 115
Ületöötlus ... 115
TÄHTSAD MÕISTED ... 116
2.19 JUUSTE VÄLJALANGEMINE ... 117
KOKKUVÕTE ... 124
KORDAMISKÜSIMUSED ... 125
Peatükk 3 **JUUKSURI LOOMINGULISE TÖÖ ALUSED ... 129**
3.1 PUNKT ... 130
3.2 JOON ... 131
HORISONTAALSED JOONED ... 132
VERTIKAALSED JOONED ... 134
DIAGONAALSED JOONED ... 135
ALAKAAR JA ÜLAKAAR ... 137
KONTUURJOON ... 138
PIND ... 141
3.3 KOLMEMÕÕTMELINE VORM ... 142
3.4 NÄOKUJUD ... 143
ÜLESANNE 3.1 ... 144
ÜLESANNE 3.2 ... 160

3.5 KEHATÜÜBID 163
LIIVAKELLAKUJULINE 164
Pirnikujuline 165
KOLMNURKNE 166
RISTKÜLIKUKUJULINE 167
RUUDUKUJULINE 168
ÜMMARGUNE – ÕUNAKUJULINE 169
3.6 JUUKSELÕIKUSTE KUJUD 170
Ümar kuju 171
Ühtlane järguline juukselõikus 171
Ovaalne kuju 173
Kasvav järguline juukselõikus 173
Kandiline kuju 175
Massiivne juukselõikus 175
Gradueeritud juukselõikus 179
3.7 KUJUNDUSELEMENDID 181
Pinnatekstuur 182
Värv 186
ÜLESANNE 3.3 188
ÜLESANNE 3.4 190
3.8 KUJUNDUSPÕHIMÕTTED 195
Kordumine ehk jäljendamine 196
Vaheldumine 200
Kulgemine ehk sujuv üleminek 204
Kontrast 210
TÄHTSAD MÕISTED 213
JUUSTE LÕIKAMINE. 214
Peatükk 4 **HABEMETE JA VUNTSIDE LÕIKAMINE 214**
4.1 EELTEADMISED JA TARVIKUD JUUSTE LÕIKAMISEL 216
Pea anatoomiline jaotus 216
Juuksekasvuala jaotus 217
Juuksetüüp 218
Juuksuri asend juuste lõikamisel 220
Kliendi pea asend juuste lõikamisel 221
Juuksekontuur 222

Juuste loomulik kasvusuund ja pööris ... 223
Tarvikud juuste lõikamisel ... 224
4.2 JAOTUSED JUUSTE LÕIKAMISEL ... 226
Kesklahk ehk otsejaotus ... 226
Jaotus kõrvast kõrvani ehk ristijaotus ... 228
Lõikuse jaotusjoon ... 229
Jaotuse jagunemine alajaotusteks ... 230
4.3 LÕIKUSJOONED JA JUUKSESALGU TÕSTENURGAD JUUSTE LÕIKAMISEL 231
Juuksesalgu tõstenurk ehk gradueeritud lõikusjoon ... 231
Kontrollsalk ... 232
Lõikusjoon ... 233
Lõikuse kujundlik joon ehk lõikusvorm ... 234
Gradueerimine ... 236
Pealagi ... 237
Tukk ... 239
4.4 LÕIKUSSTIIL, LÕIKSTEHNIKAD JA LÕIKUSSKEEM ... 241
Lõikusstiil ... 241
Tömplõikus ... 242
Punktlõikus ... 243
Fileerimine ... 244
lõikusskeem ... 245
4.5 JUUKSELÕIKUSE PÕHIVORMID ... 246
4.6 MASSIIVNE PÕHIVORM ... 247
1.Ühepikkune massiivne põhivorm ... 247
2.Kuklast ette pikenev massiivne põhivorm ... 249
3.Eest taha pikenev massiivne põhivorm ... 251
4.7 GRADUEERITUD PÕHIVORM ... 253
1.Madala gradueeringuga ette pikenev põhivorm ... 253
2.Kõrge gradueeringuga põhivorm ... 256
4.8 KASVAV JÄRGULINE PÕHIVORM ... 258
4.9 ÜHTLANE JÄRGULINE PÕHIVORM ... 260
TÄHTSAD MÕISTED ... 262
HARJUTUS 4.1 ... 263
ÜLESANNE 4.1 ... 264
ÜLESANNE 4.2 ... 268

4.10 HABEME JA VUNTSIDE LÕIKAMINE 271
Tarvikud habeme ja vuntside kujundamisel 272
Habemete kujud 273
Vuntside kujud 276
Habeme ja vuntside lõikamine 278
TÄHTSAD MÕISTED 280
ÜLESANNE 4.3 281
Peatükk 5 **JUUSTE STRUKTUURI PÜSIMUUTMINE 283**
5.1 KORDAMISKÜSIMUSED 287
5.2 JUUSTE STRUKTUUR 288
5.3 JUUKSED KUI TÖÖTLEMISE OBJEKT 291
TÄHTSAD MÕISTED 292
HARJUTUS 5.1 293
5.4 JUUSTE STRUKTUURI PÜSIMUUTMISEL KASUTATAVATE AINETE KEEMILINE KOOSTIS 294
pH 294
Lokivedelike koostisosad 296
Lokivedeliku toimeaeg ja lokkimise tulemus 297
Neutraliseerijad 298
Lokkimisjärgne töötlus juuste keratiini tugevdamiseks 299
HARJUTUS 5.2 300
5.4 ETTEVALMISTUS JUUSTE KEEMILISEKS LOKKIMISEKS 302
Lokitulemust mõjutavad faktorid 302
Konsultatsiooni ja diagnoosi leht 303
Lokkimisel vajaminevad tarvikud 304
5.5 TEGEVUSED JUUSTE KEEMILISEL LOKKIMISEL 306
Pea pesemine 306
Rullide keeramine 307
Lokivedeliku pealekandmine 309
Lokivedeliku toimeaeg 310
Proovirull 311
Loputamine ja neutraliseerimine 312
Järeltöötlus 314
Lõppviimistlus 315

Erinevad lokikeeramise tehnikad 316
TÄHTSAD MÕISTED 318
5.6 MIKS KAHJUSTAB JUUSTE STRUKTUURI PÜSIMUUTMINE JUUKSEID? 322
KORDAMISKÜSIMUSED 323
JUUSTE VÄRVIMINE 328
Peatükk 6 **Juuksekarva anatoomia 329**
6.1 NATURAALNE PIGMENT 330
TÄHTSAD MÕISTED 331
HARJUTUS 6.1 332
6.2 VÄRVIRING 333
Primaar-, sekundaar- ja tertsiaalvärvid 333
Vastandvärvid 334
Värviring 335
TÄHTSAD MÕISTED 336
HARJUTUS 6.2 337
6.3 OTSETOIMIVAD PIGMENDID 338
6.4 OKSÜDEERUVAD PIGMENDID 339
6.5 VÄRVI LIIK JA TOIME 340
Näide: 342
TÄHTSAD MÕISTED 343
HARJUTUS 6.3 344
6.6 AKTIVAATOR EHK VESINIKPEROKSIID 345
6.7 JUUSTE HELEDAMAKS VÄRVIMINE 346
6.8 JUUSTE HELEDAMAKS PLEEGITAMINE EHK BLONDEERIMINE 347
HARJUTUS 6.4 348
6.9 JUUSTE TUMEDAMAKS VÄRVIMINE 349
HARJUTUS 6.4 350
6.10 HALLIDE JUUSTE VÄRVIMINE 351
Näide: 352
6.11 JUUSTE TOONIMINE ENNE JA PÄRAST JUUSTE VÄRVIMIST 353
Eelpigmenteerimine 353
Värvieemaldus ehk blondeeriv pesu 353
Näide: 354

Juuksevärvi ületoonimine 354
Näide: 355
6.12 VÄRVIKAART 356
Tumedusaste 356
Põhitoonid ja värvinüansid 357
Näide: 357
6.13 JUUSTE TUMEDUSASTME MÄÄRAMINE 358
Näide: 358
6.14 KLIENDIKONSULTATSIOON 359
Kliendikonsultatsiooni etapid 360
6.15 NAHATEST 362
6.16 JUUSTE VÄRVIMISE PROTSEDUUR 363
Värvimise ettevalmistused 363
Juuksejuurte värvimine 365
Näide: 366
Juuste triibutamine 367
Näide: 368
Näide: 369
Värvi mahapesemine 370
Lisavahendid värviprotsessis 371
6.17 GRUPITÖÖ 372
KOKKUVÕTE 373
TÄHTSAD MÕISTED 374
KORDAMISKÜSIMUSED 375
Peatükk 7 **SOENGUKUJUNDUS 380**
7.1 SOENGUKUNSTI AJALUGU 381
7.2 MUINASAJAST UUSAJANI 382
Muistne Egiptus (3000 aastat e.m.a) 382
Muistne Rooma (8. sajand e.m.a – 5. sajand m.a.j.) 383
Muistne Kreeka (8. sajand e.m.a – 6. sajand m.a.j.) 384
Keskaeg (5. – 15. sajand) 385
Renessanss (12. – 17. sajand) 386
Barokk ja Rokokoo (17. – 18. sajand) 388
7.3 19. SAJAND 390
1800 – 1900 390

7.4 20. SAJAND 391
1900 – 1910 391
1910 – 1920 392
Vesilainete aeg – 1923 – 1930 393
Vesilaine kujundamine 395
1930 – 1940 397
1940 – 1950 398
1950 – 1960 399
1960 – 1970 401
1970 – 1980 403
1980 – 1990 404
1990 – 2000 405
7.5 21. SAJAND 406
TÄHTSAD MÕISTED 407
7.6 SOENGUTE KUJUNDAMISEL VAJAMINEVAD VAHENDID JA TARVIKUD 408
Kammid 409
Juukseharjad 410
Soengurullid ja tangid 411
Föönid 413
Muud tarvikud 414
Soengute viimistlusvahendid 415
7.7 KONSULTATSIOON ENNE SOENGU TEGEMIST 417
TÄHTSAD MÕISTED 418
7.8 SOENGUTE PÕHITÜÜBID 419
7.9 RULLISOENGUD JA NENDE KUJUNDAMINE 420
Rullide keeramise pinge 422
7.10 JUUSTE TUPEERIMINE 425
7.11 FÖÖNISOENG 427
Ohutustehnika soengu tegemisel 430
7.12 SOENGUPROTEES EHK SOENGUTÄIDIS 431
Soenguproteesi paigaldamine 431
Juukseklambrite ja -kummide kinnitamine 432
TÄHTSAD MÕISTED 435
7.13 NÄOKUJUD JA SOENGUKUJUD 436
Kolmnurkne näokuju 436

Kandiline näokuju 437
Ümar näokuju 438
Ovaalne näokuju 439
Ümberpööratud kolmnurkne näokuju 440
Südamekujuline näokuju 441
Ristkülikukujuline näokuju 442
Rombikujuline näokuju 443
ÜLESANNE 7.1 445
ÜLESANNE 7.2 447

Peatükk 1

KLIENDITEENINDUS

Klientide teenindamine on juuksuritöö kõige kergem ja samas ka kõige raskem osa. Miks see nii on?

Teeninduse kvaliteet määrab ära selle, kas kliendist saab püsiklient või mitte. Halba teenindust ei heasta ka see, kui juuksur on üliprofessionaalne, perfektsete ametioskuste ja laialdaste teadmistega.

Kuidas kliente hästi teenindada?

Esmatähtis on kliente austada ja alati anda endast parim. Kliendid on juuksuritöös kõige olulisemad, sest nemad tagavad sissetuleku ja edu. Teiseks tuleb kliendile iga tegevuse juures näidata, et ta on salongis oodatud ja teretulnud külaline.

Kuidas seda teha?

Õpikeskkonna peatükis „Klienditeenindus“ räägimegi tegevustest, mis tagavad korrektse ja hea teeninduse juuksurisalongis. Praegu, kui veel õpid, on sul vaja need tegevused täpselt selgeks saada. Hiljem, kui oled kogenenum, tulevad need iseenesest, nii ka sinu edu juuksurina.

1.1 KORREKTNE JUUKSUR

Kliendid ütlevad sageli, et nad valivad juuksurit selle järgi, milline on juuksuri enda soeng. Tegelikult hindavad nad alateadlikult kogu juuksuri välimust. Juuksur peab välja nägema korrektne, stiilne ja hoolitsetud ehk andma oma välimusega infot, et ta on oma eriala spetsialist ning tema hoolde võib klient end julgelt usaldada.

Järgnevalt mõned soovitused, kuidas juuksur saab näha välja korrektne ja samas tunda end hästi ja mugavalt juuksuritööd tehes:

Kingad.
Jalanõud peavad olema mugavad, heas seisukorras, moodsa väljanägemisega ja värskelt puhastatud. Soovitav on, et töökingadel oleks all paari sentimeetrine konts, mis on oluline just ergonoomilistel põhjustel. Kõrged stilettod võib jalga panna tööle tulles ja sealt koju minnes, aga töö ajaks tuleb leida midagi juuksuritööks sobivamat. Plätud ja kingad, mille varvaste osa on lahtine ei ole juuksuritööks sobivad jalanõud. Samuti tasub meeles pidada, et juuksurisalong pole spordisaal.

Riided.
Korrektne juuksuri riietus on puhas, triigitud ja mugav. Mugav ei tähenda aga seda, et tööl võiks käia dressides. Samuti peavad riided olema parajad ja ükskõik, mida mood ka ei dikteeriks, peavad seelikud jääma pikkusesse, milles on sobilik ka kummarduda. Sama käib ka madala värvliga pükste, nabapluuside, ilma käisteta toppide ja sügava dekolteega pluuside kohta. Juuksuri visiitkaardiks on tema töö, mitte tema keha koos iseärasustega.

Juuksed.
Soeng on juuksuri visiitkaart. Kindlasti ei saa nõuda, et juuksur oleks tööl kogu aeg värske soenguga, kuid pestud juuksed, värske värvitoon ja korrektne lõikus on kohustuslikud.

Meik.
Kerge meik on peaaegu kohustuslik, kuid tuleb vältida nn ületuunimist. Sõjamaalingud ja ekstravagantsused ei tekita usaldust.

Värske hingeõhk.

Klient ei mõista seda, et olete just teinud suitsu, joonud kanget kohvi või et lõunaks söödud kartulisalatis oli sibul sees. Tema tunnetab seda ebameeldivusena, mis võib lõppkokkuvõttes hakata mõjutama tema salongieelistust. Suuõhu värskendajad olgu juuksuril alati kaasas.

Parfüüm ja teised kehalõhnad.

Juuksuri töös on palju liikumist ning higistamine on loomulik. Sellel põhjusel peab juuksuril alati olemas olema deodorant, mis teda ka kõige kriitilisemal hetkel hätta ei jäta.

Parfüümi kasutamine töö juures on lubatud, kuid seda tuleb kasutada tagasihoidlikult ja kindlasti tuleb vältida liiga tugevaid ja intensiivseid lõhnu. Parfüümiga üledoseerimine mõjub sama ebameeldivalt kui higilõhn.

Küüned.

Ka siin kehtib sama reegel nagu juuste ja meigi puhul – korrektne, hoolitsetud, kuid tagasihoidlik. Suurte maalingutega küünised tuleb jätta puhkepäevadeks. Samuti peab iga juuksur teadma, et juuksesalkude eraldamiseks on olemas kammid mitte pikad küüned.

Ehted.

Need kaunistused peavad olema tagasihoidlikud juba sellepärast, et võivad jääda tööd tehes ette ja vigastada klienti või juuksurit ennast. Kindlasti tuleb vältida lopsakaid kaelaehteid.

Mobiiltelefon.

Tänapäeval on oluline olla kogu aeg kättesaadav, aga juhul, kui juuksur teenindab klienti, siis ta peab olema 100% kliendi päralt. Telefonile on võimalik vastata siis, kui hetkel teenust ei osutata. See on nii ka siis, kui telefoni kasutatakse klientide registreerimiseks.

1.2 JUUKSURI 10 KLIENDITEENINDUSLIKKU KÄSKU

1. Klient ei häiri kunagi sinu tööd!
2. Alusta igat kontakti hea tuju ja naeratusega!
3. Kasuta kliendi poole pöördumisel tema nime!
4. Pea meeles, sina oledki salongis kliendi jaoks!
5. Ära vaidle kliendiga, püüa teda mõista!
6. Ära ütle kunagi “ma ei tea”!
7. Anna nõu ainult erialaselt!
8. Täna klienti!
9. Tee komplimente!
10. Ära keeldu – paku lahendusi!

1.3 KLIENDI 10 ESMAST VAJADUST

1. Vajadus olla teretulnud.
2. Vajadus saada teenust õigeaegselt.
3. Tunda end mugavalt.
4. Vajadus kindlustunde järele.
5. Vajadus olla mõistetav ja arusaadav.
6. Vajadus saada abi ja toetust.
7. Vajadus saada tunnustust.
8. Vajadus tunda end olulisena.
9. Vajadus olla äratuntud ja meeldejäetav.
10. Vajadus lugupidamise ja tähelepanu järele.

1.4 KLIENDITEENINDUS

Klient saabub salongi

PANE TÄHELE!

- *Esmamulje tekib 10 - 15 sekundi jooksul.*
- *Esmamuljet pole võimalik korrata!*

Kõige kiiremini on head esmamuljet võimalik hävitada nii, et salongi saabunud inimesest ei tehta välja ja ta peab ise töötajatega kontakti otsima.

Esmamulje tekkimisel osaleb inimesel neli meelt:

- **nägemine – silmad,**
- **kuulmine – kõrvad,**
- **haistmine – nina,**
- **kompimine – käed.**

Klient otsustab juuksuri erialase pädevuse üle oma meelte abil.

Klienditeenindus on protsess, mis koosneb mitmest etapist:

1. **Esimene samm:**

Kliendiga kohtudes on juuksur positiivne, siiras ja rõõmsameelne – see annab kliendile signaali, et ta on oodatud. Kliendil tekib muuhulgas ka kindlustunne, et teenus on usaldusväärne ja kvaliteetne.

Kui juuksuril ei ole võimalik kliendile kohe vastu minna, siis saab talle ka lihtsalt noogutades märku anda, et teda on märgatud.

Juhul, kui klient saabub varem või tal tuleb muul põhjusel oodata, tuleb talle see aeg võimalikult mugavaks teha, pakkudes ajaviitmiseks näiteks ajakirju, juua vm.

Klienti ei häiri ootamine, kui talle seletatakse, mis põhjusel see viivitus on tekkinud. Teadmatus on kõige ärritavam ja see võib ära rikkuda kogu kliendisuhte.

Klienti tuleb juhendada, kuhu ta saab paigutada oma isiklikud asjad. See on oluline nii siis, kui klient võtab ära oma üleriided kui ka siis, kui ta istub juuksuritooli ja soovib kuhugi asetada oma käekotti ning muid isiklikke asju.

Kliendikonsultatsioon

Selleks, et teenuse osutamine õnnestuks, tuleb teada saada, millised on kliendi ootused ehk, mida klient tegelikult soovib.

Võib juhtuda, et klient ei tea täpselt isegi, mida ta soovib või ei oska seda seletada. Mõnikord ei pruugi kliendi poolt soovitu, olla juuksuri arvates parim lahendus. Kui juuksur ei oska kliendile nõuandeid anda ja tema poolt soovitut pakkuda – on klient rahulolematu. Selleks, et klient oma arvamust ja seisukohta muudaks, tuleb temas tekitada usaldus.

2. **Teine samm:**

Usalduse tekkeks ja selleks, et vestlus kliendiga kujuneks ladusaks, ei tohi klient olla juuksurist madalamal tasapinnal – kui klient istub ja juuksur seisab, siis on jõudude vahekord ebavõrdne. Usaldusväärne vestlus saab tekkida ainult siis, kui vestluspartnerid on võrdsetel tasapindadel. Usaldusväärse konsultatsiooni alustamiseks tuleb juuksuril istuda kliendiga samale tasapinnale nii, et jutuajamine saaks toimuda näost näkku.

3. **Kolmas samm:**

Kui juuksur on kliendi soovid välja selgitanud ja asub analüüsima kliendi juuste olemust, siis muutub ta spetsialistiks. Nüüd seisab juuksur püsti ja klient istub. Juuksur on professionaal, kes näeb seda, mida klient ei näe.

Kliendikonsultatsiooni võlusõnad

Näide:

Juuksurisse tuli klient, kelle juuksed olid suvega pleekinud. Ta ütles juuksurile, et nii blond ta küll olla ei taha. Juuksur värvis tema juuksed tumepruuniks – mitu tooni tumedamaks, kui klient mõtles.

Selliseid situatsioone tuleb salongitöös mõnikord ette ja selleks, et neid vältida, peab täpsustama igat kliendi mõtet ja lauset. Võluküsimused on järgmised:

- Mida täpselt tähendab?
  „Mida täpselt tähendab liiga blond?“
- Kuidas see täpselt välja näeb?
  „Kuidas täpselt näeb välja teie soovitud juuksetoon?“
- Millega võrreldes?
  „Millega võrreldes on see juuksetoon liiga blond?“
- Mis juhtub kui...?
  „Mis juhtub, kui juuksetoon tuleb soovitust tumedam?“

Sellised on avatud küsimused ehk küsimused, mille puhul klient saab võimaluse vastata pikemalt. Juuksur, hea kuulajana, võib sellisel viisil saada väga olulist infot kliendi tõeliste soovide ja eelistuste kohta.

Küsimuste illustreerimiseks on otstarbekas kasutada värvinäidiseid ja pilte, sest visuaalne materjal aitab kliendi soovidest paremini aru saada.

Kinnised küsimused on sellised, millele saab vasta kas „ei“ või „ja“. Ka neid küsimusi kasutatakse kliendikonsultatsioonis, kuid ainult siis, kui soovitakse saada kliendi käest kinnitust. Üldjuhul algavad sellised küsimused sõnaga „kas“.

- *Kas see juuksetoon on piisavalt tume?*
- *Kas teeme nii nagu on sellel pildil?*

Kui juuksur tahab aga kliendile soovitada midagi sellist, mille peale viimane pole ise tulnud, tasuks lauseid alustada järgmiselt:

- *Mina soovitan teile ...,*
- *Teile sobiks just see, sest ...* (põhjenduse lisamine tugevdab argumenti),
- *Teile oleks kasulik, sest ...* (põhjenduse lisamine tugevdab argumenti),

Kliendi ettevalmistamine teenuseks

Kui klient on end mugavalt juuksuritoolis sisse seadnud, tuleb ta nö kinni katta, et tema riided ja isiklikud asjad ei saaks juhuslikult teenuse osutamise käigus kannatada.

4. **Neljas samm:**

Kliendi kaela ümber pannakse kaelapaber ning siis asetatakse tema ümber kliendikate ehk peleriin. Kaelapaber on oluline eelkõige hügieeni seisukohalt.

Alles nüüd on klient valmis minema pesutooli, ootama värvi peale kandmist või mõnd muud juuksuriteenust.

5. **Viies samm:**

Juhul, kui enne teenuse osutamist tuleb pesta kliendi juukseid, siis on oluline, et peale pesutoolist tõusmist, seotakse talle korrektselt pähe rätikust turban. See on oluline eelkõige põhjusel, et klient saaks, ka peale pesutoolist tõusmist, tunda end kindlalt ja hästi ning ei peaks teiste salongisolijate ees häbenema oma märgi ning sassis juukseid ja pähe suvaliselt vajutatud froteerätikut.

Pesutoolis tuleb klientilt küsida, kas tal on mugav ja kas veetemperatuur on sobiv. Peale pea pesemist võiks kohe alata uus teenus. Juhul, kui klient peab ikkagi ootama, tuleks tema eest hoolitseda samuti nagu siis, kui ta peab ootealal oma aega ootama. Kui ooteaeg mingil põhjusel pikaks venib, võib kliendile pakkuda mõnda teist kiiremat teenust, näiteks maniküüri. Siinkohal on taas oluline, et tagatud oleks kliendi korrektne välimus ka märgade juustega.

Videot saab vaadata järgneval lingil.

https://www.youtube.com/watch?v=JYiH6gDv8RM

Kliendisuhtlus teenuse ajal

Kliendiga suhtlemise teemade valikul tuleb olla tähelepanelik, et teema ei tunduks talle liiga ebamugav või pealetükkiv. Kindlasti on huvitav kliendiga rääkida mõnest põnevast filmist või elusündmusest. Sageli soovivad kliendid ise pajatada oma elust, sest juuksuritool on nende jaoks puhkamise- ja sageli ka suhtlemise koht, kuid juuksur ei tohi unustada, et tal on siinjuures täita teistsugune ülesanne.

Hea juuksur on hea kuulaja ja klientidele kindlasti meeldib selline teenindaja, kes neile kogu oma tähelepanu pöörab. Lubamatu on see, et juuksur hakkab oma lugudega klienti tüütama – sellisel juhul on kuulajaks hoopis klient ja ta ei tunne, et kogu tähelepanu on pööratud tema soovidele ja vajadustele.

Teenuse ajal peab juuksur jagama kliendile järgmist infot:

- selgitama, mida ta täpselt hetkel teeb,
- täpsustama, milliseid vahendeid kasutab ja miks ta just neid kasutab (*„Teile sobib see sellepärast, et...“*),
- tutvustama toodete hinnaklassi,
- näitama kliendile tooteid ning võimaldama kliendil neid katsuda ja nuusutada,
- selgitama, millist tehnikat ta kasutab lõikuse ja soengu tegemisel.

Teenuse lõppedes, või kui vahepeal on toimunud suured pikkuse vms muutused, tuleb kliendilt kindlasti küsida, kas ta on rahul – *„Kas nii sobib?“*

Teenus loetakse lõpetatuks siis, kui klient on seda kinnitanud. *„Kas teile sobib nii või sooviksite midagi muuta?“*

Arve esitamine ja kliendiga hüvasti jätmine

Kui klient on teenusega rahul, liigub juuksur temaga koos administraatori laua juurde, kus toimub teenuse eest tasumine ja kliendi ära saatmine.

6. **Kuues samm:**

Juuksur esitab arve ja jätab kliendiga hüvasti.

Arvet esitades on juuksur kohustatud selgitama, millest see koosneb ehk tal tuleb üle korrata kõik teenused, mida kliendile osutati. See annab kliendile kinnituse, et juuksur ei mõtle niisama hindu välja ning arve põhineb ametlikul hinnakirjal.

Enne kliendiga hüvasti jätmist tuleb talle pakkuda ka võimalust broneerida järgmine külastus. Küsitluste tulemustest on selgunud, et tervelt 20% klientidest jätab siis salongi tagasi tulemata, kui neil pole võimalust broneerida uut aega kohe peale teenust.

Teenus lõppeb siis, kui juuksur on oma kliendiga hüvasti jätnud. Ideaalses olukorras seisab juuksur kliendi kõrval kuni hetkeni, kui viimane on endale üleriided selga pannud ja uksest väljunud. Juhul, kui järgmine klient juba ootab, jätab juuksur kliendiga hüvasti peale arve tasumist ning usaldab kliendi ärasaatmise salongi administraatorile.

1.5 KUI KÕIK EI SUJU NII NAGU PEAKS?

Arusaamatused

Mõnikord võib juhtuda, et klienti on valesti mõistetud või ei ole teenus õnnestunud täpselt nii, nagu peab või on mõni muu arusaamatus hakanud segama kliendi ja juuksuri vahelist suhtlust.
Kuidas sellist olukorda lahendada?
Arusaamatuste korral on kõige mittesobivam käitumine see, kui juuksur hakkab ennast kaitsma ja õigustama. Juuksuri eesmärgiks peab olema kliendiga heade suhete säilitamine, mitte talle nö koha kätte näitamine. Klient on see, kes tagab juuksurile töötasu olemasolu.
Ebameeldivas olukorras võib käituda järgmiselt:
Vabandada kliendi ees, et selline olukord tekkis. See ei ole alistumine ega alla andmine – niimoodi väljendab juuksur mõistmist, et on olemas viga või probleem, mis on hakanud segama normaalset kliendisuhtlust.
„Mul on väga kahju. Ma vabandan, et selline olukord sai üldse tekkida."
Juuksur peab olema nö avatud olekuga – ta ei tohi anda kehakeelega märku, et on võitlusvalmis. Kinnist olekut sümboliseerivad ristatud käed, jalg üle põlve istumine ja kliendist eemale hoidmine. Kliendil palutakse istuda ja juuksur istub ka ise, et olla kliendiga samal tasapinnal, nagu ka kliendikonsultatsiooni ajal. Niimoodi suudetakse üksteist paremini mõista ja istudes on ka raskem voli anda agressiivsetele emotsioonidele, kui seistes.
Kliendi mure tuleb ära kuulata ja talle märku anda, et teda mõistetakse.
„Te saite niimoodi aru..., Teile tundus see liiga tume".
Välja tuleb pakkuda omapoolne lahendus olukorrale. Arusaamatusi on võimalik kõige kiiremini lahendada nii, et pakutakse välja lahendus. Kui juuksur ei oska sobivat lahendust või klienti rahuldavat lahendust pakkuda, siis võib kliendilt küsida, kuidas ta sooviks, et tekkinud ebameeldiv olukord lahendataks.
Pakkuda võiks midagi lisaks, sest alati saab teha veel midagi, mis aitaks viga parandada, nt pakkuda oma abi, anda täiendavat infot, uurida järele, soovitada, pakkuda alternatiive jne.
Oluline on tänada klienti, et ta juhtis tähelepanu kitsaskohale ning andis juuksurile võimaluse edaspidi sarnaseid olukordi vältida.

1.6 KLIENT SOOVIB BRONEERIDA AEGA

Klient helistab või tuleb salongist läbi, et broneerida endale juuksuri juurde aeg.

- Sellise soovi puhul tuleb kõigepealt uurida, millised ajad kliendile sobivad.
- Juhul, kui klient ei ütle kindlat aega, tuleks talle esimesena pakkuda neid aegu, mis tavaliselt väga kiiresti ei täitu.
- Arvestada tasub sellega, et klient ei ole teenindajaga samas situatsioonis ning märkmiku välja otsimine jms võib aega võtta.
- Kui klient on oma valiku teinud, tuleb kindlasti kokkulepitud aeg veel üle korrata kinnitamaks, et üksteist on sarnaselt mõistetud.
- Võimalusel tuleb kliendile kaasa anda ka kirjalik nimekaart, kuhu on märgitud kokkulepitud teenuse aeg.
- Ideaalne on, kui klient saab päev enne kokkulepitud aega ka meeldetuletussõnumi.

1.7 SUHTLEMINE KLIENDIGA TELEFONI TEEL

Telefonile on viisakas vastata peale kolmandat helinat. Vastates tuleb end tutvustada. Lubamatu on paluda kliendil helistada tagasi mõnel teisel ajal või teisel numbril. Ise tagasihelistamist õigustab ainult see, kui küsimust ei suudeta lahendada koheselt ja nii tuleb seda ka kliendile põhjendada.

Telefoniga rääkimise juurde ei kuulu:

- söömine – klient kuuleb ainult matsutamist,
- joomine – klient kuuleb ainult lonksatusi,
- suitsetamine – klient kuuleb ähkimist ja puhkimist,
- teised telefonikõned – keskenduda tuleb täielikult kliendile,
- suhtlemine teiste inimestega – ajab kliendi segadusse,
- kokkuvõtvalt – kõik veel nimetamata tegevused, mis ei ole seotud selle konkreetse telefonikõnega.

Telefonisuhtlus erineb tavalisest suhtlusest selle poolest, et klient ei näe seda, mis toimub juuksuri ümber. Näiteks juhuslik kolleegile suunatud naeruturtsatus võib mõjuda alandavalt ja solvavalt, sest klient ei näe, et juuksuri kõrval seisab tema kolleeg.

Telefoniga rääkides on soovitav **naeratada**, sest:

- inimesed tajuvad intuitiivselt, kui naeratatakse ja tuntakse siirast rõõmu helistamisest. Positiivsus on enamasti nakkav,
- ülespoole tõstetud suunurgad muudavad kõne pehmemaks.

1.8 KUIDAS KOGUDA KLIENTUURI?

Klientuuri kogumine on juuksuritöö üks alustalasid, sest iga töö peab selle tegijat üleval pidama ning juuksuri jaoks on tema klientuur just elatusallikas.

Edukas klientuuri kogumine sõltub mitmetest teguritest:

- pidev valmisolek teenuse osutamisel,
- enesereklaam sõprade ja tuttavate hulgas,
- konkurente ei tohi kritiseerida,
- kõigis ja kõiges peab püüdma leida midagi head – kindlasti tuleb seda teha enne oma kriitika esitamist,
- klienti peab suhtuma positiivselt ka siis kui ta on otsustanud teenust mujalt osta,
- kliendile tuleks teha väikeseid kingitusi (testrid, soodustused, pakkumised telefoni teel, erilised vastutulekud),
- huvitavat juttu rääkides, ei ole soovitav kasutada inimeste nimesid jms,
- kliendil peab laskma rääkida ja kliendi jutu vastu tuleb huvi üles näidata,
- juuksur ei nõusta klienti elulistes küsimustes ja ei vaidle kliendiga,
- alati peab pakkuma parimat teenust,
- lähtuda tuleb sellest, mis sobib kliendile ja kohandada see siis parima lahendusega.

Kindlasti pole võimalik klientuuri koguda juuksuril, kes:

- süüdistab või ähvardab klienti,
- käsutab või õpetab klienti,
- on kliendi suhtes ükskõikne ja üleolev,
- annab mõista, et ei taha leida lahendusi.

KORDAMISKÜSIMUSED

Millised väited on õiged?

Aja broneerimine

1. Telefonile tuleb vastata nii kiiresti kui võimalik. Telefon ei tohiks heliseda rohkem kui kolm korda.
2. Räägitakse aeglaselt ja selgelt, eriti telefonis.
3. Kliendilt küsitakse alati, kas ta soovib mõnda kindlat aega.
4. Kui kliendil ei ole kindlat soovi, pakutakse talle esmalt välja kaks erinevat aega ning alustatakse kellaaegadest, mis ei ole eriti populaarsed.
5. Igaüks vastab telefonile omal viisil, oluline, et seda tehakse sõbralikult.
6. Telefonivestlused tuleb hoida nii lühikesed kui võimalik ja vältida aegade ülekordamist.
7. Kui salongis käib kiire töötegemine, võib telefonil lasta heliseda.
8. Telefonivestluse ajal naeratatakse ja tehakse seda juba enne kõne alustamist, sest naeratus muudab vestluse pehmemaks ja seda on „näha".

Ooteaeg

1. Klienti märgatakse kohe, kui ta siseneb salongi. Olles hõivatud, tuleb vähemalt silmside saavutada.
2. Esimene küsimus peab alati olema: „Kas teil on aeg kinni pandud?"
3. Kliendile naeratatakse, et tervitada teda sõbralikul moel.
4. Esmakohtumisel ei pea teenindaja ennast, enne tööga alustamist, nime pidi tutvustama.
5. Klienti ei aidata tema mantlite, käekottide jms paigutamisel, see võib jätta imeliku mulje.
6. Kliendile antakse teada, miks tal tuleb oodata ja vabandatakse tekkinud olukorra pärast ning tehakse ooteaeg talle võimalikult mugavaks.
7. Kliendile pakutakse jooke, ajakirju jms, et täita viivitusest tekkinud ajatühimikku.
8. Kui salong on väike või avar, ei pea me klienti juhatama.

Kliendi nõustamine

1. Kui aega on vähe, ei ole vaja nõustamisega aega raisata.
2. Püsikliendid on tuttavad ja nad ei vaja nõustamist.
3. Igal kohtumisel saab klient infot oma juuste ja peanaha seisundi kohta.
4. Kui klient soovib teada hindasid, siis ta kindlasti küsib.
5. Toodete ja teenuste hindu täpsustatakse ja nimetatakse nõustamise ajal.
6. Kõiki soengusoovitusi on mõttekas täpsustada visuaalse materjaliga.
7. Nõustamine on iga teenuse ja protseduuri osa.
8. Juuksurid ei ole müüjad ja sellepärast ei pea nad rääkima müügitoodetest.

Juuste pesemine

1. Pesutoolis tuleb vältida igasugust segamist, et klient saaks rahulikult lõdvestuda.
2. Pea pesemine on väsitav ja tüütu kohustus, sellepärast tuleb seda teha nii kiiresti kui võimalik.
3. Kõikidele klientidele meeldib tugev peamassaaž.
4. Kliendi käest küsitakse vee temperatuuri ja massaaži tugevuse sobivuse kohta.
5. Enne pea pesemise alustamist tuleb kliendi riided kinni katta.
6. Kliendil peab olema võimalikult mugav ja veendumaks selles, me küsitleme klienti.
7. Klient ei pea teadma, millise šampooniga tal pead pestakse.
8. Kui kliendile midagi ei meeldi või tal on ebamugav, annab ta sellest kindlasti koheselt teada.

Peale juuste pesemist

1. Kliendid vajavad pikalt ooteaega, et harjuda oma märja väljanägemisega.
2. Kliendid on harjunud olema märgade juustega ja ooteaeg ei ole neile ebameeldiv.
3. Kliendi juuksed tuleb katta käterätiturbaniga.
4. Juuksur kannab hoolt selle eest, et aeg pea pesemise ja lõikuse vahel oleks minimaalne.
5. Kliendi ooteaega võib „segada" ajakirjade, jookide jms pakkumisega.
6. Kliendile meeldib ootusärevus enne lõikust ja tal tuleb lasta rahulikult omaette olla.
7. Kui klient vajab lugemismaterjali või soovib midagi juua, siis ta kindlasti küsib.
8. Kui klient peab pikalt ootama enne järgmist teenust, võib talle vahepeal pakkuda muid salongiteenuseid.

Juuste lõikamine

1. Klient usaldab juuksurit ega vaja selle tegevuse ajal mingeid tüütuid selgitusi.
2. Kliendid tahavad rääkida ja sellepärast puudutatakse ainult teemasid, mis ei räägi nende soengust.
3. Juuksur peab olema saanud, juba enne töö/protseduuri alustamist, infot kliendi soovide ja tahtmiste kohta.
4. Oluline on juukseid lõigata väga kaua, sest siis on klient valmis ka selle eest maksma.
5. Juuksur on valmis selgitama oma igat tegevust.
6. Juuksur peab olema oma töös täpne ja loominguline.
7. Juuste lõikamine on kliendi jaoks tõeline nauding ning teda ei huvita, mis täpselt toimub.
8. Kogu protsessi vältel informeeritakse klienti võimalikest pikkuse muutustest jms.

Viimistlus

1. Juuksur seletab kliendile, milliseid tooteid ta kasutama hakkab.
2. Juuksur selgitab kliendile, kuidas ja milliseid tehnikaid kasutades talle soengut tegema hakatakse.
3. Kui klient tahab mingit kindlat soengut, siis ta ka kindlasti küsib seda.
4. Klienti informeeritakse ka toodete hindadest, mida talle viimistluseks soovitatakse.
5. Hindadest räägitakse ainult siis, kui klient küsib.
6. Kliendilt küsitakse alati, kas on midagi, mida tuleks muuta, enne kui töö lõpetatakse.
7. Kui klient vajab kas viimislustoodet või harja jms, siis ta kindlasti küsib.
8. Klienti ei huvita, millega soengut tehakse – tähtis on tulemus.

Arve

1. Kliendile selgitatakse, millest arve koosneb.
2. Kliendi aitamine vajadusel, riietumisel ja muudel sellistel protseduuridel, on ajast ja arust.
3. Klientidel on alati kiire ja sellepärast ei ole oluline, kuidas nad lahkuvad.
4. Kui klient tahab leppida kokku järgmist kohtumist, siis ta kindlasti küsib seda.
5. Juuksur soovitab kliendil registreerida ka järgmine kohtumine.
6. Juuksur tänab klienti, sõbraliku naeratuse saatel, et ta külastas salongi.
7. Hüvastijätt on oluline, sest lõpumuljel on väga püsiv mõju.

Peatükk 2

JUUSTE JA PEANAHA HOOLDUSE ALUSÕPE

Juuksed on inimese kauneim aksessuaar – nende värvist, tekstuurist ja stiilist moodustub visiitkaart, mida tahes-tahtmata kõikidele ulatame.

Individuaalne juuksehooldus ja soengustiili loomine eeldab põhjalikke teadmisi nii juuste struktuurist, kasvust kui ka nende iseloomust.

Teadust juuksekarva ehituse ja selle kõrvalekallete kohta nimetatakse **trihholoogiaks**. See tuleb kreekakeelsest sõnast *trichos* (juuksed) ja *ology* (teadus).
Juuksur peab võimalikult palju teadma nii juuste ehitusest ja olemusest kui ka sellest, kuidas juuste eest hoolt kanda ja neid tervena hoida. Sama olulised on teadmised naha ehitusest, sest juuksed saavad alguse just nahast.

Õpikeskkonna peatükis „Juuste ja peanaha hooldus“ tulebki juttu naha ja juuste ehitusest. Põhjalikumalt peatutakse juukse ehitusel ja sellel, millised protsessid toimuvad juukses juuksekarva mehhaanilisel töötlemisel ja/või keemiliste reaktsioonide käigus. Tutvustatakse juuksekarva ehituse anomaaliaid ja antakse nõu, kuidas juuste ja peanaha haigustega toime tulla.

2.1 NAHA EHITUS

Naha pealmiseks kihiks on **epidermis ehk marrasknahk**, mille all on **dermis ehk pärisnahk**. Pärisnaha all on rasvkude **hüpodermis ehk alusnahk.**

Epidermis ehk marrasknahk

Naha pealmine ehk väline kiht on 0,05 - 0,2 mm paksune veresoonteta **epidermis ehk marrasknahk**.

Epidermis koosneb:

- **Sarvkihist**
- **Sõmerkihist**
- **Kasvukihist**

Epidermis uueneb umbes 30 päevaga.
Sarvkihi moodustavad tuumadeta keratiini sisaldavad rakud. See naha kiht on paksem taldadel ja peopesadel ning õhem kulmudel ja suguelunditel.
Epidermises ei esine veresooni, kuid siia ulatuvad närvilõpmed.
Marrasknaha pealmise kihi - sarvkihi rakud on surnud ja täidetud **vees lahustumatu valguga ehk keratiiniga**.
Marrasknahas paiknevad värvi- ehk pigmenditerakesed (pigment = **melaniin**), mis kaitsevad organismi liigse päikesekiirguse eest ja annavad nahale värvuse.

Dermis ehk pärisnahk

Pärisnahk on marrasknaha all paiknev sidekoeline kiht, mis sisaldab elastseid kiude ning on seetõttu veniv, painduv ja sitke.

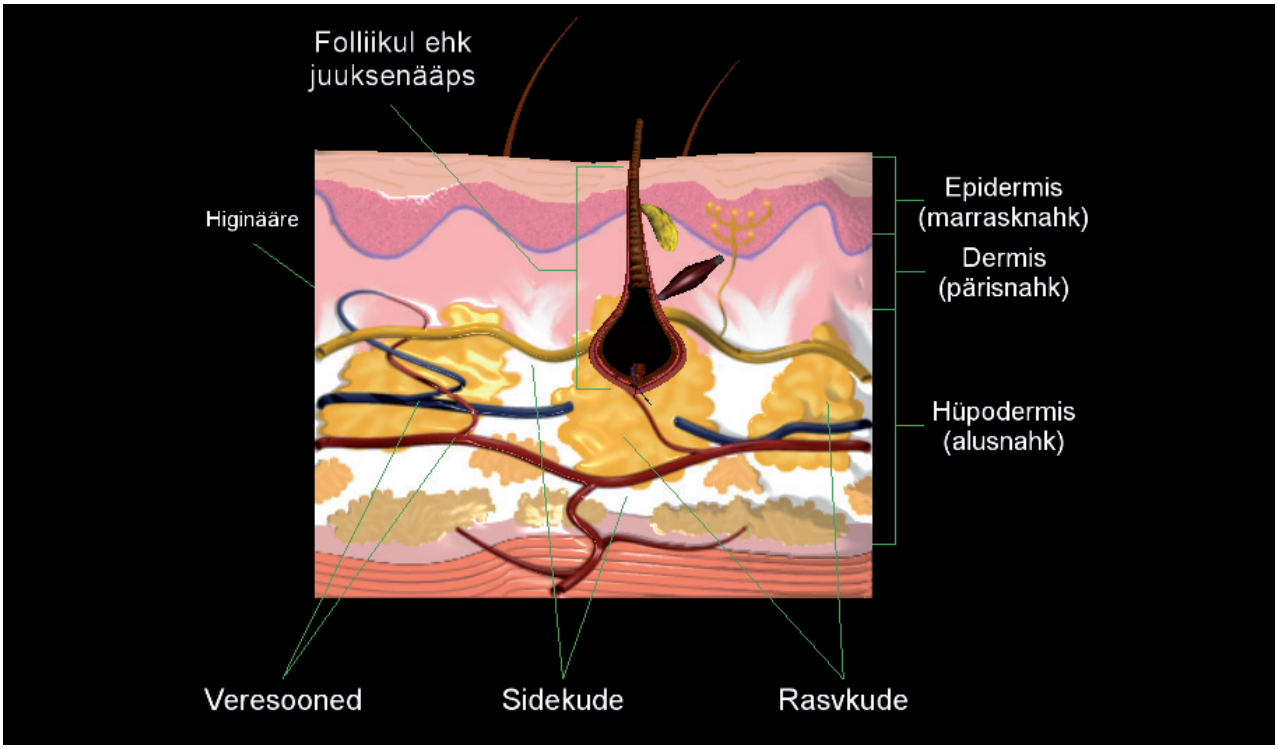
Pärisnahk koosneb kahest kihist. Kohe epidermise all on **papillaarkiht ehk näsakiht** ja seejärel **retikulaarkiht ehk võrkkiht**. Pärisnahas paiknevad ***karvanääpsud,*** veresoonte võrgustikud – väikesed **arterioolid** ja **kapillaarid** ning **venoosne- ehk äravoolusüsteem**.

Pärisnahka läbib **lümf** ja siin paiknevad **karva folliikulid** ning **higinäärmete juhad** ja **rasunäärmed**. Peopesadel ja jalataldadel rasunäärmeid ei ole.

Alusnahk ehk hüpodermis

Pärisnahk läheb sageli ilma selge piirita üle nahaaluskoeks - alusnahaks ehk hüpodermiseks (nimetatakse ka **subkuutiseks**). Alusnahk koosneb rohkelt isoleerivat rasva sisaldavast lahtisest sidekoest.

Alusnahk kinnitab naha luude ja lihaste külge ning seda läbivad suured **veresooned**, mis harunevad pärisnaha peenikesteks veresoonteks.

* 3D animatsioone saab vaadata veebilehel
http://juuksur.innove.ee/chapter2/2.php

2.2 NAHA FUNKTSIOONID

Kaitse:

- Nahk kaitseb kudesid ja organeid mehhaaniliste faktorite (löögid, hõõrumised, rõhumised) eest tänu pärisnahas olevatele kollageensetele ja elastsetele kiududele ning nahaalusele rasvkoele. Sarvkiht on halb soojusjuht, mistõttu kaitseb sügavamaid kihte kuivamise eest. Melaniinis neeldub ultravioletne kiirgus, kaitstes organismi kiirguskahjustuste eest.
- Nahapinna **pH on 5,0 – 6,0,** mis aitab neutraliseerida keemilisi aineid ja hävitada mikroobe. Sama toimet avaldavad ka rasu ja higinäärmed, seepärast liigne pesemine nõrgestab naha kaitsefunktsioone.

Meeleelund:

- Nahk on inimese tundeorgan, mille kaudu tuntakse valuaistingut, puudutust, rõhumist, vibratsiooni ning sooja ja külma.

Eritusorgan:

- Naha kaudu toimub ka hingamine. Võrreldes kopsudega on see küll väike – 1/180 tarbitavast hapnikust ja 1/90 eritatavast süsihappegaasist. Naha kaudu eritub ööpäevas 800 grammi veeauru, mis on 2-3 korda suurem kopsude kaudu erituvast veeaurust.
- Nahk ei imenda vett, kuid imeb sisse rasvlahustuvaid aineid. Märkimisväärne on naha osa ainevahetuses. Näiteks moodustub nahas keratiin, melaniin ja D-vitamiin. Nahk võtab aktiivselt osa vee, mineraalainete, rasvade, valkude, süsivesikute, hormoonide, fermentide, vitamiinide ja mikroelementide ainevahetusest.
- Nahas sünteesitakse UV-kiirguse mõjul D-vitamiini.

TÄHTSAD MÕISTED

- Epidermis ehk marrasknahk
- Dermis ehk pärisnahk
- Hüpodermis ehk alusnahk

HARJUTUS 2.1

Naha pealmine kiht on tavaliselt 0,05 - 0,2 mm paksune _____ ehk _____, mis uueneb umbes ___ päevaga. _____ pealmise kihi - _____ rakud on surnud ja täidetud vees lahustumatu valguga ehk _____.

_____ on marrasknaha all paiknev sidekoeline kiht, mis sisaldab elastseid kiude ning on seetõttu veniv, painduv ja sitke. Pärisnahka läbivad _____ ning seal paiknevad _____, _____ ja _____. Pärisnahk läheb sageli ilma selge piirita üle _____.

2.3 JUUKSEKARVA OSAD

Juuksetüvi on juukse osa, mis jääb peanahast välja poole.
Juuksejuur on juukse osa, mis asub peanaha all.

Juuksejuure struktuur

Karva folliikul ehk juuksenääps on nagu tuub või tasku peanahas, kus asub juukse juur. Karva folliikulid asuvad inimesel peaaegu üle kogu keha – välja arvatud peopesad, silmalaud ja jalatallad. Folliikul ehk juuksenääps ulatub dermisest (pärisnahk) epidermisesse (marrasnahk)

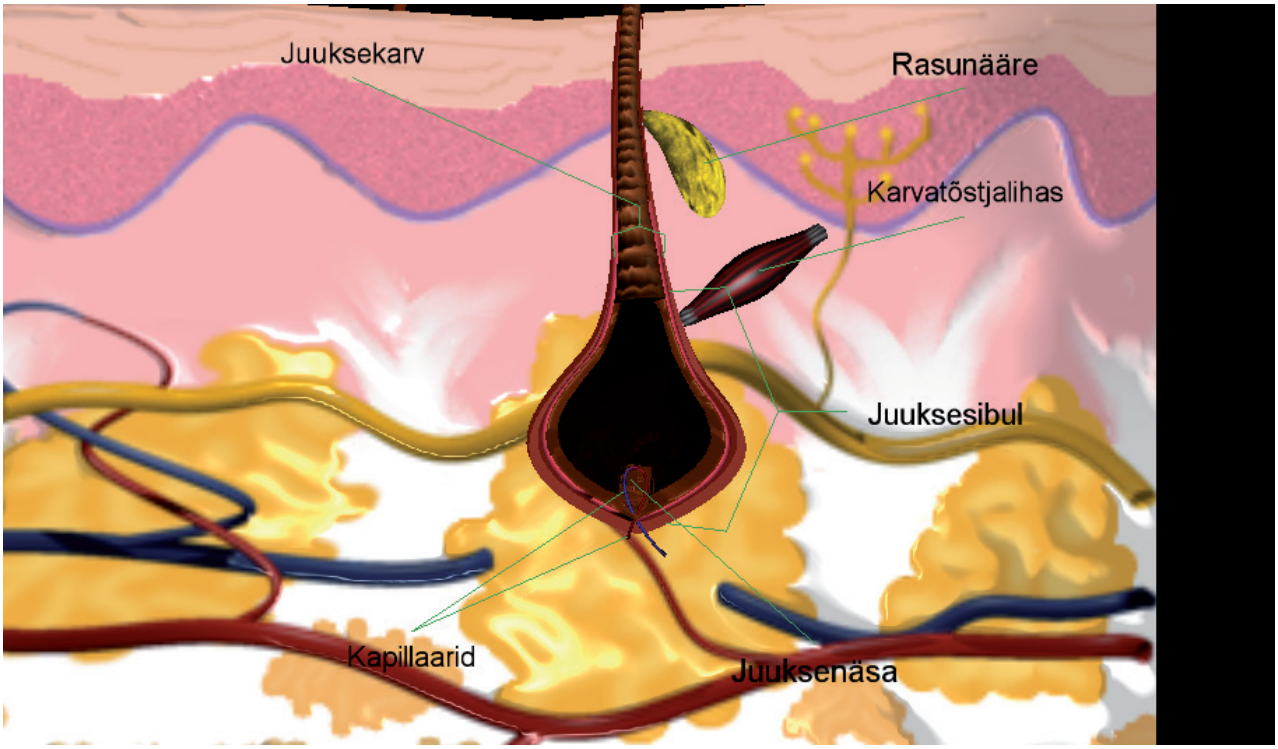
Juuksesibul on pauna kujuline struktuur, mis moodustab alumise osa juuksejuurest. See on koht, kus toimub karvu moodustavate rakkude paljunemine ja seega juukse pikenemine.

Juuksenäsa on väike koonuse kujuline kõrgendik, mis asub juuksenääpsu alumises osas, juuksesibula sees. Ta suunab juukse kasvu ja juhib kogu tema elu arengut. Mida suurem juuksenäsa on, seda rohkem on seal rakke ja seda tugevam on moodustuv juukse karv.
Näsa eemaldamisel lõpeb ka juukse kasv, kuid alumine kolmandik juukse tupest on võimeline tootma uusi rakke ja moodustama uue näsa. Juuksenäsa toidetakse pisikeste kapillaaride poolt, mille kaudu saavad juuksed vajalikke toitaineid nii eluks kui kasvuks.

Põhilised juuksejuure struktuurid on:
folliikul ehk juuksenääps,
juuksesibul,
juuksenäsa,
tõstja lihas ehk silelihas,
rasunääre.

Tõstja lihas kinnitub allpool rasunääret kiudude külge, mis on ümber välimise kihi. Lihas võimaldab karval liikuda nt selle lihase kokkutõmbumisel tõuseb karv püsti. (hirm, külm - kananahk)

Rasunääre on oluline sellepärast, et ta toodab **rasu ehk seebiumi**, mis on juuste naturaalne palsam. Seebiumi produktsioon suureneb puberteedieas ja väheneb elu jooksul.

* 3D animatsioone saab vaadata veebilehel
http://juuksur.innove.ee/chapter2/6.php

2.4 JUUKSEKARVA MOODUSTUMINE

Juuksekarv koosneb juuksesibulast ning **surnud- ja keratiniseerunud rakkudest**. Juuksekarva moodustumine toimub karva juureosas asetsevas karvanääpsus, mille põhjas olevas juuksesibulas toimub juukse kasv.

Kasvuks vajalikud ained saab juuksesibul enda all oleva sidekoelise karvanäsa kaudu. Algul on tulevase karva rakud diferentseerumata, ümarad ja pehmed, kuid juuksejuurt mööda edasi liikudes hakkab neis moodustuma keratiin, mis muudab nad kõvaks ning rakud surevad.

Umbes seal, kus rasunäärme juha avaneb juuksejuurde, on rakud saanud lõpliku väljanägemise ning paigutunud juuksele iseloomulikus vormis.

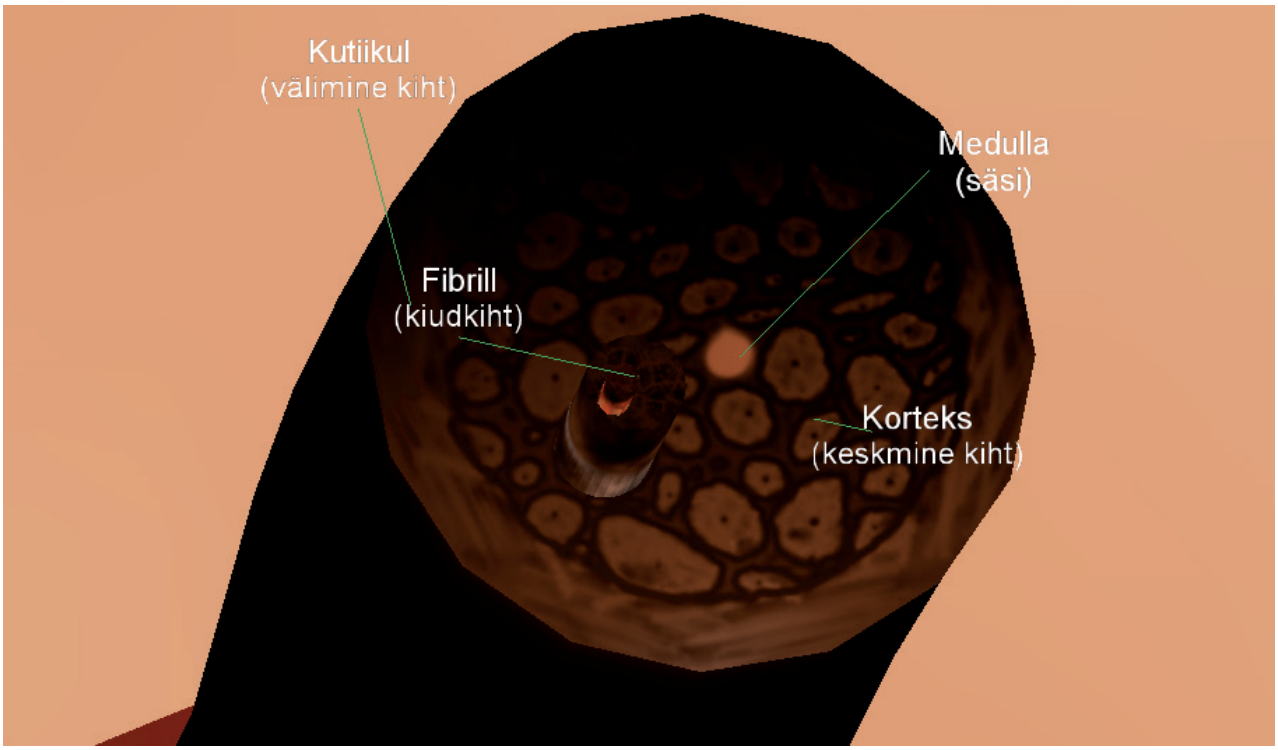
Juuksekarva nähtav osa, **karvatüvik**, moodustub surnud keratiniseerunud rakkudest. Juuksekarva ainsat elavat osa, **juuksejuurt**, toidab **vereringe**.

Esimesed karvanääpsud tekivad lootel pealael, kulmude piirkonnas ja huulte nahal, kus neid täheldatakse juba kolmandal raseduskuul. Esialgu paiknevad need hõredalt, kuid aja jooksul nende arv suureneb ja neid ilmub järk-järgult ka teistesse piirkondadesse. Sündimise momendiks on karvanääpsude arv juba lõplikult välja kujunenud, kuid muutused nääpsude ehituses ja talitluses kestavad veel kaua.

2.5 JUUKSEKARVA TÜVE STRUKTUUR

Kolm peamist juuksetüve kihti on:

- **Kutiikul** (ld.k. *cuticle*)
- **Korteks** (ld k. *cortex*)
- **Säsi** (ld.k *medulla*)

* 3D animatsioone saab vaadata veebilehel
http://juuksur.innove.ee/chapter2/8.php

Kutiikul ehk soomuskiht on juuksekarva välimine kiht, mis koosneb üksteise peal asuvatest soomustest. Selle kihi peamine ülesanne on kaitsta juukseid kahjustuste eest.

Soomuskihi soomused asuvad kihtidena teineteise peal suunaga ladva poole. Pealmine soomuskiht moodustab 10% kogu ühe karva massist. Soomused on läbipaistvad ning annavad vastu valgust peegeldudes juuksele läike.

Kui juuksed on märjad, imavad soomused vett ja avanevad servast ning kuivades sulguvad taas. Normaalses juukses on 10%vett – kui see kogus väheneb, avanevad kutiikuli soomuste servad ja juus tundub karedana.

Kui juukseid mõjutada näiteks veega (sama ka keemiliste vahendite puhul), siis nad punduvad, soomused avanevad ja see võimaldab vedelikel sellest kihist läbi tungida.

Korteks ehk kiudkiht on juukse kiuline keskosa, mis moodustab 90% kogu juukse massist. Juuste muutmised: märgamine, värvimine, juuste struktuuri püsimuutmine ja kuumtöötlus on kõik protsessid, mis toimuvad korteksis.

Korteksi paks keskosa koosneb pikkadest peenikestest sarvestunud kiududest:

- **Makrofibrill ehk makrokiud**
- **Mikrofibrill ehk mikrokiud**
- **Protofibrill**

Mikrofibrillide pikkus on 90 – 120 mikromeetrit. Nendes on 1'000'000 osakest, mille paksus on 3-7 mikromeetrit. Nendest näitajatest oleneb juukse tugevus ja elastsus. Mikrofibrillid on koondunud kimpudesse, mis moodustavad **makrofibrilli**.

Korteks ehk kiudkiht sisaldab keratiini ehk valguühendeid. Juuste keratiin erineb naha keratiinist selle poolest, et seal on **küsteiini** nimelist **aminohapet**. Keratiini molekule ühendavad põikisidemed ehk korteksi küljesillad, milleks on vesiniku-, soola- ja väävlisillad.

Kiudkihi struktuurist oleneb juuksekarva tugevus ja elastsus. Samuti sisaldab kiuline keskosa melaniiniks nimetatavat pigmenti, mis annab juustele neile loomuomase värvi

Kas teadsid, et tervislik dieet ei garanteeri alati terveid juukseid ja peanahka. Keha ei suuda produtseerida terveid juukseid ilma korraliku hulga toitaineteta. Juuste tootmiseks vajab keha 20 aminohapet – ise suudab ta produtseerida 11 aminohapet, ülejäänud üheksa peavad tulema toidust. Proteiinid nagu liha, kala, munad ja piimatooted, on head allikad hankimaks vajalikke aineid aminohapete tootmiseks, samuti on seda ka liha, leib, pähklid, oad ja mais.

Medulla ehk säsi ehk tuum on juukse keskel kulgev kanal, mis koosneb 2-4 nurksest torujate rakkude kogumikest. Rakud on seest tühjad (õhk). Peenes juukses võib säsi üldse puududa (laste, beebide juuksed, näoäärsed peened juuksed).

Medulla kanal tegutseb eraldi kogu süsteemist, tema ülesandeks on (mõnede uuringute kohaselt) väljutada võõrkehasid, metalle, sünteetikat ja ravimeid (vere kaudu). Sellel juukse osal ja juuksuritöödel ei ole omavahel seost.

TÄHTSAD MÕISTED

- Juuksetüvi
- Juuksejuur
- Folliikul
- Juuksesibul
- Juuksenäsa
- Tõstja lihas
- Rasunääre
- Kutiikul
- Korteks
- Medulla
- Mikrofribill
- Makrofibrill

HARJUTUS 2.2

_____ ehk _____ on nagu tuub või tasku peanahas, kus sees asub _____.
Folliikul ehk _____ ulatub _____ epidermisesse
_____ on pauna kujuline struktuur, mis moodustab alumise osa _____.
Juuksesibula alumine osa katab _____.
_____ on väike koonusekujuline kõrgendik, mis asub _____ alumises osas, _____ sees. Ta juhib ja suunab juukse kasvu ja arengut kogu tema elu ajal.
_____ toidetakse pisikeste _____ poolt.
_____ kinnitub allpool nääret kiudude külge, mis on ümber välimise kihi. Selle lihase kokkutõmbumisel _____.
_____ on oluline sellepärast, et ta toodab rasu ehk _____, mis on juuste naturaalne palsam. Enam toodab ta seda peale puberteeti. Seebiumi produktsioon väheneb elu jooksul.
Juuksekarva moodustumine toimub karva juureosas asetsevas _____, mille põhjas _____ toimub juukse kasv. Juuksekarva nähtav osa, _____, moodustub _____ keratiniseerunud rakkudest. Juuksekarva ainsat elavat osa, _____, toidab _____.
_____ ehk _____ on juukse välimine kiht, mis koosneb üksteise peal asuvatest _____. Selle kihi peamine ülesanne on _____ juukseid.
Soomuskihi _____ asuvad kihtidena teineteise peal suunaga ladva poole. Soomused on _____ ning annavad vastu valgust _____ juuksele ____.
_____ ehk _____ on juukse kiuline keskosa, mis moodustab 90% kogu juukse massist. Juuste muutmised: _____, _____, _____ ja
_____ on kõik protsessid, mis toimuvad _____.
_____ struktuurist oleneb juuksekarva tugevus ja _____.
_____ ehk ____ ehk _____ on juukse keskel kulgev kanal, mis koosneb 2-4 nurksest torujate rakkude kogumikest. Rakud on seest _____.

2.6 JUUKSEPIGMENT

Juuste naturaalne värv moodustub pisikestest pigmendi osakestest, mis asuvad korteksis ja mida kutsutakse **melaniiniks**. Melaniin jaguneb veel omakorda **eumelaniiniks** ja **pheomelaniiniks**. Eumelaniini abil moodustuvad **mustad** ja **pruunid juuksetoonid**. Pheomelaniini abil moodustuvad **punased** ja **kollased/blondid naturaalsed juuksetoonid**.

Kõik naturaalsed juuksetoonid on nende kahe pigmendi vahekorra (pigmendi osakeste arv ja suurus) tulemus.

Termin „juukse värv" tähendab naturaalset juukse tooni, - termin „juuksevärv" viitab ilutööstusele ja tähendab kunstlikke juuksevärvimise produkte.
Hallides juustes puudub melaniin. Hallid juuksed kasvavad ja on kogu oma struktuurilt samasugused nagu naturaalse värvitooniga juuksed, ainuke vahe on melaniini puudus korteksis.

TÄHTSAD MÕISTED

- Melaniin
- Eumelaniin
- Pheomelaniin
- Juukse värv
- Juuksevärv

HARJUTUS 2.3

Juuste _____ värv moodustub pisikestest pigmendi osakestest, mis asuvad _____ja mida kutsutakse _____.

_____ abil moodustavad mustad ja pruunid juuksetoonid. _____ abil moodustuvad punased ja kollased/blondid naturaalsed juuksetoonid.

2.7 JUUSTE KEEMILINE KOOSTIS

TULETA MEELDE!

Folliikul ehk juuksenääps *on nagu tuub või tasku peanahas, kus sees asub juukse juur. Juuksenääps ulatub* ***epidermisest*** *(marrasknahk)* ***dermisesse*** *(pärisnahk), kus ta ümbritseb* ***juuksenäsa****.*

Juuksetüvel *on kolm kihti:* ***kutiikul, korteks*** *ja* ***medulla.***

pH

Alused ja **happed** on teineteise vastandid, moodustades skaala kaks otsa, kus pH1 tähistab kõige happelisemat ja pH14 kõige aluselisemat.

pH7 on neutraalne – selle pH-ga ained ei ole alused ega happed.

Hape on aine, mis kergesti reageerides loovutab teistele ainetele vesinikioone. Alused aga liidavad neid ioone.

Inimese kõige happelisem nahapiirkond on peanahk (4,5 – 5,5), millele järgneb rinnak (5,1 – 5,5) ja peopesad (6,2 – 6,5). Naha kõige aluselisemaks kohaks on kaenlaalused. Naha vananedes muutub naha pH aluselisemaks.

Juuste pH on 5,5 ehk happeline.
Juukseid töödeldakse vahenditega, mille pH on aluseline.
Pärast protseduure on hädavajalik taastada juuste happeline pH.

Juuste pH on 5,5 ehk happeline

Keemilised vahendid, millega juukseid töödeldakse, peavad olema aluselise pH – ga, et tagada juuste paisumine ehk pundumine. Pärast protseduure on hädavajalik taastada juuste pH.

Mida aluselisem on vesi seda karedam ja tugevam ta on ning seda rohkem ta kuivatab juust, muudab ta hapraks ja poorseks ning tuhmistab värvitud juukseid.

Pärast pesemist ja aluselise vee kasutamist, muutub peanahk aluselisemaks. Palsam, mille pH on vahemikus 2-7, aitab taastada normaalset peanaha ja juuste pH-d.

Inimese keharakud ei saa korralikult funktsioneerida, kui pH tase ei ole neutraalne või kergelt happeline.

Juuksekarva koostis

Juuksed koosnevad proteiinidest ehk valkudest, mis moodustuvad ja saavad alguse juuksenääpsu sees olevatest rakkudest. Sealt saab alguse ka juuksetüvik. Seda rakkude valmimise protsessi kutsutakse **keratinisatsiooniks**. Selleks ajaks, kui juuksetüvik väljub peanahast on rakud täielikult keratiniseerunud. Juus koosneb nüüd keratiniseerunud proteiinirakkudest. Need rakud ei ole elavad.

Juuksed koosnevad umbes 91% ulatuses keratiinist.

Keratiin koosneb pikkadest aminohapete ahelatest, mis omakorda on moodustunud sellistest elementidest nagu **süsinik(C**), **hapnik(O)**, **vesinik(H)**, **lämmastik(N)** ja **väävel(S)**. Need viis elementi on ka põhilised, mida on leitud nahas ja küüntes ning neid kutsutakse COHNS-i elementideks. Tabelis on näidatud COHNS-i elementide jaotumine normaalses juukses.

ELEMENT	OSAKAAL NORMAALSES JUUKSES
Süsinik	51% /49,6%
Hapnik	21% /23,2%
Vesinik	6% /6.4%
Lämmastik	17% /16,8%
Väävel	5% /4,0%

Juuksesillad ehk -sidemed

TULETA MEELDE!

Korteks ehk kiudkiht *on juukse kiuline keskosa, mis moodustab 90% kogu juukse massist. Juuste muutmised: märgamine: värvimine, struktuuri püsimuutmine, kuumtöötlus on kõik protsessid, mis toimuvad korteksis.*

Juuksesillad hoiavad juuksekarva koos ja määravad ära selle kuju. Piltlikult öeldes on juuksesillad need, mis ei lase juuksel laiali laguneda. Juuksesillad asuvad korteksis.

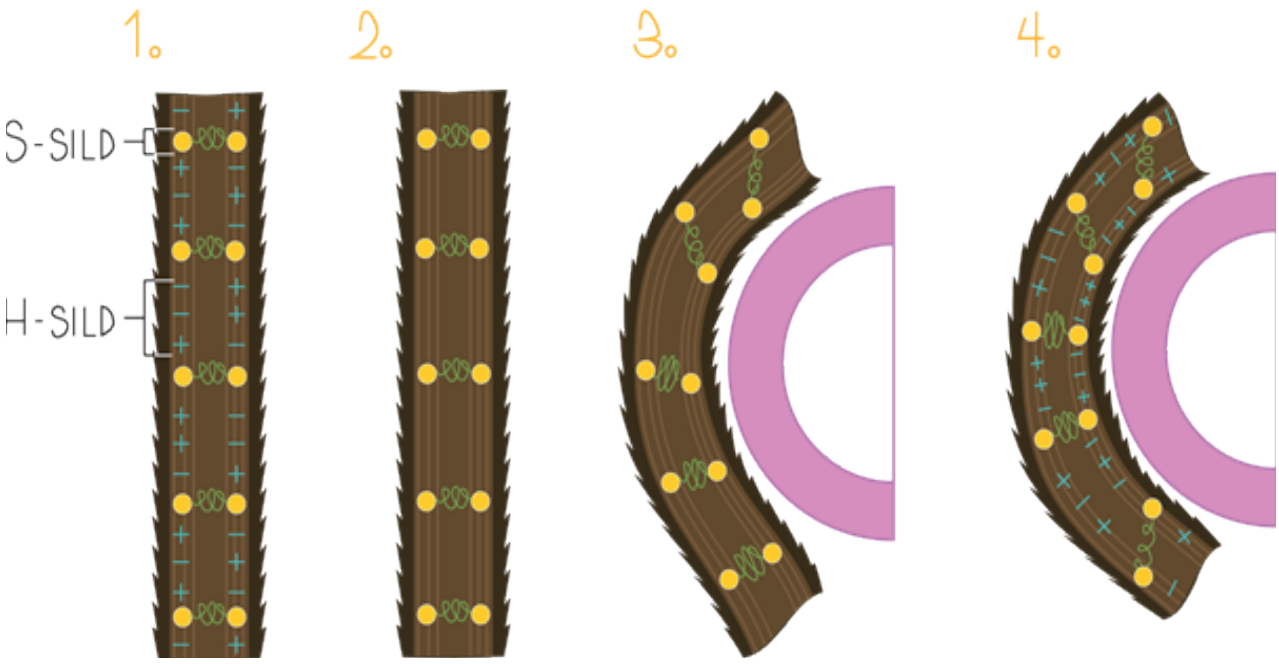
Juuksekarvas olevad sillad on kui redelid, mis koosnevad kahest vertikaalsest talast ja mitmest horisontaalsest pulgast. Talad on **polüpeptiidide ahelad**, mis on omavahel seotud **vesiniksildade**, **väävlisildade** ja **soolasildadega**. Polüpeptiidahelad ehk valguahelad on peptiidsidemetega seotud aminohappe jääkide ahelad, millest koosnevad valgud.

Kogu see keemiline redel on omakorda keeratud spiraalseks. Joonisel on kujutatud spriaalseks keerdunud polüpeptiidahelad ning vesinik-, väävel- ja soolasildade ühendus nendes.

Vesinik-, väävel- ja soolasildadel on oluline osa juuste märjal ja kuumal töötlemisel ning keemilisel töötlusel.

Vesiniksillad on füüsilised küljesillad, mida saab kergesti lõhkuda vee ja kuumaga. Üksikult on need sillad väga nõrgad ja sellepärast peab neid olema hulgi. Kuna neid on väga palju, siis vastutavad nad 1/3 osas juukse üldtugevuse eest. Vesiniksillad annavad 100 % juukse elastsusest ja 35% juukse tugevusest.

Vesiniksillad lõhutakse soengu tegemise käigus, lisades juustele vett ehk tehes need märjaks. Andes juustele uue kuju, neid fööni või rullidega kuivatades, vesiniksillad taastatakse, kuid nad asuvad nüüd uutes kohtades.

Soolasillad on füüsilised sillad, mis annavad 35 % juuksekarva tugevusest ja 50% elastsusest ning mida mõjutab juuksekarva pH – väärtuse muutmine.
Soolasildadele avaldavad mõju tugevalt aluselised või happelised lahused.

Väävelsillad seovad väävli aatomid kahe naabruses oleva aminohappe (cysteine) omaga.
Vesinik- ja soolasildadega võrreldes on neid juustes peaaegu poole vähem ja neid ei saa muuta vee ja kuuma abil.
Väävelsillad asetsevad vertikaalselt juustes olevate hapete ja polüpeptiidide ahela vahel. Tänu sellisele positsioonile vastutavad need sillad juuste sitkuse ja kulumise eest. Ristuvad väävelsillad on juukses sagedased, mis teevad võimalikuks näiteks struktuuri püsimuutmise.
Väävelsildu saab lõhkuda juukse struktuuri püsimuutmisega ning parandada neutraliseerimisega ehk kinnitamisega.
Tabelis on näidatud erinevate sildade asukoht juukses, tugevus ning protsessid, mis neid lõhuvad ja taastavad.

SILD	TÜÜP	TUGEVUS	MIS LÕHUB?	MIS TAASTAB?
VESINIK	Külje sild	Nõrk füüsiline	Vesi ja kuumus	Kuivamine või jahutamine
SOOL	Külje sild	Nõrk füüsiline	pH muutmine	pH normaliseerimine
VÄÄVEL	Külje sild	Tugev keemiline	Keemiline töötlus	Neutraliseerimine, palsam
PEPTIID	Otsasild	Tugev keemiline	Keemilised lõhkujad	Ei ole võimalik

TÄHTSAD MÕISTED

- Proteiinid
- Keratinisatsioon
- Keratiniseerunud proteiinid
- pH
- Aminohapete ahelad
- COHNS-i elemendid: süsinik, hapnik, vesinik, lämmastik ja väävel
- Peptiidi sild
- Polüpeptiidi ahel
- Korteksi külje sillad
- Vesiniksild
- Soolasild
- Väävelsild

HARJUTUS 2.4

pH skaalal tähistab pH1 kõige _____ ja pH14 kõige _____.

pH7 on _____. Juuste pH on ____ ehk _____.

Selleks ajaks, kui juuksetüvik väljub peanahast on _____ täielikult _____.

Need rakud on _____.

Juuksed koosnevad umbes 91% ulatuses _____.

Keratiin koosneb sellistest elementidest nagu _____, _____, _____, _____ ja _____.

_____ on füüsikalised küljesillad, mida saab kergesti lõhkuda ____ ja _____.

_____ on füüsikaline sild, mida mõjutab ___ muutmine.

_____ saab lõhkuda _____ töötlusega. Parandada saab _____.

2.8 JUUKSE KASVUTSÜKKEL

Inimesel on keha peal kahte tüüpi karvu – 1 millimeetrised udukarvad (vellus, lanugo) ja pikad karvad (terminal).

Udukarvad on peened, lühikesed ja udupehmed, neil puudub pigment ja peaaegu alati ka medulla e säsi. Kõige rohkem on neid imikutel. Täiskasvanutel on nad kohtades, mida arvatakse olevat karvavaba nt laup, silma ülalaug, kiilas pealagi (välja arvatud peopesad ja jalatallad). Naistel on umbes 55% rohkem udukarvu kui meestel – nende ülesandeks on higi aurustamine.

Pikad karvad on pehmed ja neid leidub peanahas, jalgadel, kätel ja kogu kehal ning seda nii meestel kui ka naistel. Nad erinevad udukarvadest tiheduse (paksuse) ja tumedama värvi poolest. Puberteediaegsed hormonaalsed muutused muudavad mõnedes kohtades udukarvad pikkadeks karvadeks.

Kõik karva folliikulid on võimelised tootma nii udu- kui ka pikki karvu, muutused on tingitud vanusest, geneetikast ja hormonaalsetest muutustest.

Juukse kasvutsükkel on piltlikult ringikujuline. Igas tsüklis on 3 (+1) faasi, mis pidevalt korduvad. Need kolm faasi on:

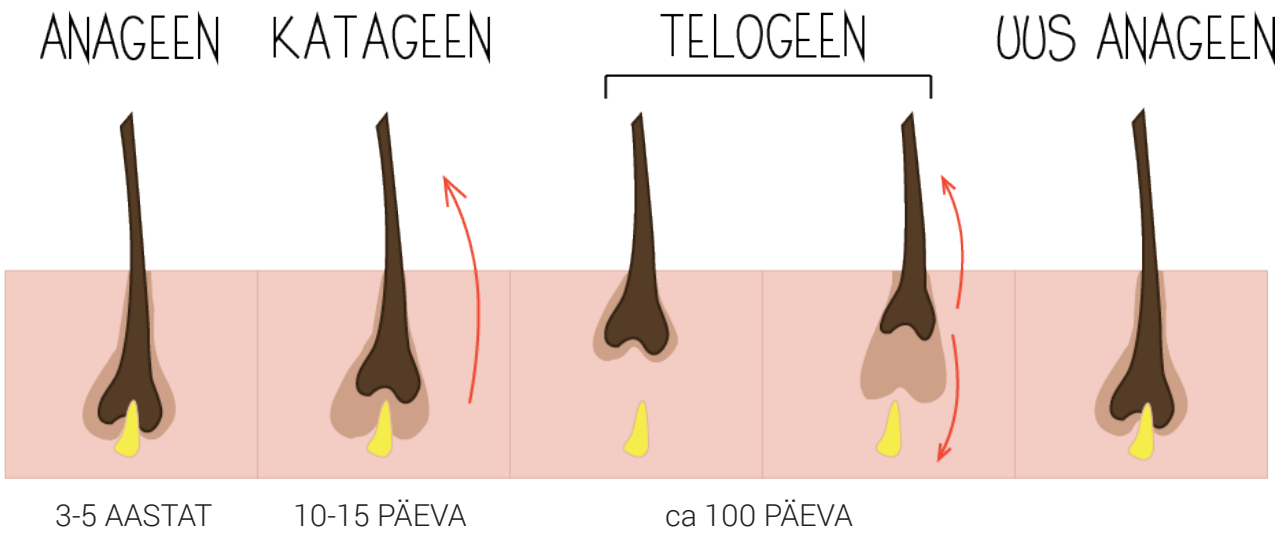
- **Anageen** (ld.k. *anagen*)
- **Katageen** (ld.k. *catagen*)
- **Telogeen** (ld.k. *telogen*)

Anageen on juuksekasvu aktiivne faas.
Juukse folliikulis toodetakse hulgaliselt keratiini rakke ning see on tunduvalt kiirem kui keha teistes piirkondades. Anageenis toimub juuste kasvamine (90%). Faas kestab üldjuhul 3-5 aastat, mõnikord ka pikemalt. Keskmine juuksekarva kasv on 1,25cm kuus. Karvade kasv kogu keha piirkonnas varieerub piirkonniti ja vastavalt eale ning soole. Juuste kasv on kõige kiirem 15-30 eluaasta vahel ja aeglustub pärast viiekümnendat eluaastat.

Juuksed kasvavad tsüklitena. Esimese faasi nimi on anageen ehk kasvufaas, mis kestab keskmiselt 3-5 aastat. Teist faasi nimetatakse katageeniks ja seda iseloomustab kõige paremini hääbumine. 1-2 nädala jooksul kaotab juuksekarv oma pigmendi ning muutub ka juuksekarva alumise ehk naha sees oleva osa kuju. Sellele faasile järgneb telogeen ehk puhkefaas, mis kestab 2-4 kuud. Enne kui saab alata uus kasvufaas, viibib juuksekarv veel eksogeenses faasis. See on karva eemaldumise faas, mis kestab 4-6 nädalat.

Katageen ehk vahefaas kestab umbes 10-15 päeva.
Selles faasis tõmbub folliikuli kanal kokku ja eemaldub juukse näsast, juuksesibul kaob ja kokku tõmbunud juukse juure lõpp on „ümara nuia" kujuline.
Tavaliselt on selles faasis üheaegselt vähem kui 1% juustest.

Telogeen ehk puhkefaas kestab keskmiselt 100 päeva.
Selles faasis juuksed kas kukuvad välja või tõugatakse kohalt uute, kasvamist alustanud juuste poolt.
Tavaliselt on selles faasis on üheaegselt umbes 10% juustest.

Keskmiselt kordab iga kasvutsükkel ennast 4-5 aasta tagant.

TÄHTSAD MÕISTED

- Anageen
- Katageen
- Telogeen

HARJUTUS 2.5

_____ ehk aktiivse kasvu faas. Faas kestab üldjuhul ___ aastat.

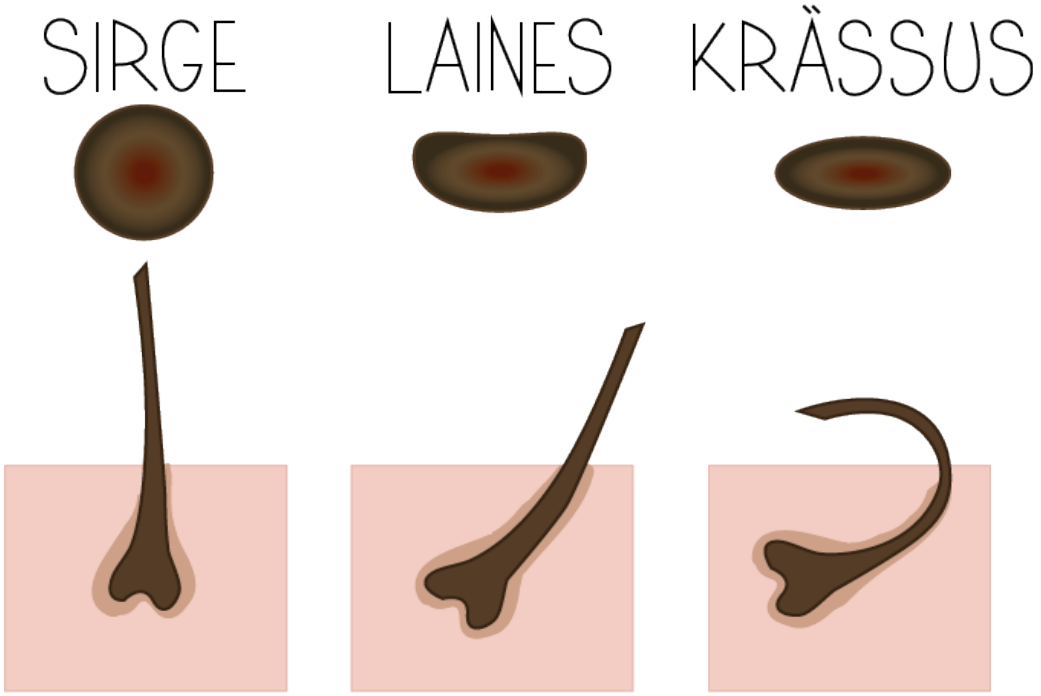
_____ ehk vahefaas kestab umbes _____päeva. Selles faasis _____ kaob ja kokkutõmbunud _____ lõpp on „_____" kujuline.

_____ ehk puhkefaas kestab keskmiselt ____ päeva. Selles faasis juuksed, kas _____ või neid _____ kohalt _____ alustanud juuksed.

2.9 JUUKSENÄÄPSU KASVUMUSTER

Juuksenääpsud ei kasva alati vertikaalselt peanahaga. Nad võivad kasvada nii samasuunaliselt, üksteisele vastassuunaliselt, ringjalt (pöörised) või ka täiesti otse püsti.

Juuksenääpsu kasvumustri iseärasused ilmnevad kõige paremini pea esi- ja krooniosas, kuid võivad esineda ka mujal juuksekasvualal. Samuti võivad kasvumustris esineda erinevused sirgete, laineliste või tugevalt lokkis juuste puhul.

Sirgetel juustel on ümar diameeter (keskosa läbilõige) ja tasakaal külgede vahel on võrdne.

Lokkis juustel on ovaalse kujuga keskosa ja tasakaal külgede vahel on erinev.

Krässus juuksed kasvavad pikkade väänlevate spiraalidena ja nende keskosa läbilõige on ovaalne ning tasakaal erinevate külgede vahel on tugevalt erinev.

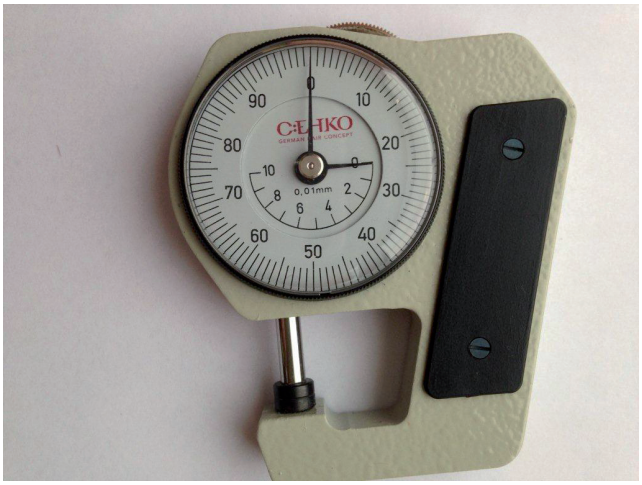

TÄHTSAD MÕISTED

- Sirged juuksed
- Lokkis juuksed
- Krässus juuksed

2.10 JUUKSE TEKSTUUR

Pildil oleva juuksekalibraatoriga määratakse sajandik-millimeetrise täpsusega nn juuksepoolitaja.

Tuntumad värviretseptid on tehtud 0,03 ja 0,06mm paksustele juustele (peened ja normaalsed juuksed). Paksud juuksed (üle 0,07mm) vajavad eriretsepte.

Juuksekarva tekstuuri võib jagada:

- Jäme tekstuur
- Keskmine tekstuur
- Peenike tekstuur

Juuksetekstuur ei pruugi olla kogu pea ulatuses sarnane. Kuklajuuksed, peakrooni osa ning küljed ja esiosa, võivad oma tekstuurilt olla täiesti erinevad.

Jämedal juuksetekstuuril on kõige laiem diameeter.
Peentest juustest on ta tugevam samal põhjusel, nagu jäme köis on tugevam peenest köiest.
Selline juuksetekstuur nõuab töötlemisel tugevamaid vahendeid ja moodusi ning need juuksed on kõige vastupidavamad igasuguste väliste mõjutuste suhtes. Jämeda tekstuuriga juuksed on värvimisel, struktuuri püsimuutmisel ja blondeerimisel kõige raskemini töödeldavad.
Keskmine juuksetekstuur on alus, mille järgi eraldatakse peenike ja jäme juuksetekstuur.

Keskmist tekstuuri peetakse normaalseks juukseks, kuna seda tüüpi tekstuuri esineb kõige rohkem ja sellega ei kaasne eriti palju probleeme, millele tähelepanu pöörata.

Peenel juuksetekstuuril on kõige väiksem diameeter.
Neid juukseid on kõige kergem kahjustada keemiliste töötlustega – nad alluvad töötlemisele küll kergesti, kuid sama kergesti saavad töötluse käigus kahjustada.

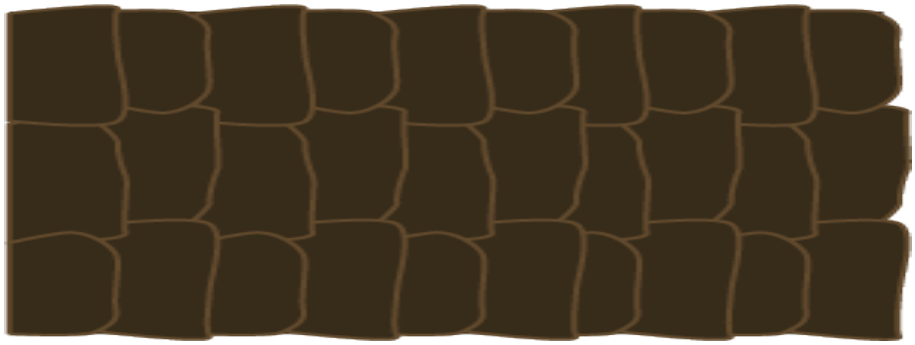
Juuksetekstuuri hindamiseks tuleb võtta juuksesalk, hoida seda ühes käes ja teise käe pöidla ja nimetissõrmega tunnetada juukse olemust. Sellist tegevust tuleb korrata vähemalt neljas erinevas pea osas. Pärast lühiaegset praktiseerimist, on juuksur juba täiesti valmis tunnetama juukse erinevaid tekstuure.

Juuste tihedust mõõdetakse karvade hulgaga peanahal 2,5cm kohta. See on indikaator, mis näitab juuste hulka peanahas. Tihedust saab klassifitseerida madalaks, keskmiseks ja kõrgeks (sageli kasutatakse väljendeid: õhuke, keskmine ja paks).
Juuste tihedus ei ole seotud juukse tekstuuriga ja on kõikidel inimestel erinev – võib esineda peeneid-tihedaid ning ka tugevaid-õhukesi juukseid.
Keskmine juuksetihedus on ca 2200 karva 2,5cm kohta.

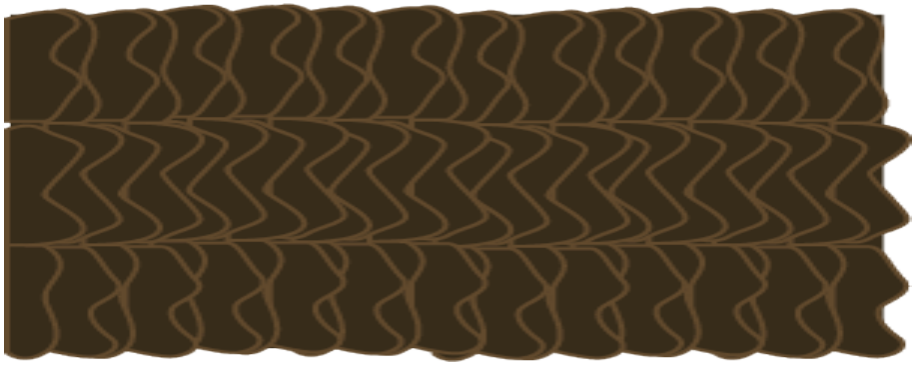
Juuste poorsus on juukse võime **absorbeerida ehk imada** niiskust.

Juhul, kui juuste soomuskiht on tugevalt suletud, siis on juuksed **vetthülgavad ehk hüdrofoobsed** – kui aga soomuskiht on avatud (keemiliselt töödeldud juuksel), siis **imavad juuksed vett** endasse ja neid nimetatakse **hüdrofiilseteks** juusteks.

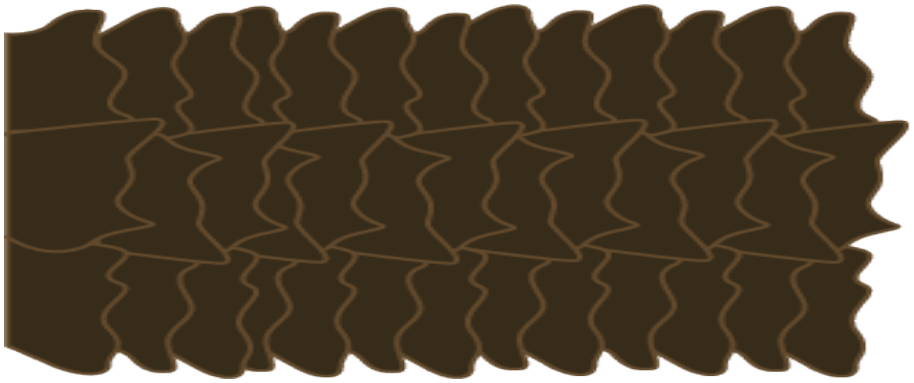
Juukse poorsus on seotud juukse kutiikuli kihiga. Poorsed juuksed imavad vett kergesti endasse tänu kahjustatud ehk avatud soomuskihile.

Madala poorsusega juukseid peetakse väga vastupidavateks ja sitketeks. Nende töötlemiseks on vaja rohkem aluselisi preparaate kui tugevalt poorsete juuste puhul, sest aluseline preparaat paisutab juust ja selle abil avanevad juuksesoomused kergemini.

Keskmise poorsusega juukseid nimetatakse normaalseks ja nad ei vaja erilist töötlemisviisi.

Kõrge poorsus juustes on sageli ületöötlemise tulemus.

Sellised juuksed on kahjustatud, kuivad, kergesti katkevad ja rabedad.

Kõrge poorsusega juuste keemilisel töötlemisel tuleb jälgida, et preparaat oleks madala aluselisusega (väiksem pH-väärtus) – see aitab vältida järjekordset ületöötlemist.
Juukse tekstuur ei ole juukse poorsuse näitaja – erinevaid poorsuse astmeid on täheldatud paljudes erineva tekstuuriga juustes. Võib juhtuda, et tugevatel juustel on sageli madal poorsus ja nad on töötlusele vastupidavamad – kõrge poorsus võib neil esineda pärast tugevat keemilist töötlemist.

Juuste poorsust saab testida katsudes juuksekarvu erinevatest pea osadest – ühe käega salku hoides libistatakse teise käe pöial ja nimetissõrm piki juust, otsast peanaha poole. Kui soomuskiht on terve – on juuks sile, tihe(paks) ja tugev. Juhul, kui juus tundub kergelt kare – on ta poorne. Kui juus on väga kuiv, kare ja katkev, nimetatakse teda üli(väga) poorseks.

Juukse elastsus on juuste võime venida ja tõmbuda tagasi oma tavapärasesse olekusse ilma katkemata. Märjad juuksed võivad venida kuni 50% ja pärast tõmbuda tagasi normaalsesse olekusse. Kuivad juuksed on võimelised venima 1/5 oma pikkusest.

Normaalse elastsusega juuste puhul ei vaja erilist lähenemisviisi soengute tegemisel ega keemilisel töötlemisel.

Madala elastsusega juuksed on rabedad ja katkevad kiiresti. Juustesse on raske teha nii soenguid kui keemilist töötlust, sest tulemus ei ole püsiv.

Juuste elastsuse testimiseks tuleb võtta märg juuksesalk (paar karva) pea eri piirkondadest ja venitada (püüda pooleks tõmmata). Juuksed, mis venivad, aga tõmbuvad tagasi oma loomulikku olekusse, on elastsed. Juuksed, mis katkevad või muudavad oma olekut, esindavad madalat elastsust.

Iga edukas juuksuriteenus algab juuste analüüsiga, hinnates nende omadusi ja hetke olukorda. Seda on vaja, et määrata tegevuste võimalused ja ohud, saavutamaks parimat tulemust, sest erinevat tüüpi juuksed reageerivad erinevalt. Juukseid analüüsides tuleb kasutada oma nägemis-, kompimis-, kuulmis- ja haistmismeelt.
Neli kõige olulisemat fakti, millele keskenduda enne juustega tegelemise alustamist, on tekstuur, poorsus, elastsus ja tihedus, kuid tähelepanu tuleb pöörata ka juuste kasvu iseärasustele ning peanaha seisundile (kuiv või rasune peanahk).

LOKKIS JUUKSED

Juukseid kirjeldatakse nende kuju järgi ning jagatakse sirgeteks, lainelisteks, lokilisteks ja krässus juusteks.

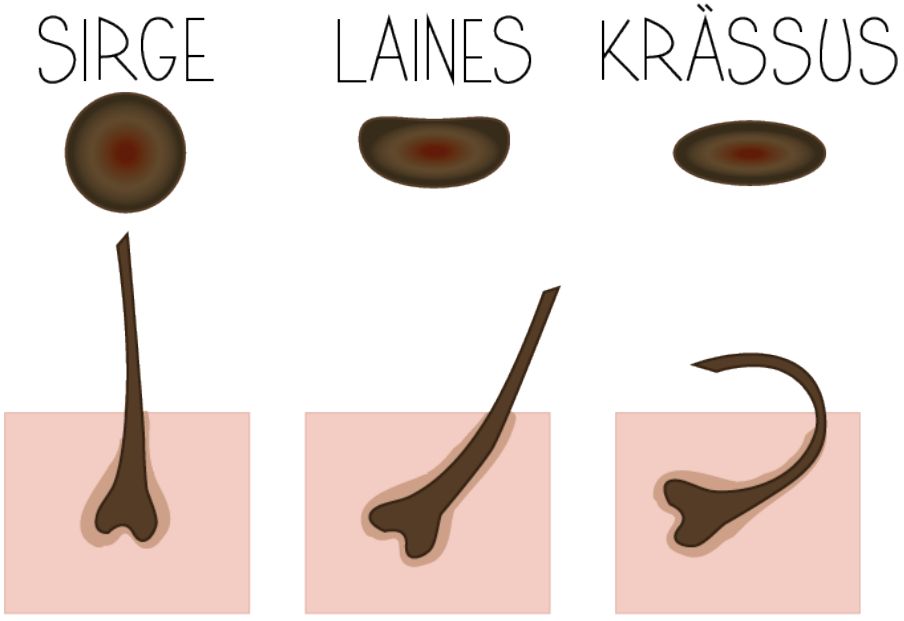
Juuste välimusel on geneetiline ja rassiline taust.

Kuigi on teada, et asiaatidel on tugevalt sirged juuksed, afro päritolu inimestel – krässus ning europiidse rassi esindajatel on sirged kuni lainelised juuksed, leidub igas rassis igasuguste juuste esindajaid.

Lokilisus võib varieeruda ka kogu inimese pea piirkonnas. Ei ole sugugi haruldane, et mõnes peaosas on sirgemad ja mõnes lokilisemad juuksed.

Paljud erinevate uurimuste käigus on püütud leida põhjuseid, miks on mõnikord juuksed loomulikult lokkis, ent siiani pole leitud ühtegi ühist ja valdavat näitajat, mis annaks sellele küsimusele vastuse. Üks levinumaid teooriaid viitab juukse keskosa erinevustele.

Uurimuste käigus on viidatud ka asjaolule, et lokkis juuksed ei kasva külgedelt võrdselt. Küljel, mis kasvab kiiremini ja on kergelt pikem, kaob tasakaal ning kiiremini kasvav osa keerdub ümber lühema osa. Sirged juuksed kasvavad külgedel ühtlaselt, on tasakaalus ning seal on juuksekasv võrdne.

Juukse lokilisuse aste ei sõltu tema muudest omadustest. Juustel on erinevad diameetrid, peenest kuni jämedani, hoolimata tema lokilisusest. Nii täiesti sirged kui ka krässus juuksed erinevad üksteisest oma tekstuuri ja tiheduse poolest.

TÄHTSAD MÕISTED

- Jäme juuksetekstuur
- Keskmine juuksetekstuur
- Peen juuksetekstuur
- Juuste tihedus
- Juuste poorsus
- Juuste elastsus

HARJUTUS 2.6

_____ on kõige laiem diameeter. _____ on aluseks, mille järgi eraldatakse _____ ja _____ juuksetekstuur. Keskmist juuksetekstuuri peetakse _____ juukseks. _____ omab kõige väiksemat diameetrit ja on ka kõige õrnem igasuguste töötluste suhtes.

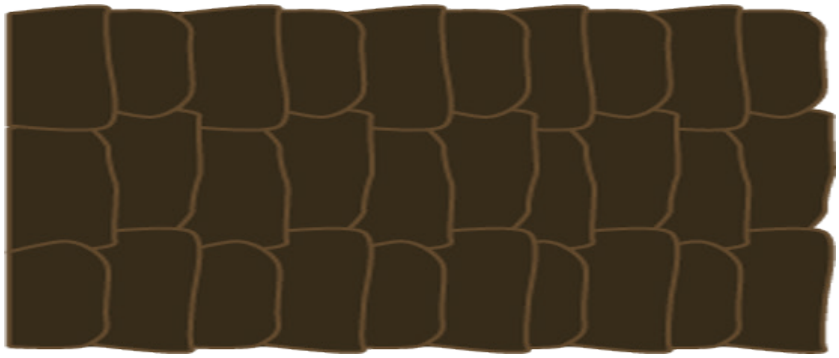
_____ mõõdetakse karvade hulgaga 2,5 cm kohta. See on indikaator, mis näitab juuste hulka peanahas. _____ on juukse võime absorbeerida (imada) niiskust. _____ on juuste võime venida ja tõmbuda tagasi oma tavapärasesse olekusse ilma katkemata.

Lokilisus võib _____ ka kogu inimese pea juuksekasvualal, ei ole sugugi haruldane, et mõnes osas on _____ ja mõnes _____ juuksed.

Juukseid kirjeldatakse nende kuju järgi ning jagatakse _____, _____, _____ ja _____. Juukse lokilisuse aste on erinev tema muudest _____.

2.11 NORMAALNE PEANAHK JA JUUKSED

Normaalsed juuksed on tugevad, vastupidavad, niisked ja läikivad, olenemata sellest kas need on pehmed, karmid, sirged, lainelised või lokkis.

Normaalne peanahk on niiske ja roosa, puuduvad ärritus, punasus ja kühmud (mis võivad viidata karvanääpsupõletikule).

Normaalsete juuste ja peanaha puhul on eesmärk seda tasakaalu säilitada.

2.12 KUIV PEANAHK JA JUUKSED

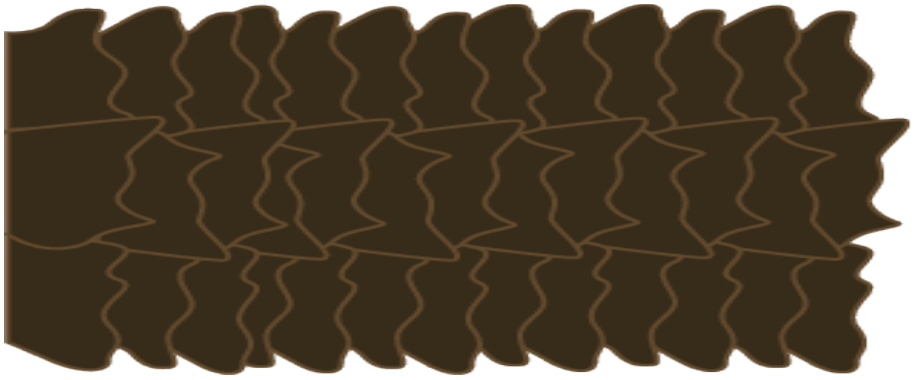
Kuiva peanaha põhjuseks on rasunäärmete alatalitus, mida võib võimendada kuiv kliima. Seebiumi nappuse tagajärjeks on kestendav peanahk ning juuksed, mis sealt välja kasvavad on ilmetud, kuivad, elutud ja tuhmid. Juuksehooldusvahendid, mida kasutatakse kuiva peanaha puhul, peavad olema niisutavad ja pehmendavad. Vältida tuleks väga sagedat pesemist ning kindlast ei tohi kasutada tugevatoimelisi seepe ja alkoholi sisaldavaid aineid, sest kõik need raskendavad seda seisundit.

Paljudel inimestel, kes arvavad, et neil on kõõm, ei olegi seda, vaid peanaha küljest pudeneb hoopis välja loputamata šampooni- ja palsamijääkidega segunenud surnud rakke.

Kuiva peanahka võivad põhjustada tugevatoimelised juuksetooted või see, kui hooldusvahendeid korralikult juustest välja ei loputata.

Ka teatud hormonaalsed muutused ja keskkonnatingimused võivad peanahka kuivatada ja ärritada. Kuiv peanahk võib olla seotud ka ebakorrapärase söögisedeliga, juhul kui nahk ei saa küllaldaselt rasvhappeid ja vitamiine, et niiskust ja rasu säilitada. Kuivi juukseid tuleb pesta šampoonidega, mis toidavad ja niisutavad peanahka.

Kuivad juuksed ei ole sama mõiste, mis poorsed juuksed. Poorsete juuste puhul on tegemist siiski keemiliselt kahjustatud juustega. Samas on kuivad juuksed sageli struktuurilt sarnased ning nende puhul kastutakse märksõna „kuivad ja kahjustatud juuksed“. Kuivade juuste kutiikulkihi soomused on nö harali tänu vee nappusele juuste struktuuris.

Kuivad juuksed vajavad niisutamist ja enamikul juhtudel korralikku valgudoosi (keratiini). Kuivi juukseid tuleb kaitsta pehmendajate ja libeainetega, mis siluvad karva välimist kutiikulikihti ja annavad juustele läike. Niiskusesäilitajad aitavad niiskust ligi meelitada ja hoida.

Juuksed võivad olla kuivad erinevatel põhjustel:

- Väga lokkis ja käharate juuste puhul võib see olla loomulik seisund tänu sellele, et kutiikuli soomused ei saa olla siledalt üksteise peal.
- Juuksehooldusvahendid – šampoonid, soengutugevdajad jm – võivad kuivust tekitada.
- Kuivust võib põhjustada ka juuste mehaaniline töötlemine (kammimine, föönitamine), keemiline töötlemine (püsivärvimine, struktuuri püsimuutmine) ning keskkonnaoludest tingitud mõjud (päike, kloori- või merevesi, külmakraadid).

2.13 RASUNE PEANAHK JA JUUKSED

Rasune peanaha kiht tekib rasunäärme ületootluse tagajärjel, mis omakorda ümbritseb ka juukseid.

Rasused juuksed viitavad enamasti rasusele peanahale. Pehmed juuksed omandavad lõdva ja määrdunud välimuse, kui rasunäärmed seebiumit üle doseerivad.

Rasuse peanaha puhul on oluline kasutada õrna puhastava toimega šampooni, mis peseb liigse rasu maha, kuid ei süvenda probleemi. Vältida tuleks ka agressiivseid pesemisvõtteid.

Rasuse peanaha sündroomi saab kontrolli all hoida regulaarse juuste pesemise, normaalsete toitumisharjumuste, õigete hooldusvahendite ja korraliku personaalse hügieeniga.

TÄHTSAD MÕISTED

- Kuiv peanahk
- Kuivad juuksed
- Rasune peanahk
- Rasused juuksed

2.14 JUUSTE PESEMINE JA HOOLDUS

Kliendile tuleb soovitada salongist kaasa osta professionaalseid juuksehooldustooteid. Juuksuri töö on harida klienti, et tema kodune juuksehooldus oleks korrektne.
Klient, kellel pole head sidet oma juuksuriga ja ta ostab oma juuksehooldusvahendid juhuslikest kohtadest, võib ära rikkuda nii oma kauni juuksevärvi kui ka juukselõikuse - süüdlaseks peetakse aga võib-olla juuksurit, sest klient on juuksuri töö elav reklaam.
„Kui sa ei näe hea välja, siis meie ka ei näe head välja".(Vidal Sassoon).

Peanaha ja juuste pesemise eesmärk on eemaldada sinna kogunenud mustus ja valmistada juuksed ette edasisteks juukseprotseduurideks. Perfektne peapesu eemaldab kogu mustuse, viimistlusvahendite jäägid ja peanahalt eemaldunud nahaliistakud, ilma juukseid ega peanahka kahjustamata.

Pead on vaja pesta regulaarselt, et vältida higi ja õlide segunemist rakkude ja mustusega, sest see on ideaalne pinnas peanahahaiguste ja bakterite tekkeks.

Juukseid ei ole kasulik pesta väga sageli, sest loomulikku seebiumit on tarvis, et kaitsta juuste soomuskihti. Samas aga tuleb juukseid pesta nii tihti kui on vajalik – kuivi juukseid ja peanahka harvemini, rasuseid tihemini.

Kosmeetikaturg on täidetud mitmesuguste **šampoonide**, **palsamite** ja muude hooldusvahenditega. Juuksuri kui professionaali ülesanne on leida neist parim, mis sobib planeeritava teenusega ja peanaha ning juuste seisukorraga.

Šampooni, palsami või **juuksemaski** valik on seotud juuste ja peanaha analüüsiga. Üldjuhul jagatakse juuksed kuivadeks, rasusteks, normaalseteks ja keemiliselt töödelduteks. Sageli on inimesel nö kombineeritud juuksed ehk kuivad ja blondeeritud või rasused ja värvitud jne. Juukseid hooldav toode valitakse selle järgi, milline probleem on suurem või olulisem.

Normaalsed juuksed ei ole toonitud, värvitud ega muud moodi keemiliselt töödeldud Samuti ei ole nad ka kahjustatud ilmastikuolude poolt, neid pole kahjustavalt pestud tugevate „seepidega" ning harjatud valede kammide ja harjadega.

VESI

Vett kasutatakse šampoonides segajana ning mitmetel muudel otstarvetel. Vesi võib olla nii pehme kui ka kare, sõltuvalt mineraalide osakaalust.

Pehme vesi on keemiliselt pehmendatud vesi.

Pehmes vees on mineraalide hulk väike ja see on sobivam vesi peapesemiseks, sest šampoon saab kergemini mustusele ligi.

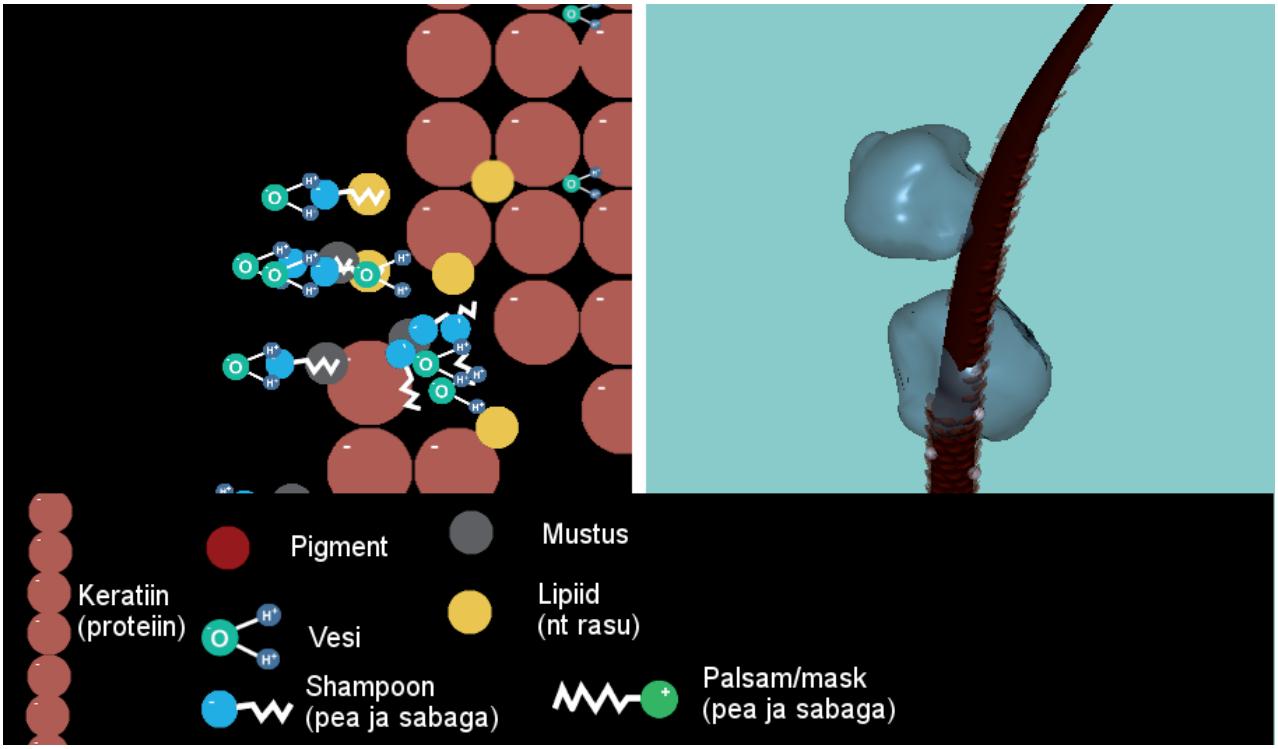
Kare vesi sisaldab teatud määral mineraale, mis võivad takistada seebi ja šampooni tegevust.

ŠAMPOON

Šampoon eemaldab mustuse tänu detergentidele.
Detergendi molekulil on kaks otsa:
1)üks ots seob õli ja rasvu ning seetõttu haakub juustes oleva mustusega,
2)teine sama molekuli ots haakub aga veega.
Veevool tõmbab kaasa detergendi molekuli, mis on teist otsa pidi seotud juustes oleva mustusega.

Šampooni üheks põhiliseks komponendiks on vesi, mis on eelnevalt puhastatud või deioniseeritud. Teiseks tähtsaks koostisosaks on **puhastusaine ehk detergent**. Detergendi molekulil on kaks otsa: vett siduv (hydrophilic) ja õli(rasvu) siduv (lipophilic), tänu millele toimub nö lükka-tõmba protsess, kus rasu ja mustus tõmmatakse juuksest eemale (lipophilic) ja uhutakse veega välja (hydrophilic). Šampooni ülejäänud koostisosad on lisatud vastavalt olemusele: niisutajad, õlid, proteiinid, tugevdajad ja parfüümid.
Vahutavus ei ole šampooni vältimatu omadus. On olemas küllaltki häid mustust eemaldavaid detergente, mis ei tekita vahtu, kuid tavaliselt ei ole need eriti populaarsed, kuna paljud inimesed samastavad vahutavust ja häid pesemisomadusi.

* 3D animatsioone saab vaadata veebilehel
http://juuksur.innove.ee/chapter2/28.php

Šampoonide tüübid

Šampoone jaotatakse vastavalt juukse tüüpidele ja võimalikele probleemidele. Näiteks šampoonid kuivale, rasusele, peenele, tugevale, nõrgale, blondeeritud, lokitud, värvitud, töödeldud ja töötlemata juuksele. Šampoonid võivad olla ka toonivad, kaitsvad või sügavpuhastavad.

Happe baasil ehk igapäevaseks kasutamiseks mõeldud šampoonid tasakaalustavad juuste ja naha pH-d. Happeline koostis aitab sulgeda soomuskihti (kutiikulit). Sellist tüüpi šampoone soovitatakse kasutada peale värvimist või triibutamist ehk salkude tegemist blondeeriva vahendiga.

Hooldavad ja niisutavad šampoonid on loodud selleks, et muuta juuksed siledamaks ja läikivamaks, kaitsta töödeldud juukseid kahjustuste eest ning täiustada neid. Proteiin ja biotiin on ained, mis annavad juuksele kohevust, samas aitavad šampoonil taastada juuste niiskustaset ja elastsust ning tugevdada juuksetüve. Sellistel šampoonidel ei ole nn koorivat toimet ja nad ei kahjusta juuksesse viidud kunstlikke värvipigmente.

Tutvustades pea pesemise ajal kliendile tooteid, mida kasutad, saad panna aluse professionaalsele suhtele. Samuti mõjutab see kliendi ostuotsust.

Süvahooldavad šampoonid sisaldavad spetsiaalseid kemikaale või rohtusid, mis aitavad leevendada peanaha probleeme nt raskekujuline kõõm jne. Mõningaid selliseid šampoone on võimalik osta ainult arsti retseptiga.

Sügavpuhastavad šampoonid sisaldavad happelist komponenti, mis aitab murda läbi liigselt juuksele ladestunud ainete barjääri. Nende abil on võimalik juukseid puhastada liigsest (viimistlusained, mustus) ning intensiivistada läiget, kuid selliste šampoonide regulaarne kasutamine võib olla juustele kahjulik. Soovitav kasutamissagedus on kord nädalas ja seda juhul, kui puhastamine on hädavajalik nt kasutatakse palju viimistlusvahendeid.

Tasakaalustavad šampoonid on mõeldud kasutamiseks rasuse peanaha puhul. Need šampoonid puhastavad juuksed üleliigsest rasust, samas ei mõjuta nad paenaha loomulikku pH tasakaalu.

Kuivad või puuderšampoonid on mõeldud nendeks juhtudeks, kui veega peanaha ja juuste puhastamine on võimatu. Sellised šampoonid imavad mustuse endasse, kui neid juuksejuurtele pihustada ja juustesse kammida.
Enne keemiliste protseduuride tegemist ei tohi kuivšampooni kasutada.

Värvi lisavad või täiustavad šampoonid on mõeldud eelkõige täiustama baasvärvi. Need šampoonid on sarnased kergtoonijatele, kuid samas ei saa neid kasutada mõne kindla tooni saavutamiseks.
Värvi täiustavad šampoonid aitavad vältida ebasoovitava tooni tekkimist juuksel nt kollakas-blondi tooni korrigeerimiseks kasutatakse hõbelillaka tooniga šampooni (vastandvärvide teooria).

Juustelisanditele ja parukatele mõeldud šampoonid on, nagu nimigi ütleb, mõeldud šinjoonide ja parukate pesemiseks ja ei sobi loomulikele juustele.

PALSAM

Šampoonides olevad detergendi molekulid on negatiivse laenguga ja sellepärast puhastavad nad hästi negatiivse laenguga juukseid. Lausa nii hästi, et eemaldatakse ka juuste loomulik rasukiht!

Palsamid sisaldavad aga positiivselt laetud molekule ning sellepärast haakuvad nad hästi negatiivse laenguga juustega ning neid ei ole nii kerge veega välja loputada.

Kuivades jääb juustele õrn kaitsekiht, mis lisab neile kaalu, teeb kammimise kergemaks ja hoiab ära staatilise elektri tekke.

Palsamid sisaldavad spetsiaalseid aineid, mis annavad juustele proteiine ja niiskust, taastavad struktuuri ja tugevust ning kaitsevad võimalike kahjustuste ja katkemiste eest.
Palsami ülesandeks on juuksekarva toetada. Sellega ei saa muuta juuste põhiolemust ega ravida peanahka nii, et uued juuksed erineksid oma kvaliteedilt eelnevatest.

Palsamid on üldistatult jagatud kolme põhitüüpi:

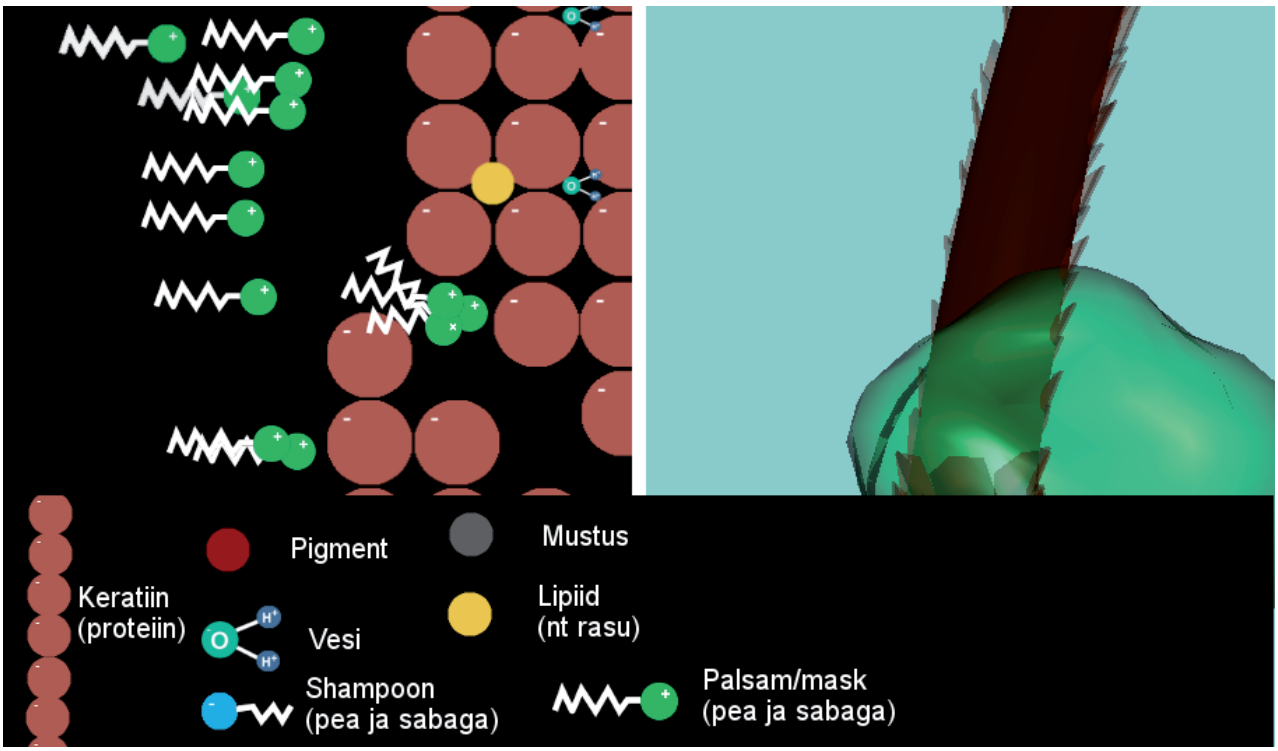
- Lihtsad ja kerged palsamid ehk nö loputajad, mis eemaldavad juustest pusad ja teevad need kammitavamateks.
- Süvahooldavad ja taastavad palsamid, mille toimeaeg võib olla kuni 20 minutit ja mis võivad vajada ka lisasoojendamist.
- Pähejäetavad palsamid, mille ülesandeks on kaitsta juukseid keskkonnast tulenevate kahjustuste eest ning hõlbustada kammimist.

Enamus palsameid sisaldavad silikoone, mis koos niiskust siduvate ja säilitavate ainetega, aitavad juustesse niiskust imendada ja seda säilitada. Silikoonid peegeldavad ka valgust ja muudavad juuksed läikivaks.

Silikoonide kahjulikkus või kasulikkus on otseselt seotud nende kvaliteediga. Üldiselt kasutatakse palsamite koostises, vees lahustuvaid silikoone, kuid mõnedes odavates toodetes on sageli kasutatud silikoone, mis jätavad juustele kilekihi, muutes nad elututeks.

Palsamite ülejäänud komponendid taandavad sasisust ja annavad kohevust. Enamus süvahooldavaid vahendeid ja pähe jäetavaid palsameid sisaldavad ka proteiine, mis tungivad korteksisse ja tugevdavad juuksekarva seestpoolt.

Kutiikul koosneb üksteise peal olevatest soomustest, mis terve juukse puhul on sujuvalt üksteise peal, peegeldades valgust, mille tulemusena tekib mulje läikivast ja tervest juuksest. Kergemad palsamid ja hooldusained siluvad juukse pealmise kihi ja saavutavad samasuguse efekti.

* 3D animatsioone saab vaadata veebilehel
http://juuksur.innove.ee/chapter2/28.php

Palsamite tüübid

Kerged palsamid on hooldusvahendid, mille mõjuaeg on väga lühike. Nad sisaldavad niisutajaid, et parandada rabedaid ja kuivi juukseid ning nende ülesanne on tasakaalustada pH taset juustes peale keemilist töötlust. Peale juuste keemilist töötlemist on neid väga hõlbus kasutada, sest nende mõjuaeg on tavaliselt ainult kuni 5 minutit.

Juuksuri ülesanne on osata hinnata juukseid ja sobitada neile vajalikud hooldusvahendid. Hooldusvahendeid on saadaval alates lihtsatest kreemjatest juukse loputajatest (rinse), mis aitavad lahti saada juuksepusadest kuni juuksemaskideni, mille ülesandeks on juukse taastamine ja toetamine.

Niisutajad on paksemad ja kreemjamad kui kerged palsamid ja nende mõjuaeg on pikem (10 – 20 minutit). Koostisosad sarnanevad kergete palsamitega, kuid need on tugevama toimega, imenduvad sügavamale ja püsivad juustes kauem. Oluline on pikem hoidmise aeg juustes ning samuti võivad nad mõnikord nõuda lisasoojuse kasutamist. Niisutajate keemilises koostises on ka neljaosalised ammooniumi ühendid, mis tänu oma võimele järjekindlalt kinnituda juukse kiu külge, tagavad vahendi pikaajalisema mõju ja kaitse.

Proteiini sisaldusega palsamid on mõeldud juuste läbimõõdu suurendamiseks ja kohevuse andmiseks. Selliseid palsameid kasutatakse nii juuste süvahoolduseks kui ka soengu sättimise hõlbustamiseks. Neid on olemas mitmesugustes tugevusastmetes ning oluline on juuksuripoolne juuste analüüs enne kasutamist.

Kontsentreeritud proteiinisisaldusega palsamid on loodud juustele tugevuse andmiseks ja lõhenenud otste silumiseks. Sellised palsamid mööduvad kutiikuli kihist ja sisenevad korteksisse, lisades sinna keratiini, mille juuksed on kaotanud. Need palsamid parandavad juuste üldist väljanägemist, tasakaalustavad poorsust ja suurendavad elastsust. Palsamite jäägid, mis ei sisenenud juuksesse, loputatakse veega välja. Kontsentreeritud proteiinisisaldusega palsameid ei ole soovitav kasutada kohe peale juuste keemilist töötlemist, sest nad võivad muuta proteiinsildade kuju, mis on eelnevalt loodud struktuuri püsimuutmise, värvimise vms protseduuri käigus.

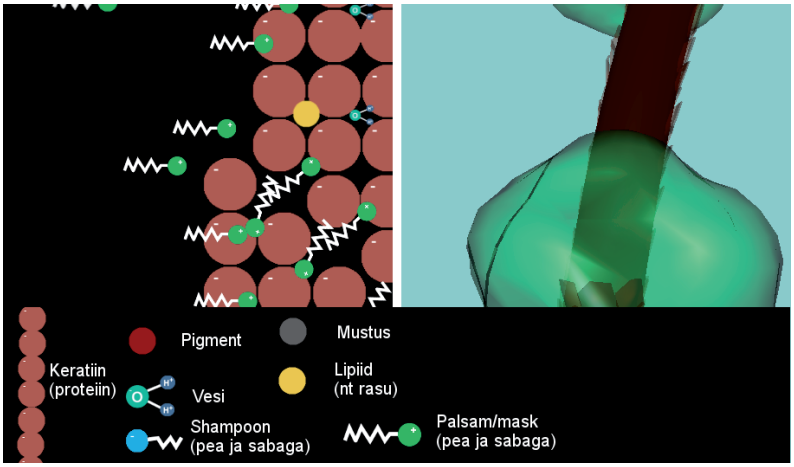
Süvahooldavad palsamid on peamiselt tuntud kui juuksemaskid. Sellised palsamid koosnevad kontsentreeritud proteiinidest ja kreemjatest niisutajatest ning neid sobib kasutada siis, kui tasakaal nii proteiinide kui ka niiskuse vahel on kadunud.

Ülejäänud juuksehooldusvahendite hulka kuuluvad:

- pealepiserdatavad kuumakaitsega vedelikud vältimaks kuumakahjustusi,
- meditsiinilised peanaha toonikud (vedelikud), mis on mõeldud peanaha süvahoolduseks,
- peanahka kuivatavad vahendid, mis on mõeldud liigse rasususega peanahale.

Neid kasutatakse peale juuste hooldust ja enne soengu tegemist.

* 3D animatsioone saab vaadata veebilehel
http://juuksur.innove.ee/chapter2/28.php

Järgnevas tabelis on näidatud kuidas teatavat tüüpi juuksele valida õiged hooldusvahendid:

JUUKSE TÜÜP	PEENIKE JUUS	KESKMINE	JÄME
SIRGE	Mahtu andev šampoon Vahend pusade lahti harutamiseks, juhul, kui seda on vaja Proteiini süvahooldus	Tasakaalustatud pH-ga šampoon Loputusvahend Proteiini süvahooldus	Niisutav šampoon Pähejäetav palsam Niisutav ja niiskust andev süvahooldus vahend
LAINELINE LOKKIS KRÄSSUS	Peene juukse šampoon, Pähejäetav palsam, Proteiini süvahooldus Juuste ja peanaha kaitse enne keemilisi protseduure	Tasakaalustatud šampoon Pähejäetav palsam Niisutav ja niiskust andev süvahooldus	Niisutav šampoon Pähejäetav palsam Proteiine sisaldav ja niisutav süvahooldus
KUIV KAHJUSTATUD (keemiline lokk, värv, föön, päike, kuumad soenguvahendid)	Õrn ja kerge šampoon Kerge, pähejäetav palsam Proteiine sisaldav, niisutav ja taastav süvahooldus vahend Kuumakaitse vahend.	Šampoon keemiliselt töödeldud juustele Niisutav palsam Proteiine sisaldav, niisutav ja taastav süvahooldus vahend Kuumakaitse vahend.	Sügavalt niisutav šampoon kahjustatud juustele Pähejäetav palsam Sügavalt hooldav palsam või mask

TÄHTSAD MÕISTED

- Vesi
- Šampoon
- Happe baasil ehk igapäevaseks kasutamiseks mõeldud šampoonid
- Hooldavad ja niisutavad šampoonid
- Süvahooldavad šampoonid
- Sügavpuhastavad šampoonid
- Tasakaalustavad šampoonid
- Kuivad või puuderšampoonid
- Värvi lisavad või täiustavad šampoonid
- Juustelisanditele ja parukatele mõeldud šampoonid
- Palsam
- Kerged palsamid
- Niisutavad palsamid
- Proteiini sisaldusega palsamid
- Süvahooldavad palsamid ehk juuksemaskid

HARJUTUS 2.7

_____ üheks põhiliseks komponendiks on vesi, mis on eelnevalt puhastatud või deioniseeritud. Teine põhiline koostisosa on puhastusaine ehk _____. Selle aine molekulil on kaks otsa: _____(hydrophilic) ning ___ ja _____ (lipophilic). Tänu neile toimub _____ protsess, kus rasu ja mustus tõmmatakse juuksest eemale ja uhutakse veega välja.

Kutiikul koosneb _____ peal olevatest _____, mis terve juukse puhul on sujuvalt üksteise peal, _____ valgust, mille tulemusena tekib mulje _____ ja _____ juuksest. _____ palsamid ehk hooldusvahendid siluvad juukse pealmise kihi ja nii saavutatakse samasugune efekt. Nii _____ kui ka _____ peavad jõudma _____.

2.15 PEA PESEMINE

Enne pea pesemise protseduuri juurde asumist peab juuksur endale selgeks tegema, milline on õige ja ergonoomiline juuksuri asend pesutooli juures, et ei tekiks soovimatuid ja piinavaid füüsilisi probleeme. Jälgima peab, et õlad oleksid alati suunatud taha poole ja kõht tõmmatud sisse. Selline asend väldib ka kliendile otsa kummardumist.

...„Märkasin, et teil on väga kuivad juukseotsad – ma proovin ühte vahendit ja pärast vaatame, kas see mõjus ja tegi olukorra paremaks"...
Selline käitumine on üks parimaid moodusi teeninduse ja müügi arendamisel ilusalongis, kuna tekitab kliendis mitmeid kordi rohkem usaldust, kui müügiriiuli ees toimuv tegevus.

Keemiliselt töödeldud juuste pesemisel tuleb arvestada, et juuksed on tavapärasest kuivemad ja õrnemad ning seepärast peab kasutama õrnatoimelist šampooni. Keemiliselt töödeldud juuksed lähevad kergesti sõlmedesse ja pusadesse, mille peab õrnalt lahti kammima, alustades kuklast ja kindlasti juuste otstest. Palsami kasutamine on vajalik.

Kuivade šampoonide kasutamine on vajalik siis, kui mingisugusel põhjusel (allergia, seljaprobleemid jm), on tavapärane peapesemine vastunäidustatud. Kuiva šampooni võib kasutada ka enne soengu tegemist kohevuse lisamiseks. Šampoon tuleb piserdada peanahale ja edasi kogu juuksele (jälgides kaasasolevaid instruktsioone) ning koos rasu ja mustusega välja harjata, kasutades naturaalsete harjastega harja. Selline toode sobib eelkõige koduseks kasutamiseks.

Erivajadustega klientide pea pesemine sõltub suuresti kliendi erivajadusest. Mõned ratastoolis olevad kliendid soovitavad oma pead pesta nii, et nad on näoga kraanikausi poole ja kummarduvad ette, samuti saab võimalusel ära kasutada kõrguste reguleerimist. Sageli tulevad sellised kliendid salongi juba puhtaks pestud peaga, kuid vajadusel on võimalik kasutada kuivšampoone. Arvesse peab võtma kliendi soove ja ettepanekuid.

2.16 PEANAHA MASSAAŽ

Kaks põhilist eeldust, saavutamaks ja säilitamaks tervet peanahka on puhtus ja naha stimulatsioon. Nii kaua, kui pole olemas toodet, mis on võimeline täitma mõlemad neist ning samas ka lõdvestama klienti, tuleb see töö ära teha juuksuril.

Kõige efektiivsem on teha peamassaaži seeriatena koos juuksehooldus või -ravivahenditega. Probleemse peanaha puhul tuleb eelnevalt kindlasti konsulteerida dermatoloogiga. Mitte kunagi ei tohi masseerida peanahka millel esineb marrastusi.

Peanaha manipuleerimise tehnika. Peanaha manipuleerimiseks või siis mõjutamiseks on olemas mitmesuguseid tehnikaid, mille puhul asetatakse käed juuste alla nii, et sõrmed kogu oma pikkuses, sõrmeotste padjakesed ja peopesad stimuleeriksid lihaseid, närve ja veresooni peanahas ning alustatakse masseerimist.

1.Lõdvestav liigutus – vasaku käega toetatakse kliendi lõuga, parem käsi asetatakse kolju taha ja pööratakse pead õrnalt. Vahetades käte asukohta ja liigutust korratakse.

2.Siluv liigutus – sõrmeotsad asetatakse mõlemale poole pead, käed libistatakse kindlalt ülespoole liigutades sõrmeotsi nii, et nad kohtuksid pealael. Liigutust korratakse neli korda.

3.Siluv ja pöörlev liigutus – sama nagu eelmine, ainult peale sõrmede libistamist umbes 3cm, muditakse kliendi peanahka õrnade pöörlevate liigutustega.

4.Otsaesise liigutus –vasak käsi asetatakse kuklaosale toetamaks pead, parem käsi, mis on asetatud otsaesisele, liigub aeglaselt ja kindlalt ülespoole peaaegu juuksepiirini, Liigutust korratakse neli korda.

5.Peanaha liigutus – peopesad asetatakse tugevalt vastu peanahka ja seda liigutatakse tõstvate pöörlevate liigutustega. Esialgu on käed kõrvade kohal, hiljem pea eesosas ja siis tagumises osas.

6.Juuksepiiri liigutus – käed asetatakse otsaesisele ja liigutatakse sõrmi tõstvate ja ringjate liigutustega.

7.Peanaha eesosa liigutus – vii käed viiakse 1,5cm kaugusele juuksepiirist ja korratakse eelnevat liigutust.

8.Peanaha tagumise osa liigutus – mõlema käe sõrmed asetatakse pea külgedele, masseerimist alustatakse pöialdega, mis asuvad allpool kõrvu ja liigutakse peanahka mõjutades pea ülemise osa poole. Liigutust korratakse neli korda, liikudes pöialdega ka keskele poole.

9.Kõrvast kõrvani liigutus – vasak käsi asetatakse otsaesisele, peanahka masseeritakse ringjate liigutustega vasakust kõrvast paremani, kasutades peopesa nn kanda.

10.Tagumine liigutus – vasak käsi asetatakse otsaesisele ja seistakse ka kliendist vasakule poole, parem käsi viiakse ringjate liigutustega mööda kaela alumist osa piki õlgu ja tagasi selja poole ning korratakse seda liigutust ka teisel küljel.

11.Õlgade liigutus – mõlemad peopesad asetatakse kliendi kaelale. Ringjate liigutustega, mõjutades lihaseid, liigutakse piki õlgu kuni õlatipuni ja tagasi.

12.Selja liigutus – ringjate liigutustega liigutakse pea ala osast mööda selga all (sõrmede otsad liiguvad kindlalt vastu nahka), alla jõudes tullakse sama teed tagasi

2.17 PEANAHA JA JUUSTE HÄIRED NING

PEANAHA HÄIRED

Naharakud uuenevad regulaarselt, kuid mõnikord see protsess kiireneb ning moodustuvad rakkude kogumid, mida nimetatakse **kõõmaks ehk kliiketendustõveks** (pityriasis).

Kõõma esinemine on ebameeldiv nii esteetiliselt kui ka hügieeniliselt.

Kõõm tekib siis, kui peanaha mikrofloora ei ole tasakaalus. Kõõma tekkepõhjused võivad olla nii organismisisesed kui ka -välised. Esimeste hulka kuuluvad hormonaalsed muutused, loomsete rasvade rikas toit, vereringehäired ja stress, mis kõik võivad muuta rakkude taastootmise füsioloogilist rütmi. Organismiväliste kõõmatekitajate hulka kuuluvad keskkonnasaaste, sobimatud kosmeetikatooted, liiga agressiivsed kosmeetikaprotseduurid, vale hügieen, kuiv õhk ja ka kitsad ning umbsed peakatted. Kõõmal on mitmeid erinevaid vorme/tüüpe – **kuiv ja rasune kõõm** ning **seborroiline dermatiit**.

Kuiv kõõm

Kuiva kõõmatüüpi esineb rohkem talvekuudel. Peamiseks sümptomiks on kiskuv, kuiv ja sügelev peanahk. Mida rohkem sügelust kratsimisega leevendatakse, seda rohkem helbeid eraldub. Peale helberohkuse võib pidev peakratsimine muuta juuksed tuhmideks, elututeks ja nõrkadeks, sest nad saavad paratamatult kahjustatud.

Rasune kõõm

Rasuse kõõmaga kaasnevad marrastunud punetavad laigud, sügelemine ja paksemad kollakad peanaha soomused. Tänu suurenenud rasueritusele kleepuvad soomused peanaha ja juuksekarvade külge ning võivad põhjustada ka juuste väljalangemist.

Seborroiline dermatiit

Kuiva ja rasust kõõma võib lugeda seborroilise dermatiidi kergemateks vormideks. Erinevus seisneb selles, et seborroilise dermatiidi puhul moodustavad põletik ja punetus kliinilise pildi ja ketendamist esineb ka kulmude, kõrvade, nina ning muudes piirkondades.
Haigus võib alguse saada igas eas peale puberteeti, mil rasueritus hakkab intensiivistuma. Lööbed tekivad periooditi ja tavaliselt ootamatult ning probleem võib kesta aastaid. Haigust on seostatud normaalsel nahal elava pärmseene, Pityrosporum ovale (***Malassezia furfur***) paljunemisega. Pärmseen toitub naharasust, lõhustades selle endale seeditavateks vabadeks rasvhapeteks, mis omakorda ärritavad nahka ja tekitavad põletikku. Seborroilise dermatiidi põhjusteks võivad olla aastaaegade vahetumine, infektsioonid, hormonaalsed muutused, stress, neuroloogilised häired, AIDS ja ravimid.
Imikutel tekib seborroiline dermatiit kuni 6. elukuuni ja esineb harilikult nn titekõõma kujul, kuid võib haarata ka nahavoldid, eeskätt kaenlaaukude ja kubeme piirkonnas. Üldjuhul laheneb see seisund iseenesest, kuid seda protsessi on võimalik ka sobilike vahenditega leevendada.

Kõõma ravi

Organism on tervik ja kui kusagil on normist kõrvalekalle, siis võib see avalduda hoopis mujal. Nii on ka kõõm tagajärg mitte põhjus. Kõõma avaldumise iseloom on samuti seotud organismi eripäradega, see tähendab, et ühte ja universaalset ravi välja pakkuda ei ole võimalik. Kõõma raviks tuleb kindlasti kasutada spetsiaalseid ja professionaalseid tooteid ning samuti on iluteenindaja ülesanne kõõmaprobleemiga inimest nõustada ja toetada õige vahendi leidmisel.

Järgevalt kirjeldatakse erinevaid komponente ja nende ülesandeid kõõmavastastes toodetes:

Eeterlikud õlid on toniseerivad, poore avavad ja desinfitseerivad.

Mägiloorberil ja salveil on antiseptiline, poore avav ja desinfitseeriv toime.

Seleendisulfaat on aktiivne kõõmavastane aine farmaatsiatööstuses ning sobib igat liiki kõõma raviks.
Nisuproteiinid kaitsevad, rahustavad ja niisutavad.

Seleeniumsulfiid võib vähendada rakkude paljunemist, kuid pärssida ka pärmseente hulka.

Tsinkpüritioon on antibakteriaalse ja seenevastase toimega.

Salitsüülhape ja glükoolhape aitavad eemaldada ketendust. Kuivuse vältimiseks tuleb kindlasti kasutada palsamit.

Kivisöe tõrv aitab aeglustada naharakkude paljunemist, mistõttu seda kasutatakse nii kõõma, seborroilise nahapõletiku kui psoriaasi ravis. Tõrv võib anda heledatele juustele oranžika varjundi ja tõsta naha tundlikkust päikesele.

Ketokonazool omab tugevaimat seenevastast toimet ja võib aidata ka siis, kui teiste šampoonidega ravi ebaõnnestub.

Teepuuõlil on antiseptilised, antibakteriaalsed ja seenevastased omadused, mistõttu teda lisatakse mitmetesse šampoonidesse. Väga harva võib õli vastu tekkida allergiline reaktsioon.
Ükskõik kui raske või kerge kõõmaprobleemiga on tegemist, on alati võimalik seda leevendada ja kontrolli all hoida. Et see õnnestuks, tuleb peale korraliku kosmeetilise vahendi kasutamise teha ka korrektiive elustiilis ja toitumises.

Alati ei ole tegemist kõõmaga!

Kui väljas on külm ja siseruumides küte maksimumi peal, annab nahk märku kuivusest ja seda ka peanaha piirkonnas. Tekkiv ketendus on tavaliselt väiksemahelbeline ja vähem rasusem kui klassikalise kõõma korral.

Psoriaas võib olla väga sarnane seborroilise dermatiidiga. Psoriaasi ketendus on tavaliselt kerge hõbedase läikega, paksem ja püsivama iseloomuga ning naha punetus on intensiivsem. Raskel juhul võivad kaasneda lõhed, veritsus ja valulikkus.

Peaseen on väga nakkav dermatofüütidest põhjustatud seeninfektsioon, mille käigus seeneelemendid tungivad juuksekarva. Haigus on sagedasem kuni 10-aastastel lastel. Haiguse tekitajateks peetakse peamiselt Trichophyton`i, mis levib kontakti teel inimeselt inimeselt, ja Microsporum`i, mille levitajateks on koerad, kassid ja sama perekonna seened. Seenespoorid võivad säilida mitmeid kuid elusatena juukseharjadel, väljakukkunud haigestunud juustel, käterättidel ja istmetel.

Mõnikord võib tundlikkus teatud juuksehooldustoodetele või juustevärvidele põhjustada peanaha punetust, sügelust ja ketendust. Seda seisundit nimetatakse **kontaktdermatiidiks**.

Tundlik peanahk

Inimese peanahk võib olla tundlik mitmel põhjusel.

Kõige rohkem põhjustab peanaha tundlikkust saastatud keskkond, samuti ka kuum kütteõhk, kliimaseadmed, ebapiisav juustehooldus pärast nende värvimist või struktuuri püsimuutmist ja UV-kiirgus. Oma osa mängivad ka sisemised mõjutajad nagu stress, ainevahetus- ja hormonaalsed häired ning vitamiinivaegus.

Tundliku peanaha puhul tuleks kasutada hooldusvahendeid, mis mõjuvad rahustavalt, niisutavalt, põletikuvastaselt ning aitavad taastada naha loomulikke kaitsebarjääre.

Peatäid

Inimese **peatäi** (*Pediculus humanus capitis*) on verdimev parasiit, kes elab vaid inimese peas, juustega kaetud alal.
Peatäi emasloom on umbes 3mm pikkune helepruun parasiit, kes kinnitab **tingud ehk täimunad** oma kehanõrega ükshaaval peanaha lähedale juuksekarva külge.

Tingud on ovaalsed, kollakasvalged või pruunid ning umbes 1mm pikkused. Ting areneb täiskasvanud peatäiks läbides kolm moondeperioodi:

- Täimunad kooruvad umbes 8-9 päevaga, tõenäolisemalt arenevad täiskasvanuks peanaha lähedal olevad täimunad. Selle järgi, kui kaugel paiknevad peanahast juuksekarval tingud, võib oletada nakatumise aega. Munast koorub **noor täi ehk nümf**.

- Nümf näeb välja nagu täiskasvanud täi, kuid on väiksem. Nümf areneb täiskasvanuks 9-12 päevaga.

- Noored täid peavad ellujäämiseks saama 24 tunni jooksul imeda verd, muidu nad hukkuvad.

Täi eluiga on 40 päeva, selle aja jooksul võib täi anda kuni 300 järglast.

Millal täitõbe kahtlustada ja kuidas täid levivad?
Esmaseks kaebuseks võib olla kukla- ja kõrvataguse nahapiirkonna sügelemine. Lükates juuksed lahku ja vaadates juukseid peanaha lähedal, on näha juuste küljes valkjaid tinge, tavaliselt just kõrvade taga ja kaelal. Peatäidest võib olla tingitud ka lümfisõlmede suurenemine kaelal ja kõrvade taga.
Tavaliselt kanduvad peatäid ühelt inimeselt teisele füüsilise pea- või juuksekontakti kaudu, aga ka mütside, sallide, patsikummide, kammide ja harjadega.
Arvamused, et täid tekivad mustusest, hüppavad või lendavad õhus ringi, on ekslikud, sest haigus levib otsese kontakti teel. Samuti ei levita täisid koduloomad.
Täisid on nimetatud ka juuste „akrobaatideks", sest nad haaravad juuksekarvast kinni konksjateküünistega.
Täid vahetavad peremeest enamasti otseselt pea-pea kontaktil.

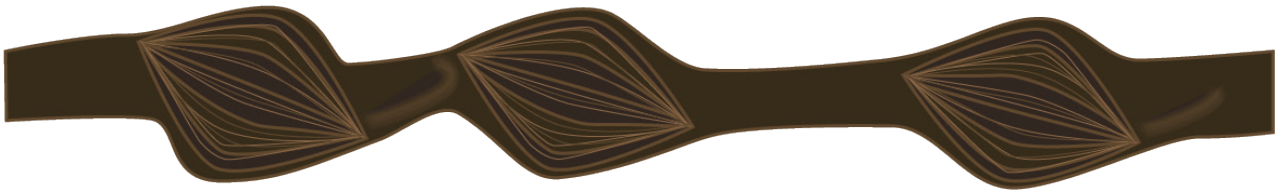
JUUSTE HAIGUSED

***Hypertrichosis* ehk ebanormaalne karvakasv** on hormonaalne probleem, mille puhul kasvavad termaalkarvad seal, kus tavaliselt kasvavad velluskarvad (nt vuntsid ja habe naistel). Kosmeetiliselt aitavad epileerimine ja depileerimine.

Trichoptilosis on tehniline termin **lõhenenud juuste** kohta. Lõhenenud juukseid saab muuta palsamite, õlide jm. Kõige kindlam meetod on lõikamine, mis eemaldab lõhenenud otsad, kuid ei garanteeri, et juuksed uuesti ei lõhene.

***Trichorrhexis nodosa* ehk sõlmed keset juuksekarva**. Juuksed on haprad ja keset juukse tüve tekivad sõlmed. Juuksed katkevad kiiresti ja juukse otsad hoiavad, pärast katkemist laiali nagu harjal ning hargnevad mööda juukse tüve. Hoolduseks sobivad pehmendajad ja niisutajad.

Monilethrix nimetatakse **helmelisi juukseid**. Need nn helmed asuvad juukse tüvel ja seal katkevad juuksed kergesti. Hoolduses kasutatakse üldjuhul spetsiaalset palsamit või maski.

Fragilitas crinium on tehniline termin **hapratele ja rabedatele juustele**. Sellised juuksed võivad katkeda igalt poolt kogu pikkuse ulatuses. Hoolduses kasutatakse üldjuhul spetsiaalset palsamit või maski.

Bambuskarvad ehk *trichorrhexis invaginata*. Sellistel juuksekarvadel on sõlmed, mis muudavad muidu siledapinnalise karvapauna bambusesarnaseks. Sõlmed koosnevad nn tassi ja palli osast. Sõlme peanaha lähemal olev osa on tassikujuline ja juukseotstepoolne osa pallikujuline. Sellised sõlmed muudavad juuksekarva väga nõrgaks ja kergesti murduvaks.
Bambuskarvade defekt võib kaasneda juuste ületöötlemisega, kuid sagedamini on tegemist kaasasündinud seisundi või mõnest haigusest põhjustatud defektiga, nagu seda on näiteks Nethertoni sündroom, ihtüoos ja atoopia. On täheldatud, et lapsed kasvavad sellest seisundist sageli välja. Üldiselt on ravi puhul esmane vältida juuste ületöötlemist. Kui seisund on seotud mõne eelnimetatud haigusega, toimub ka paranemine sõltuvalt haiguse ravimise käigust.

Mulljuuksed. Uuringud on tõestanud, et seisundit soodustab juuste kuivatamine kuumema föööniga, kui seda on 175ºC ning juuste pidev kontakt tangidega, mis on kuumemad kui 125ºC. Ka keemiline töötlemine võib mõjutada mulljuuste teket. Kui selliseid juukseid föööniga kuivatada, aurustub vesi ning suurendab vakuoolide läbimõõtu, mis ühtlasi kahjustab ka juukse kiudu, muutes juuksed rabedaks ja kergesti murduvaks.

Mulljuukseid ei saa taastada, need tuleb ära lõigata ning kindlasti edaspidi vältida juuste traumeerimist nii kuuma- kui keemilise töötlusega.

TÄHTSAD MÕISTED

- Kuiv kõõm
- Rasune kõõm
- Kõõm
- Seborroiline dermatiit
- Peaseen
- Tundlik peanahk
- Peatäid
- *Hypertrichosis* ehk ebanormaalne karvakasv
- *Trichoptilosis* ehk lõhenenud juuksed
- *Trichorrhexis nodosa* ehk sõlmed keset juuksekarva
- *Monilethrix* ehk helmelisi juukseid
- *Fragilitas crinium* ehk haprad ja rabedad juuksed
- Bambuskarvad ehk *trichorrhexis invaginata*
- Mulljuuksed

HARJUTUS 2.8

_____ tekib siis, kui peanaha _____ ei ole tasakaalus. Organismiväliste kõõmatekitajate hulka kuuluvad näiteks _____, sobimatud _____, liiga agressiivsed _____, vale _____, kuiv ____ ja ka _____ ning _____ peakatted.

Kui väljas on külm ja siseruumides küte maksimumi peal, annab nahk märku _____. Tekkiv _____ on tavaliselt _____ ja vähem _____ kui klassikalise kõõma korral.

_____ ketendus on tavaliselt kerge hõbedase läikega, paksem ja püsivama iseloomuga, punetus on intensiivsem. Raskel juhul võivad kaasneda lõhed, veritsus ja valulikkus.

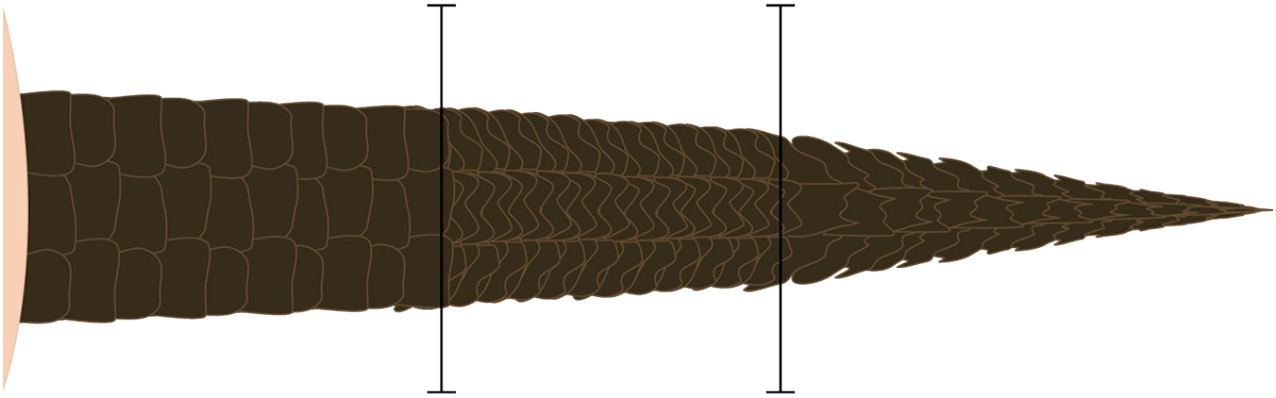
_____ on väga nakkav dermatofüütidest põhjustatud _____, mille käigus seeneelemendid tungivad juuksekarva.

2.18 JUUSTE KAHJUSTUSED

Kõik mis liigub, see ka kulub. Täpselt nii on ka juustega.

Peanaha lähedal on juuksestruktuur üldjuhul palju tervem kui juuste otstes. See on nii, sest juuksed on saanud oma elu jooksul mitmesuguseid kahjustusi.

Kahjustus tähendab seda, et juukseid kaitsev kutiikul kiht on mingil määral hävinenud.

Tugevalt kahjustatud juukseid pole võimalik taastada muud moodi kui ära lõigates.

Ilmastiku kahjustused

Juustele mõjuvad kahjustavalt nii kuum kui ka külm – nii päike kui ka lumi ja vihm.

Külma ilmaga vereringe aeglustub, juuksed ei saa piisavalt toitaineid, muutuvad nõrgemaks ja tuhmimaks, juukseotsad lõhenevad.

UVB võib põhjustada juuksesildade fotodegradatsiooni, mille tulemusena muutuvad juuksed kuivaks ja rabedaks.

UVA-kiire põletus tekitab tõsiseid kahjustusi juukse soomusetaolisele pealiskihile ehk kutiikulile. Päike vähendab ka keratiini hulka juustes. Keratiin on oluline proteiin, mis annab juustele tugevuse ja vitaalsuse. Normaalses olukorras moodustab keratiin juukses nn tugimüüri. Kui nüüd mõni kivi murdub või hoopiski ära kaob, kaotab kogu müür oma tugevuse. Tulemuseks on haprad ja kergesti murduvad juuksed, mida on raske hooldada ja millel ei püsi ka juurdelisatavad värvipigmendid. Samuti ei peegelda nad valgust ning näivad elutud ja tuhmid.

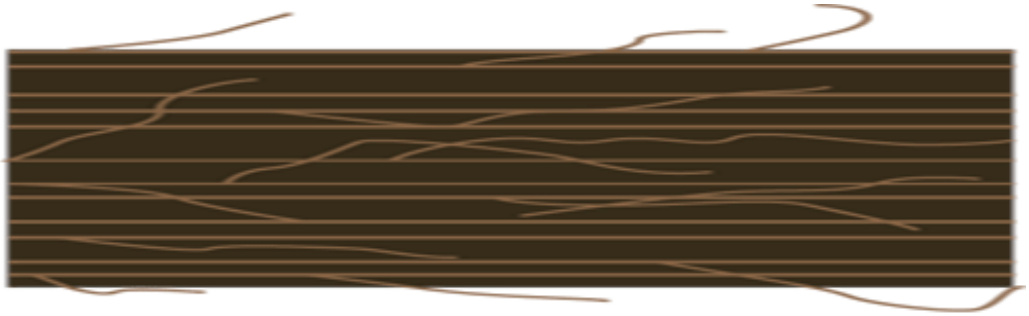
UV-kiired põhjustavad melaniini oksüdeerumist ja värvituks muutumist.

Nahk on elus organ, juuksed seda aga ei ole ja nii ei reageerigi juuksed päikesele nahaga sarnaselt. Nahk nimelt reageerib UV-kiirtele tõstes melaniini hulka nahas. Sellepärast muutub nahk päikese käes pruunimaks, aga juuksed pleegivad heledamaks. Kuna melaniin kaitseb juukseid vabade radikaalide negatiivse mõju eest, siis on juuksed heledamaks muutudes vastuvõtlikumad kõiksugustele kahjustustele.

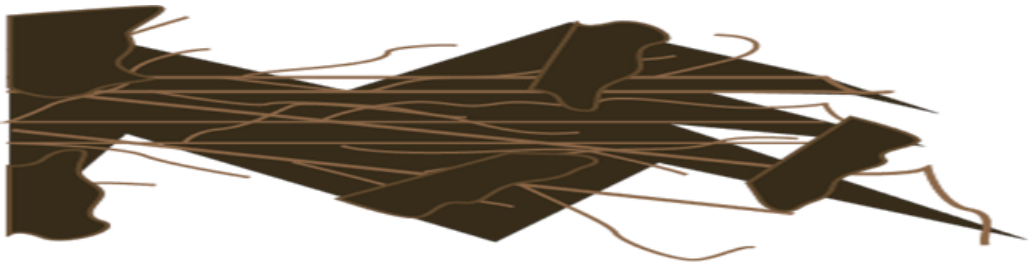

80% KUTIIKULIKIHI KADU

Päike vähendab ka niiskust juustes. Normaalne niiskuse hulk juukses on 8%. Päikesepleegitus, blondeerimine ja muud keemilised protseduurid vähendavad niiskuse hulka 2%-ni. Niiskuseta ehk kuivad juuksed on haprad, lõhenenud otstega, elutud ning läiketud.

TÄIELIK KUTIIKULKIHI KADU

MURDUNUD, KATKENUD JUUS

Niiskus ja külm ilm kahjustavad samuti juukseid. Vesi külmub juuksekarva sees ja paisutab juuk sekarva katki. Piltlikult juhtub sama pudelisse jäetud veega - ka pudel läheb katki, kui seal pole paisumiseks ruumi. Juukse puhul soomused paisuvad, et rohkem ruumi tekiks. Samasugune paisutamine toimub ka juuste keemilisel töötlusel. Seega on külmakahjustused samaväärsed keemilise töötluse kahjustustega.

Mehaanilised kahjustused

Tugev harjamine traumeerib kutiikulkihti. Juukseid kahjustab liiga entusiastlik harjamine ja kammimine ja seda eriti kui juuksed on märjad ja esineb pusasid ning kõigele lisaks kasutatakse metallist kammi või harja.

Samuti traumeerib juukseid pidev tupeerimine. Eriti, kui seda tehakse ebaprofessionaalselt, kuna tupeerimise käigus liigutakse kutiikuli soomustega vastassuunas. Väga oluline on tupeeringu korrektne välja kammimine ning juuste turgutamine hooldusvahenditega.

Kuumakahjustused

Kõige sagedamini tekivad kuumakahjustused siis, kui kasutatakse liialt kuuma fööni, sirgendajat või lokitange.

Liigse kuumusega eemaldatakse juustest niiskus ning juuksed muutuvad kuivaks ning rabedaks.

Liigne föönikuumus võib juustes oleva vee keema ajada ning nii tekivad juustesse mullid, mis muudavad juuksed kergesti murduvateks.

Kosmeetilised kahjustused

Kosmeetilised kahjustused tekivad siis, kui juuste värvimiseks, lokkimiseks ja ka hoolduseks valitakse ebasobivad vahendid.

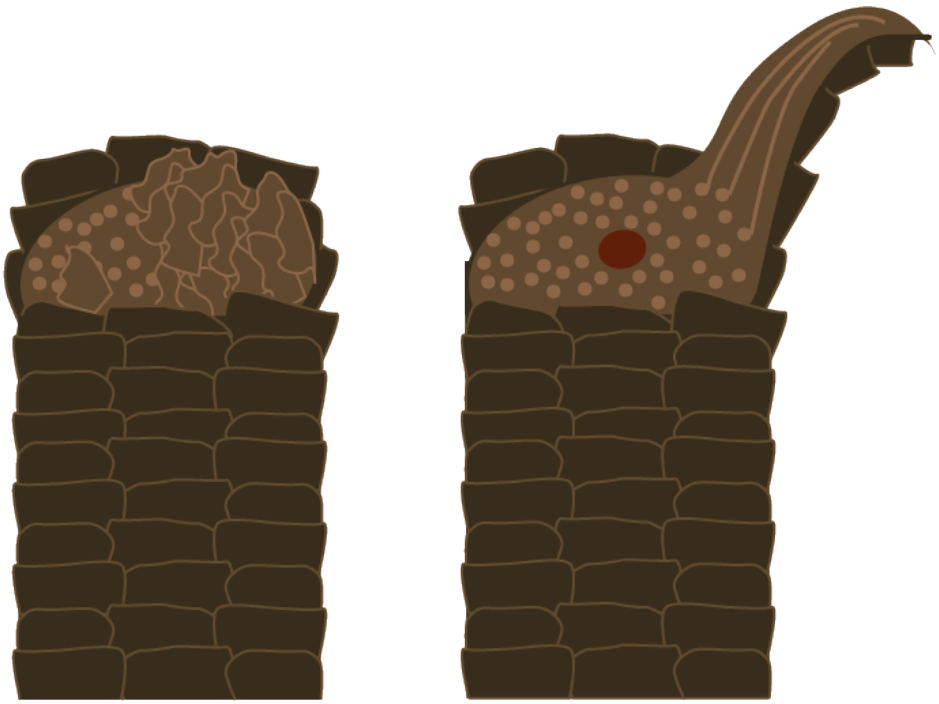
Valiku teeb inimene, kes ei oska analüüsida juuste seisukorda. Sellised kahjustused võivad ilmneda nii kohe peale protseduuri kui ka järk-järgult aja jooksul.

Hiljuti levis internetis video, kus tütarlaps, suures lokikeeramise hoos, oma kiharad nii ära kõrvetab, et need lokitangide külge jäävad. Juuksekarv moodustub keratiniseerunud rakkudest, mille struktuuri moodustavad kolme tüüpi sidemed, mida mõnikord on nimetatud ka sildadeks. Selleks, et muuta juukse olemust, tuleb mõjutada just neid sildasid. Vesiniksildasid saab mõjutada temperatuuri ja veega. See on lahendus mõistatusele, miks peab mõnikord soenguid tegema kuumust kasutades ja mõnikord on hea, kui juuksed on niisked. Lõhutud vesiniksillad taastuvad ise, kui juuks kuivab või jahtub, ja siis juba uuel, neile antud kujul. Lihtsalt öeldes, selles videos ei olnud ükski juukses olev vesiniksild enam võimeline taastuma. Ka pinge, mida kasutatakse juuste disainimisel on oluline. Selles videos keerati kahjustatud juuksed ümber tarviku lihtsalt liialt tugevalt. Jah, nii võib küll saada tugevaid lokke, kuid võib ka juukseid kahjustada või siis lihtsalt neist ilma jääda.

Kääri- ja noalõikuse kahjustused

Juukseid on võimalik kahjustada ka lõigates.

Seda ei juhtu, kui juuksuri käärid ja lõikusnuga on hooldatud ja piisavalt teravad. Oluline on professionaalse lõikustehnika ning vahendite käsitlemise tehnika tundmine.

JUUKSEOTS KÄÄRIDEGA LÕIGATES

JUUKSEOTS NOAGA LÕIGATES

Juuksed võivad olla kahjustunud ka siis, kui kasutatakse liiga palju hooldavaid ja viimistlevaid

Ületöötlus

vahendeid. Kui juuste hoolduses kasutada juuksele liialt tugevaid tooteid, siis need koormavad juust ning see muutub elutuks ja ilmetuks.

Juuste ja peanaha analüüsimine enne juuksurisalongis tehtavaid protseduure ja toodete soovitamist on oluline selleks, et mitte juukseid ülekoormata.

TÄHTSAD MÕISTED

- Kosmeetilised kahjustused
- Kääri- ja noalõikuse kahjustused
- Kuumakahjustused
- Mehaanilised kahjustused
- Ilmastiku kahjustused
- Ületöötlus

2.19 JUUSTE VÄLJALANGEMINE

Kui organism ei suuda mingil põhjusel juuksesibulaid toitainetega varustada, tekib olukord, kus juukseid langeb välja rohkem, kui on tavapärane.

Mis juhtub juustega, kui nad hakkavad välja langema?

Juuksekarv koosneb juuksesibulast ja surnud ning keratiniseerunud rakkudest moodustunud juuksekarvast. Kui juuksesibulas olevate rakkude areng on häiritud, katkeb juuksekarva kasv ning juuksekarv sureb enne oma kasvutsükli lõppu. See ei tähenda, et sellest juuksepesast ei saa enam rohkem juukseid kasvada, kuid uus juuksekarv tekib alles siis, kui eelnev kasvutsükkel on läbi saanud. Seega on osa juuksekarvade pesasid – enne uute juuksekarvade teket – tühjad, mille tulemusena jääb pealagi juustest hõredamaks.

Täielik kiilaspäisus võib tekkida juuste kasvu tagavate juuksekarva pesade ummistumise tagajärjel ning siis ei teki kogu peanahal uusi juukseid. Tegelikkuses juhtub aga harva, et kõik karvanääpsud lakkavad toimimast.

Miks hakkavad juuksed välja langema?

Juuste väljalangemise põhjuseid on palju.

- 3-4 kuud pärast rasket haigust või suurt operatsiooni võib hakata palju juukseid korraga välja langema. Oluline on meeles pidada, et juuste väljalangemine on seotud sellega, mis on organismis juba toimunud.

- Juuste väljalangemist põhjustavate faktorite hulka kuuluvad hormonaalsed probleemid, kilpnäärme üle- või alatalitlus ning suguhormoonide tasakaalu häire. Hormonaalne tasakaal on ka põhjuseks, miks mõnedel naistel juuksed peale sünnitust välja langevad.

- Ravimitest võivad juuste väljalangemist soodustada näiteks verevedeldajad, podagraravimid, suured annused A-vitamiini, rasestumisvastased tabletid, antidepressandid ja ravimid, mida kasutatakse keemiaravis, samuti ka mõni infektsioon.

- Juuste väljalangemine võib anda märku ka mõnest organismi üldhaigusest nagu näiteks luupus või diabeet.

- Juukseid mõjutab ka organismi rauapuudus ning biotiini, B12 vitamiini, tsingi ja foolhappe puudus. Suurenenud juustekao korral on soovitatav uurida vere rauasisaldust ja üldist verepilti, kilpnäärme- ja suguhormoone, teatud vitamiine ja verevalke ning haigustest välistada luupus ja diabeet.

Kas juuste väljalangemine on seotud aastaaegadega?

Kevadel ja sügisel võib juuste väljalangemine suureneda.
Kevadel on juuste väljalangemise peamisteks süüdlasteks vähene päike ja vitamiinide puudus – sügisel aga möödunud suve liigne päike ja kuumus. Juuksed küll vajavad väga D-vitamiini, mida annab meile päike, kuid siingi kehtib reegel, mille puhul liiga suur doos mõjub kahjulikult.

Mida kujutab endast alopeetsia?

Alopeetsia esimesed tüüpilised sümptomid on väikesed kiilad laigud. Mõne aja pärast võib neid tühimikke olla juba mitu. Need kiilad laigud peas ning habemepiirkonnas võivad olla mitmesugused, kuid kõige levinumalt on nad ümmarguse või ovaalse kujuga. Selliseid laike võib esineda kõigis keha piirkondades, kus on karvad. Kui tühimiku servast tõmmates eraldub karvu, viitab see aktiivsele haigusele ja edasisele karvade kaole. Sageli taandub see probleem iseenesest umbes ühe aasta jooksul.

Alopeetsiat on kolme tüüpi:

Koldeline alopeetsia (ld.k. *Alopecia areata*) on selle seisundi kõige levinum vorm. Pähe tekivad ümarad, erineva suuruse ja kujuga kiilad laigud, mis võivad vahetevahel kaduda ja siis taas tagasi ilmuda. Koldeline alopeetsia võib aja jooksul muutuda *Alopecia totalis´*ks ja ka *Alopecia universalis`*ks. Esimese puhul langevad välja kõik peas olevad juuksed ning teise puhul kaovad kõik kehal olevad karvad.

Miks selline seisund tekib, on siiani veel mõistatus. On leitud seos geneetikaga, samuti on esinenud kaasasündinud alopeetsiat ning ühe tegurina võib nimetada ka stressi. Üks levinenum arvamus on, et immuunsüsteemi rakud püüavad hävitada juuksekarvu, pidades neid võõraks allergeeniks. Miks nad seda teevad, seda siiski öelda ei osata.

Meestüüpi juustekadu *ehk androgeenne alopeetsia on päriliku iseloomuga sagedasemaid juuste hõrenemise või kadumise põhjuseid, eeskätt pealae piirkonnas. See on äärmiselt tavaline probleem kuni 50% meestel ja veidi väiksemal hulgal üle 40a. naistel.*

Telogen effluvium *ehk pikenenud juuste puhkefaas või ühtlane juuste hõrenemine on ajutine seisund, mida iseloomustab suurenenud juuste väljalangemine ja ühtlane juuste hõrenemine üle kogu pea. Sageli on seos mõned kuud varem esinenud stressiseisundiga, nagu üldhaigus, rasedus ja sünnitus, operatsioon, emotsionaalne stress, kaalu kaotus jm.*

Laiguline juuksetus *ehk Alopecia areatat esineb umbes 1% inimestel. Tavaliselt tekib üks või mitu juustevaba laiku. Haigus taandub tavaliselt 1 aastaga, kuid kahjuks võib sageli ägeneda.*

ALOPEETSIA ESINEMINE MEESTEL JA NAISTEL

Igal juuksekarval on väike karvatõstjalihas, mis kinnitub juuksekarva ja -juure ümber olevale sidekoele. Trihholoogi sõnul murdub juuksekarv krambiga sarnase kokkutõmbe tagajärjel, mille tekkepõhjus on teadmata. See tähendab, et juuksejuure ümber olev sidekude pigistab juuksekarva katki või kahjustab seda nii tugevalt, et juus murdub hiljem näiteks töötlemise käigus. Sageli kaasneb ka peanaha valulikkus või pinges tunne. Pärast kokkutõmmet ei pruugi juuksekadu kohe väliselt näha olla. Juuksed võivad välja kukkuda edasise juuksehoolduse käigus, mille tõttu tekivad peanahale ümmargused juusteta laigud.

„Tühja ala ümbruses võib märgata nn juuksetüükaid, mida eksikombel peetakse uuteks juusteks. Mikroskoobiga uurides aga selgub, et tüüka ladva tüveosas puudub pigment. See näitab, et juus ei saa toitaineid korralikult kätte, mistõttu mingil hetkel tulevad ära ka need väikesed juuksed ning laiguline ala laieneb veelgi", ütleb juukseuurija.

Sageli on sellise seisundiga inimesel kõikvõimalikud proovid ja analüüsid korras ning tihti keeldutakse seda ka haiguseks nimetama.

Peale tavapärast stressiseisundit on pakutud ka, et juuksejuurtesse võib olla kogunenud rohkelt kaltsiumi, mis takistab toitainete imendumist (seda on võimalik tuvastada juuksejuureuuringus mikroskoobi abil), mistõttu juuksed muutuvad nõrgemaks.

Uuringud on näidanud, et laiguline juuksekadu esineb sageli tarkadel, intelligentsetel ja tundlikel inimestel, kes on loomult vastutustundlikud ning kes hoiavad oma tundeid ja läbielamisi pigem endas, kui näitavad neid välja. Seetõttu võib keha hakata reageerima nende enda vastu.

Tihti lohutatakse, et selline seisund on mööduv, kuid pole harvad ka olukorrad, kus kiilad laigud peas vahel kaovad ja siis siiski tagasi tulevad. On ka juhtumeid, kus inimene põdes laigulist alopeetsiat, mis taastus, kuid millele paari aasta pärast järgnes seisundi raskem vorm ning kadusid nii juuksed kui ka kõik muud karvad kehal.

Tõsi, mõningast edu on siiski saavutatud kortikosteroidide kasutamisega. Kõige parem efekt on saavutatud kortikosteroidide süstimisega. Samas ei ole võimalik tagada, et see mõjub. On olemas ka raviv kreem, kuid see ei suuda siseneda nahka nii sügavale, et mõjutada juuksejuuri. Suukaudsete vahendite miinuseks peetakse aga mõju olemasolu ainult tarvitamise perioodil.

Kirjandusse on paisatud uuringuid, mis mõne ravimi suhtes on saavutanud häid tulemusi, kuid üldjuhul puudub usaldusväärsus. Seda juba põhjusel, et seisund võib iseenesest taastuda ning pole võimalik olnud kindlaks teha, kas taastumine oli iseeneslik või mõne medikamendiga seotud.

Telesaate juht Gail Porter tegi oma kiilanemisest 2005. aastal eraldi dokumentaalprojekti. Ta keeldus kategooriliselt kandmast parukat, et rohkem teadvustada selle probleemi olemasolu.

Näitlejanna Neve Campbell puutus alopeetsiaga kokku, kui ta oli 23 aastane. Tema seostab seda eraeluliste pingetega. Nimelt oli tal käsil lahutus, ületöötamine surus nurka ning lisaks kõigele muule tuli hakkama saada jälitajaga.

Ameerika jalgapllivõistkonna Chicago Cubs endine juht Mike Quade haigestus alopeetsiasse kolmeaastaselt. Ta on öelnud, et just spordiga tegelemine aitas tal leida sõpru ja saada nö ühiskonna poolt aktsepteerituks.

Matt Lucas, tuntud briti komöödianäitleja, hakkas alopeetsiaga koos elama juba kuueaastaselt. Ka temal on alopeetsia vorm, kus kehal ei ole ühtegi karva. Ometigi ei sega see tal kirjutada üliandekaid komöödiastsenaariumeid ja ka näitlejatööd tegemast.

Näitleja Christopher Reeve elu koos alopeetsiaga algas, kui ta oli kuueteistkümneaastane. Oma raamatus kirjeldab ta värvikalt, kuidas ta erinevalt juukseid kammides püüdis kiilaid kohti varjata. 1978. aastal, kui mees sai kuulsaks tänu Supermani osatäitmisele, läbis ta iga kolme kuu tagant steroidisüstide kuuri.

NBA korvpallur Charlie Villanueva, kellel alopeetsia sümptomid ilmnesid, kui mees oli kolmeteistkümneaastane, on osalenud teleprojektis, kus ta külastas sama seisundiga inimesi. Charlie Villanueva, Matt Lucas ja Mike Quade põevad kõik alopeetsia kõige raskemat vormi. See tähendab, et peale juuste on kadunud ka kulmud, ripsmed ja ülejäänud kehakarvad.

USA võrkpallikoondise mängijad ajasid end 1992. aastal kiilaks, et avaldada toetust ja austust Bob Samuelsonile, mängijale, kes on sunnitud elama koos alopeetsiaga.

Alopeetsiaga kaasnevad ka muud ebameeldivused. Esiteks võib kiilas peanahk saada kergesti päikesepõletuse. Ninakarvade puudusega kaasneb heinapalaviku ja muude allergiate oht. Ripsmete puudumine muudab aga silmad tundlikuks ja vastuvõtlikuks. Probleeme võib olla ka küüntega, sest keratiinist moodustuvad nii juuksed kui ka küüned. Kuna see seisund mõjutab väga suures osas ka inimese välimust, siis võib kaasneda ka ärevushäire, sotsiaalfoobia, ehk kartus viibida kohtades, kus on palju inimesi või kus muul moel võib liigset tähelepanu saada, ning loomulikult võib selline seisund kaasa tuua ka depressiooni.

KOKKUVÕTE

Juuksed on väga vastupidavad. Enne, kui nad lõplikult murduvad, taluvad nad kangelaslikult igasuguseid kahjustusi.

Kahjuks hakkab iga kahjustus varem või hiljem muutma juuste väljanägemist. Kahjustunud kutiikulkihti on võimalik kosmeetiliselt muuta paremaks, kuid väga tõsise kahjustuse korral seda parandada pole võimalik. Kuna kahjustada saab juukseid ka ilma keemilise töötluseta, siis tuleks rõhk asetada mitte kahjustuste vältimisele, vaid sobivate hooldusvahendite ning juuste analüüsi tulemusele õigete protseduuride valikule.

Juuste üldine heaolu oleneb sellest, millises seisundis on kõik peas olevad juuksekarvad – kas kutiikul on terve, kas korteksit pole kahjustanud keemilised töötlused, kas juustel pole liigset mustust ja viimistlusvahendite jääke.

KORDAMISKÜSIMUSED

1. **Nimeta naha kolm kihti.**
   a) Dermis ehk pärisnahk, hüpodermis ehk alusnahk, epidermis ehk marrasknahk
   b) Pealiskiht, alumine kiht, rasvakiht
   c) Dermis ehk alusnahk, hüpodermis ehk pealisnahk, epidermis ehk alumine nahk
   d) Dermis ehk pealisnahk, hüpodermis ehk alusnahk, epidermis ehk alumine nahk
   e) Dermis ehk alusnahk, hüpodermis ehk marrasknahk, epidermis ehk pärisnahk

2. **Millises naha kihis asuvad karvanääpsud?**
   a) Pealisnahas
   b) Alumisesnahas
   c) Pärisnahas
   d) Hüpodermises
   e) Marrastusnahas
   f) Marrasknahas

3. **Millised neist on naha põhifunktsioonid?**
   a) Tundeorgan,
   b) Imeb sisse rasvlahustuvaid aineid,
   c) Kaitseb kudesid ja organeid
   d) Kuulmisorgan
   e) Värvi muumine
   f) Nägemisorgan
   g) Kasvatada rasvakihti

4. **Millised on juukse kolm kihti?**
   a) Korteks, kutiikul, medulla
   b) Kooreks, kutikul, meduus
   c) Kattekiht, sisemine kiht, keskosa
   d) Cuuticlue, coorex, meedul
   e) Näsa, sibul, nääps
   f) Rasune, kuiv, normaalne

5. **Nimeta juuksejuure osad.**
   a) Lümf, veresooned
   b) Dermis, kapillaarid
   c) Korteks, dermis
   d) Juuksesibul, juuksenäsa
   e) Sidekude, epidermis

6. **Kuidas kutsutakse pigmente, mis moodustavad naturaalse juukse värvi?**
   a) Eumelaniin ja pheomelaniin
   b) Pruun ja valge
   c) Mustjas ja punakas
   d) Eufekamiin ja peufelamiin
   e) Eupigment ja peupigment
   f) Korteks ja medulla

7. **Naturaalse juukse värvi moodustavad pigmendid asuvad juuksekarvas...**
   a) Korteksis
   b) Dermises
   c) Medullas
   d) Soomustes
   e) Rasunäärmes
   f) Juuksenääpsus

8. **Mis seos on juustel ja proteiinidel?**
   a) Ei ole seost
   b) Juuksed koosnevad proteiinist nimega keratiin
   c) Proteiinid moodustavad tõstjalihase
   d) Proteiinid nõrgendavad juukseid
   e) Proteiinid ja juuksed laastavad üksteist

9. **Mis on keratinisatsioon?**
   a) Nahakihtide moodustumine
   b) Juuste välja langemine
   c) Rakkude valmimise protsess juuksenäsäs
   d) Juuste muutumine poorseks
   e) Juuste murdumine
   f) Juukse värvi määramine

10. **Millised keemilised elemendid on juukses esindatud?**

a) Vesi, kuld, sool, veri, gaas
b) Metall, hõbe, teras, süsinik, hapnik
c) Vesi, süsinik, hapnik, lämmastik, vask
d) süsinik, hapnik, vesinik, lämmastik, väävel
e) väävel, kuld, süsinik, lämmastik, hapnik
f) süsinik, tsink, vesinik, lämmastik, väävel

11. **Nimeta juukse kasvufaasid.**

a) Katlageen, tselogeen, tagogeen
b) Katarsis, püsimine, langemine
c) Anageen, telogeen, katageen
d) Anogeem, delogenesiis, katarsis
e) Annagen, tellogen, kattagen
f) Seisak, langus, moodustumine

12. **Kas juuste tekstuur on inimese peas juuksekasvualal alati ühtlaselt jaotunud?**

a) Normaalsel, tervel juuksel on ühtlane struktuur
b) Tekstuur erineb alati paremal ja vasakul pool
c) Vanusega muutub meelekohtade tekstuur
d) Juukse tekstuur võib olla kogu pea ulatuses varieeruv
e) Välja arvatud kiilad kohad, on tekstuur ühtlane
f) Pea krooniosas on tekstuur tugevam kui kuklaosas

13. **Mis on juuste poorsus?**

a) Juuste poorsus tähendab juukse tugevust
b) Poorsed juuksed on tundliku peanaha tulemus
c) Juuste poorsus on juukse võime absorbeeruda (imada) niiskust
d) Juuste poorsus on juukse võime imendada hapnikku
e) Poorsus näitab kui kiirelt jääb värv juustesse
f) Poorsus näitab juuste vanust

14. **Mida kujutab endast juukse elastsus?**

a) Juuste kuivust
b) Juuste rasusust
c) Peanaha haigust
d) Võimet venida ja tõmbuda tagasi oma tavapärasesse olekusse ilma katkemata
e) Võimet lokki minna kui saavad niiskust
f) Võimet mõjutada juukse keemilisi protsesse

15. **Kuidas šampoon juustest mustuse eemaldab?**

a) Detergendi molekulil üks ots seob mustust ja teine vett
b) Detergendi molekul purustab mustuse ja rasu
c) Šampoon on magnetiline ja haarab mustuse kaasa
d) Vesi tekitab keskkonna, kus rasu ja mustus lahkuvad juuksest
e) Juuksed on positiivselt laetud ja reageerivad positiivselt laetud šampooniga

16. **Mis on palsami põhiülesanne?**

a) Taastada juuste ph tase, sulgeda kutiikulkiht
b) Mõjutada juuste märgamise võimet
c) Sulgeda korteks
d) Tugevdada juukse värvi
e) Hoida ära juuste mustaks minemine
f) Vabastada juuksed parabeenidest

Peatükk 3

JUUKSURI LOOMINGULISE TÖÖ ALUSED

Juuksur on loov isik, kelle töö on luua uusi trende juuste lõikamise ja värvimise ning soengute kujundamise kaudu.

Loominguline juuksur näeb originaalseid, huvitavaid, mõnikord ka tavapäratuid seoseid ja saab sellest inspiratsiooni. Uute ideede aluseks on tihti pealtnäha seosetud asjad – seega, mida enam seoseid me luua oskame, seda rohkem tekib meil uusi ideid.

Loomingulises protsessis aitavad inimest tema meeleelundid, millega vastu võtta teavet meid ümbritsevast maailmast. Juuksur kasutab oma loomingulises töös tõenäoliselt kõige enam nägemismeelt. Loomine algab kujutlemisega ja lõppeb teostamisega. Võib öelda, et pool loomingust on idee ehk kujutlus ja teine pool selle teoks tegemine.

Loomingulises töös ei ole piire, kuid on mõned abistavad reeglid ja kokkulepped. Õpikeskkonna peatükis „Juuksuri loomingulise töö alused“ õpid vaatlema meid ümbritsevat uue nurga alt, seostama seda juuksekunstiga ning kasutama saadud teadmisi järgmiste peatükkide läbimisel ja uute ideede teostamisel.

3.1 PUNKT

Punkt on kompositsiooni algvorm. Punktil puudub pikkus, laius, sügavus ja suund, mistõttu ta on staatiline. Kui paigutada tühjale taustale üks punkt siis mõjub see keskpunktina.

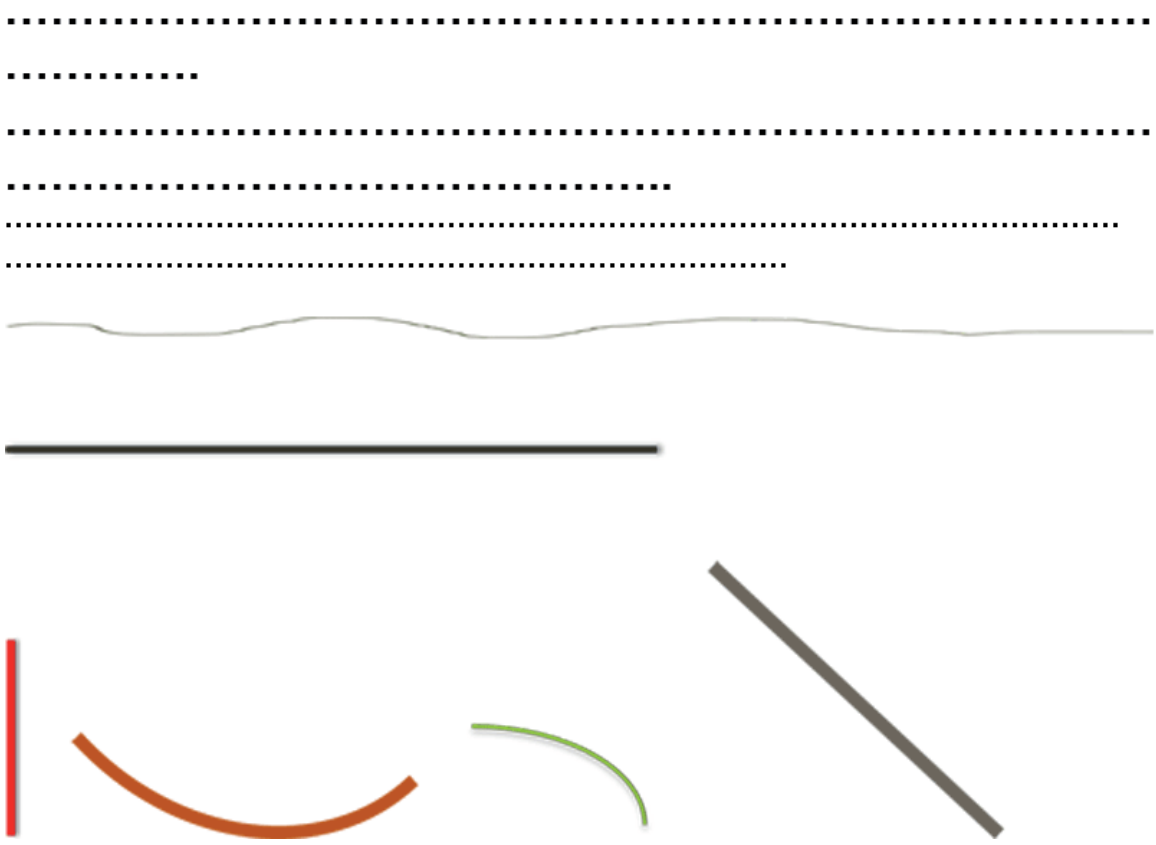
3.2 JOON

Kui tühjal pinnal on kaks punkti, siis ühendab inimene alateadlikud need **jooneks**.

Kolmes punktis näeb enamus inimesi tavaliselt kolmnurka ja neljas ruutu.

Joonte tihedus annab pindadele heleduse ja tiheduse. Punktidest ja joontest võib moodustada lugematul arvul erinevaid kompositsioone.
Joonte paigutus, nende pikkus, jämedus ja suund vallandavad vaatajas erinevaid emotsioone.
Joon võib olla lühike või pikk, pidev või katkendlik, sirge või kõver.
Joon mõjub kas staatilise või dünaamilisena.

HORISONTAALSED JOONED

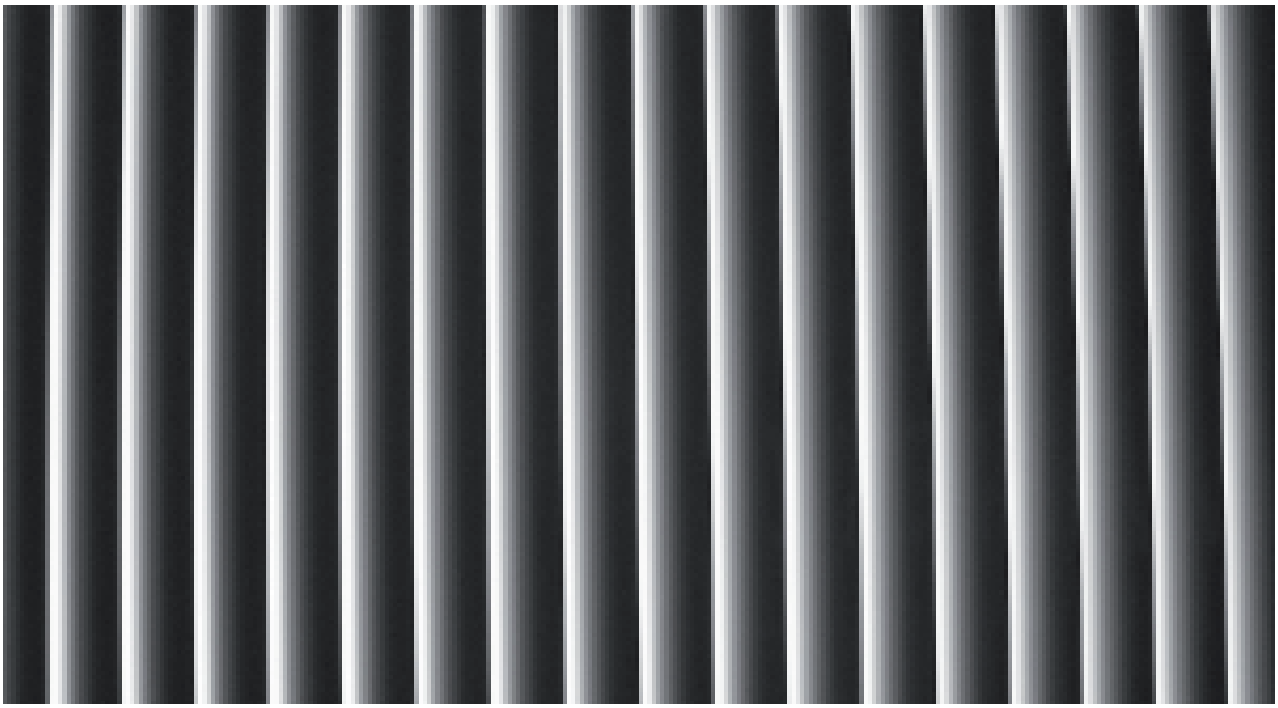
Vaadates **horisonti ehk silmapiir**i tekib rahu, liikumatuse ja vaikuse tunne.

Horisontaalne joon tundub passiivne.

VERTIKAALSED JOONED

Vertikaalseid jooni vaadates on neis teatud määral pinget ja ka veidi liikumist.

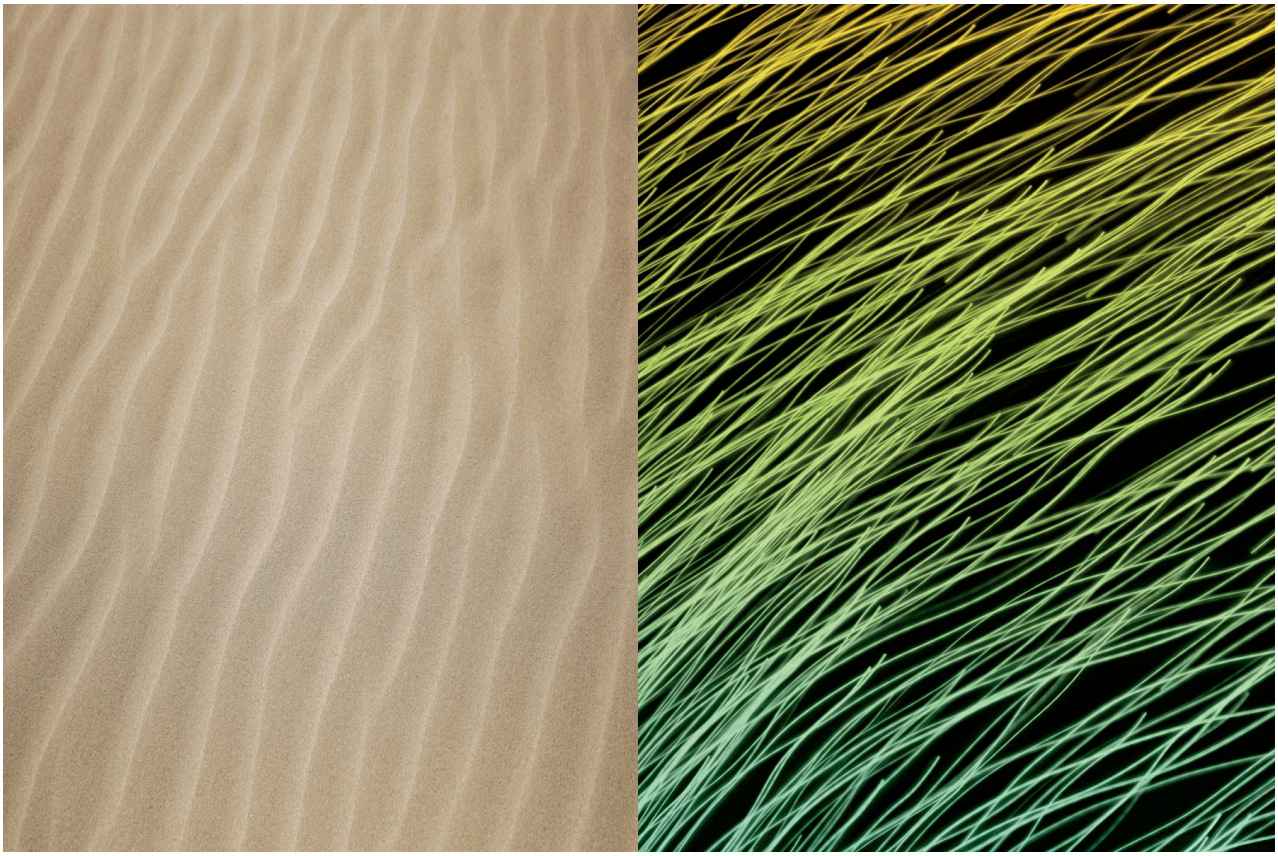

Soovitud mulje või emotsiooni tekkimiseks valitakse joontele sobiv laius ja kaugus teineteisest.

DIAGONAALSED JOONED

Diagonaalsed jooned on aktiivsed ja dünaamilised.
Fotodel on liikumatud objektid, kuid nad loovad siiski mulje liikumisest.
Diagonaalsed jooned on kompositsioonis kõige suurema mõjuga.

Diagonaalsete joonte puhul on oluline nende kaldenurk.
Juuksur kasutab oma töös kõige enam 0-90 kraadi all tõmmatud diagonaalseid jooni.

Mida suurem on diagonaalse joone tõusunurk, seda energilisem ja liikuvam mulje luuakse.

Fotol oleval trepil on palju massiivseid horisontaalseid jooni, mis peaks jätma mulje paigalseisust ja vaikelust, kuid selles hoolimata hakkab silma kerge diagonaalne käsipuu. Trepp on kindlalt paigal, kuid vaadates tekib ikkagi tunne liikumisest ja seda tänu domineerivale diagonaalsele käsipuule.

ALAKAAR JA ÜLAKAAR

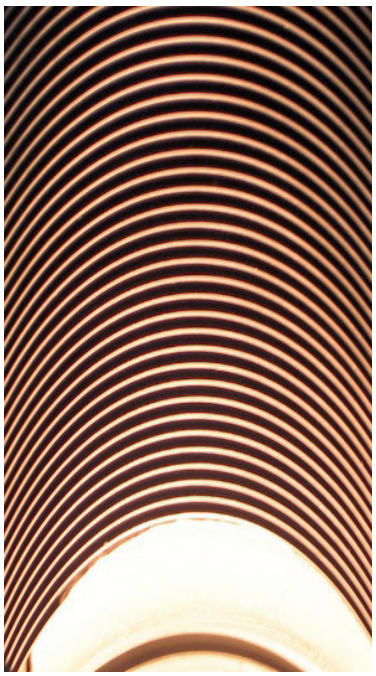
Kaarjate joontega saab lisada vaataja silma jaoks sügavust ja kõrgust.

Kaarjad jooned väljendavad samuti liikumist, kuid neid kasutades on võimalik saavutada pehmemaid kompositsioone.

Kaarjate joonte abil saab luua mulje õhulisusest ja kergusest

KONTUURJOON

Jooned mis asetsevad kujundite servadel on **kontuurjooned**.

Kontuurjooned võivad olla selgelt välja joonistatud või kujutletavad.

Juuksur kasutab oma töös palju erinevaid jaotusjooni, mis on olulise tähtsusega, kuna nende abil on võimalik teostada erinevaid juukselõikusi, värvitöötlusi ning kujundada soenguid.
Vastavalt sellele, milliste joonte abil tehakse jaotused, saadakse ka tulemus. Seetõttu on alati oluline läbi mõelda, kas soovitud tulemus saavutatakse horisontaalsete, vertikaalsete, diagonaalsete või kaarjate joonte abil.
Vastavalt sellele, kuhu on soov suunata vaataja tähelepanu, paigutatakse keskpunktiks ehk fookuseks soengukaunistus, lisatakse värviline salk või muudetakse juuste pikkust.
Lisaks sellele, et juustesse saab tõmmata erinevaid jaotusjooni, on iga juuksekarv iseseisev joon.

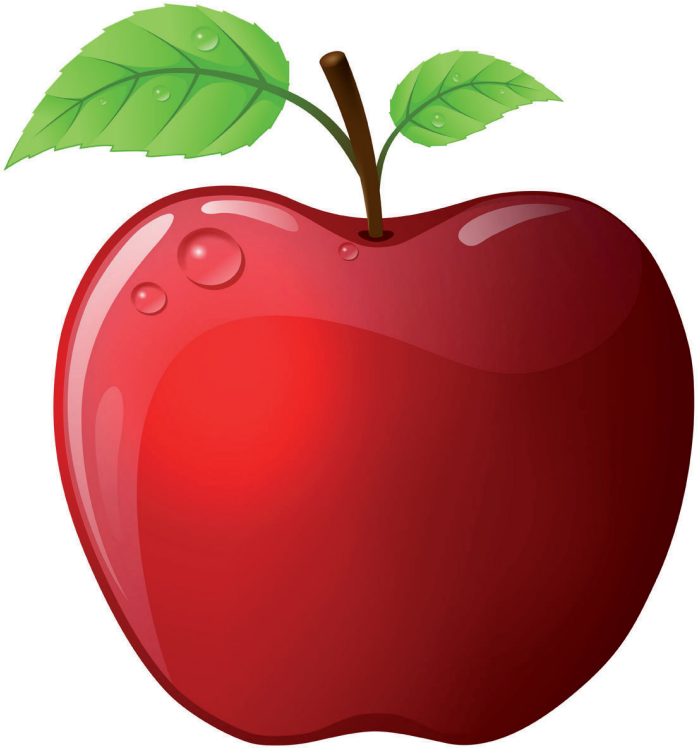
Kasutades ära teadmisi joonte mõjust vaatajale, on võimalik juustest luua erinevaid emotsioone tekitavaid kompositsioone.

PIND

Erinevaid jooni ühendades on võimalik luua erinevaid kujusid, millel on pikkus ja laius.
Juuksur kasutab sageli abivahendina erinevaid jooniseid ja pilte, mille abil kliendi soovi välja selgitada ja oma tööd teostada. Oluline on osata pildil nähtavat väikesemõõdulist kuju kujutleda reaalses suuruses.

3.3 KOLMEMÕÕTMELINE VORM

Lisaks pikkusele ja laiusele on vormil ka sügavus.

Juuksur peab, oma töö õnnestumiseks, oskama näha või kujutleda pilte ka kolmemõõtmelistena.

Ilma selle oskuseta on peaaegu võimatu lõigata juukselõikuseid fotode põhjal.

* 3D animatsioone saab vaadata veebilehel
http://juuksur.innove.ee/chapter3/4.php

3.4 NÄOKUJUD

Nii palju kui on inimesi on ka erinevaid **näokujusid**, kuid teatud tunnuste järgi on neid siiski võimalik liigitada.

Kliendi näokuju määramiseks on kasulik näokujude liigitamist eelnevalt iseseisvalt harjutada.

Tüüpilisemad näokujud on:

- ÜMAR
- OVAALNE
- SÜDAMEKUJULINE
- TEEMANDIKUJULINE
- RISTKÜLIKUKUJULINE
- RUUDUKUJULINE
- KOLMNURKNE
- TAGURPIDI KOLMNURGA KUJULINE

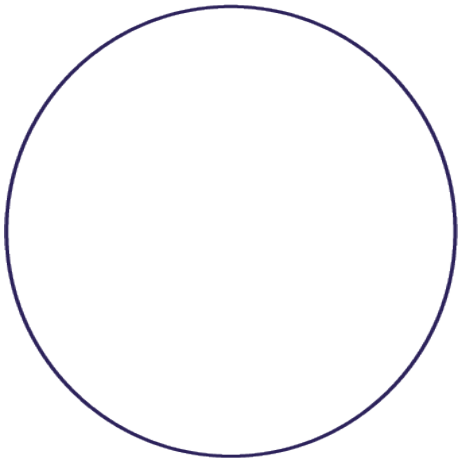
Ideaalseks peetakse tavaliselt ovaalset näokuju. Kõiki teisi näokujusid püütakse juukselõikuste ja soengute abil muuta võimalikult ideaalilähedaseks.

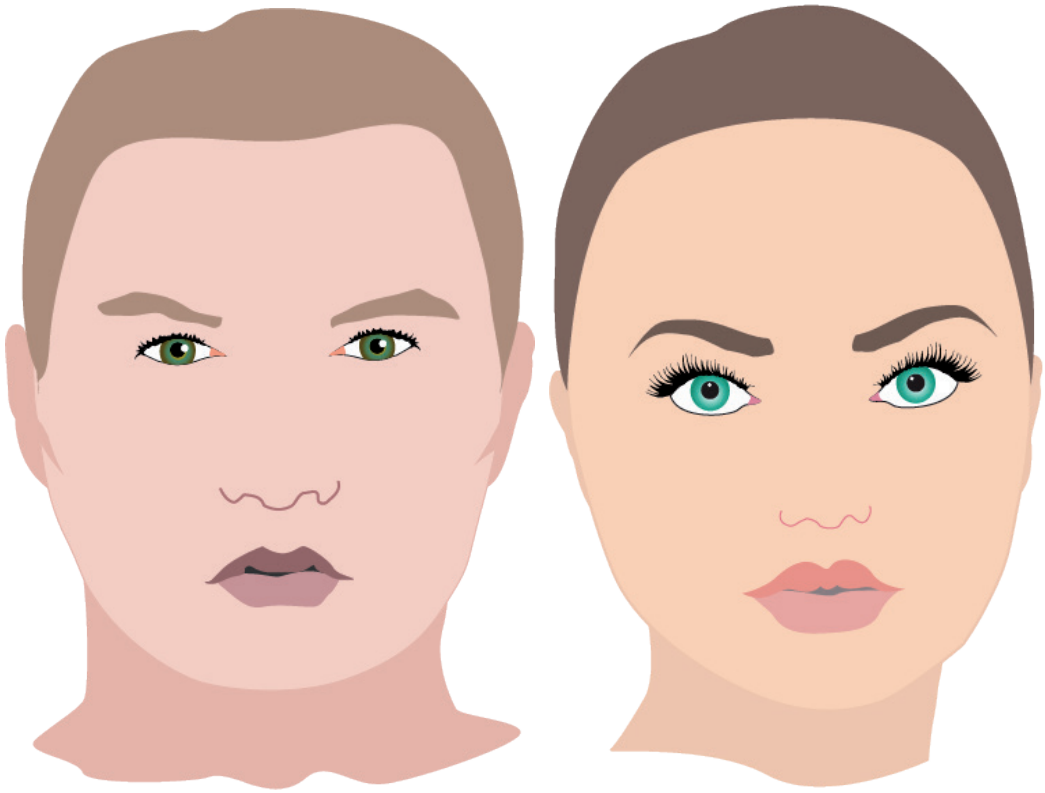
ÜLESANNE 3.1

- Vaata fotodel olevaid esemeid ja kirjelda neid geomeetriliste kujundite omaduste abil (kumerused, nurgad jne).
- Vaata näokuju ja fotot ning leia neis sarnasusi.

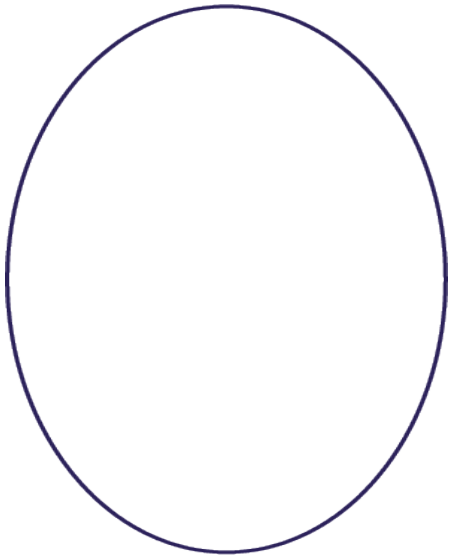

Kujundit on võimalik liigutada õuna kontuurjoonele.

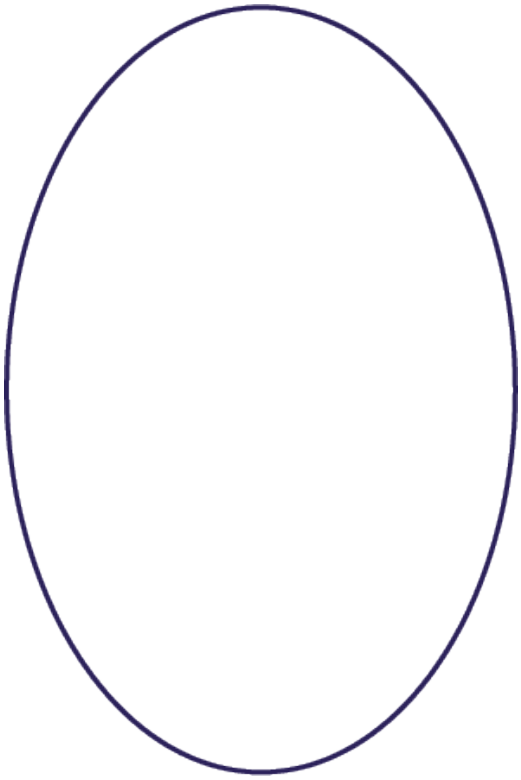

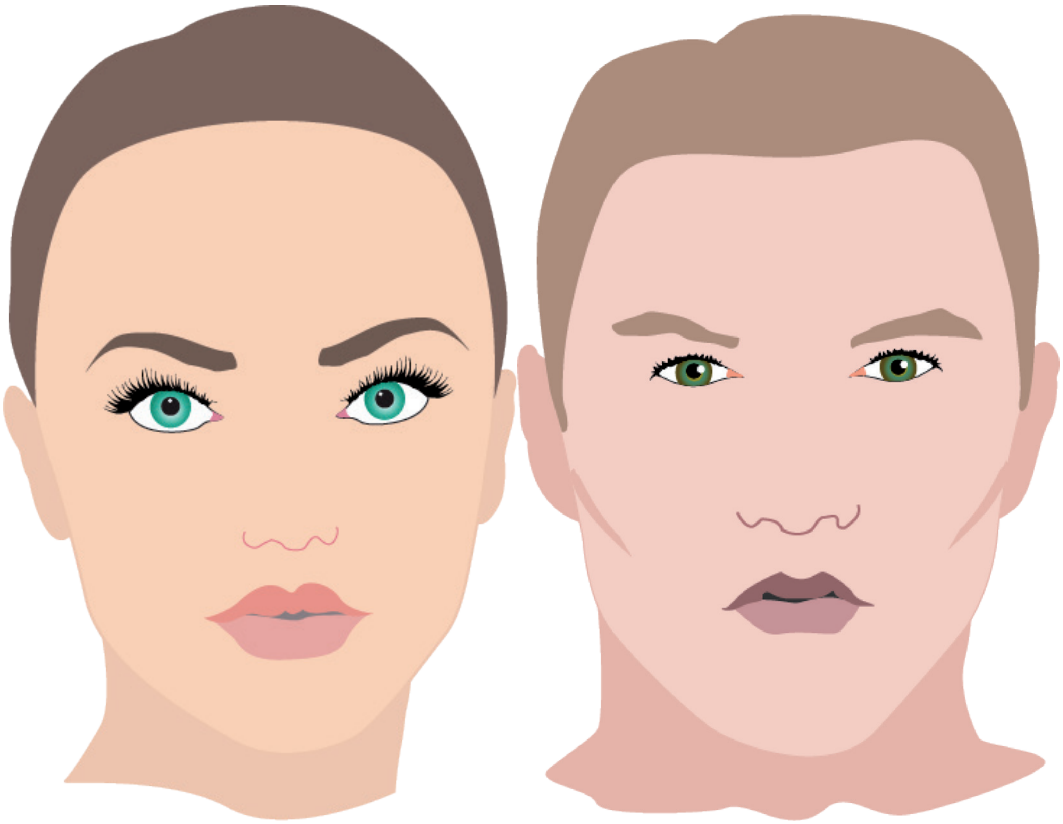
Kujundit on võimalik liigutada nägude kontuurjoontele.

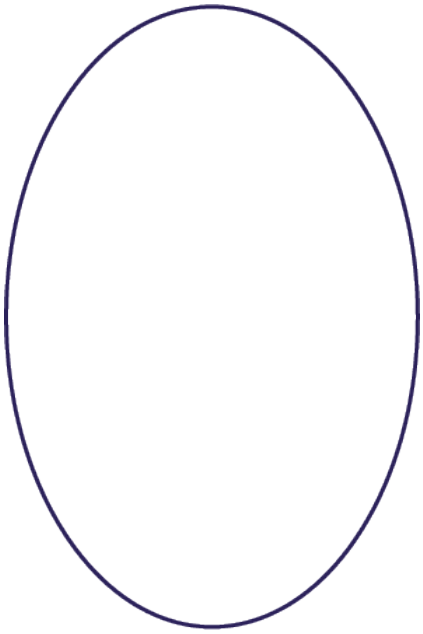

Kujundit on võimalik liigutada meloni kontuurjoonele.

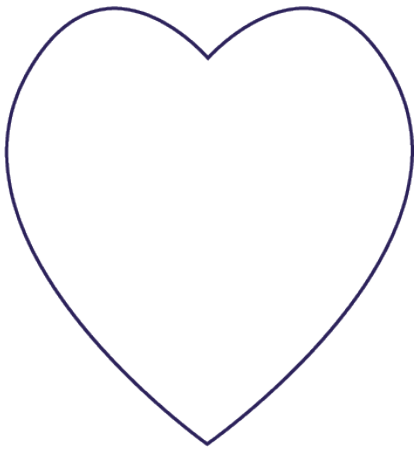

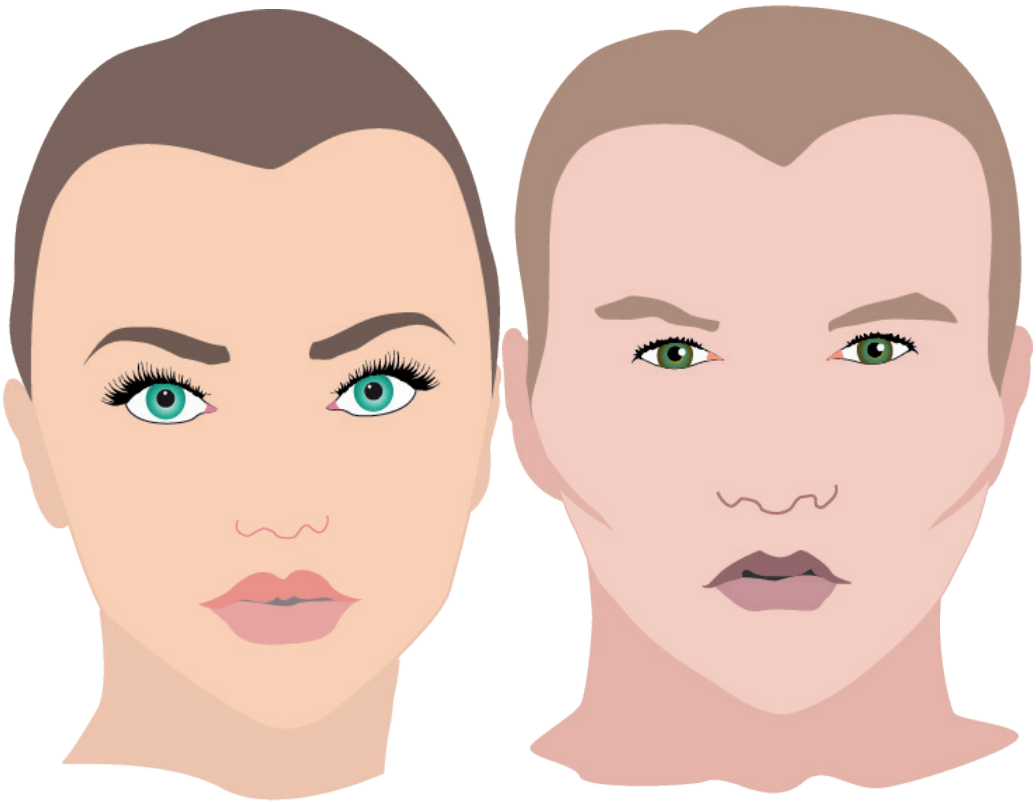
Kujundit on võimalik liigutada näo kontuurjoonele.

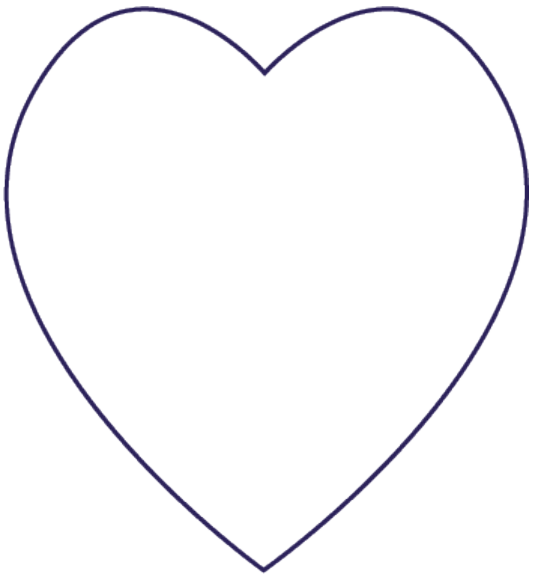

Kujundit on võimalik liigutada õie kontuurjoonele.

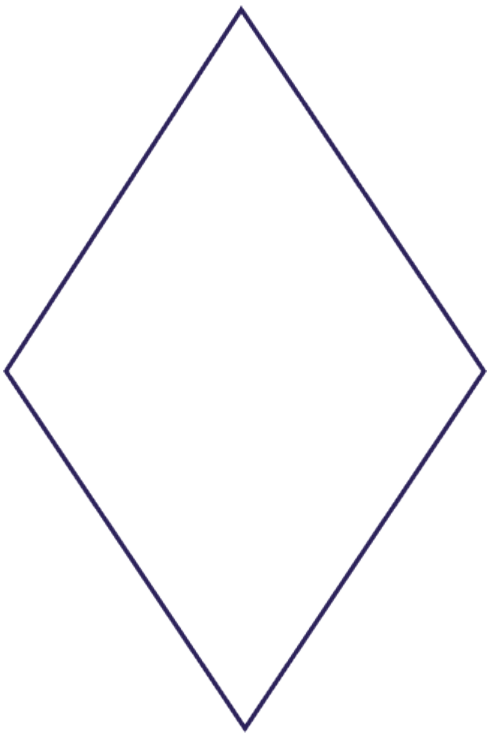

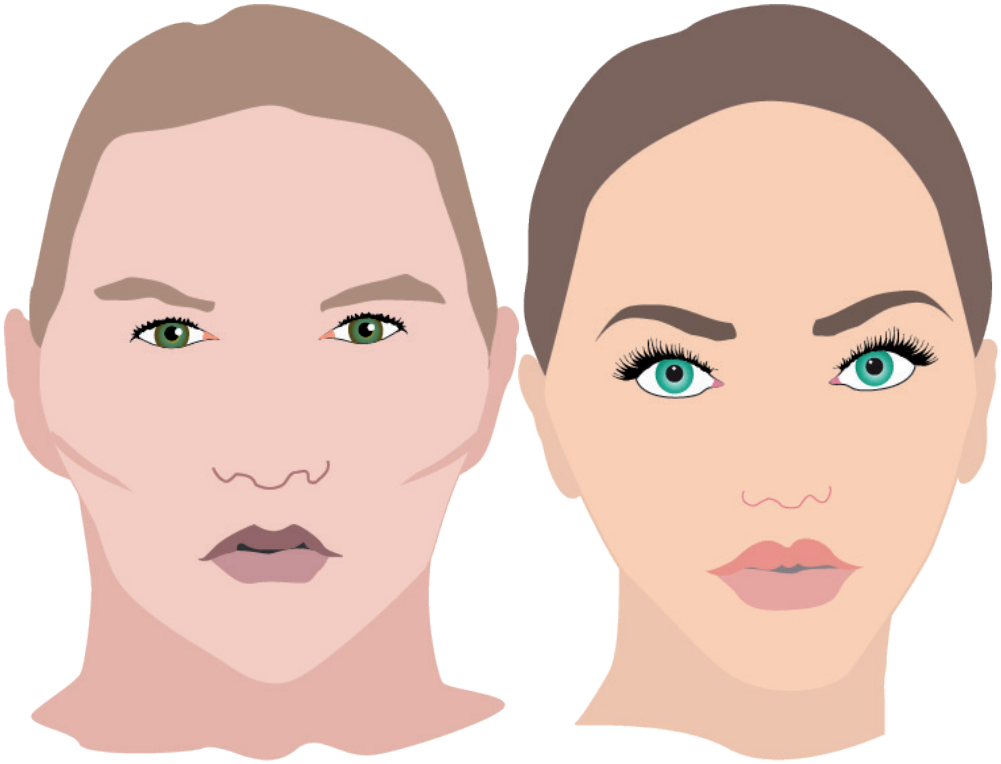
Kujundit on võimalik liigutada nägude kontuurjoontele.

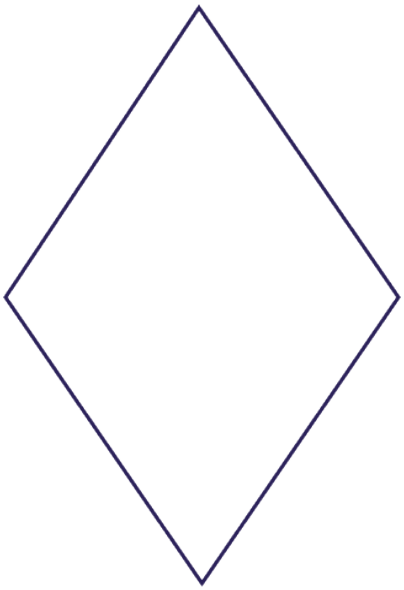

Kujundit on võimalik liigutada eseme kontuurjoonele.

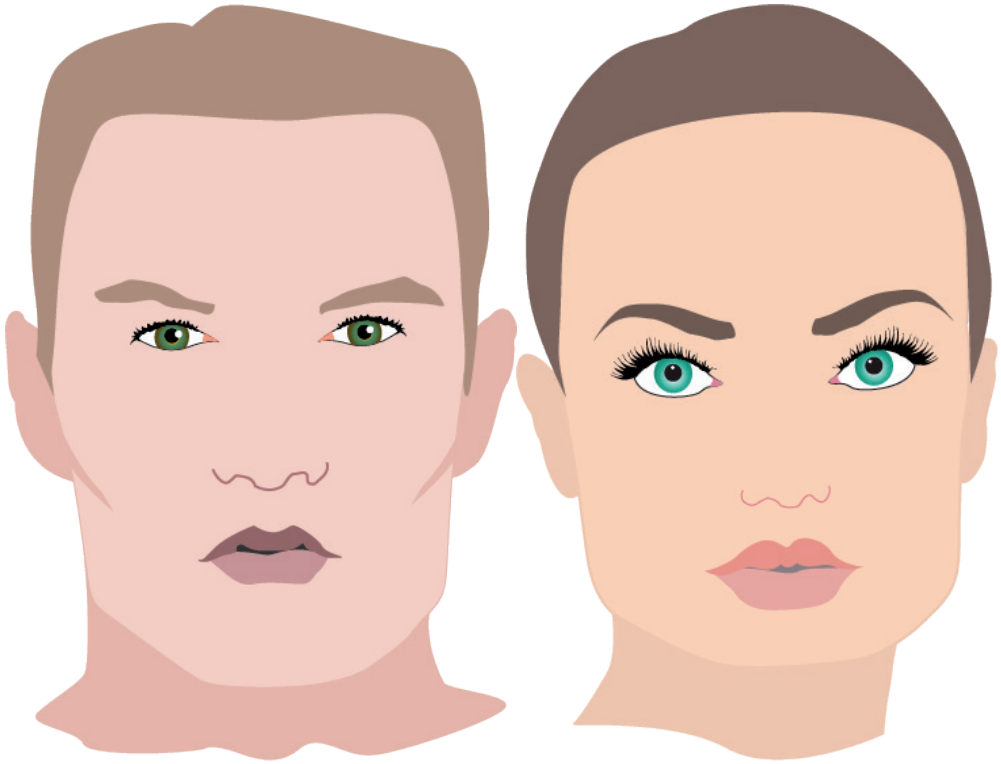

Kujundit on võimalik liigutada nägude kontuurjoontele.

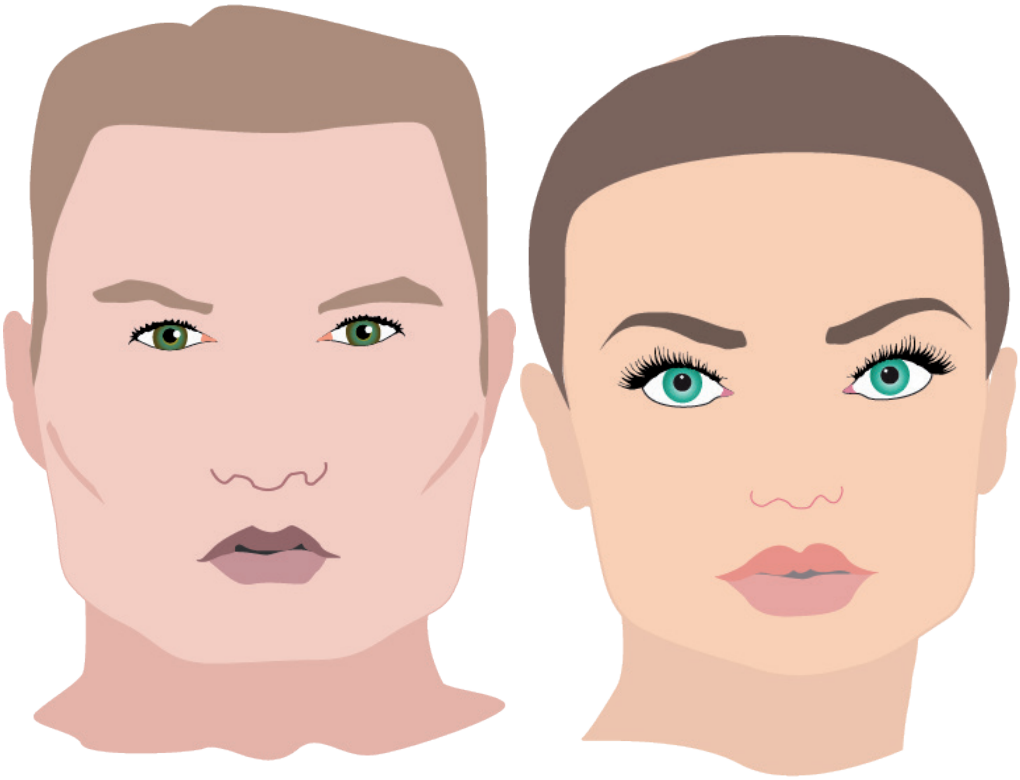
Kujundit on võimalik liigutada fotol oleva akna kontuurjoonele.

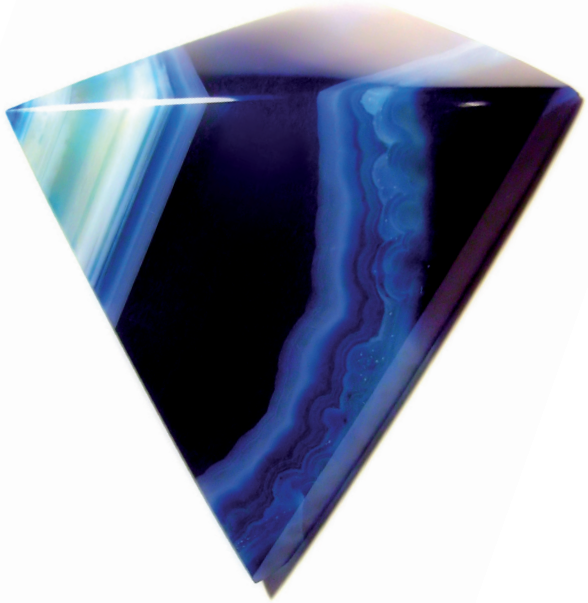
Kujundit on võimalik liigutada nägude kontuurjoontele.

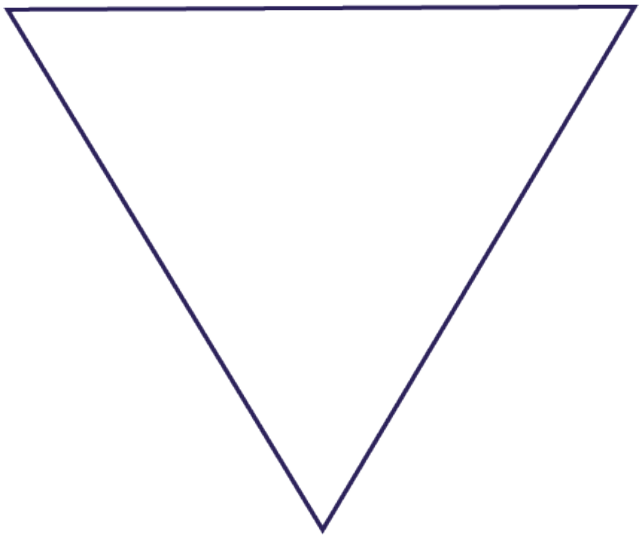
Kujundit on võimalik liigutada fotol oleva akna kontuurjoonele.

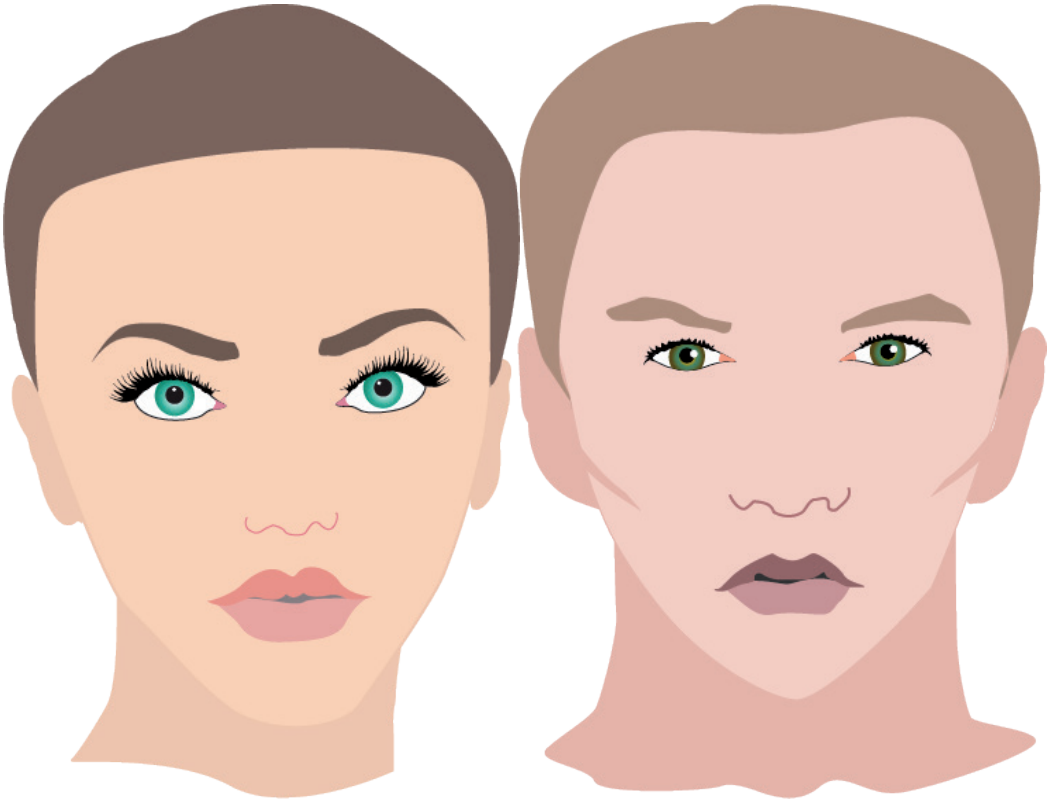

Kujundit on võimalik liigutada nägude kontuurjoontele.

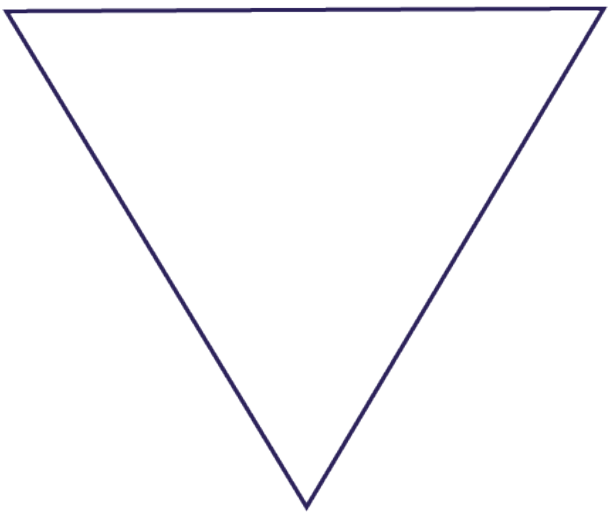

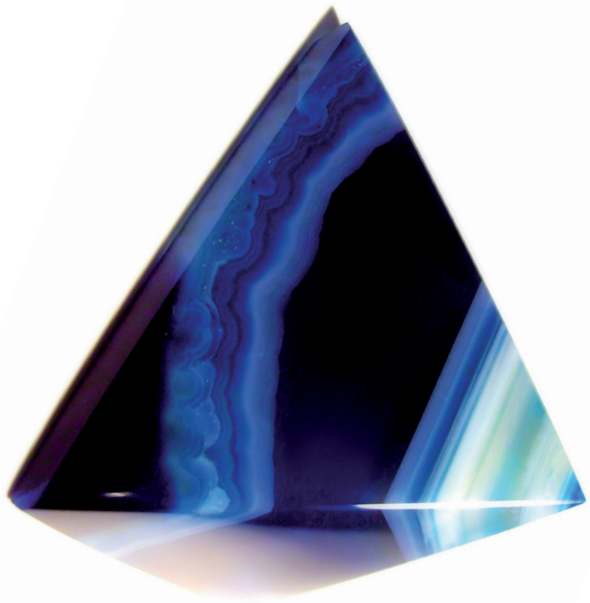
Kujundit on võimalik liigutada eseme kontuurjoonele.

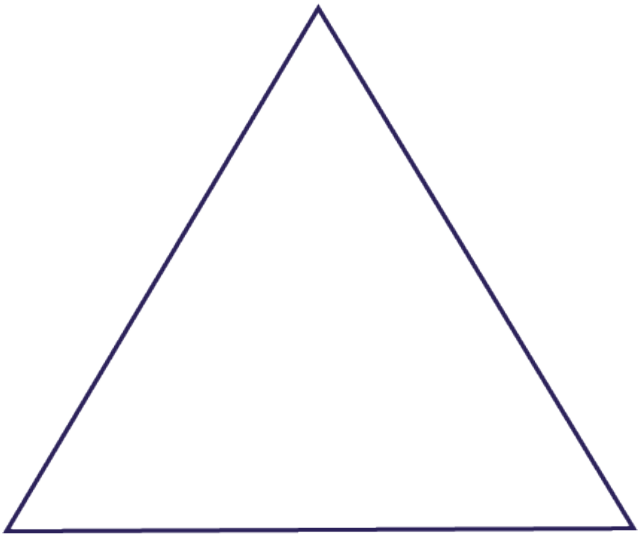

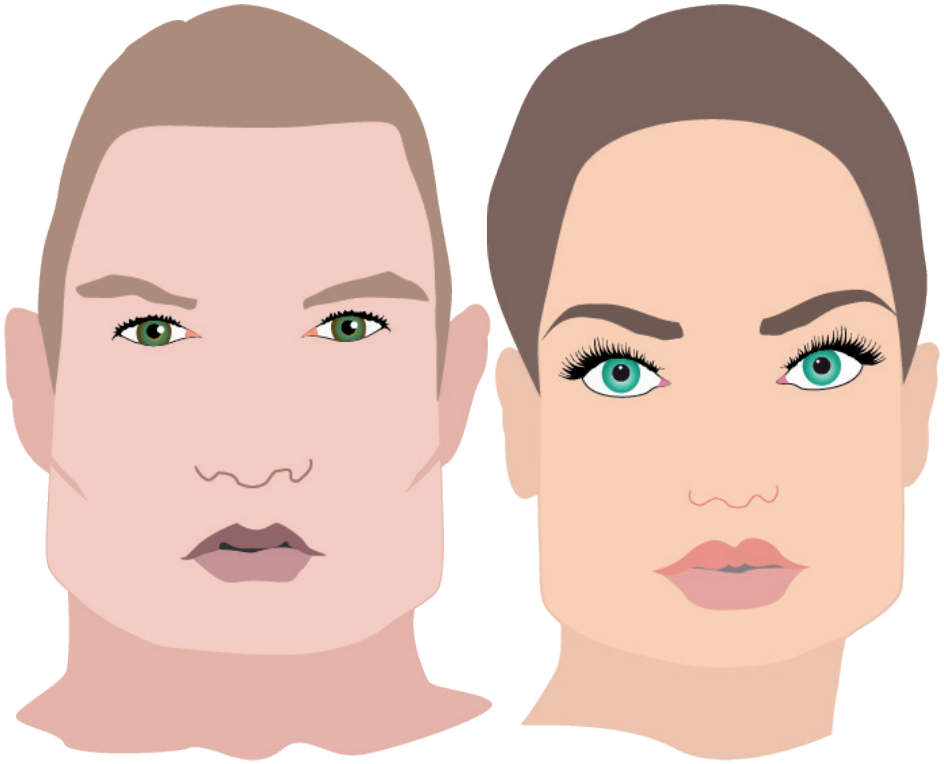
Kujundit on võimalik liigutada nägude kontuurjoontele.

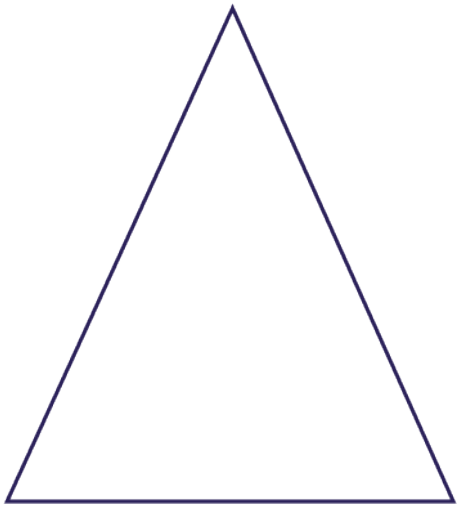

Kujundit on võimalik liigutada eseme kontuurjoonele.

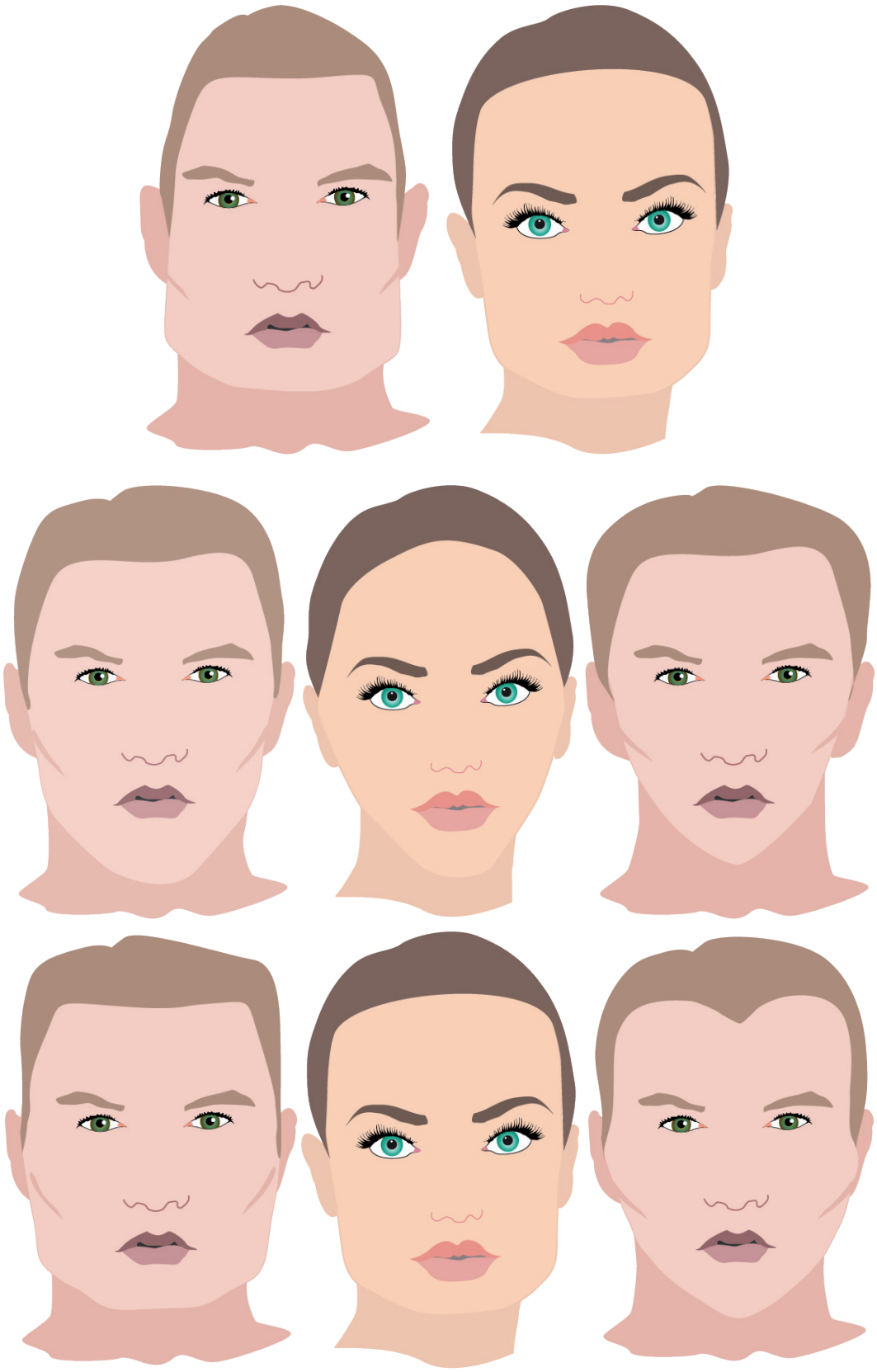

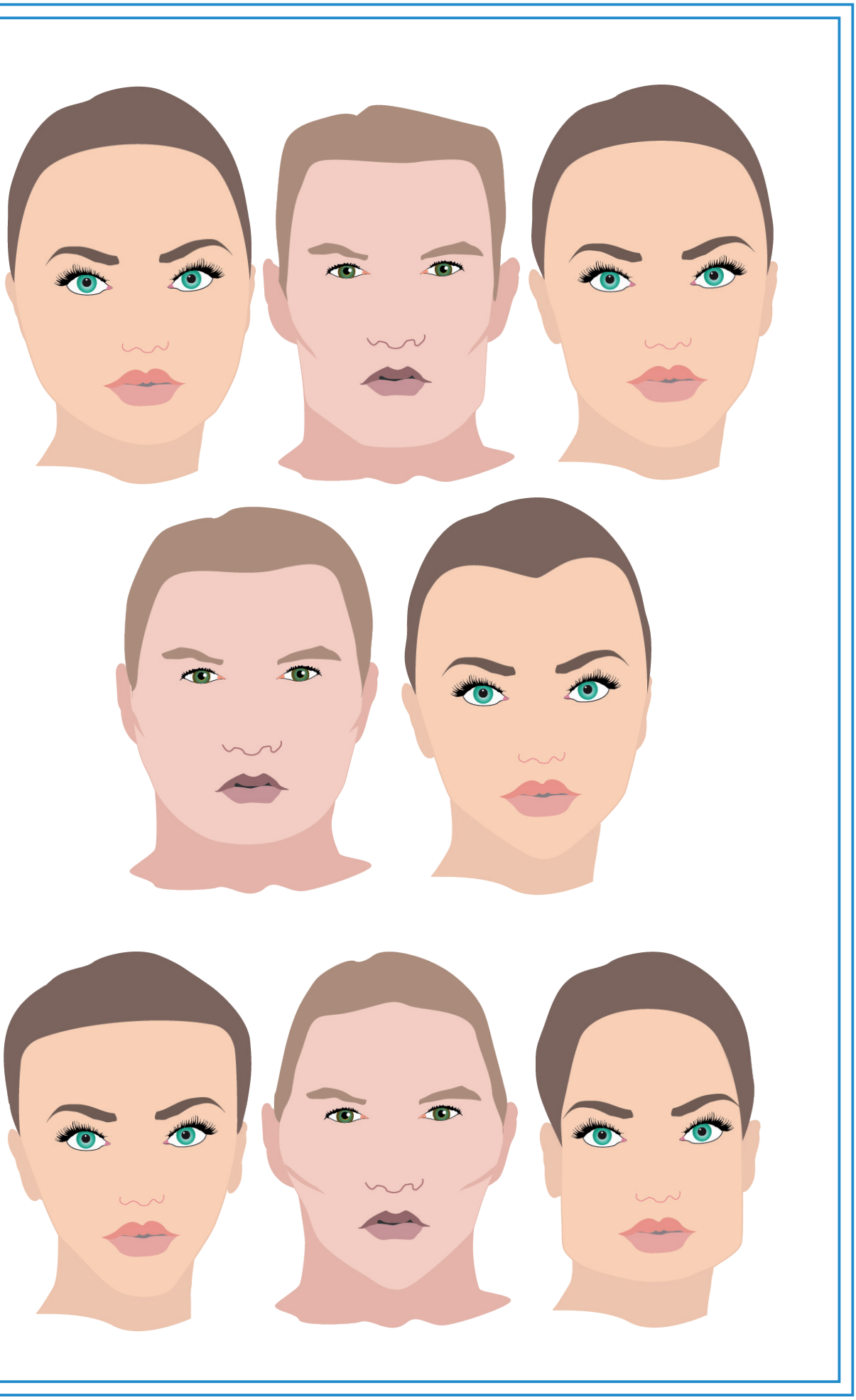
Kujundit on võimalik liigutada nägude kontuurjoontele.

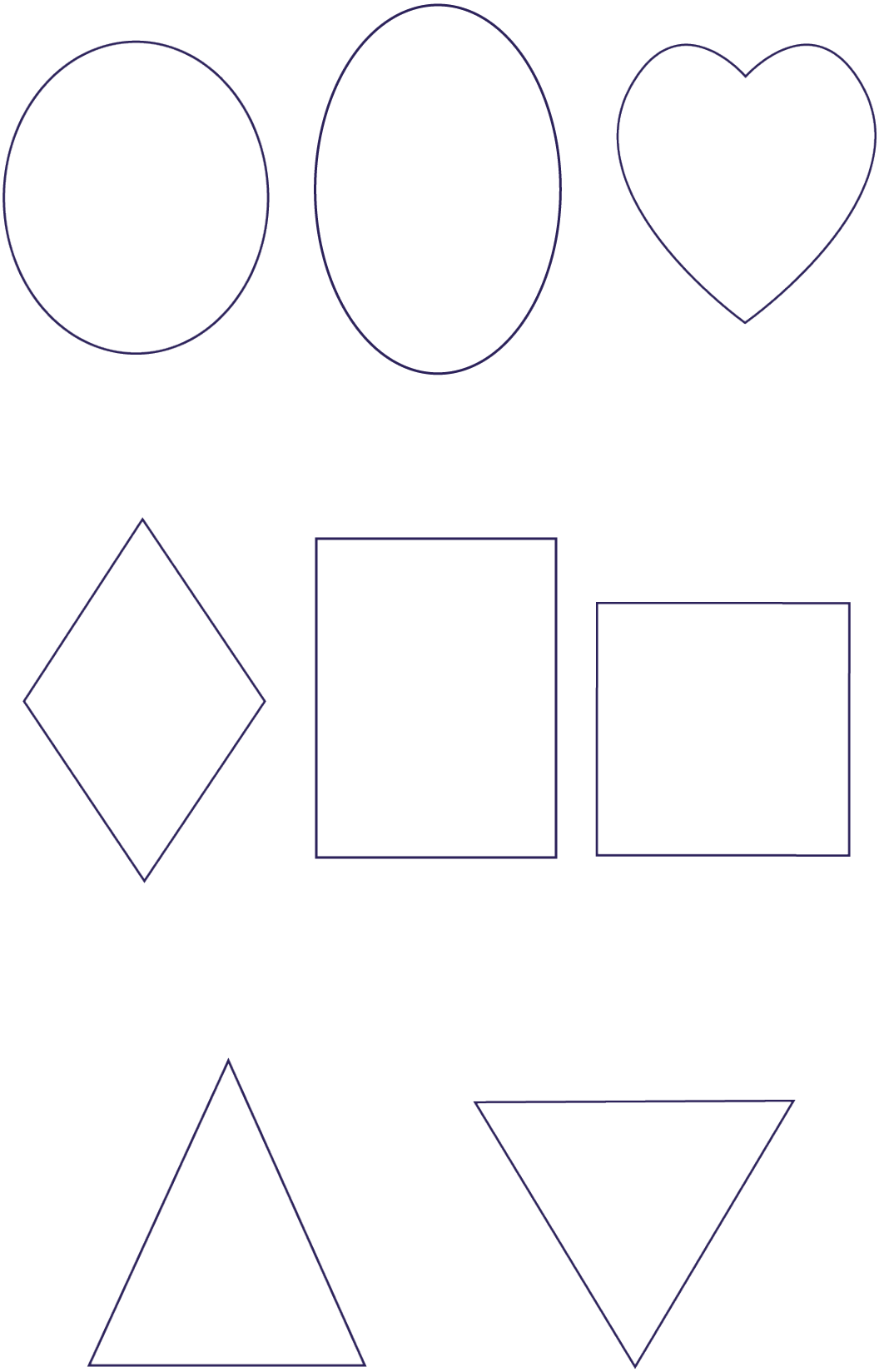

ÜLESANNE 3.2

Vaatle näokujusid ja leia neile vastavad geomeetrilised kujundid.

Kujundeid on võimalik liigutada nägude kontuurjoontele.

3.5 KEHATÜÜBID

Lisaks oskusele vaadelda näokujusid on juuksuril oma töös vaja arvestada ka kliendi **kehatüübiga**.

Juukselõikust ja soengut teostades saavutatakse parim võimalik tulemus siis, kui arvestatakse inimese kui kogu tervikuga.

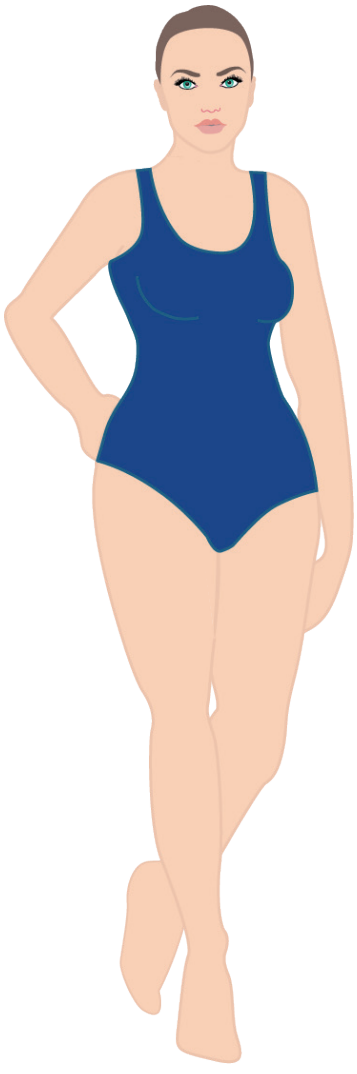
Kliendi keha ja näokuju õigesti määratledes saab juukselõikuse ja soengu abil muuta terviku proportsioone täiuslikumaks.

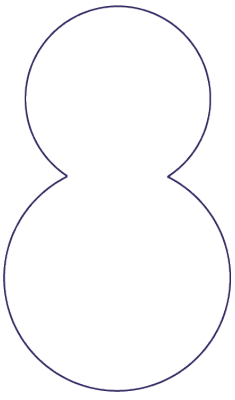
Tüüpilisemad kehakujud on:

- LIIVAKELLAKUJULINE
- PIRNIKUJULINE
- KOLMNURKNE
- RISTKÜLIKUKUJULINE
- RUUDUKUJULINE
- ÜMMARGUNE – ÕUNAKUJULINE

LIIVAKELLAKUJULINE

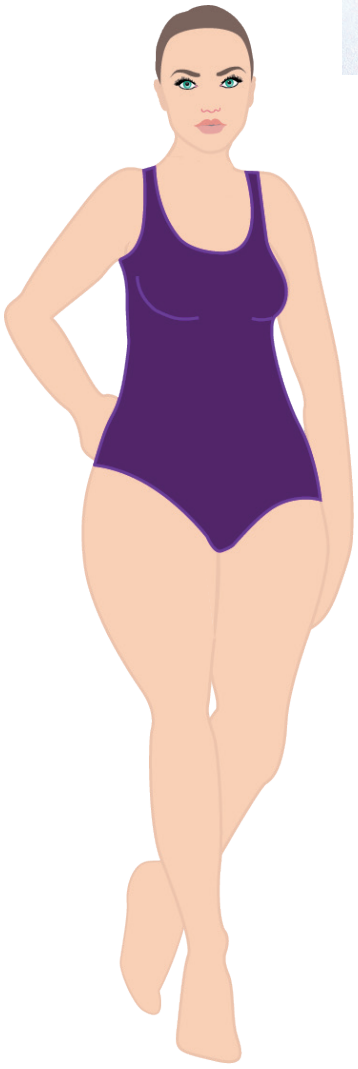

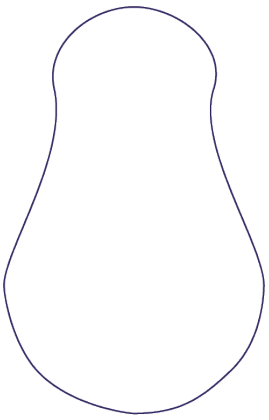

Kujundit on võimalik liigutada eseme ja keha kontuurjoontele.

Pirnikujuline

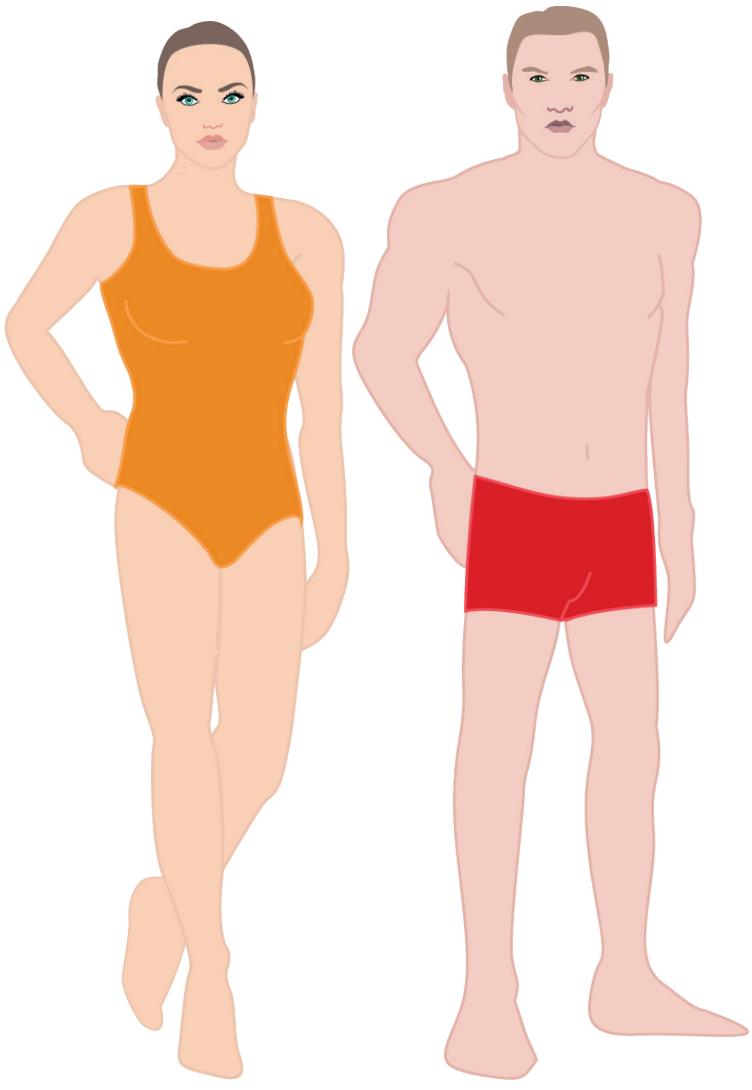

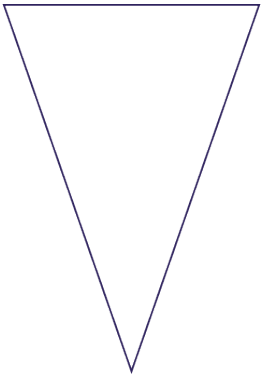

Kujundit on võimalik liigutada eseme ja keha kontuurjoontele.

KOLMNURKNE

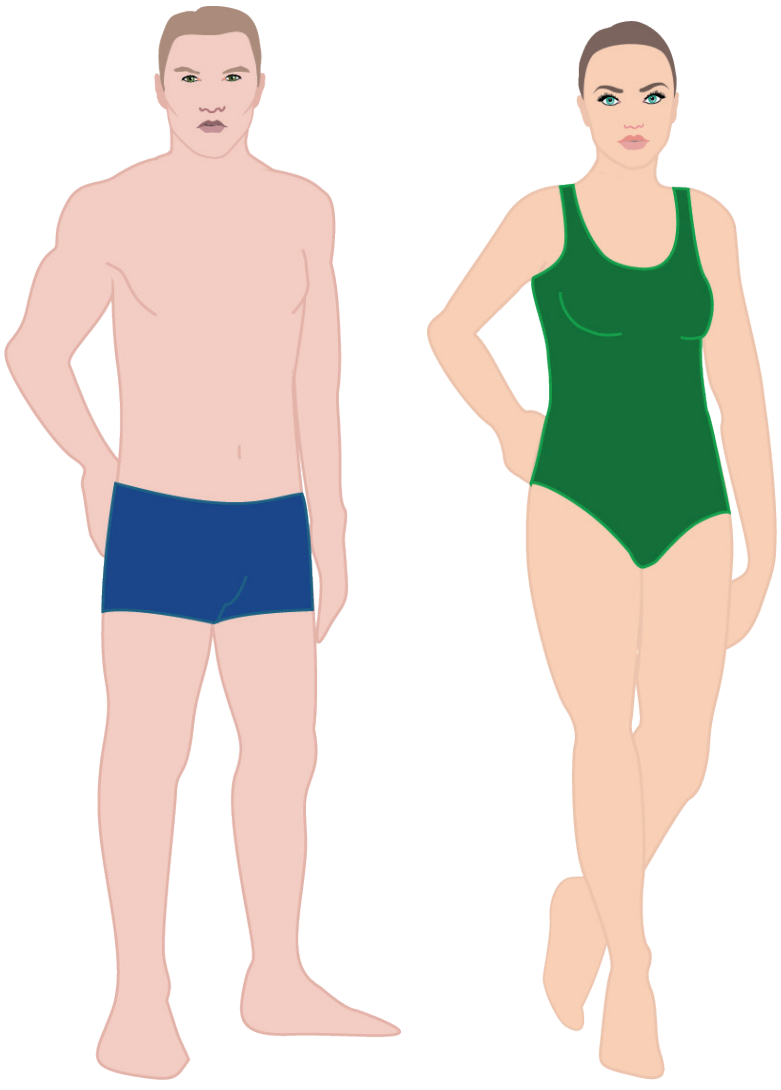

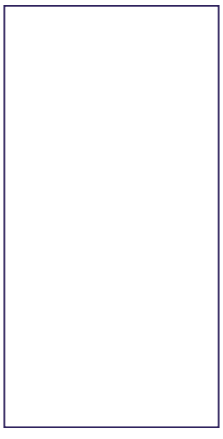

Kujundit on võimalik liigutada eseme ja kehade kontuurjoontele.

RISTKÜLIKUKUJULINE

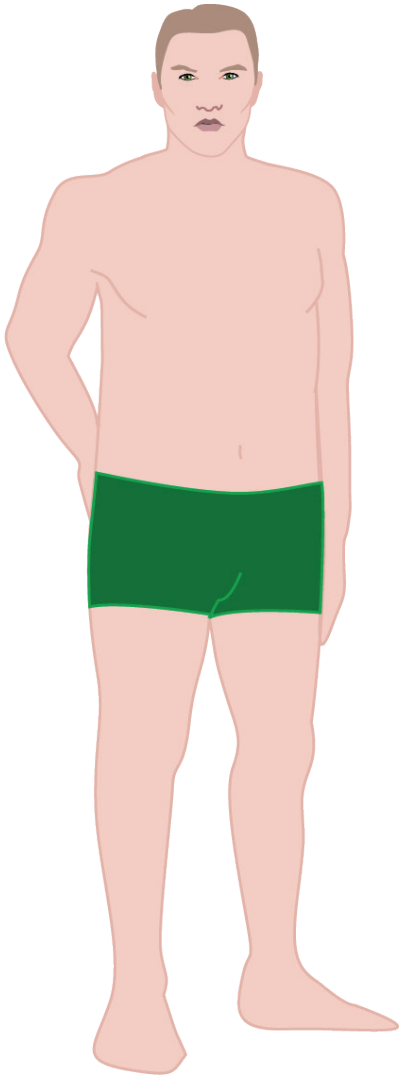

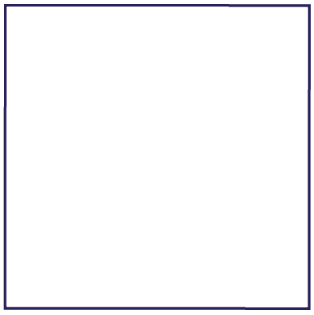

Kujundit on võimalik liigutada eseme ja kehade kontuurjoontele.

RUUDUKUJULINE

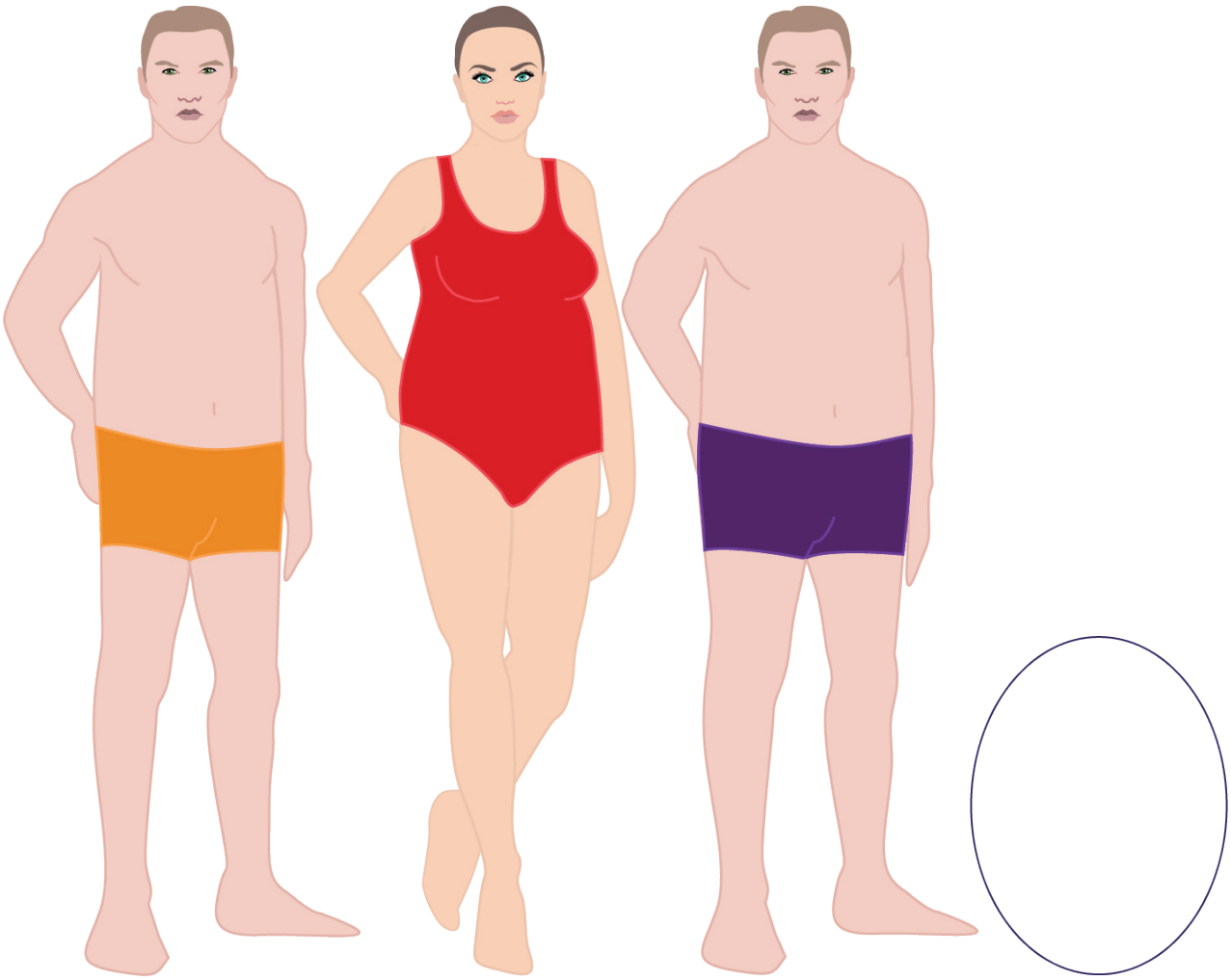

Kujundit on võimalik liigutada eseme ja keha kontuurjoontele.

ÜMMARGUNE – ÕUNAKUJULINE

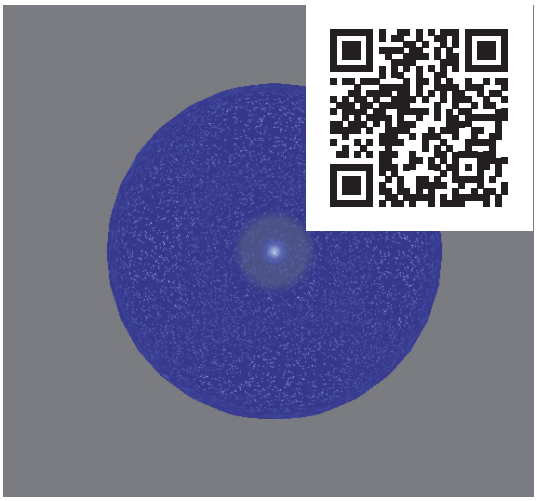
Kujundit on võimalik liigutada eseme ja keha kontuurjoontele.

3.6 JUUKSELÕIKUSTE KUJUD

Esemete kuju on lihtne määrata nende kontuurjoone järgi. Kui kindlat kontuurjoont ei ole, siis on võimalik mõttes ühendada eseme serval olevad üksikud punktid ja tõmmata kontuurjoon. Juukselõikuse kuju saab samuti määrata selle välimise kontuuri järgi.

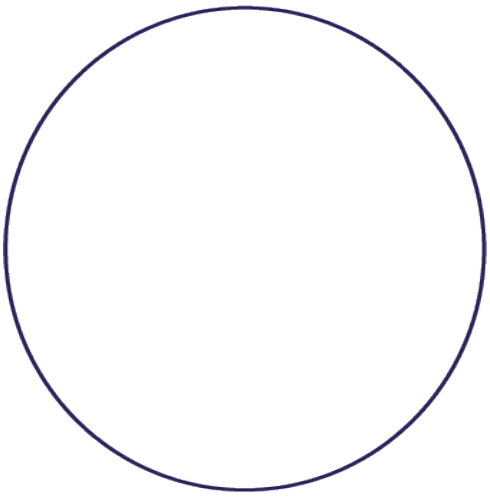
Ümar kuju

Ühtlane järguline juukselõikus

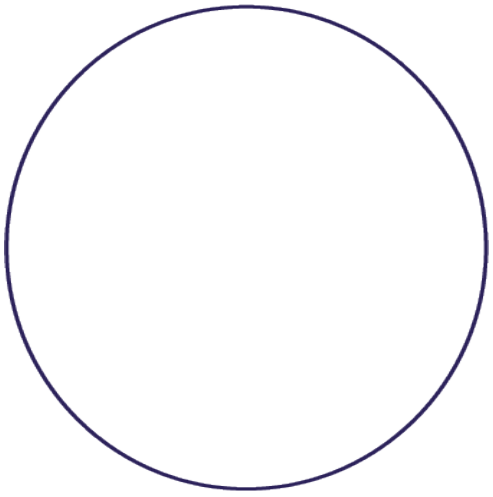

* 3D animatsioone saab vaadata veebilehel
http://juuksur.innove.ee/chapter3/9.php

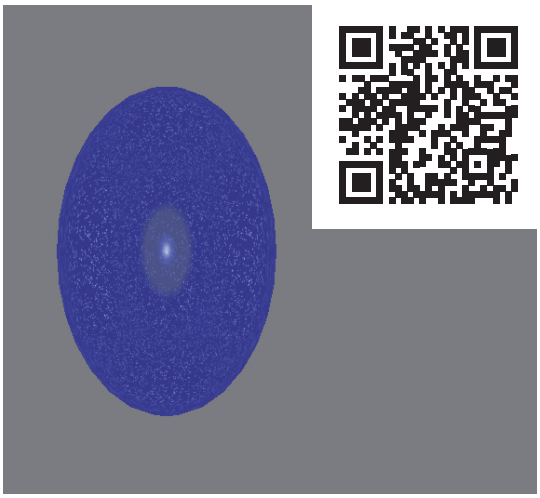

Ovaalne kuju

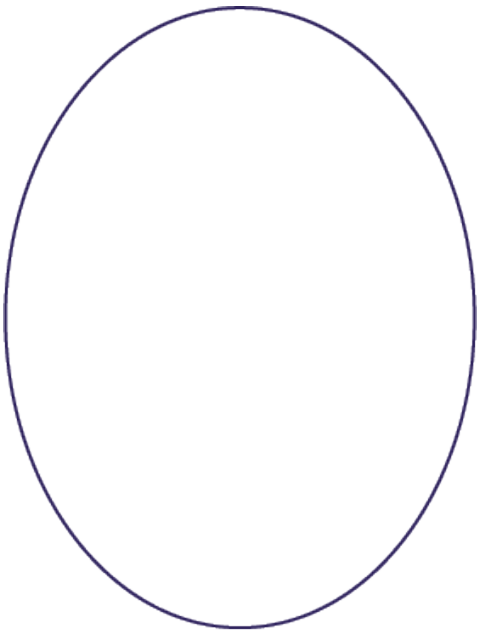
Kasvav järguline juukselõikus

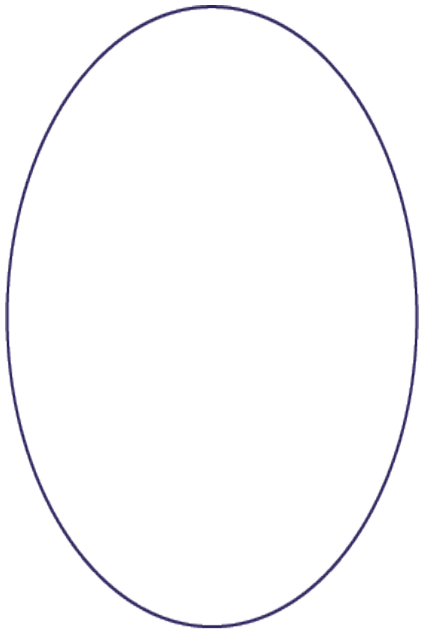
* 3D animatsioone saab vaadata veebilehel

http://juuksur.innove.ee/chapter3/9.php

Kandiline kuju

Massiivne juukselõikus

* 3D animatsioone saab vaadata veebilehel
http://juuksur.innove.ee/chapter3/9.php

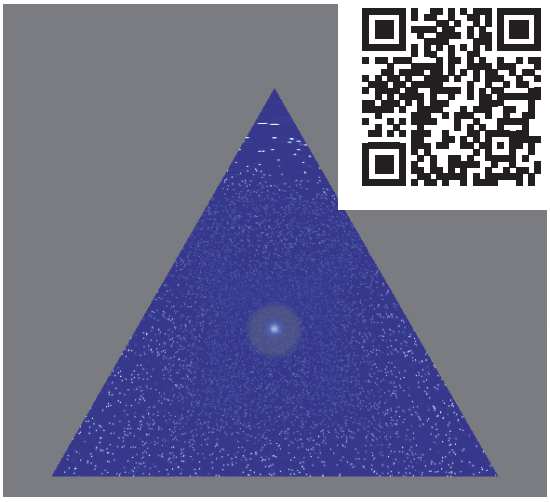
Kujundit on võimalik liigutada eseme, foto ja pea kontuurjoontele.

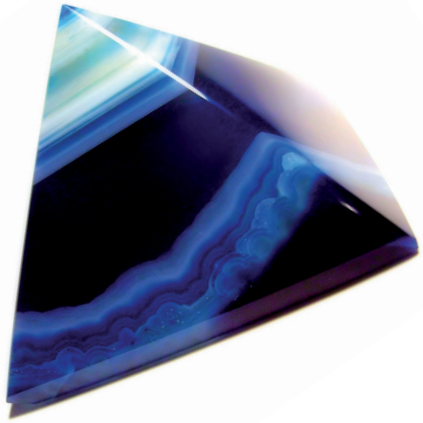

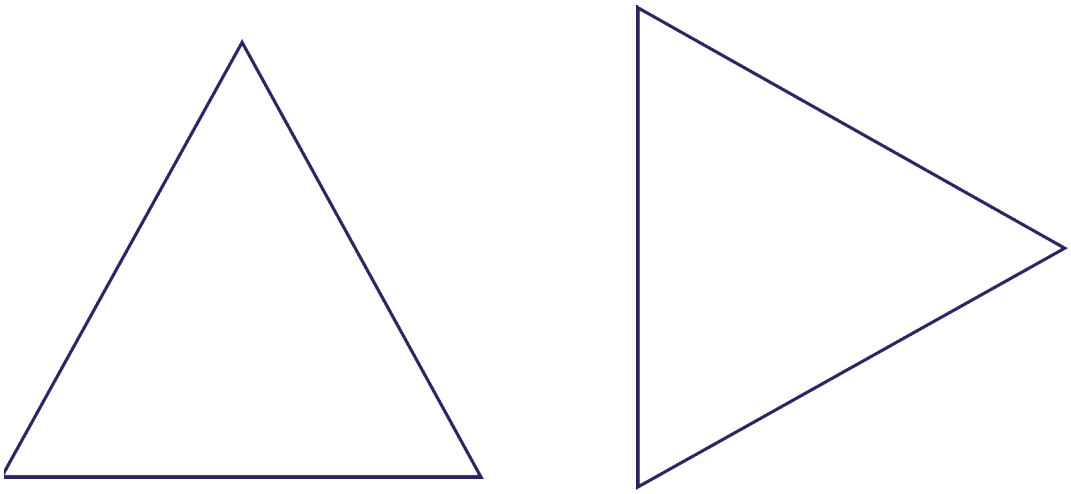

Gradueeritud juukselõikus

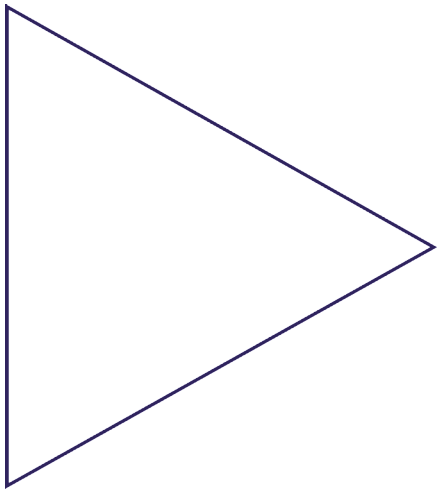

* 3D animatsioone saab vaadata veebilehel
http://juuksur.innove.ee/chapter3/9.php

Kujundit on võimalik liigutada eseme, foto ja pea kontuurjoontele.

3.7 KUJUNDUSELEMENDID

Juuksuri töös on **kujunduselementideks vorm**, **pinnatekstuur** ja **värv**.

Kujunduselemente kasutades on võimalik muuta kliendi välimust.

Juuksur, kes kasutab oma töös kujunduselemente, peab, lisaks eelpool kirjeldatud reeglite järgimisele, olema ka loov.

Loominguliseks teostuseks on hea ammutada inspiratsiooni meid ümbritsevast maailmast, kus on lõputult näiteid nii värvi, vormi kui pinnatekstuuri kohta.

Kõige lihtsam viis ümbruse mõistmiseks on võrdlemine ja seoste loomine.

Järgnevalt vaadeldakse ja luuakse seoseid, mida juuksur saab kasutada oma igapäevases töös.

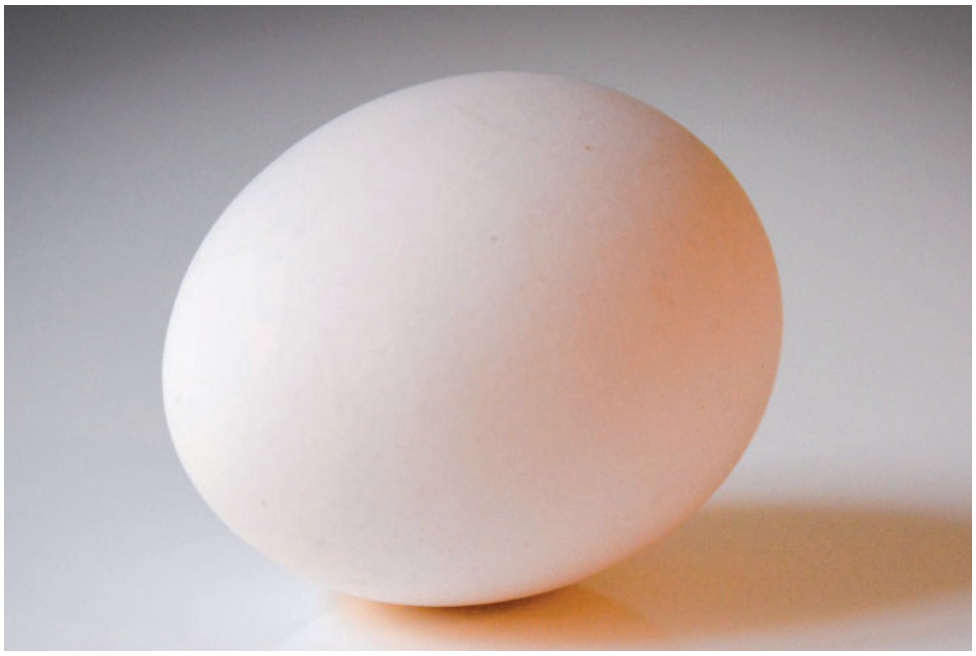
Pinnatekstuur

Pinnatekstuur saab olla kas tasane või ebatasane.
Juuste loomulikku pinnatekstuuri on võimalik kujundada soovikohaselt kas ajutiselt või püsivalt.
Ajutiselt on võimalik juuste pinnatekstuuri muuta sirgeks või lokiliseks kuumtöötlustega, kasutades selleks vajaminevaid tööriistu.
Püsivalt saab juuste pinnatekstuuri muuta neid lokkides ja sirgendades, kasutades selleks ette nähtud keemilisi aineid.
Pinnatekstuuri muutmise erinevaid võimalusi tutvustavad põhjalikult juuste struktuuri püsimuutmise ja soengukujundamise peatükid.

Tasane pinnatekstuur

Tasase pinnatekstuuriga juuksed on sirged, siledad ja kogu juuste pealmise pinna ulatuses ei ole järgulisust, lokke või laineid.
Tasane pinnatekstuur on iseloomulik just massiivsetele juukselõikustele.

Ebatasane pinnatekstuur

Ebatasane pinnatekstuur võib olla vastavalt juuste töötlemisviisile kas lokkis, järguline või laineline.

Värv

Meid ümbritsev maailm on värvikirev ja inspireeriv. Värviküllusest on ideid ammutanud maalikunstnikud ja moekunstnikud, arhitektid ja heliloojad.

Juuksuri igapäevases töös on suur osakaal juuste värvimisel. Inimesed värvivad juukseid erinevatel põhjustel, peamine neist on aga soov saada kaunimaks.

Hea juuksur selgitab välja missugused on kliendi värvieelistused ja oskab jagada omapoolseid soovitusi parima tulemuse saavutamiseks.

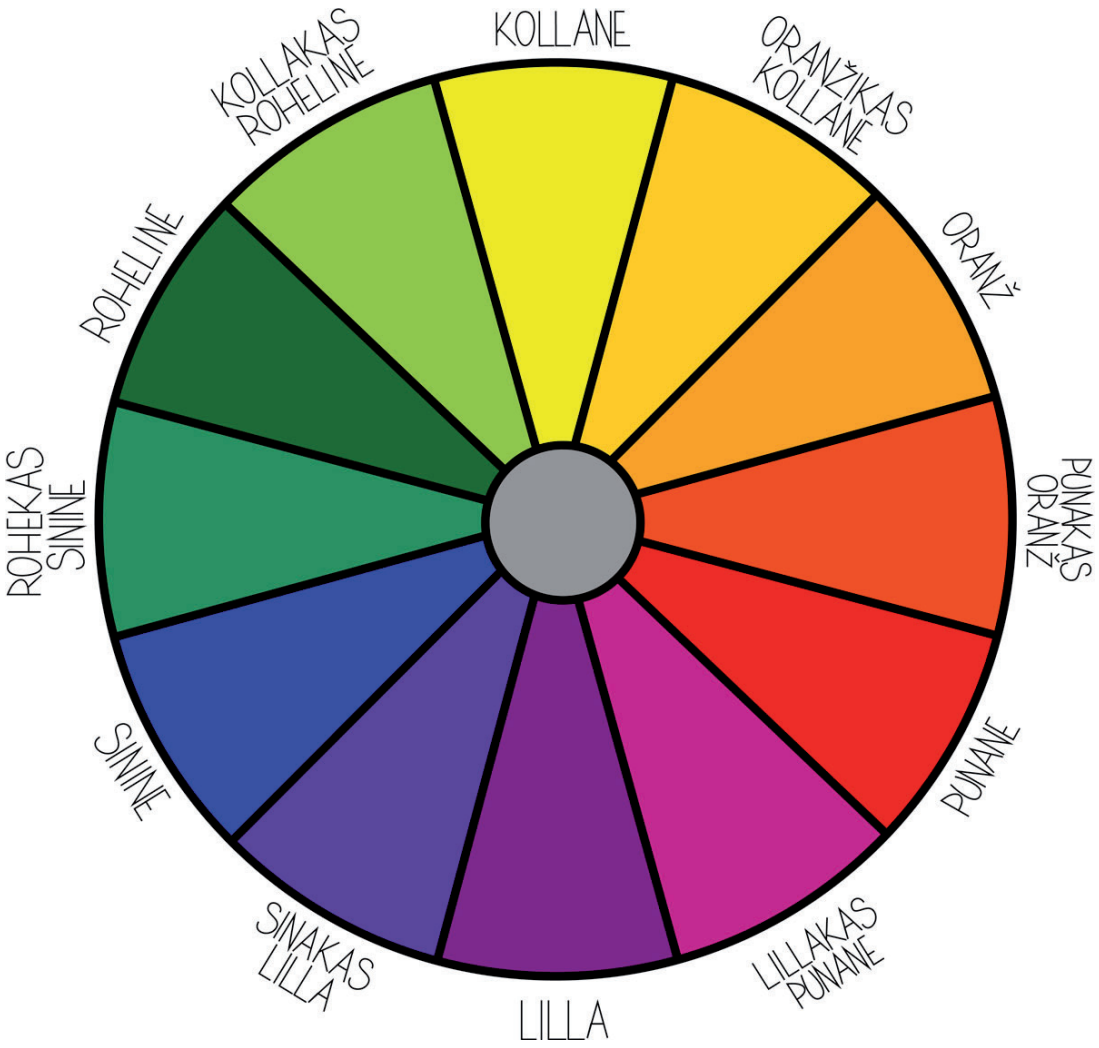
Sageli toob klient värvidest rääkides näiteid loodusest. Mõni soovib liivakarva blonde, teine jällegi laavakivi värvi musti juukseid. Erinevad inimesed seostavad värvitoone erinevate esemete ja objektidega. Selliste erinevuste tõttu annavad inimesed värvidele ka nimetusi.

Värvi tajumine sõltub ka paljudest muudest tingimustest, nagu valgus , taust, inimese meeleolu, kokkupuude värvide kasutamisega jm. Seega on värvidel palju subjektiivseid omadusi just inimeste erinevustest lähtuvalt.

Omadused, mida inimesed tajuvad värvi puhul erinevalt on:

- kergus
- raskus
- soojus
- külmus
- tumedus/heledus
- värvi nimetus

Värviring

- Värviringis on kolm **põhivärvi ehk primaarvärvi**: kollane, punane ja sinine.
- Põhivärvide omavahelisel segamisel saadakse **teise astme värvid ehk sekundaarvärvid**.
- Kui segada omavahel sekundaarvärv ja primaarvärv, siis saadakse **kolmanda astme värvid ehk tertsiaalvärvid**.
- Värviringis teineteise vastas olevad värvipaarid on **vastandvärvid ehk komplementaarvärvid**.
- Kõiki värviringi värve nimetatakse **kromaatilisteks värvideks**, millel on kolm omadust: **värvitoon**, **heledus** ja **küllastumus**.
- Värviringi ei kuulu **akromaatilised ehk värvitud värvid**: must, valge ja hall

ÜLESANNE 3.3

1) Vaata pilti ja mõtle, kas see on soe või külm ja kas sellel pildil olev sinine võiks olla meresinine? Kui ei, siis mõtle, missugune võiks olla meresinine?

2) Mõlemal fotol on palju rohelist ja kollast tooni, mida üldjuhul peetakse soojadeks toonideks. Pööra tähelepanu valgusele ja teistele värvidele.
Vaata pilte ja mõtle, milline neist tundub sooja ja milline külma koloriidiga ja miks?
Vaata ka piltidel olevat muru ja mõtle, kumbal fotol on see sinu arvates nn mururoheline?

3) Kõikidel piltidel on kujutatud üks ja sama juuksevärv, kuid see on seatud erinevat värvi taustadele.
Jälgi ja kirjelda, kuidas erinev taust seda muudab?

ÜLESANNE 3.4

1) Jaga karvatupsud järgmiselt:
   - soojad toonid
   - külmad toonid
   - tumepruunid toonid
   - helepruunid toonid
   - tumeblondid toonid
   - heleblondid toonid

- Soojad toonid:

- Külmad toonid:

- Tumepruunid toonid:

- Helepruunid toonid:

- Tumeblondid toonid:

- Heleblondid toonid:

2) Leia karvatupsude seast järgnevalt nimetatud toonid ning võrdle oma valikuid kaasõpilasega.

NB! Pane tähele, et õigeid või valesid valikuid pole olemas – niipalju, kui on erinevaid inimesi, võib olla ka erinevaid valikuid ja arvamusi. Oluline on lihtsalt seda teadmist kliendiga vesteldes arvesse võtta.

- Ploomililla:

- Kirsipunane:

- Rebasekarva:

- Valminud viljapea:

- Cappuccino:

- Kastanpruun:

- Pähklipruun:

- Liiv:

- Kartulikoor:

3.8 KUJUNDUSPÕHIMÕTTED

Kompositsioon valmib komponentide koostamise, ühendamise, liitmise ja sidumise teel. Põhjalikult läbi mõeldud ja teostatud kompositsioonilt pole midagi ära võtta ega juurde lisada. Juuksur loob kompositsiooni juukseid värvides, lõigates ja pinnatekstuuri kujundades.
Täiusliku kompositsiooni saavutamiseks töötab juuksur kõigi kolme kujunduselemendiga:

- Juukselõikuse abil on võimalik anda kliendi juustele sobivaim kuju vastavalt tema näo- ja keha proportsioonidele
- Juuksevärviga saab värskendada kliendi välimust, tõsta esile tema juukselõikuse iseloomu ja varjata vananemise ilminguid
- Muutes kliendi juuste pinnatekstuuri, on võimalik pakkuda kliendile erinevaid võimalusi soengu mitmekesistamiseks ja vaheldust selle kandmisel.

Kujunduspõhimõtetele tuginedes ning kujunduselemente muutes ja erinevaid kompositsioone kasutades, on võimalik luua tervikut. Tervikut saab muuta siis, kui muudetakse selle ühte või mitut osa.

Professionaalne juuksur võtab oma igapäevases töös aluseks neli kujunduspõhimõtet – **kordumise**, **vaheldumise**, **kulgemise** ja **kontrasti**. Inspiratsiooni neid põhimõtteid kasutada ammutab juuksur ümbritsevast keskkonnast.
Kompositsioon jaguneb:

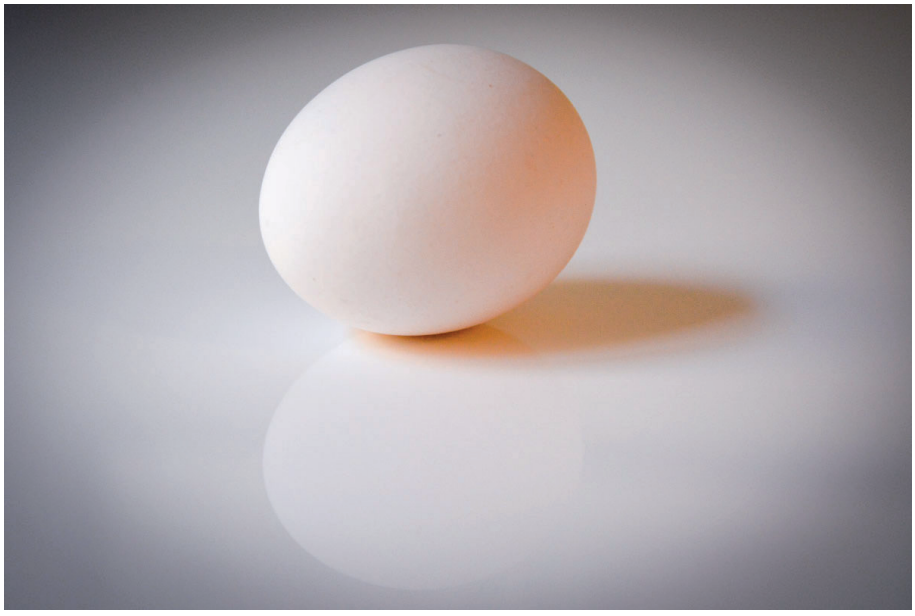
- Dünaamiline kompositsioon ehk liikumist edasiandev kompositsioon.
- Staatiline kompositsioon (väljendab paigalseisu).
- Fookus ehk kompositsiooni kese.

Kordumine ehk jäljendamine

Kordumist iseloomustab iga järgneva detaili kordamine ehk eelmise detaili jäljendamine. Kordumise kogu ala ulatuses ei toimu muutuseid värvis, vormis või pinnatekstuuris. Kogu ala on ühevärviline, sama pinnatekstuuriga ning iga järgnev vorm kordab eelmist.
Ühel alal võib korduda üks või mitu kujunduselementi.

Värvi kordumine – kõik küpsised on sama tooni
Vormi kordumine – kõik küpsised on ühesuguse kujuga.

Värvi ja pinnatekstuuri kordumine –muna on täies ulatuses valge ja tema pind ei muutu, vaid on ühtlaselt sile.

Vormi kordumine – kõik õisikud on sama kujuga ja kõik õied ühes õisikus on sama kujuga.

Värvi kordumine – kõik õied ja õisikud on ühesuguse värviga.

Kõik juuksed on ühte värvi ehk **värv kordub**

Pinnatekstuuri kordumine – kõik juuksed on sirged ehk **tasase pinnatekstuuriga**.

Juukse **pinnatekstuur kordub**, sest on kogu soengu ulatuses **tasane**.

Juukse **pinnatekstuur kordub**, sest on kogu soengu ulatuses **ebatasane**.

Kõik juuksekarvad on ühepikkused ehk tegemist on **kordumisega**.

Ühtlane järguline juukselõikus.

Vaheldumine

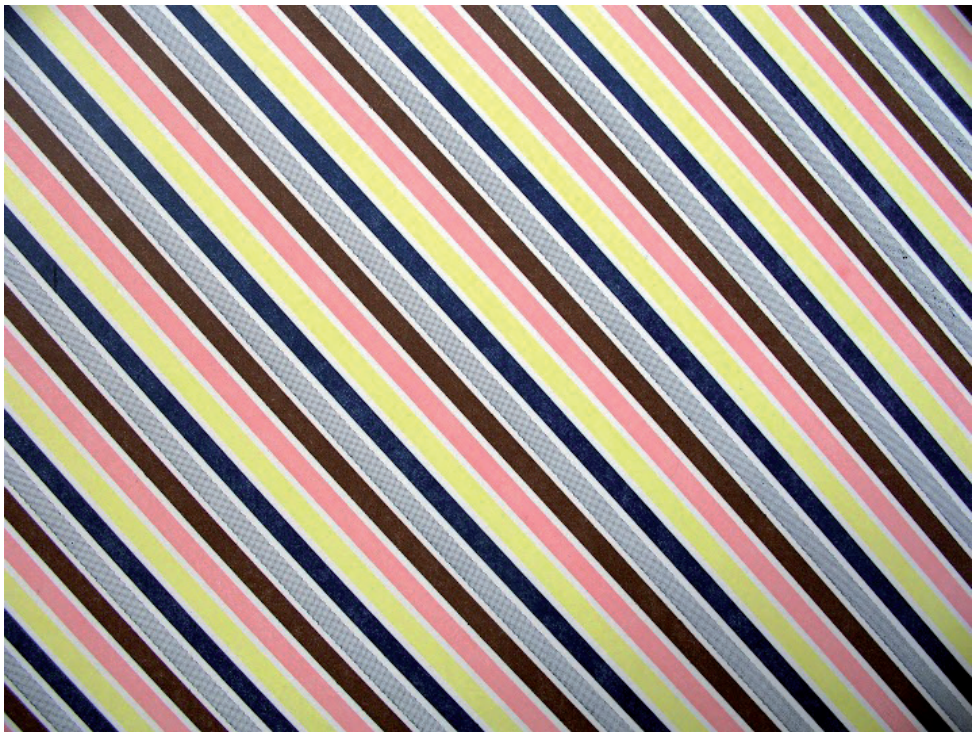
Vaheldumine on kahe või enama detaili kordumine kogu ala ulatuses, mille puhul võivad erineva rütmiga korduda sarnased või ka erinevad detailid.

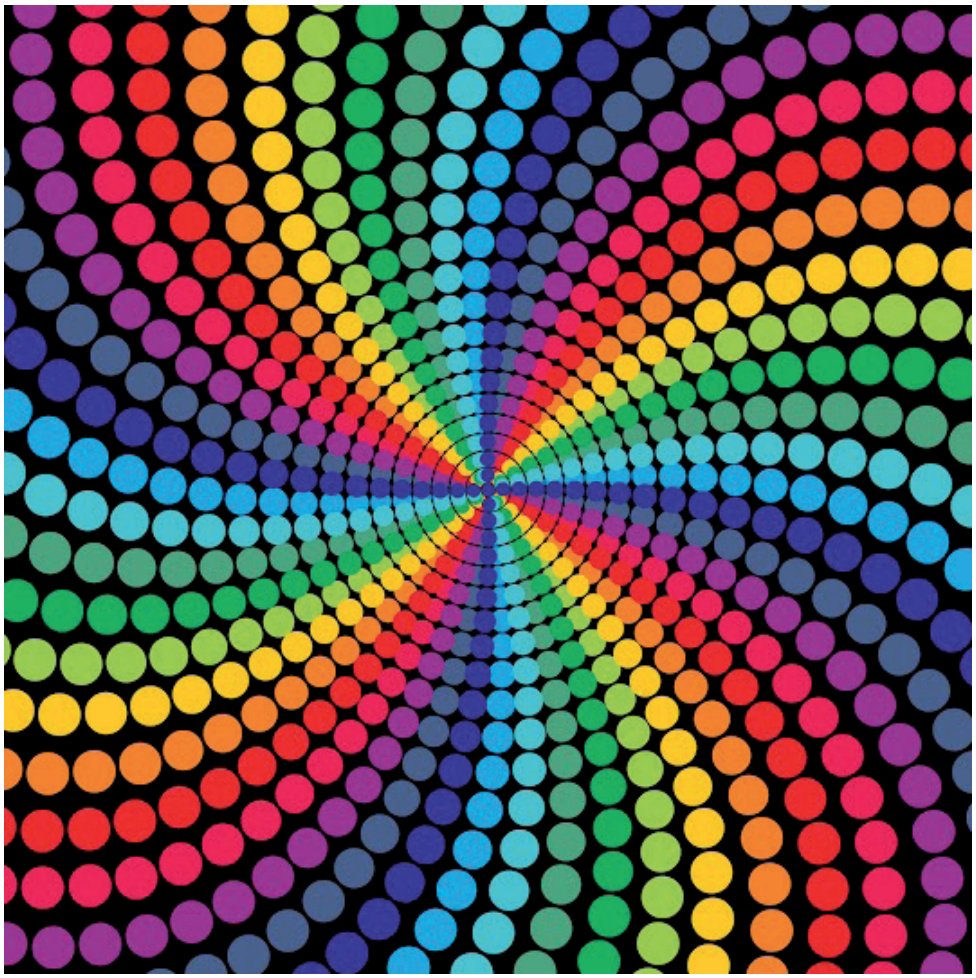
Vaheldumine võib toimuda värvi või värvide vahel, kuju ja pikkuste vahel ning tasase ja ebatasase pinnatekstuur vahel.

Vormi vaheldumine – erinevad kujundid vahelduvad kindla rütmiga.

Värvi vaheldumine – tumepruunid ovaalid vahelduvad beežide ovaalidega.

Värvide vaheldumine.

Pinnatekstuuri vaheldumine – madalad ja kõrged liivavallid vahelduvad ehk sile liiv vaheldub liivalaine kõrge harjaga.

Värvi vaheldumine – erinevad värvilised triibud kalal vahelduvad.

Vaheldub tume ja hele juukse**värv.**

Soengu **pinnatekstuur vaheldub.**

Sirged juuksed vahelduvad lokilistega.

Kulgemine ehk sujuv üleminek

Kulgemisele ehk sujuvale üleminekule on iseloomulik, et kõik detailid on küll sarnased, kuid muutused toimuvad sujuvalt nende **vormis**, **pinnatekstuuris** ja **värvis**.

Värv muutub sujuvalt ühest toonist teiseks, heledamast tumedamaks või vastupidi.

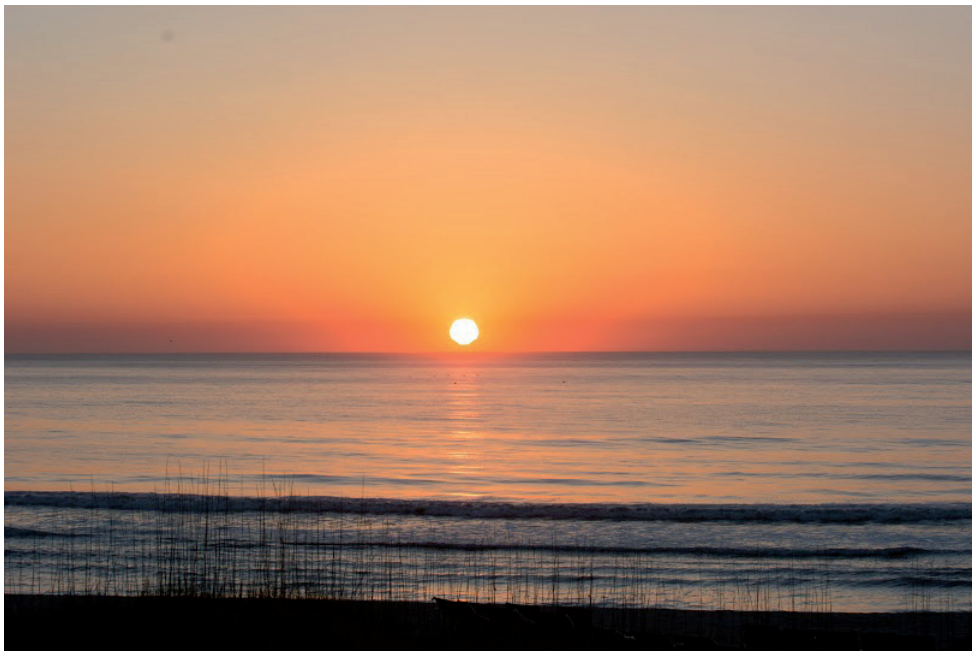
Vorm kasvab sujuvalt lühemast pikemaks, suuremast väiksemaks, laiemast kitsamaks või vastupidi.

Pinnatekstuur muutub sujuvalt tasasest ebatasaseks või vastupidi.

Vormi kulgemine – puu läheb sujuvalt alt üles kitsamaks.

Värvi kulgemine – sinine muutub sujuvalt oranžikaks.

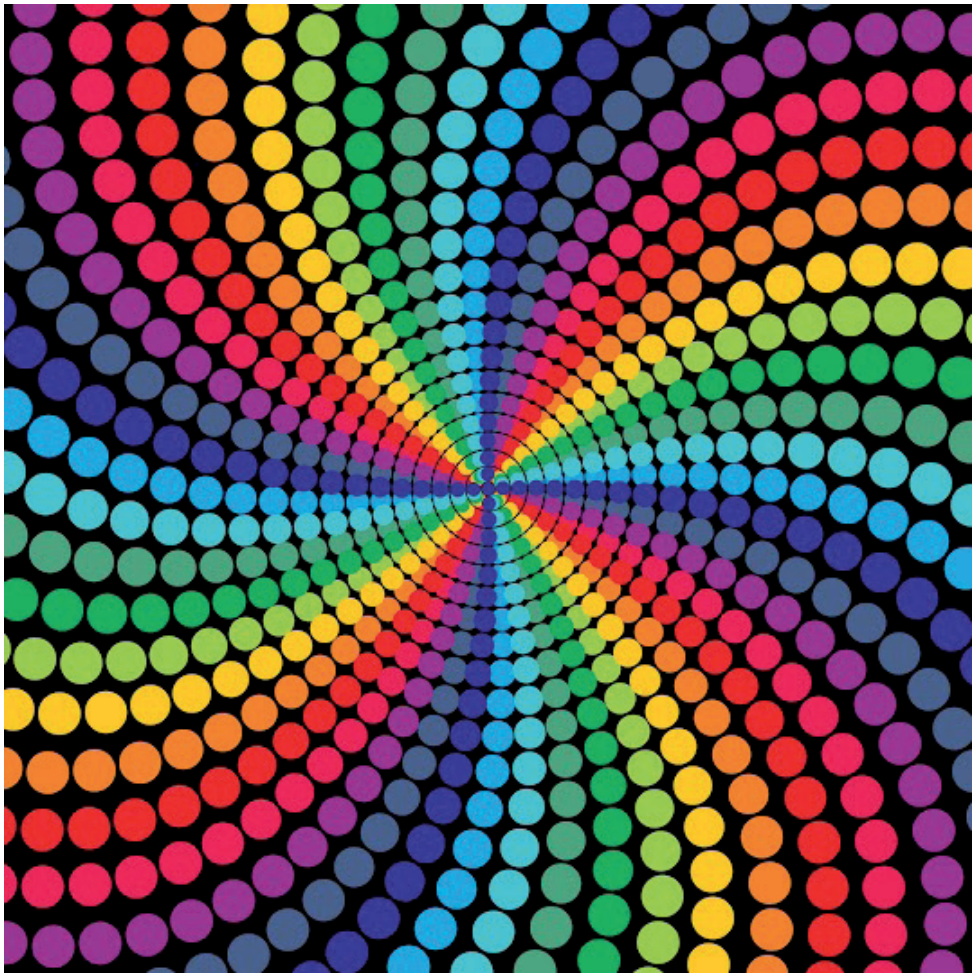
Värvi kulgemine – helelillast kollakas-roosani.

Tekstuuri kulgemine – vee pind muutub sujuvalt tasasest ebatasasemaks.

Vormi kulgemine – laiemast kitsamaks.

Vormi kulgemine – suuremast väiksemaks.

Vormi kulgemine – mägi läheb sujuvalt alt üles kitsamaks.

Vormi kulgemine – laiemast kitsamaks ja kitsamast laiemaks.

Juukse**pikkuse** sujuv üleminek lühemast pikemaks ehk **kulgemine**.

Gradueeritud juukselõikus.

Juuste **värv kulgeb** tumedamast heledamaks – toimub sujuv üleminek ühelt värvilt teisele.

Kergelt **laines** juuksed **kulgevad** ülevalt alla **lokilisteks**.

Kontrast

Kontrast on kahe tugevasti erineva omaduse kõrvutamine.

Kontrast võib olla hele – tume, soe – külm, tasane – ebatasane, läikiv – matt, pikk – lühike, paks – õhuke, ümar – kandiline jne.

Värvi kontrast – vastandvärvide kontrast.

Värvi kontrast vastandvärvidega.

Vormi kontrast – üksik ümar detail sirgjooneliste juures

Pinnatekstuuri kontrast – veepind on tasane ja maapind on ebatasane.

Pool soengu **pinnatekstuurist** on tasane ja teine pool **kontrastselt** ebatasane.

Heleda ja tumeda juukse**värvi kontrast**.

TÄHTSAD MÕISTED

- Loovus
- Loominguline protsess
- Punkt
- Joon
- Horisont
- Horisontaalne joon
- Vertikaalne joon
- Diagonaalne joon
- Kaarjas joon:
  - alakaar
  - ülakaar
- Kontuurjoon
- Pind
- Kolmemõõtmeline joon (3D)
- Näokujud
- Kehatüübid
- Juukselõikuse kujud:
  - ühtlane järguline juukselõikus
  - kasvav järguline juukselõikus
  - massiivne juukselõikus
  - gradueeritud juukselõikus
- Kujunduselemendid:
  - vorm
  - pinnatekstuur
  - värv
- Kujunduspõhimõtted:
  - kompositsioon
  - kordumine ehk jäljendamine
  - vaheldumine
  - kulgemine ehk sujuv üleminek
  - kontrast

Peatükk 4

JUUSTE LÕIKAMINE.
HABEMETE JA VUNTSIDE LÕIKAMINE

Kaunis soeng, hästi lõigatud ja terved juuksed paistavad silma ja tagavad hea enesetunde.

Juuste lõikamine on juuksurisalongis üks põhilisi töid. Selleks, et juukseid stiilselt, huvitavalt ja tehniliselt õigesti lõigata, peab juuksur end pidevalt täiendama ja õppima uusi lõikamise tehnikaid ja võtteid. Lõikuse õnnestumiseks peab kindlasti arvestama iga kliendi juuste eripäraga, tema pea kuju ja suuruse ning näojoontega. Arvesse tuleb võtta ka kehakuju, sest soenguga on võimalik välimusele palju juurde anda, aga ka ära võtta. Pärast meisterlikku lõikust näevad juuksed välja ilusad ja soeng hoiab paremini.

Selleks, et juukselõikus kliendile sobiks ja tuleks välja täpselt selline nagu soovitud, tuleb enne lõikuse alustamist tähelepanu pöörata mitmele asjaolule.

Peatükis „Juuste lõikamine“ tutvustatakse, mida juuksur peab teadma ja oskama, et teha üks väga hea juukselõikus.

Peatükis „Habemete ja vuntside lõikamine“ tutvustatakse tarvikuid ja kirjeldatakse võtteid, mida juuksur peab teadma habemete ja vuntside lõikamisest.

TULETA MEELDE!

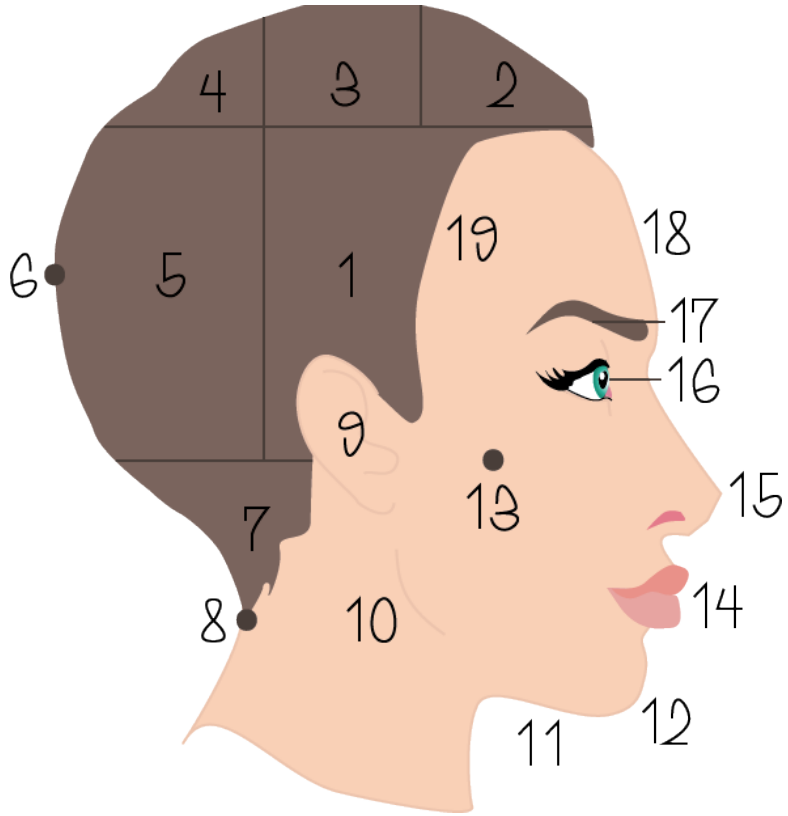
- **Naiste ja meeste näokujud. (Ülesanne 3.1)**
- **Naiste ja meeste kehatüübid. (Peatükk 3.5)**
- **Juukse tekstuur ja struktuur. (Peatükk 2.10 ja 2.7)**

JUUSTE LÕIKAMINE

4.1 EELTEADMISED JA TARVIKUD JUUSTE LÕIKAMISEL

Pea anatoomiline jaotus

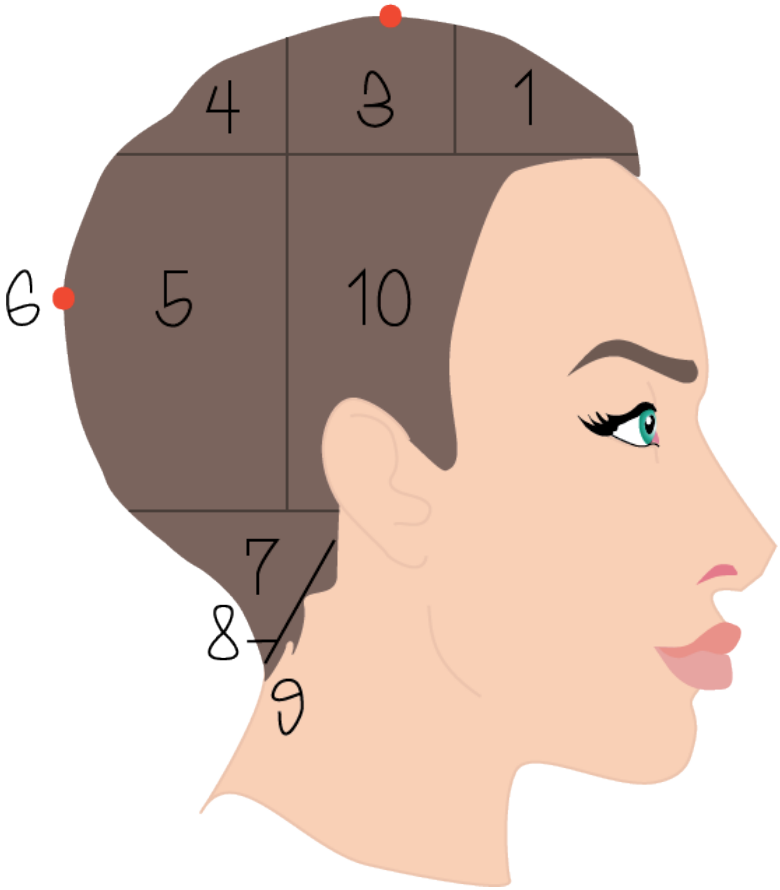
Enne lõikama asumist peab juuksur teadma, millised on inimese **pea anatoomilised** alad ja **juuksekasvuala jaotused** ning milliseid jaotusjooni juukselõikuse juures kasutada.
Inimese pea jaotatakse sektsioonideks selle **anatoomilisest** kujust lähtuvalt. Juuksuritel on sellisel viisil kergem mõista ja seletada, millisele jaotusele juukselõikuse käigus tähelepanu pööratakse.

1. Külje osa
2. Pealae esiosa
3. Pealae osa
4. Kukla ülemine osa
5. Kukla keskmine osa
6. Kuklaluu
7. Kukla alumine osa
8. Kuklalohk
9. Kõrv
10. Lõualuu
11. Lõuaalune
12. Lõug
13. Põsesarn
14. Suu
15. Nina
16. Silm
17. Kulm
18. Otsmik
19. Meelekoht

Juuksekasvuala jaotus

Inimese pea **juuksekasvuala** jaotatakse sektsioonideks. Nii on juuksuritel kergem mõista ja seletada, millisele sektorile juukselõikuse (samuti juuste ja peanaha hoolduse, värvitöö, struktuuri püsimuutmise ning soengukujunduse) käigus osutatakse.

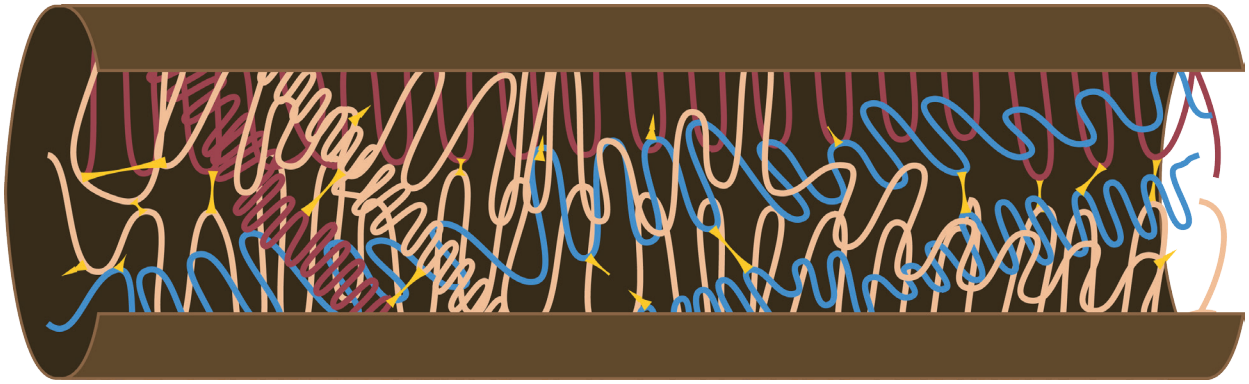
1. Tukajuuksed
2. Pealae kõrgeim punkt
3. Pealae juuksed (krooniosa)
4. Ülemise kuklaosa juuksed (krooniosa)
5. Keskmise kuklaosa juuksed
6. Kukla kõrgeim punkt
7. Alumise kuklaosa juuksed
8. Juuksekasvu piir
9. Udukarvad
10. Küljejuuksed

Juuksetüüp

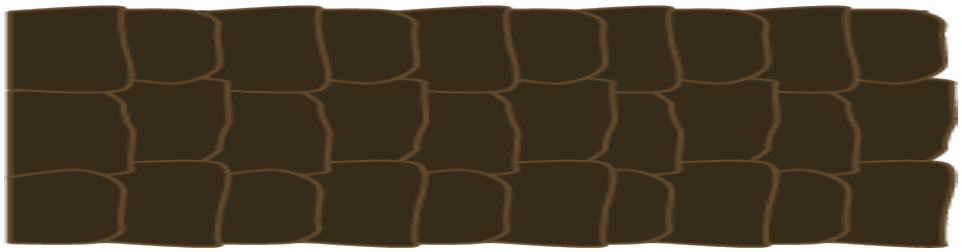
Juukse olekuks ehk juuksetüübiks nimetatakse juuste erinevusi, lähtuvalt nende geneetilisest omapärast.

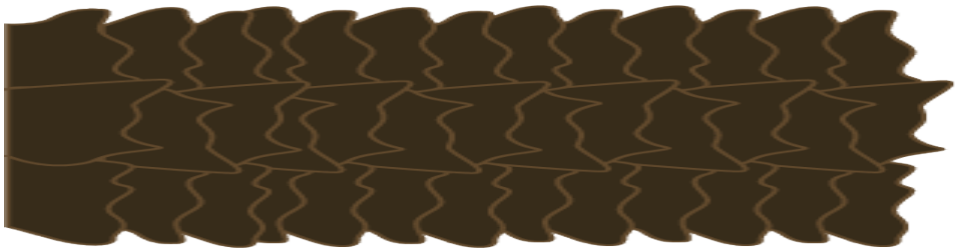
Kõikidel juustel, ükskõik, mis päritolu nad ei esindaks, on sama **struktuur**.

Juuksestruktuuri määrab ära nende seisund – juus on kas keemiliselt töödeldud või töötlemata.

TÖÖTLEMATA, NORMAALNE JUUKSEKARV

TÖÖDELDUD, POORNE JUUKSEKARV

ÜLE TÖÖDELDUD, KAHJUSTUNUD JUUKSEKARV

Juuksekarva tekstuur jaguneb:

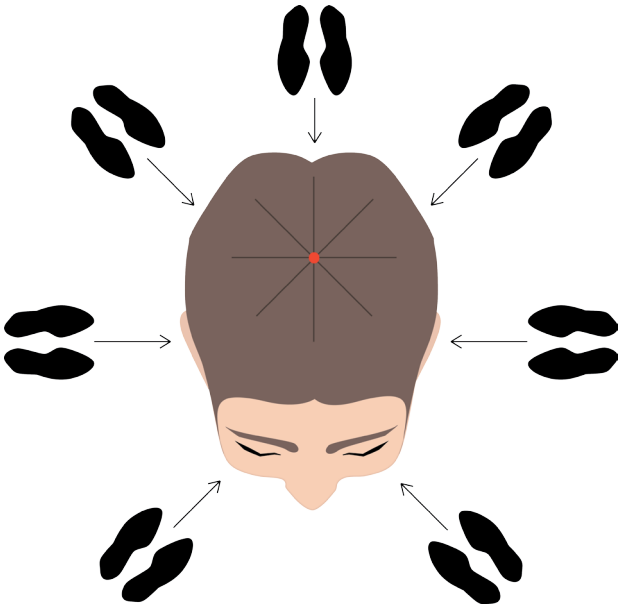
- jäme tekstuur
- keskmine tekstuur
- peenike tekstuur

Juuksetekstuur ei pruugi olla kogu pea ulatuses sarnane. Kuklajuuksed, pea krooniosa ning küljed ja esiosa, võivad oma tekstuurilt olla täiesti erinevad.

Tervetele ja tugevatele juustele võib anda igasuguse vormi, kuid mõni lõikus ei sobi kahjustatud juustele. Juuksur peab välja selgitama kliendi **juuste seisundi** ning sellest lähtuvalt läbi mõtlema, millist lõikusvormi saab kliendile teha.

Juuksuri asend juuste lõikamisel

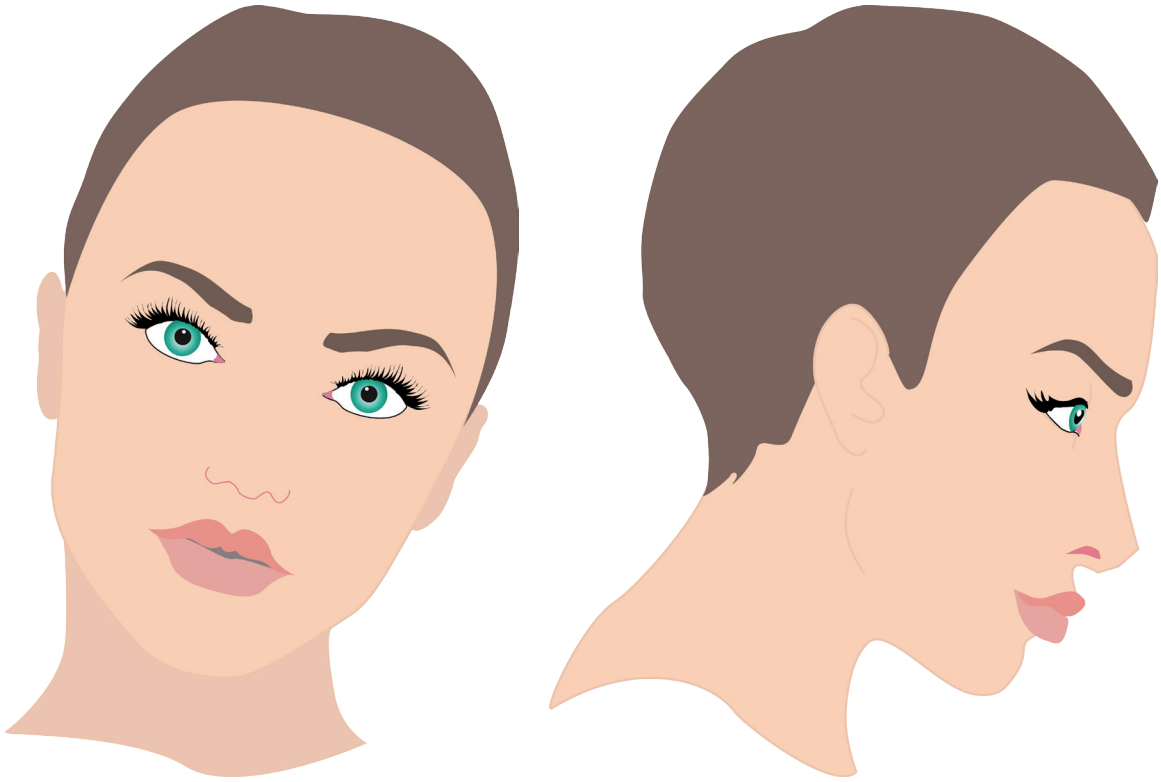
Juukselõikuse õnnestumisel mängib suurt rolli **juuksuri asend juuste lõikamisel**. Juuksur peab tähelepanu pöörama sellele, et seisaks lõikamise ajal nii, et näeb oma silmade ees täpselt seda osa juustest, mida parajasti lõikab. Kui juuksur seisab kogu aeg ühes kohas, tekib oht, et ei ta ei suuda kinni pidada sirgest lõikejoonest.

Kliendi pea asend juuste lõikamisel

Juuste lõikamisel on tähtis hoida kliendi **pea alati õiges asendis** ehk kasutada tuleb õigeid peahoiakuid erinevate lõikusviiside jaoks. Koht, mida lõigatakse, peab olema otse ees – nii tulevad puhtad lõikusjooned ega teki soovimatuid astmeid.

Ebakorrektsed lõikusjooned rikuvad soengu väljanägemise ja vormi, erineva mahu või kõverdunud joone tõttu.

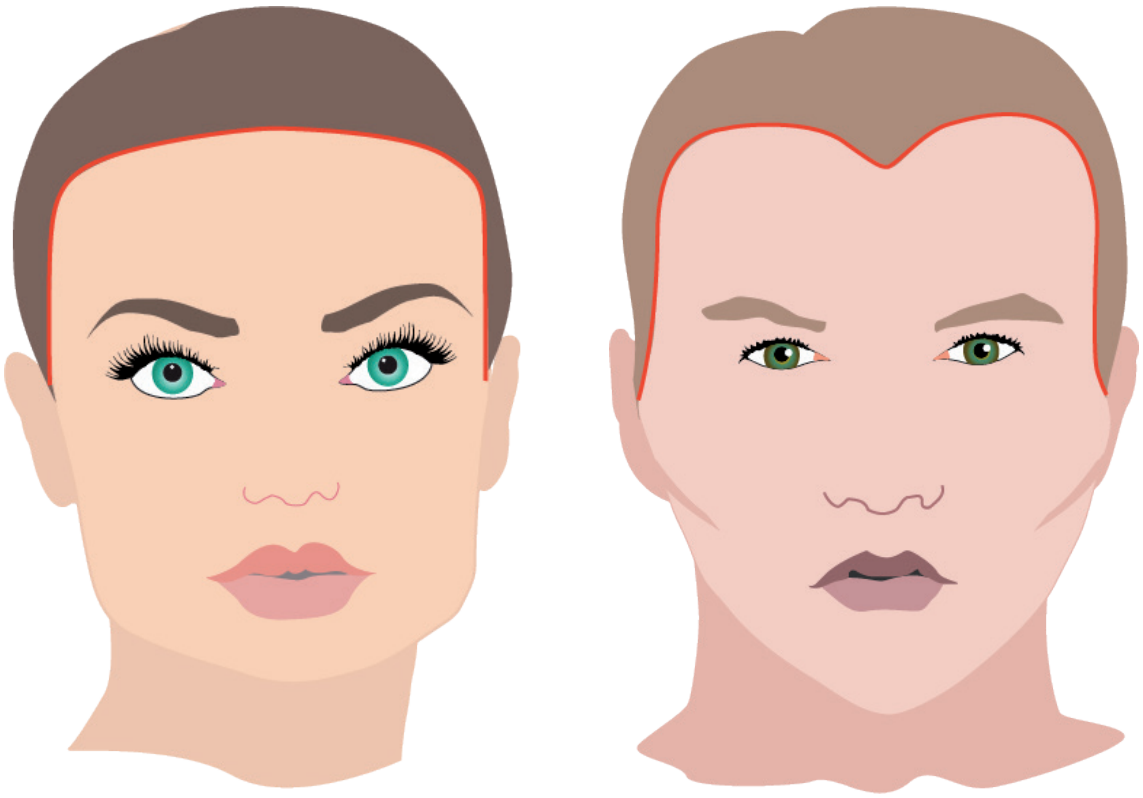

Juuksekontuur

Juuksekontuur ehk juuksekasvu piir on juuksekasvuala alguspiir.

Igal inimesel on juuksekontuur erineva joonega. Juuksekasvu piir võib olla nii otsmikul kui ka kukla alumises osas, kas kõrge või madal ning vahel ka ebakorrapärane ja pööristega.

Lühikeste lõikuste ja tukajuuste lõikamisel tuleb pöörata suurt tähelepanu sellele, milline on kliendi juuksekontuur, et vältida ebameeldivaid üllatusi juukselõikuse lõppedes (nt tühjad kohad, kus kõik juuksed ei ulatu lõikuse kontuurjooneni või pöörised, mis tõstavad kuivanud juuksed püsti).

Juuste loomulik kasvusuund ja pööris

Juuksur peab endale selgeks tegema, milline on kliendi **juuste loomulik kasvamise ja langemise suund**, kus asuvad **pööris(ed)** ja milline on nende eripära. Juukseid on parem uurida enne pesemis- ja hooldusprotseduuri, et võimalikud probleemid välja selgitada juba töö algstaadiumis.

Juuste loomulik kasvusuund ja pöörised pea krooniosas, kuklal või tukas annavad juustele nende loomuliku langemise suuna.

Sageli võivad juuste loomulik kasvusuund ja pöörised piirata valikuid ja võimalusi juukselõikusel teostamisel.

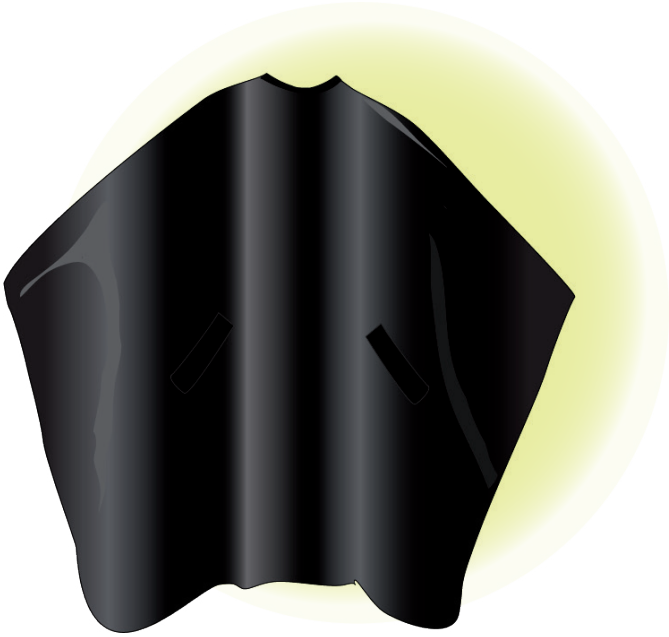
Juukseid lõigatakse alati **niiskelt** (pestud ja käterätikukuivalt). See võimaldab vältida kunstlikke vorme ja teeb pea kuju paremini nähtavaks. Niisked juuksed näitavad paremini oma kontuuri ja loomulikku langemist. Ülekuivanud juukseid on raskem käsitleda – sageli muutuvad nad lendlevaks või on staatilise elektrilaenguga.

Juukselõikusmasinaga lõigatakse kuivatatud juukseid.

Enne lõikama asumist peavad juuksed olema **hoolikalt läbi harjatud** – iga **jaotus ja alajaotus** korrektne, kammitud ja korrapäraselt kinnitatud.

Täpseks ja lihtsamaks lõikamiseks tuleb **jaotused teha kõige rohkem ühe sentimeetri laiused**. Iga lõigatav **alajaotus** tuleb hoida kindlalt nimetissõrme ja keskmise sõrme vahel ja lõigata piki sõrmede joont. Iga uue alajaotuse võtmisel tuleb võtta kaasa üks pisikene osa eelmisest lõigatud alajaotusest (**püsiv või liikuv kontrollsalk**) – nii on võimalik kinni pidada **lõikuse juhtjoonest**.

Tarvikud juuste lõikamisel

KLIENDIKATE

KAELAPABER JA –PINTSEL

NAISTÖÖ- JA MEESTÖÖ LÕIKUSKAMM
SUUR KAMM

LÕIKUSKLAMBRID

LÕIKUSKÄÄRID
FILEERKÄÄRID

HABEMENUGA
JUUKSELÕIKUSNUGA

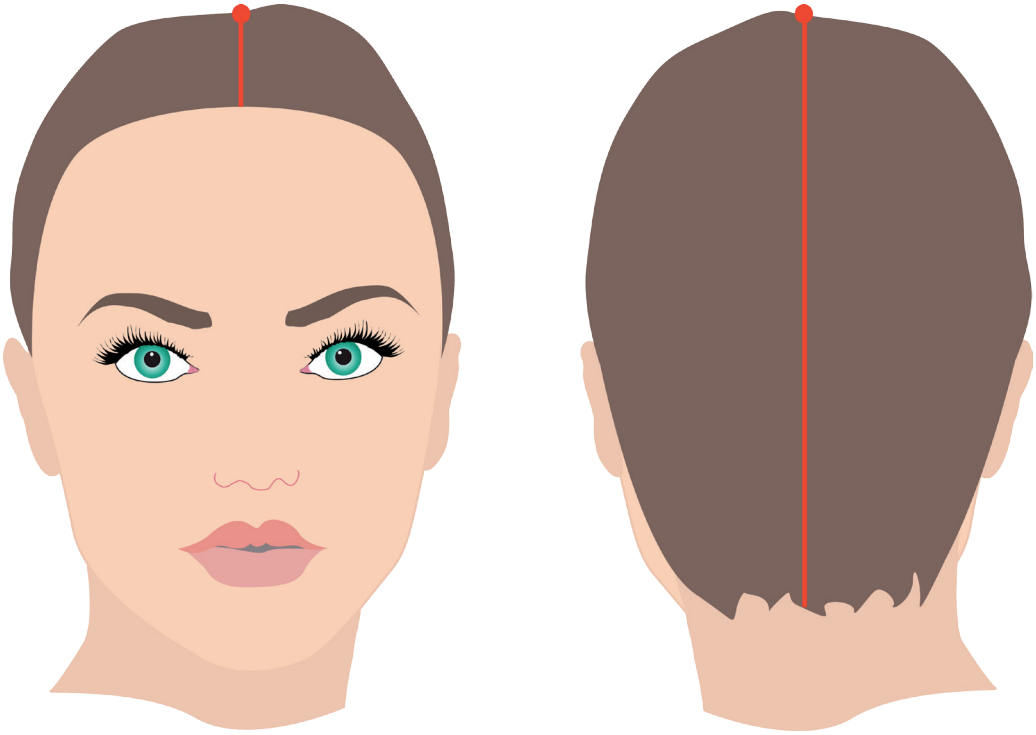

LÕIKUSMASIN
TRIMMER

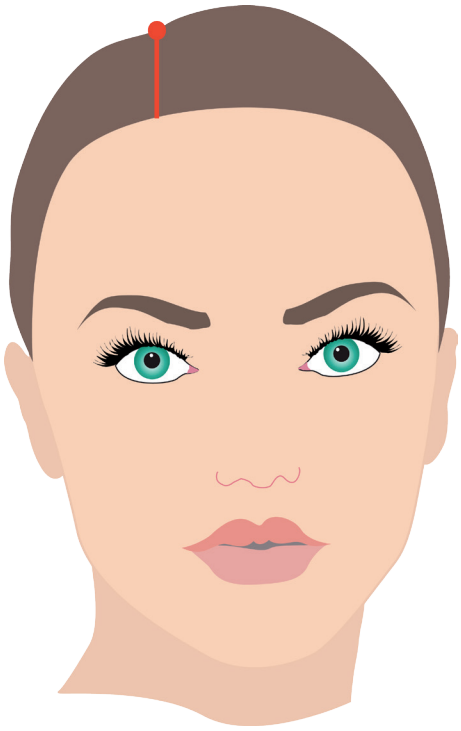
4.2 JAOTUSED JUUSTE LÕIKAMISEL

Kesklahk ehk otsejaotus

Otsejaotus ehk kesklahk on juuste jaotusjoon, mis kulgeb pealae esiosa tukajuustest kuni kuklalohuni, üle pealae kõrgeima punkti.

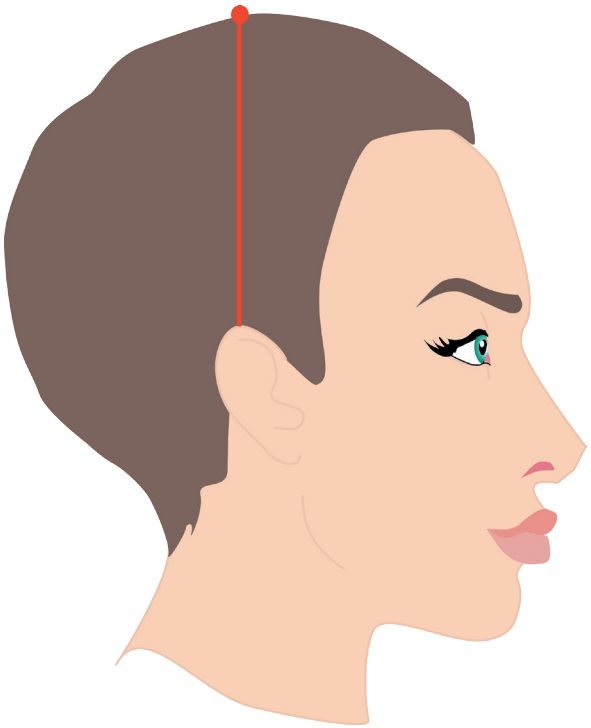
Sõltuvalt valitud juukselõikusvormist (kehtib tagant ette pikeneva ja gradueeritud vormi ning eest taha pikeneva ja kasvava järgulise vormi puhul) ja sellest, kas klient kannab juukselahku paremal või vasakul küljel, tehakse otsejaotus pealae esiosas sinna, kus klient seda kannab – kuklaosas tehakse otsejaotus ikka täpselt keskele.

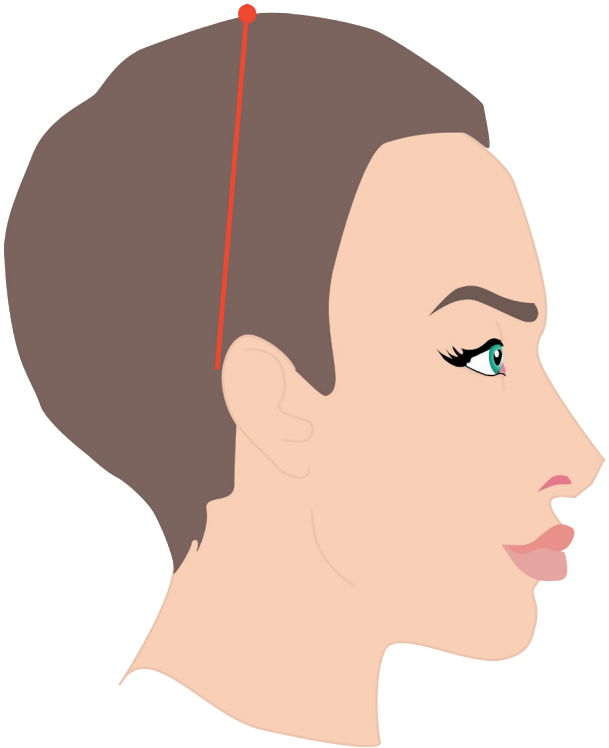
Juukselõikust alustatakse tavaliselt **kesklahust** kukla piirkonnas. Esimesed kolm jaotust lõigatakse kuklal. Edasi liigutakse sentimeetriste jaotuste kaupa pealae suunas nii kaugele, kui juuksed ulatavad. Mida kitsamad ja täpsemad on jaotused, seda perfektsem on lõikamise tulemus.

Jaotus kõrvast kõrvani ehk ristijaotus

Nagu nimigi ütleb, on **kõrvast kõrvani ehk ristijaotus** tõmmatud ühe kõrva kõrgemast tipust teise kõrva kõrgema tipuni, üle pealae kõrgeima punkti.

Jaotus võib veidi varieeruda kuklast ette pikeneva ja gradueeritud lõikusvormi puhul – siis tõmmatakse see jaotus suunaga kõrva taha, kuna kõrvast ettepoole on soovitav jätta suurem hulk juukseid selleks, et ettepikenev vorm tuleks lõikuses paremini esile ja oleks efektsem.

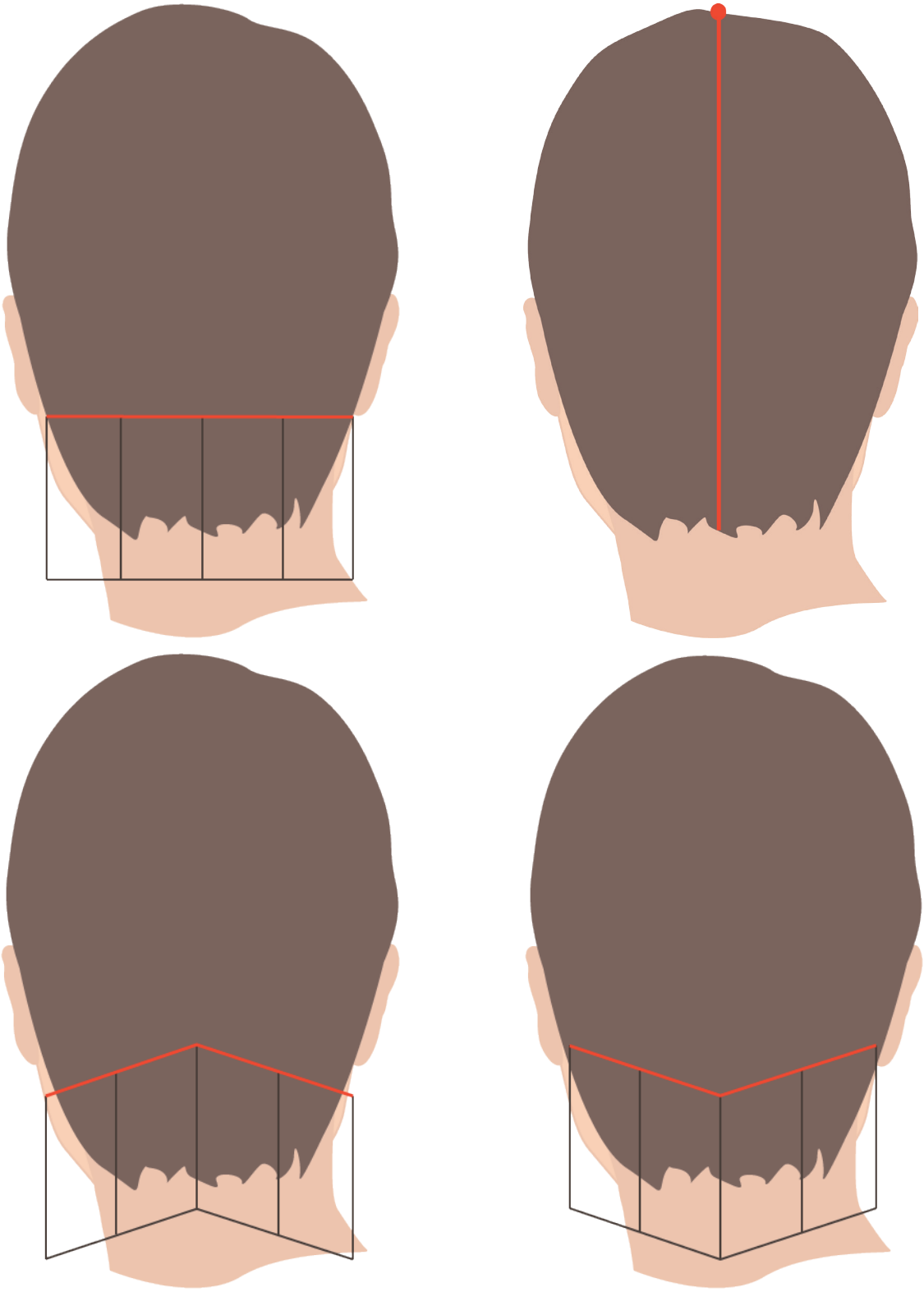

Lõikuse jaotusjoon

Kõik juukselõikustes kasutatavad **jaotusjooned** on olulise tähtsusega.

Korrektselt ja täpselt tõmmatud lõikuse jaotusjooned ja jaotuste puhtus, aitavad kaasa ilusa lõikuse õnnestumisele.

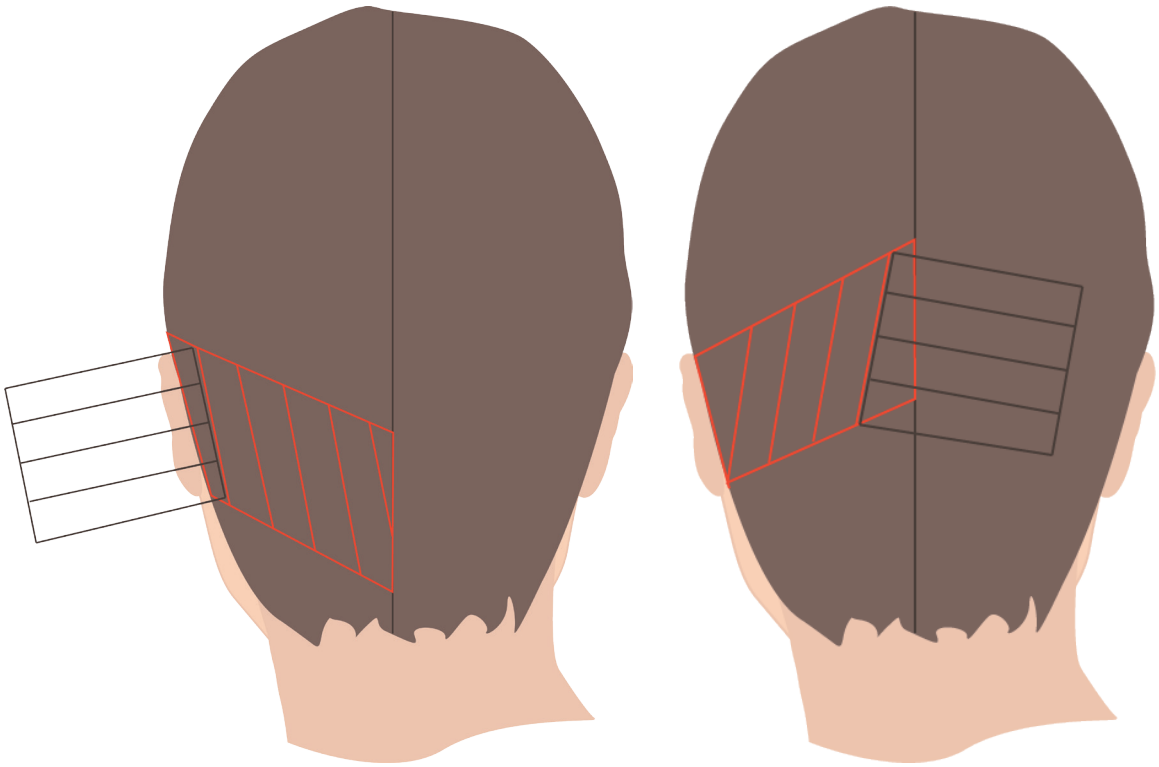
Juukselõikuse jaotusjooned võivad olla **horisontaalsed, vertikaalsed** või **diagonaalsed**.

Jaotuse jagunemine alajaotusteks

Gradueeritud, kasvava järgulise ja ühtlase järgulise lõikusvormi jaotused jagatakse omakorda **väiksemateks lõikusjaotusteks ehk alajaotusteks** selleks, et saavutada lõikusjoontes maksimaalset täpsust.

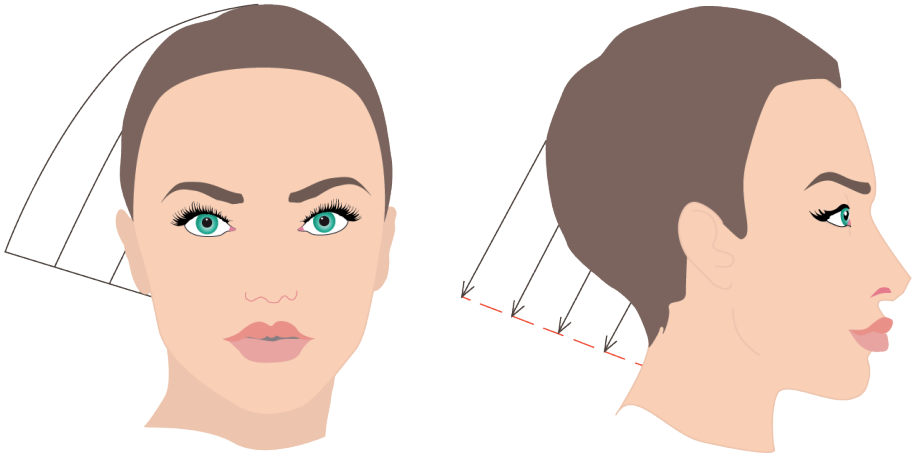
Täpseks ja lihtsamaks lõikamiseks tuleb alajaotused võtta kõige rohkem ühe sentimeetri laiused. Iga lõigatav alajaotus tuleb hoida kindlalt nimetissõrme ja keskmise sõrme vahel ja lõigata piki sõrmede joont. Iga uue alajaotuse võtmisel tuleb võtta kaasa üks pisikene osa eelmisest lõigatud alajaotusest (**püsiv või liikuv kontrollsalk**) – nii on võimalik kinni pidada lõikuse juhtjoonest.

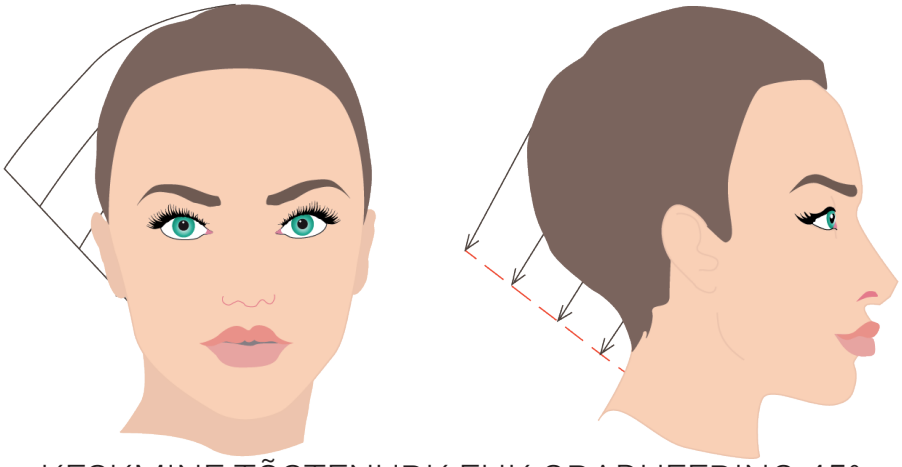
Juuksesalgu tõstenurk ehk gradueeritud lõikusjoon

Gradueeritud lõikusvormi puhul tõstetakse ja lõigatakse juuksesalgud teatud nurga all, vastavalt valitud lõikuse iseloomule.

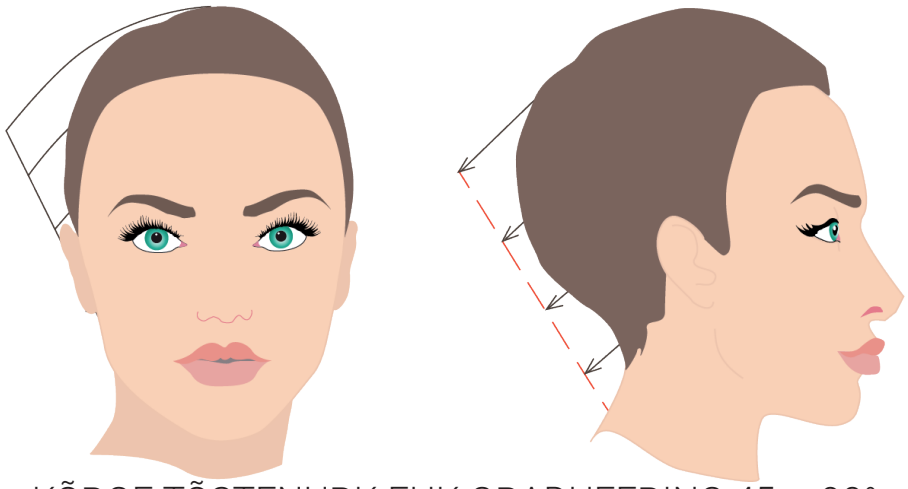
Juuksesalgu tõstenurk ehk gradueering võib olla madal, keskmine või kõrge.

MADAL TÕSTENURK EHK GRADUEERING 0 – 45°

KESKMINE TÕSTENURK EHK GRADUEERING 45°

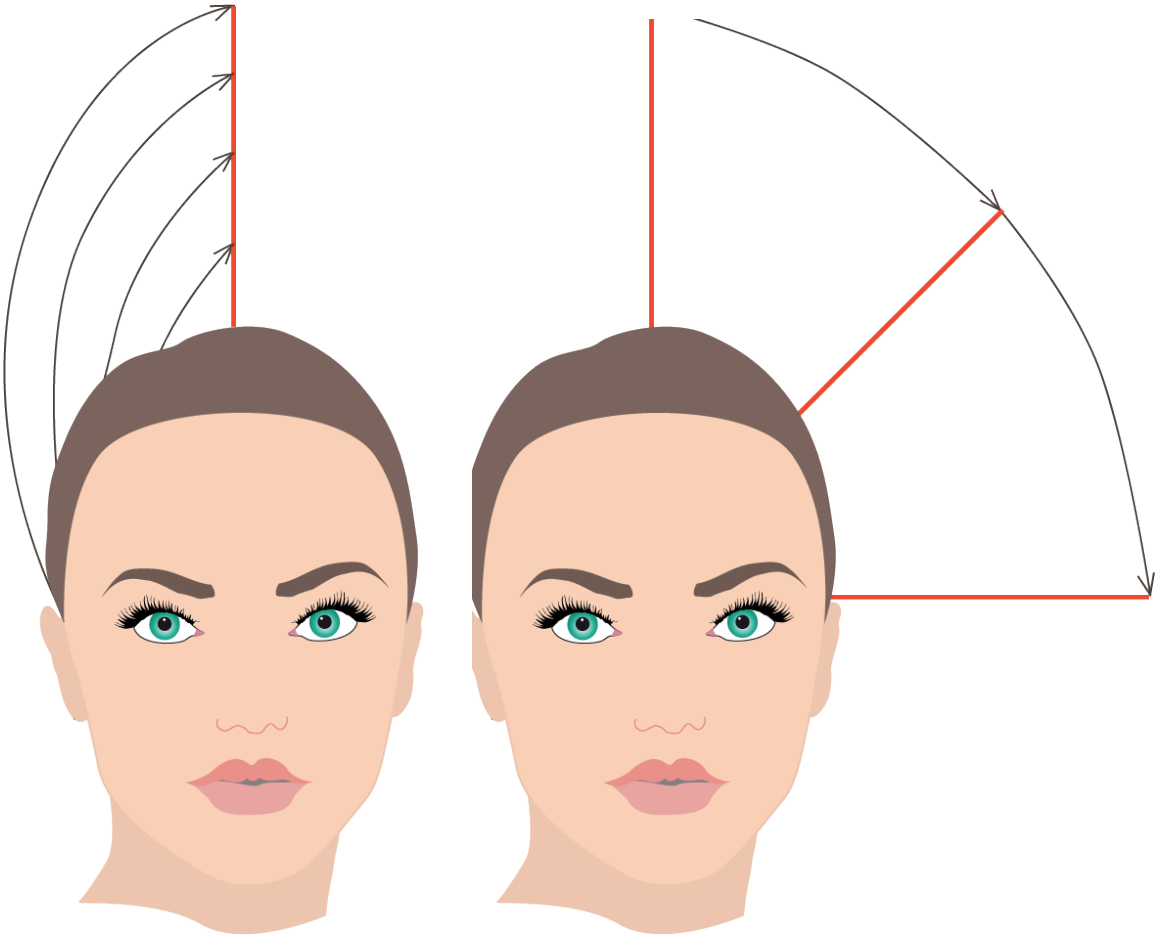

KÕRGE TÕSTENURK EHK GRADUEERING 45 – 90°

Kontrollsalk

Kontrollsalk juukselõikusel on sobivasse pikkusesse lõigatud juuksesalk, mida kasutatakse järgnevate juuksesalkute täpseks lõikamiseks.

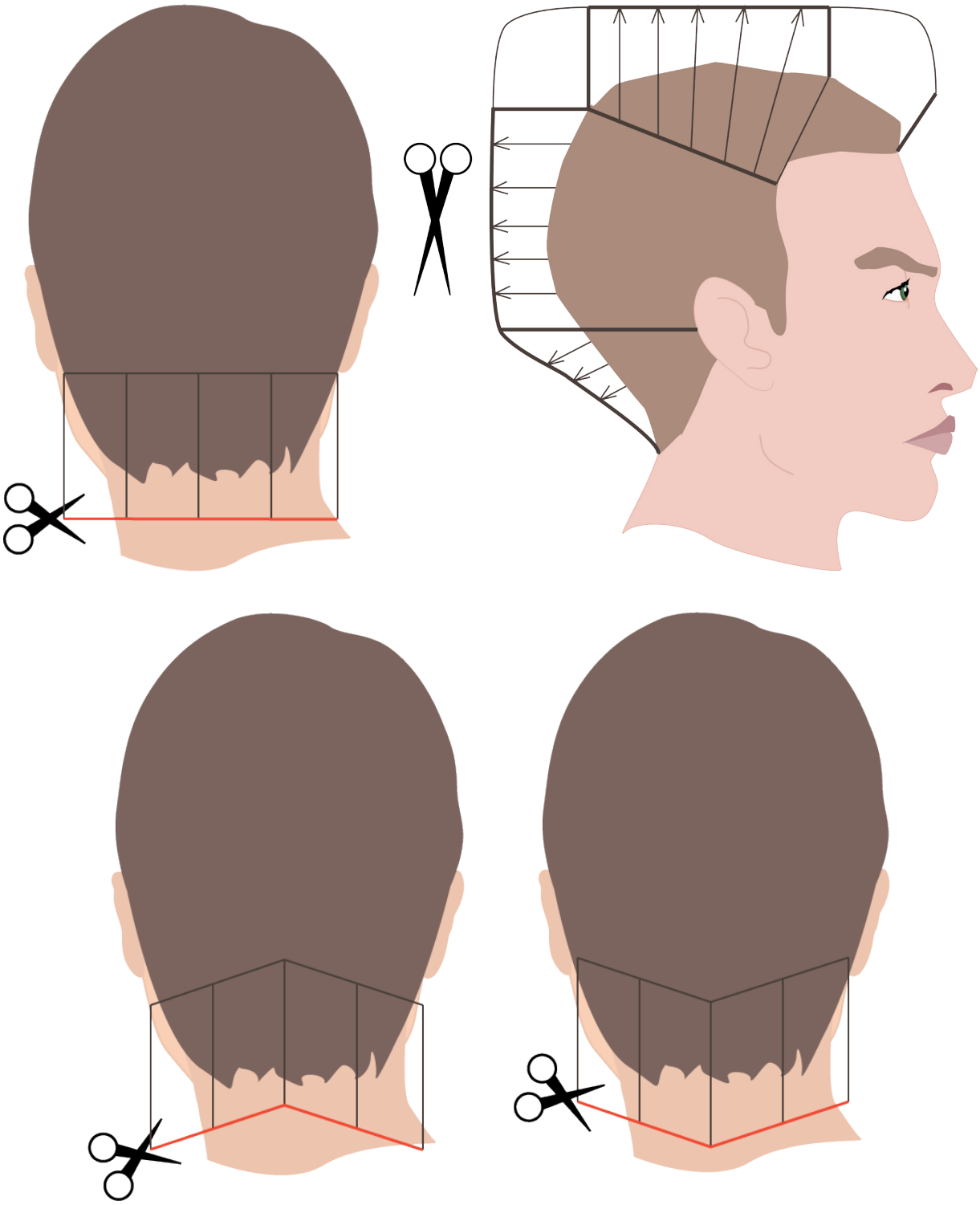
Kontrollsalk võib olla, sõltuvalt juukselõikuse iseloomust, kas **püsiv kontrollsalk** või **liikuv kontrollsalk**.

PÜSIV KONTROLLSALK LIIKUV KONTROLLSALK

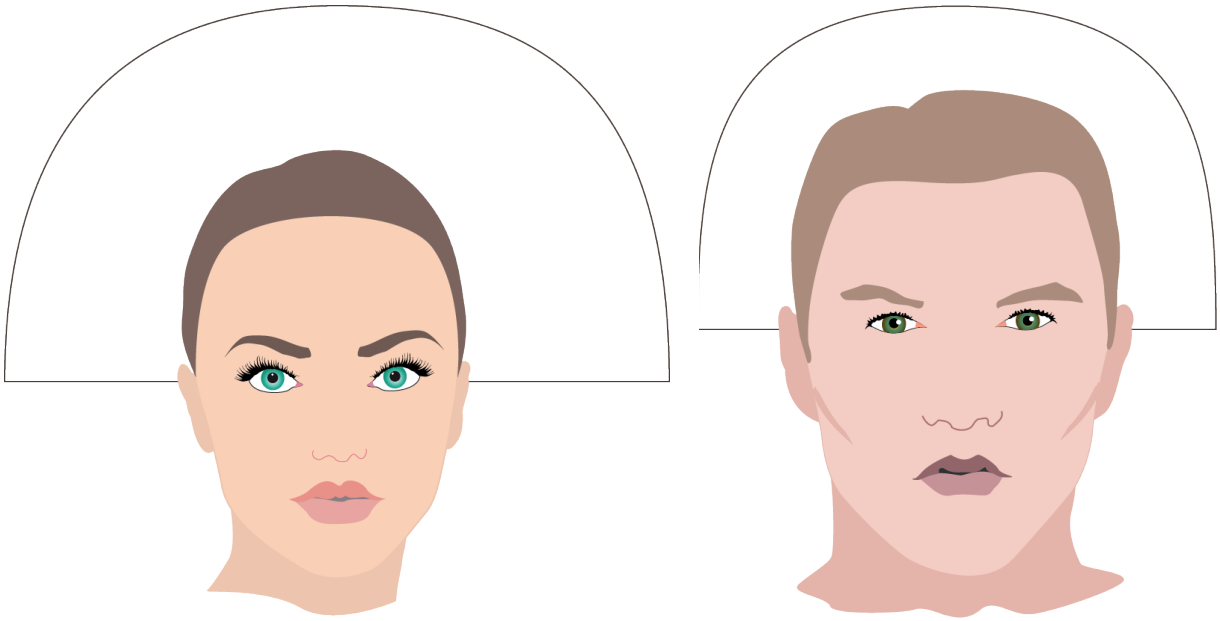
Lõikusjoon

Lõikusjoon on juukselõikusel lõigatav joon, mis on alati paralleelne juukselõikuse jaotusjoonega. Kuna jaotusjooned on alati kas horisontaalsed, vertikaalsed või diagonaalsed, siis nendega paralleelsed lõikusjooned on ka vastavalt alati **horisontaalsed**, **vertikaalsed** ja **diagonaalsed**.

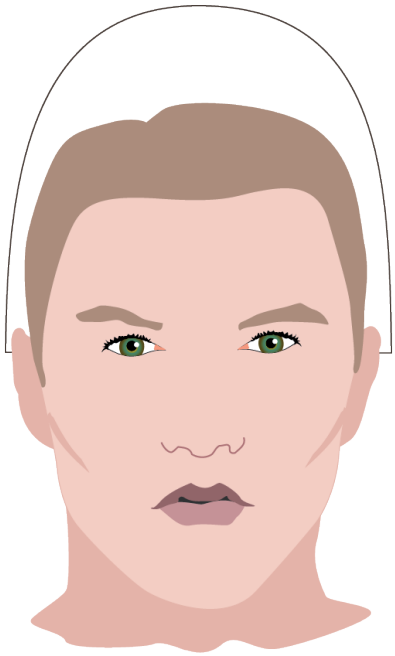

Lõikuse kujundlik joon ehk lõikusvorm

Lõikuse kujundlik joon tekib juuste 90°-sel ülestõstmisel ristipeakujuga.
Lõikuse kujundlik joon näitab lõikuse kujudlikku vormi, mis võib olla, sõltuvalt lõikuse iseloomust, kas **ühtlase pikkusega, üles- või allapoole pikenev kuju**.

ÜHTLASE PIKKUSEGA
KUJUNDLIK VORM

ÜLESPOOLE PIKENEV
KUJUNDLIK VORM

ALLAPOOLE PIKENEV
KUJUNDLIK VORM

Igale **näokujule** – **ovaalsele**, **ümarale**, **kolmnurksele**, **kandilisele** või **südamekujulisele** – on võimalik leida valitud pikkuses sobiv lõikusvorm. Kuldreegel õige ja sobiva lõikuse valimisel on püüda mitte rõhutada näo eripärasusi, vaid luua **illusiooni ovaalsest näokujust**. Näiteks saab ümara näokuju puhul vältida lokkis lühikest lõikust, mis jätab näost veel ümarama mulje. Kandilise näokuju puhul saab õige lõikusega peita kandilist lõuajoont. Südamekujulise näo puhul tuleb lõikuse valimisel keskenduda rohkem silmadele ja põsesarnadele kui teravale lõuale.

Gradueerimine

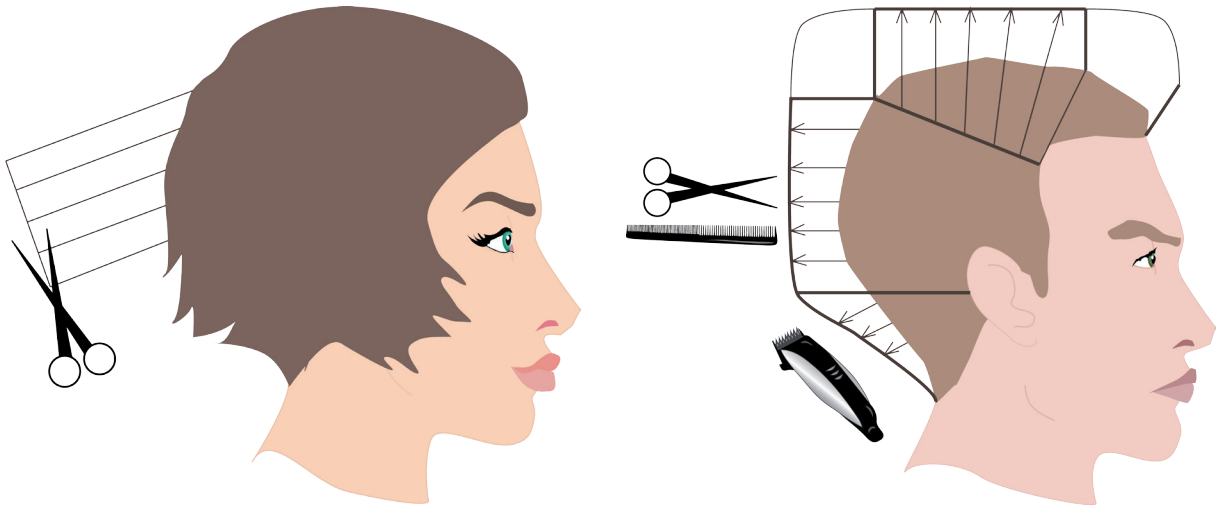
Gradueerimine ehk osaline järgulisus tekib juuksesalgu tõstmisel soovitud nurga all ning lõikamisel sõrmede seestpoolt.

Osaline järgulisus võib olla (vastavalt valitud tõstenurgale) kas madal, keskmine või kõrge gradueering (vt alapeatükk „Juuksesalgu tõstenurk“).

Gradueerimisel hoiab klient oma pead püstises asendis.

Vastavalt lõikuse tulemusele, võib osalise järgulisuse lõikamisel kasutada kas püsivat või liikuvat kontrollsalku (vt alapeatükk „Kontrollsalk“). Püsiva kontrollsalgu kasutamisel tekib juustesse kas kasvav või kahanev gradueeritud joon ja liikuva kontrollsalgu kasutamisel tekib juustesse ühtlane gradueeritud joon.

Lõikamise jaotused sõltuvad samuti soovitud lõikuse tulemusest ning võivad olla kas horisontaalsed, vertikaalsed või diagonaalsed jaotused (vt alapeatükk „Lõikuse jaotusjoon“).

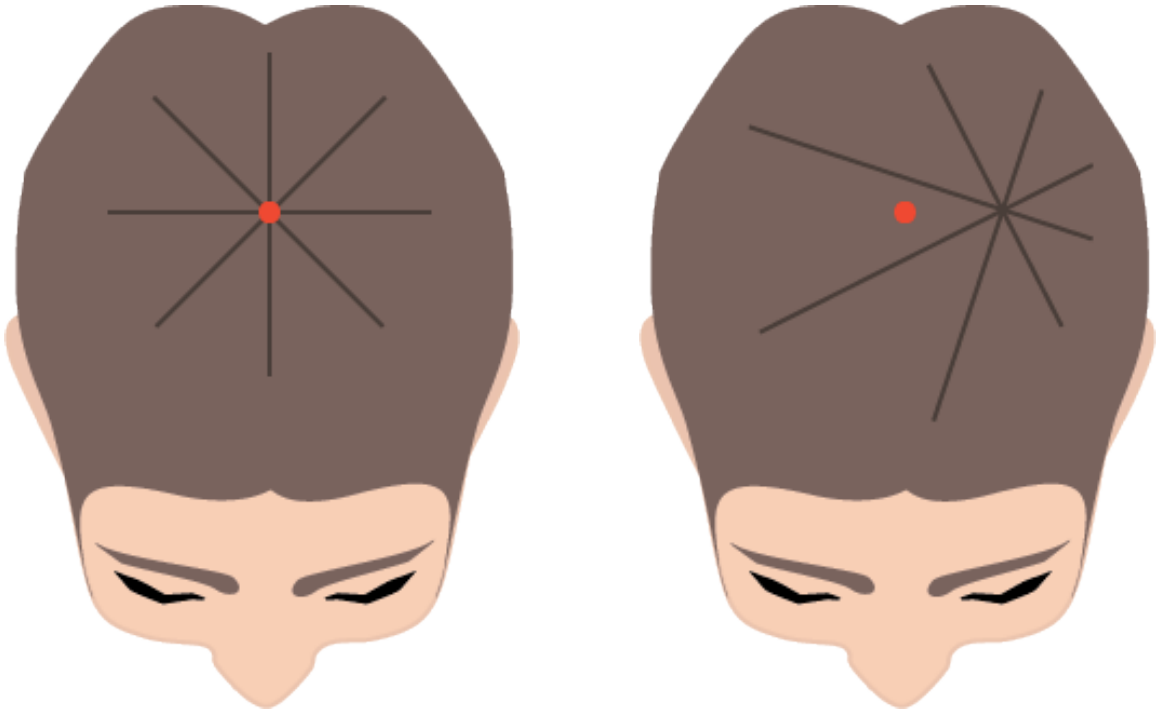
Pealagi

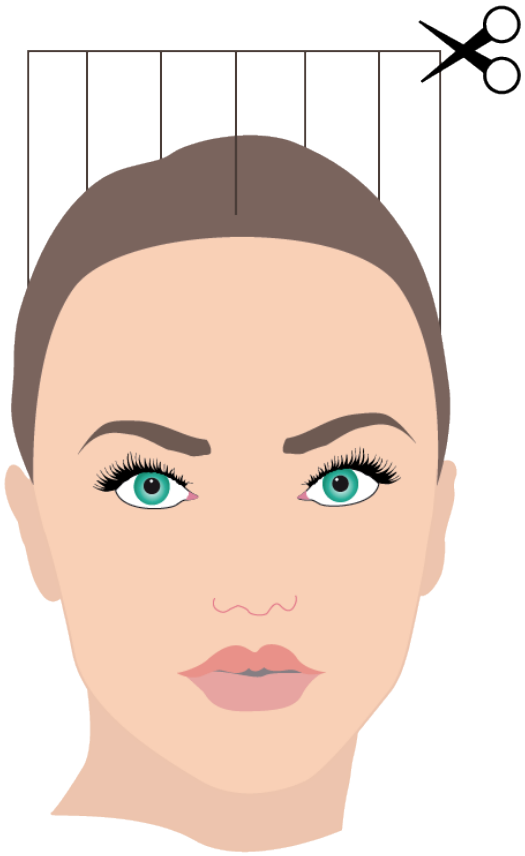
Pealae juuksed lõigatakse tavaliselt juukselõikuse viimase etapina.

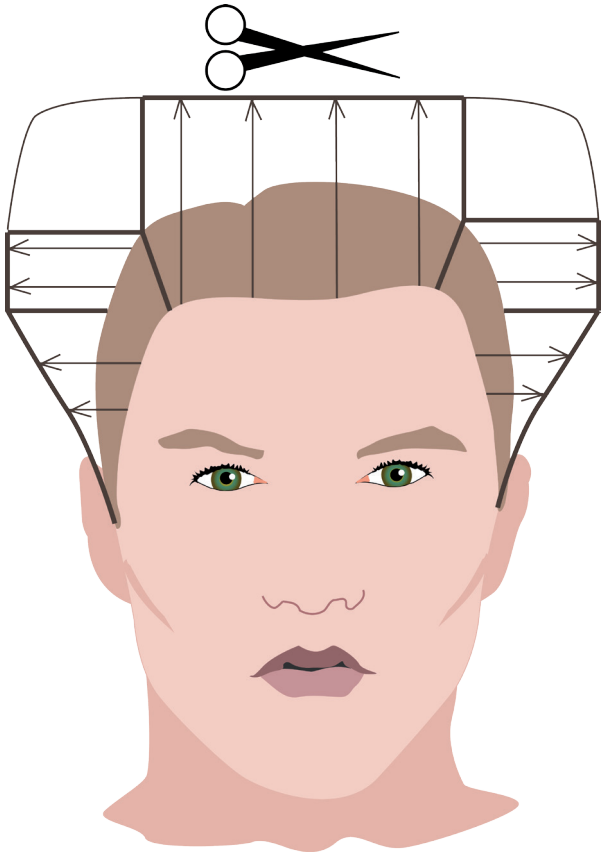
Selleks tuleb leida üles pealae kõrgeim punkt ning teha jaotused nö tordi lahtilõikamise võtet järgides.

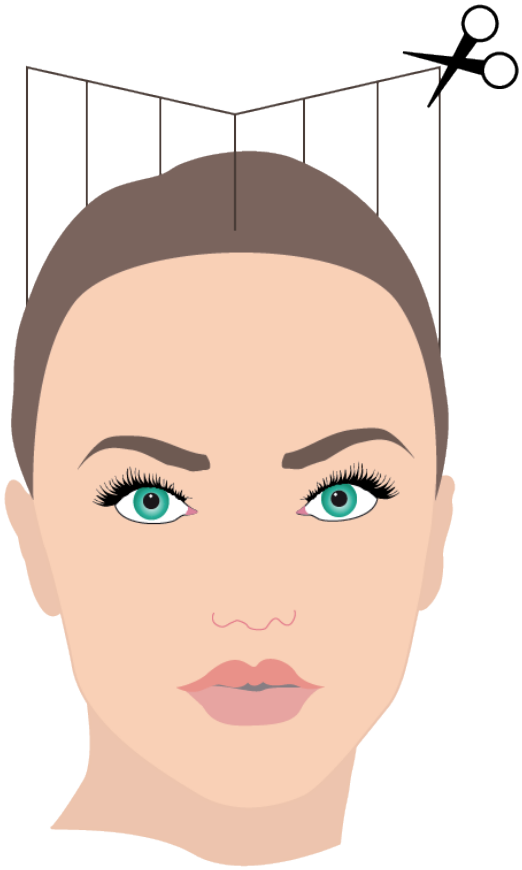
Pealae kõrgeimasse punkti lõigatakse kontrollsalk, soovitud tulemusest lähtuvalt lõigatakse pealae juuksed kas horisontaalse lõikusjoonega või diagonaalse lõikusjoonega (külgedele pikeneva või külgedele lüheneva joonega).

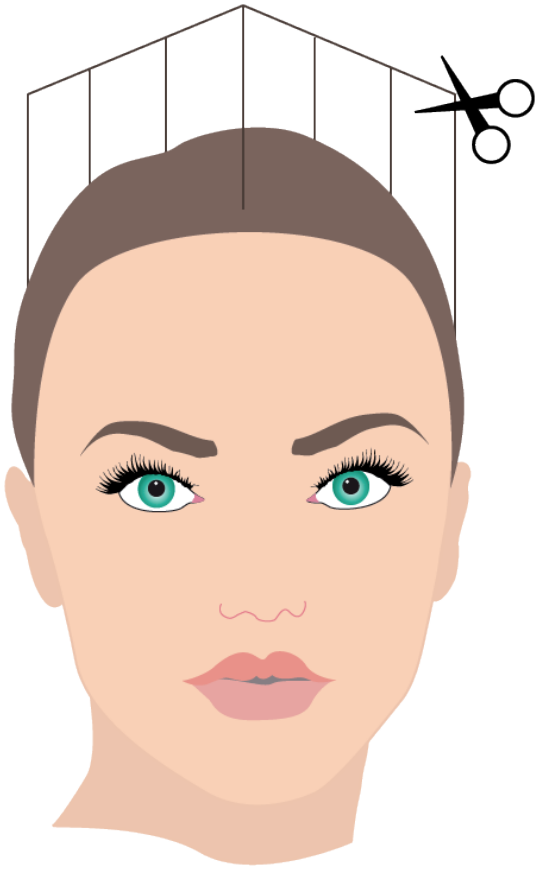
Vajadusel tuleb kontrollsalk teha veidi ühe või teise külje peale – seda siis, kui lõigatakse asümmeetrilist lõikust, kus ühel pea poolel jäävad tukk ja küljejuuksed oluliselt pikemad.

Tukk

Tukk moodustub juustest, mis katavad otsmikku.

Tukk kujundatakse vastavalt kliendi soovile, lähtudes ka juukselõikuse vormist.

Tukajuukseid on soovitav lõigata kuivalt ja mitte salku pingutades.

Tuka juuksekontuur on igal inimesel erinev, seepärast on ka tukajuuste maht igaühel erinev.

Tukajuukseid saab teistest juustest eraldada järgmiselt:

- kuivatada fööniga pealae esiosa ja küljejuuksed,
- sõrmedega juukseid meelekohtades lahku lükates on näha, millised juuksed hoiavad ettepoole ning millised juuksed tahavad olla juba külje peal,
- olenevalt sellest, kus klient kannab **juukselahku ehk seitlit**, eraldada tukaosa, mis on otsmiku juuksekasvu piirilt ca 3cm,
- kontrollida, kas valitud sektoris kõik juuksed langevad loomulikult ettepoole. Kui ei lange, siis tuleb tukajuuste sektorit natuke väiksemaks teha – kui aga ettepoole tahab langeda rohkem juukseid, kui sektorisse valitud, siis võib seda suurendada.

Tuka lõikamise puhul tuleb kindlasti jälgida tukajuuste loomulikku langemise suunda. Kui tukas on väga tugev pööris(ed), siis tuleks valida pikema tukaosaga lõikus ja kliendile selgitada, kuidas ta saab oma tukka sättida nii, et see pöörise koha pealt püsti ei tõuseks.

Tukajuukseid ei lõigata kunagi kõike korraga, vaid juuksekontuuri järgides tehakse tukka ca 1cm-sed jaotused ja lõigatakse jaotuste kaupa.

Tukka ei lõigata kunagi ühest servast teise, vaid keskelt (ninajuurelt) ühele ja teisele poole.

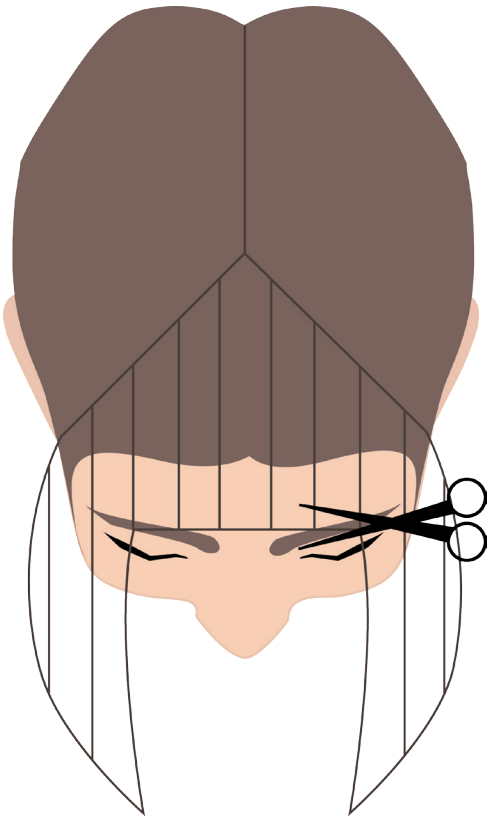
Videot saab vaadata järgneval lingil.

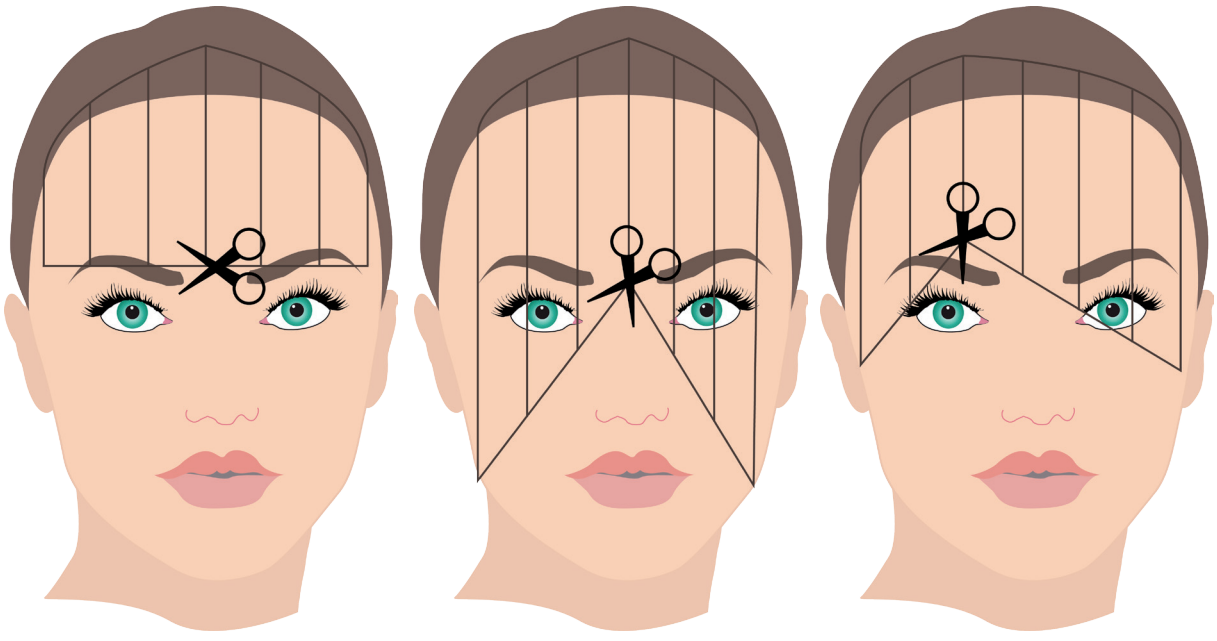
https://www.youtube.com/watch?v=fbwLPwSlPdI

4.4 LÕIKUSSTIIL, LÕIKSTEHNIKAD JA LÕIKUSSKEEM

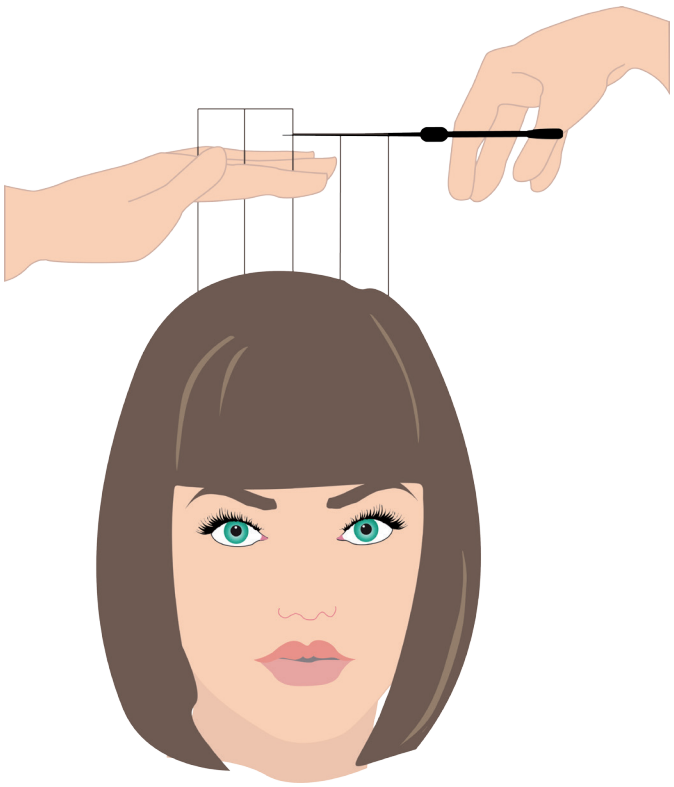
Lõikusstiil

Lõikusstiil on juuksurile omane iseloomulik väljendus- ja sooritusviisi kliendi juuste lõikamisel. Algaja juuksur võiks vältida ülikeerukaid lõikusi liiga paljude variatsioonidega. Kui teha ebapraktiline juukselõikus, millega klient ennast hästi ei tunne või kodus ise hakkama ei saa, siis tõenäoliselt ta sama juuksurit enam ei külasta. Kliendiga tuleb vestelda ja esitada küsimusi, et välja selgitada, mida ta soovib ja millist soengut ootab. Hea meister on alati valmis kliendile nõu andma ja soovitama sobivat ning isikupärast **lõikusstiili**.

Tömplõikus

Tömplõikus on kõige levinum juuste lõikamise tehnika (teatakse ka sassoon- lõikusmeetodi nime all).

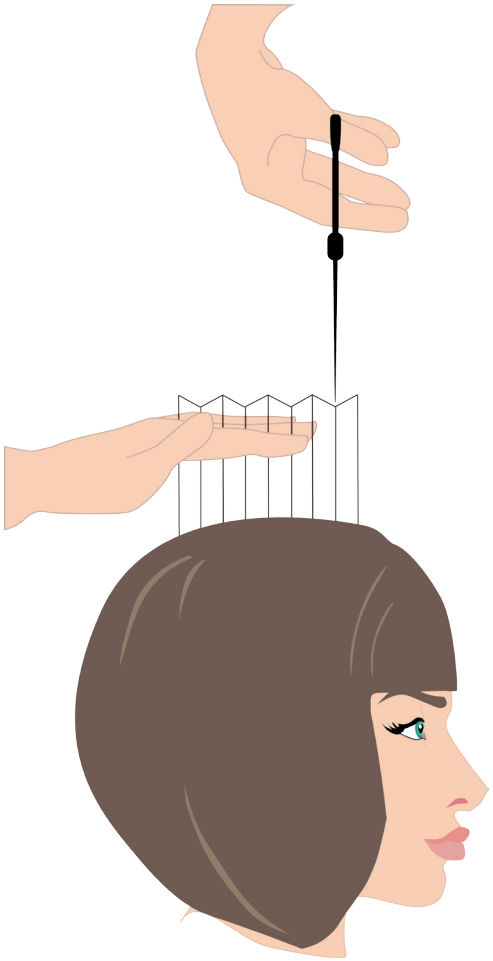
Tömplõikuse korral lõigatakse juuksekarvad risti läbi, mis annab tulemuseks tömbi juukseotsa.

Punktlõikus

Punktlõikus ehk *point-cut* on samuti väga levinud lõikustehnika.

Punktlõikuse korral lõigatakse juukseid kääriotstega juuksekarvale vastassuunas.

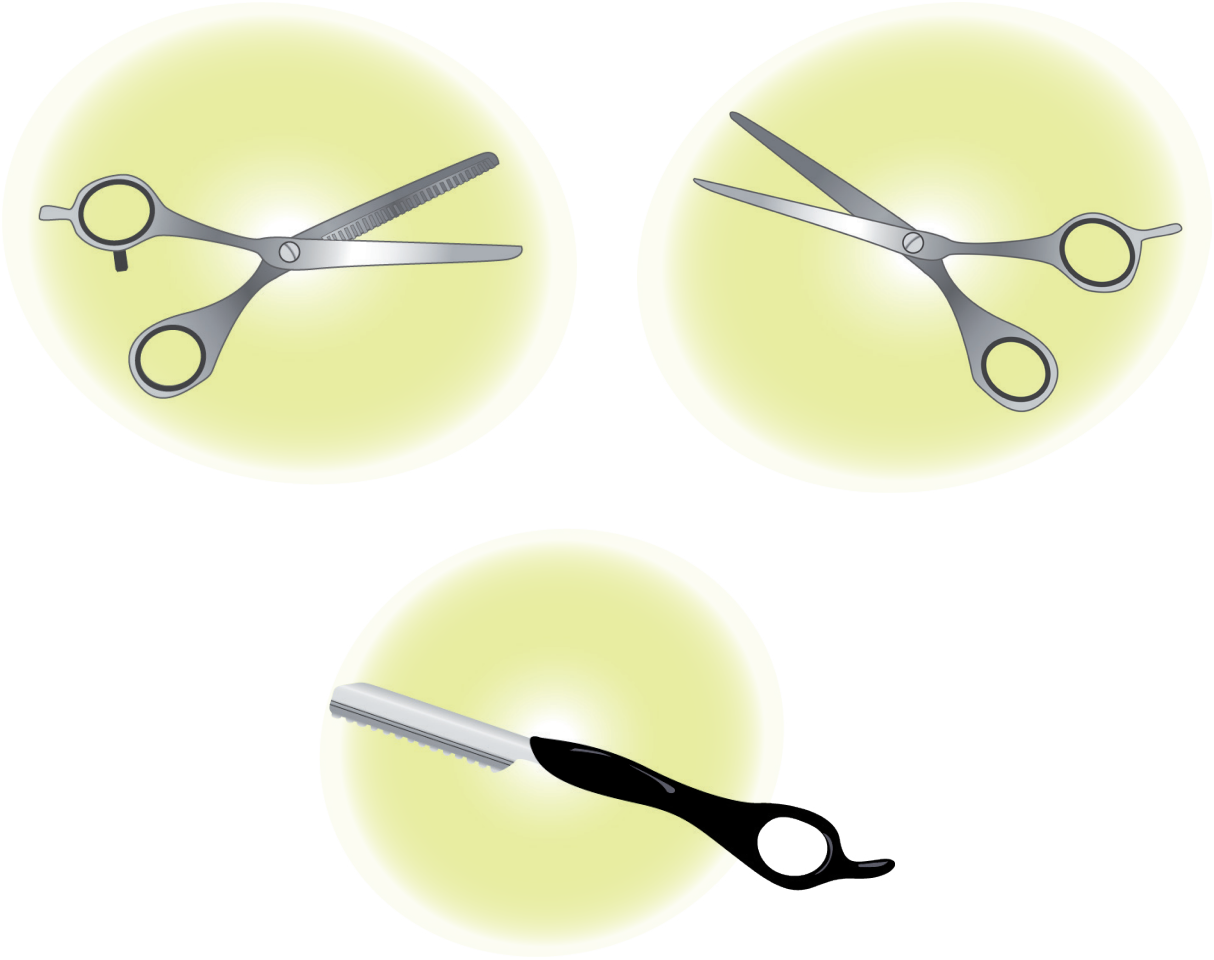
Fileerimine

Juuste **fileerimise ehk õhendamise** võtteid on mitmeid.

Levinumad nendest on juuste õhendamine fileerkääridega, tavaliste lõikuskääridega või juukselõikusnoaga.

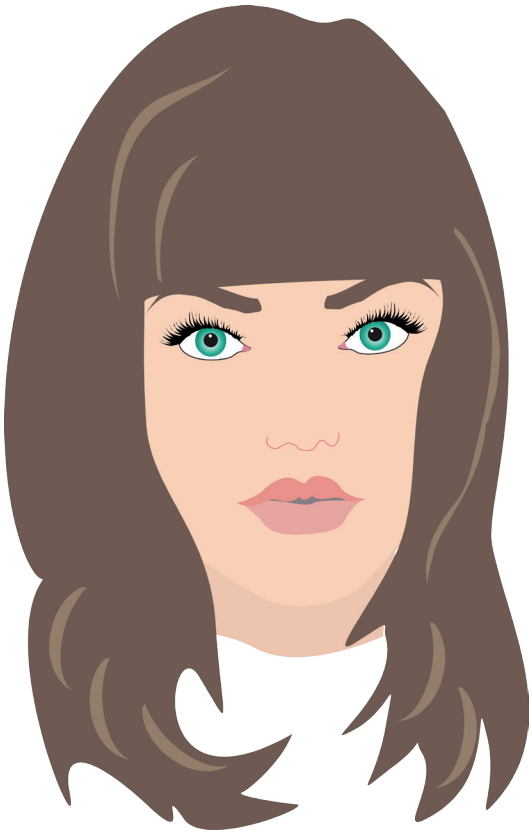
Fileerkääre kasutatakse enamjaolt meeste juuste lõikamisel sujuvate üleminekute korrigeerimisel, aga ka suure juuksemassi õhendamiseks. Loomulikult võib kasutada fileerkääre ka naiste juukselõikuste vormimisel, kuid paremaks meetodiks on kas lõikuskääridega libistamine juuste kasvuunda järgides, *point-cut* võttega juukseotste õhendamine või kääridega tupeerimisvõtet kasutades juuste õhendamine.

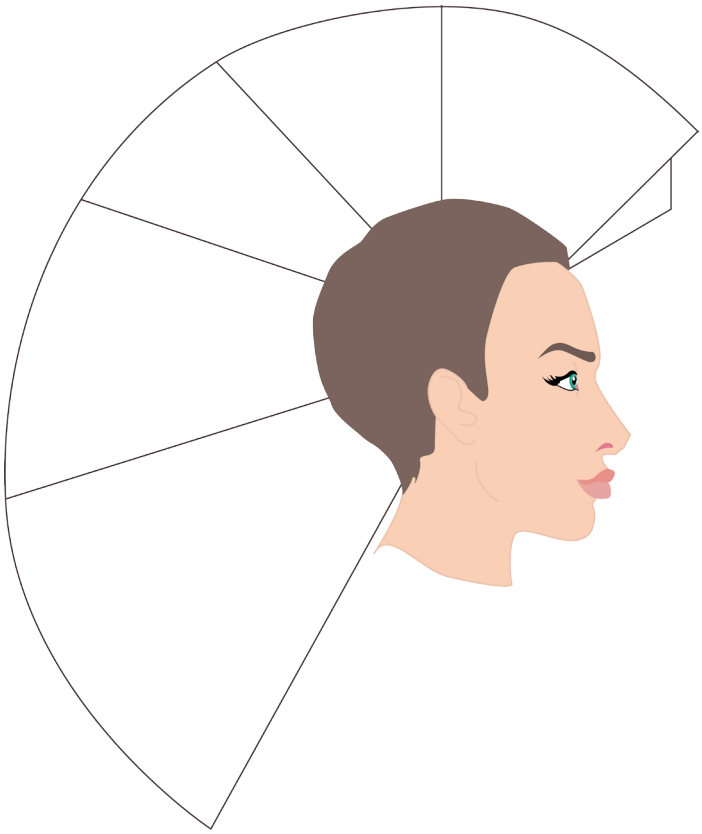
Juukselõikusnoaga saab juukselõikusi väga hästi fileerida siis, kui on soov anda lõikusele salgulist ilmet ja rõhutada lõikuse tekstuursust.

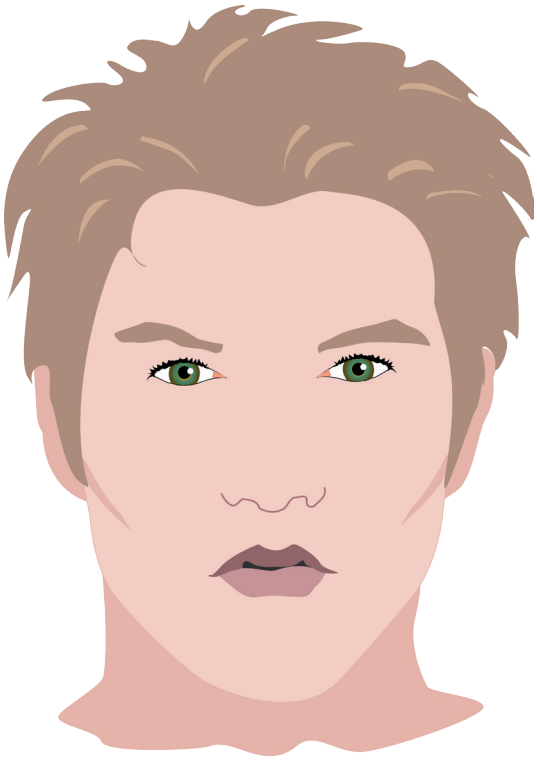

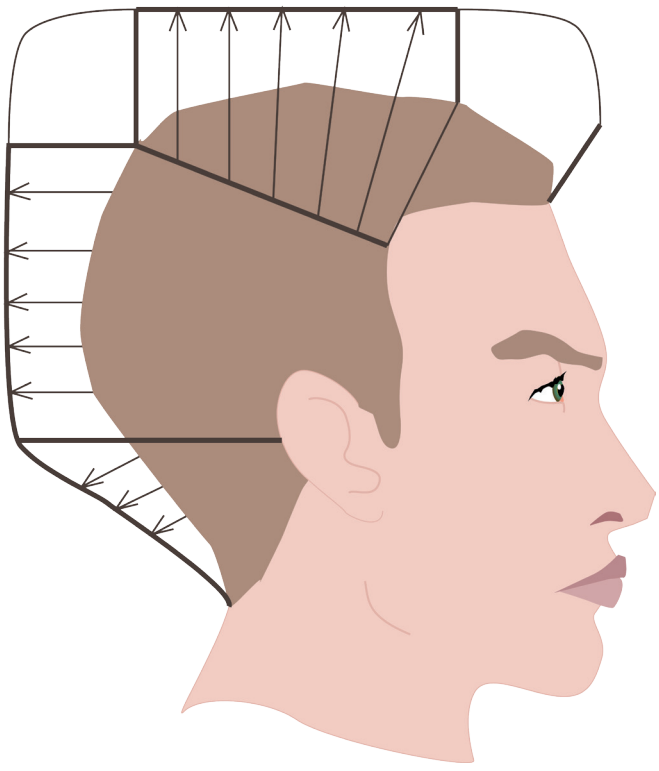
lõikusskeem

Lõikusskeemiks nimetatakse skeemi, mis sisaldab lõikuse jaotusjooni ja juuksesalgu tõstenurka, mille järgi juukselõikust teostatakse ning juukselõikuse kujundlikku joont.
Selleks, et juukselõikus tuleks välja täpselt selline, nagu planeeritud, on otstarbekas, enne lõikama asumist, koostada eeltööna lõikusskeem.

4.5 JUUKSELÕIKUSE PÕHIVORMID

Kõik naiste ja meeste juukselõikused põhinevad neljal põhilõikusvormil või nende erinevatel kombinatsioonidel.

Meeste juukselõikused on enamjaolt lühikesed, kuid kasutades erinevaid tehnikaid (**kääri-kammi tehnika, masinaga lõikus**), lõikusjooni ja tõstenurki, on võimalik kasutada kõiki nelja põhivormi.

Juukselõikuse põhivormid on:

1. Massiivne põhivorm
2. Gradueeritud põhivorm
3. Kasvav järguline põhivorm
4. Ühtlane järguline põhivorm

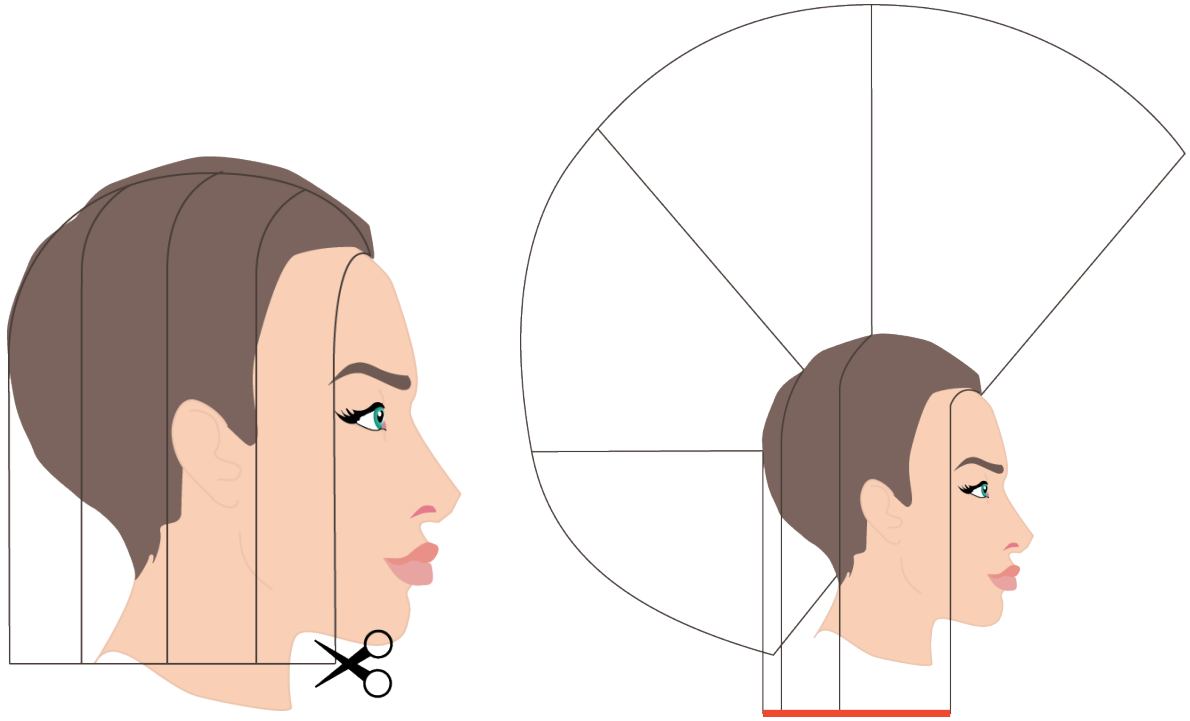
4.6 MASSIIVNE PÕHIVORM

Massivne põhivorm lõikuses võib olla:

- ümber pea ühepikkune,
- kuklast ette pikenev,
- eest taha pikenev
- või kõigist kolmest vormist kombineeritud vorm.

1.Ühepikkune massiivne põhivorm

Ühepikkuse massiivse põhivormi puhul on kõik juuksed ümber pea lõigatud ühepikkuseks, järgides juuste loomulikku kasvusuunda.

<u>Lõikuse jaotamine ja teostamine</u>:

- tehakse jaotused **otselahk** ja **kõrvast-kõrvani** (üle pealae kõrgeima tipu),
- lõikamist alustatakse **kuklast**, tehes sinna õhukese **horisontaalse jaotuse**,
- kliendi **pea on kallutatud ettepoole**,
- juuksed lõigatakse soovitud pikkusesse **horisontaalse lõikusjoonega,**
- esimesed 3 salku kammitakse ja **lõigatakse vastu nahka**. Järgmised salgud lõigatakse sõrmede vahel hoides – sõrmed on endiselt surutud vastu nahka. **Lõikamise suund** on: seest-välja ja väljast-sisse,
- **NB! Jaotusjoon on paralleelne lõikusjoonega,**

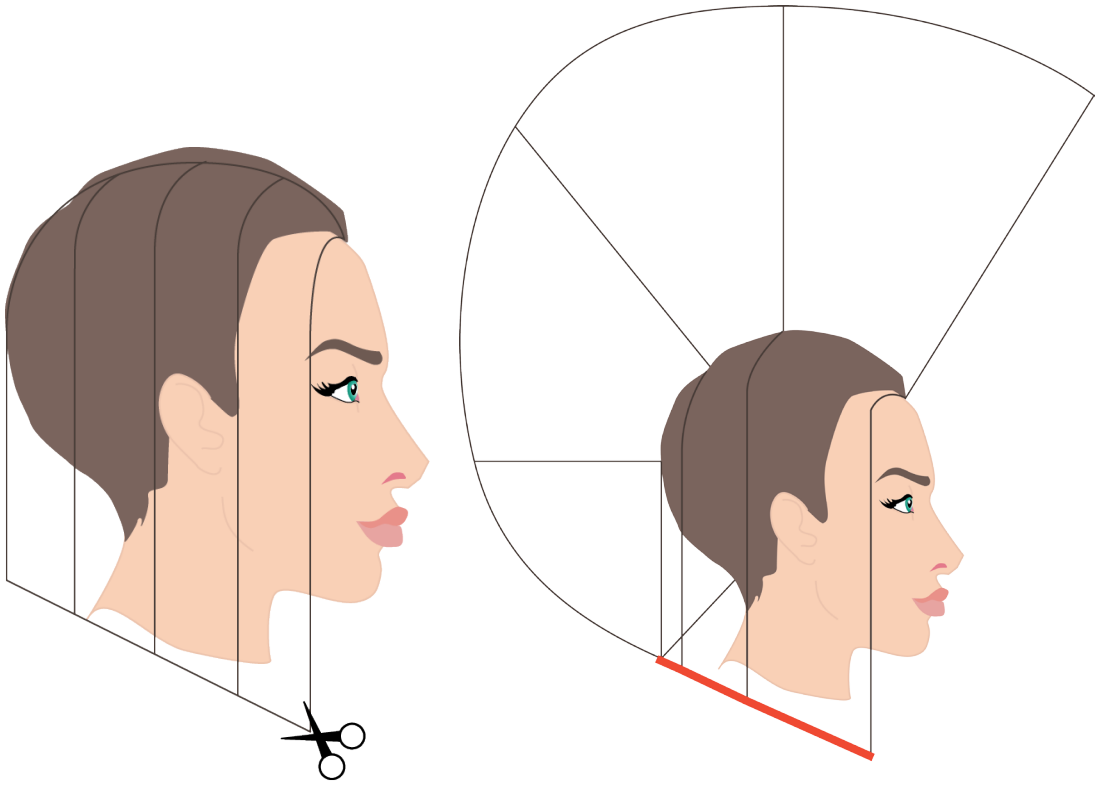
- 1cm horisontaalsete jaotustega ülespoole liikudes, lõigatakse kogu pea tagumine osa,
- küljejuuksed lõigatakse samuti 1cm horisontaalsete jaotuste kaupa kuni kesklahuni ühel ja teisel pool pead,
- küljejuuste lõikamisel võib kliendi pea kallutada natuke vastasküljele, siis ei jää õlg lõikamisel ette. Kui aga lõigatakse õlast allapoole ulatuvaid juukseid, siis võib paluda kliendil oma pea pöörata paremale või vasakule ja lõigata küljeosa juuksed selja peal,
- NB! Üle kõrvaosa ulatuvaid juukseid ei tohi sõrmede vahel pingule tõmmata, sest juuste kuivades jäävad nad lühemad – kõrva kohalt võib lõigata juukseid ilma sõrmede vahel hoidmata ja hiljem lõikusjoonega tasandada,
- kontrollimiseks, et lõikusesse üleliigseid pikemaid salke ei jääks, kammitakse kõik juuksed korraga tahapoole ning ühele- ja teisele poole kesklahku – vajadusel tasandatakse üleliigsed salgud,
- juuste lõikamise ajal on kasulik mõnel korral astuda samm tagasi, et vaadata korraga kogu pead ning kontrollida lõikuse vormi ja tasakaalu.

Videot saab vaadata järgneval lingil.

https://www.youtube.com/watch?v=KpmkYAVw48M

2.Kuklast ette pikenev massiivne põhivorm

Kuklast ette pikeneva massiivse põhivormi puhul on kõik juuksed lõigatud diagonaalselt ette pikenedes, järgides juuste loomulikku kasvusuunda. Kuna lõikusvorm on massiivne, siis gradueering puudub.

<u>Lõikuse jaotamine ja teostamine</u>:

- tehakse jaotused **otselahk** ja **kõrvast-kõrvani** (üle pealae kõrgeima tipu),
- **NB!** Selle lõikusvormi puhul tehakse **kõrvast-kõrvani jaotus natuke kõrvatipust tahapoole** selleks, et jätta kõrvast ettepoole rohkem juuksemassi, mis tekitab ettepikeneva vormi puhul efektse joone.
- lõikamist alustatakse **kuklast**, tehes sinna õhukese **diagonaalse**, **A-kujulise jaotuse**,
- kliendi **pea on kallutatud ettepoole**,
- juuksed lõigatakse soovitud pikkusesse **diagonaalse lõikusjoonega.**
- esimesed 3 salku kammitakse ja **lõigatakse vastu nahka**. Järgmised salgud lõigatakse sõrmede vahel hoides – sõrmed on endiselt surutud vastu nahka. **Lõikamise suund on**: seest-välja ja väljast-sisse,
- **NB! Jaotusjoon on paralleelne lõikusjoonega,**
- 1cm horisontaalsete jaotustega ülespoole liikudes, lõigatakse kogu pea tagumine osa,
- küljejuuksed lõigatakse samuti 1cm diagonaalsete jaotuste kaupa kuni kesklahuni ühel ja teisel pool pead,

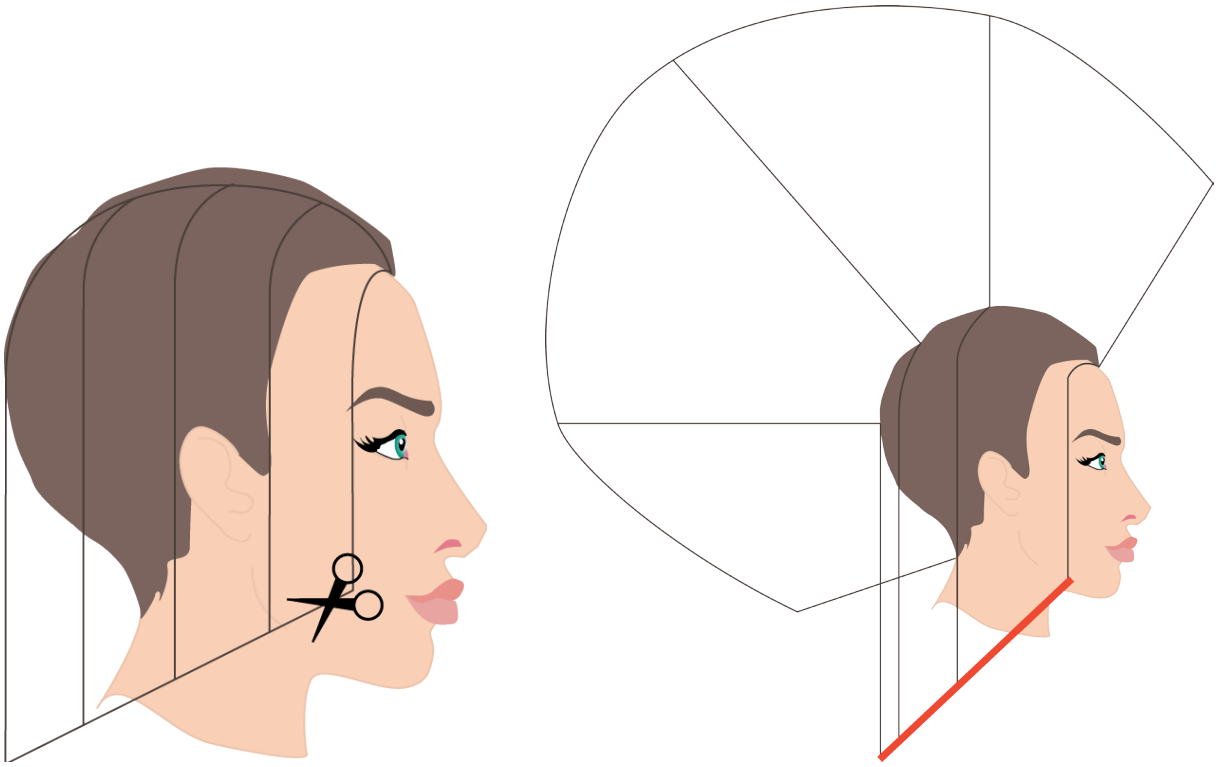
- küljejuuste lõikamisel võib kliendi pea kallutada natuke vastasküljele, siis ei jää õlg lõikamisel ette. Kui aga lõigatakse õlast allapoole ulatuvaid juukseid, siis võib paluda kliendil oma pea pöörata paremale või vasakule ja lõigata küljeosa juuksed selja peal,
- **NB! Üle kõrvaosa ulatuvaid juukseid ei tohi sõrmede vahel pingule tõmmata**, sest juuste kuivades jäävad nad lühemad – kõrva kohalt võib lõigata juukseid ilma sõrmede vahel hoidmata ja hiljem lõikusjoonega tasandada,
- kontrollimiseks, et lõikusesse üleliigseid pikemaid salke ei jääks, kammitakse kõik juuksed korraga tahapoole ning ühele- ja teisele poole kesklahku – vajadusel tasandatakse üleliigsed salgud,
- **NB!** Kui lõikus on lõigatud väga terava diagonaalse jaotusega ehk väga tugevalt ettepoole pikenev, siis sellist kontrollimist tuleb teha ettevaatlikult, et ei lõigataks vastassuunas kammides ära teise poole lõikusjoont. Tasandamisel võib sellisel juhul kasutada õrnalt *point-cut* tehnikat,
- juuste lõikamise ajal on kasulik mõnel korral astuda samm tagasi, et vaadata korraga kogu pead ning kontrollida **lõikuse vormi ja tasakaalu**.

Videot saab vaadata järgneval lingil.

https://www.youtube.com/watch?v=VqL9tyuVDsw

3.Eest taha pikenev massiivne põhivorm

Eest taha pikeneva massiivse põhivormi puhul on juuksed lõigatud eest/näo äärest lühemad ja diagonaalselt kuklasse pikenevad, järgides juuste loomulikku kasvusuunda. Kuna lõikusvorm on massiivne, siis on kõik juuksed ühepikkused (gradueering ja kasvav järgulisus puudub).

<u>Lõikuse jaotamine ja teostamine</u>:

- tehakse jaotused **otselahk** ja **kõrvast-kõrvan**i (üle pealae kõrgeima tipu),
- lõikamist alustatakse kuklast, tehes sinna õhukese **diagonaalse**, **V-kujulise jaotuse**,
- kliendi **pea on kallutatud ettepoole**,
- juuksed lõigatakse soovitud pikkusesse **diagonaalse lõikusjoonega**, esimesed 3 salku kammitakse ja lõigatakse vastu nahka (pikema juukse puhul lõigatakse selja peal). **Lõikamise suund on**: seest-välja ja väljast-sisse. Järgmised salgud lõigatakse sõrmede vahel hoides – sõrmed on endiselt surutud vastu nahka,
- **NB! Jaotusjoon on paralleelne lõikusjoonega**,
- 1cm horisontaalsete jaotustega ülespoole liikudes, lõigatakse kogu pea tagumine osa,
- küljejuuksed lõigatakse samuti 1cm horisontaalsete jaotuste kaupa kuni kesklahuni ühel ja teisel pool pead,
- küljejuuste lõikamisel võib kliendi pea kallutada natuke vastasküljele, siis ei jää õlg lõikamisel ette. Kui aga lõigatakse õlast allapoole ulatuvaid juukseid, siis võib paluda kliendil oma pea pöörata paremale või vasakule ja lõigata küljeosa juuksed selja peal,

- **NB! Üle kõrvaosa ulatuvaid juukseid ei tohi sõrmede vahel pingule tõmmata**, sest juuste kuivades jäävad nad lühemad – kõrva kohalt võib lõigata juukseid ilma sõrmede vahel hoidmata ja hiljem lõikusjoonega tasandada,
- kontrollimiseks, et lõikusesse üleliigseid pikemaid salke ei jääks, kammitakse kõik juuksed korraga tahapoole ning ühele- ja teisele poole kesklahku – vajadusel tasandatakse üleliigsed salgud,
- **NB!** Kui lõikus on lõigatud väga terava diagonaalse jaotusega ehk väga tugevalt tahapoole pikenev, siis sellist kontrollimist tuleb teha ettevaatlikult, et ei lõigataks vastassuunas kammides ära teise poole lõikusjoont. Tasandamisel võib sellisel juhul kasutada õrnalt *point-cut* tehnikat,
- juuste lõikamise ajal on kasulik mõnel korral astuda samm tagasi, et vaadata korraga kogu pead ning kontrollida **lõikuse vormi ja tasakaalu**.

Videot saab vaadata järgneval lingil.

https://www.youtube.com/watch?v=BAY8Cuvok6g

4.7 GRADUEERITUD PÕHIVORM

Gradueeritud põhivorm on juukselõikuse osaline järku lõikamine, mis tekib juuksesalgu tõstmisel soovitud nurga all ning lõikamisel sõrmede seestpoolt.

Osaline järgulisus võib olla (vastavalt valitud tõstenurgale) kas **madal, keskmine või kõrge gradueering**.

Vastavalt lõikuse tulemusele, võib osalise järgulisuse lõikamisel kasutada kas **püsivat või liikuvat kontrollsalku**. Püsiva kontrollsalgu kasutamisel tekib juustesse kas **kasvav** või **kahanev gradueeritud joon** ja liikuva kontrollsalgu kasutamisel tekib juustesse **ühtlane gradueeritud joon**.

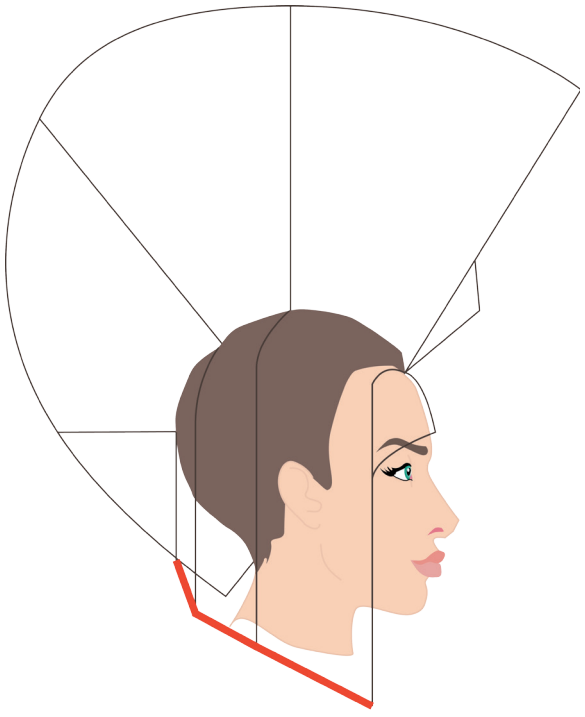
1.Madala gradueeringuga ette pikenev põhivorm

Madala gradueeringuga ette pikenev lõikusvorm lõigatakse vastavalt kliendi soovile, järgides peakuju ja seda, kui pikaks soovitakse jätta küljejuuksed.

Madala gradueeringuga lõikusvormi on otstarbekas kombineerida massiivse ettepikeneva põhivormiga.

Madala gradueeringu puhul on **juuksesalgu tõstenurk samuti madal (0-45°)** ja gradueerimist alustatakse kuklas üsna kõrgelt (soovitatavalt kuklaluust ca 2cm kõrgemalt).

Madala gradueeringu ja ettepikeneva põhivormi lõikamisel kasutatakse **püsivat kontrollsalku.**

<u>Lõikuse jaotamine ja teostamine</u>:

- tehakse jaotused **otselahk** ja **kõrvast-kõrvani** (üle pealae kõrgeima tipu),
- **NB!** Selle lõikusvormi puhul tehakse **kõrvast-kõrvani jaotus natuke kõrvatipust tahapoole** selleks, et jätta kõrvast ettepoole rohkem juuksemassi, mis tekitab ettepikeneva gradueeritud vormi puhul efektse joone.
- lõikamist alustatakse **kuklast**, tehes kuklaluust ca 2cm kõrgemale **diagonaalse**, **A-kujulise jaotuse,**
- gradueerimisel hoiab klient oma **pead püstises asendis**,
- diagonaalse jaotuse keskmisest osas (A-kuju keskelt) tehakse vertikaalne jaotusjoon ning kammitakse 45° all välja õhuke juuksesalk, mis lõigatakse soovitud pikkusesse lauge nurga all diagonaalse lõikusjoonega. Kui salk lõigata nt vertikaalse lõikusjoonega, siis on tulemuseks liiga kõrge gradueering ja lühike kuklaosa ning see on juba teistsugune lõikus. **Lõigatud juuksesalk on selle lõikusvormi kontrollsalguks**,
- väiksemate alajaotuste kaupa kammitakse ja lõigatakse teised juuksesalgud kontrollsalgu juurde tõmmates nii paremal kui ka vasakul pool kontrollsalku,
- **NB!** Kui kogu esimene jaotus on lõigatud, siis on kohe vajalik kontrollida, kas mõlemad pooled said lõigatud ühepikkuseks! Avastades hiljem, et üks pool on pikem – tuleb kogu lõikus uuesti lõigata,
- edasi liigutakse kõrgemale, tehes diagonaalseid jaotusi (A-kujulisi), kammides juuksed kontrollsalgu juurde ning lõigates alajaotuste kaupa, kuni kogu pea kuklaosa on lõigatud. Kontrollsalk on endiselt jaotuse kõige keskmisem salk, ent nüüd vastavalt jaotusele natuke kõrgemal,
- küljejuuksed võib jaotada kaheks suuremaks jaotuseks ning samuti väiksemate alajaotuste kaupa kammida ja lõigata kontrollsalgu juures,
- **NB!** Kui ettepikenev massiivne lõikusjoon on väga pikk, siis tuleb küljeosade gradueerimisel tähelepanu pöörata, et ei lõigata ära liiga palju juukseid, kuna massiivne joon võib siis jääda liiga õhuke,
- kontrollimiseks, et lõikusesse üleliigseid pikemaid salke ei jääks, kammitakse kõik juuksed korraga tahapoole ning ühele- ja teisele poole kesklahku – vajadusel tasandatakse üleliigsed salgud,
- NB! Kui lõikus on lõigatud väga terava diagonaalse jaotusega ehk väga tugevalt ettepoole pikenev, siis sellist kontrollimist tuleb teha ettevaatlikult, et ei lõigataks vastassuunas kammides ära teise poole lõikusjoont. Tasandamisel võib sellisel juhul kasutada õrnalt *point-cut* tehnikat,
- juuste lõikamise ajal on kasulik mõnel korral astuda samm tagasi, et vaadata korraga kogu pead ning kontrollida **lõikuse vormi ja tasakaalu**.

Videot saab vaadata järgneval lingil.

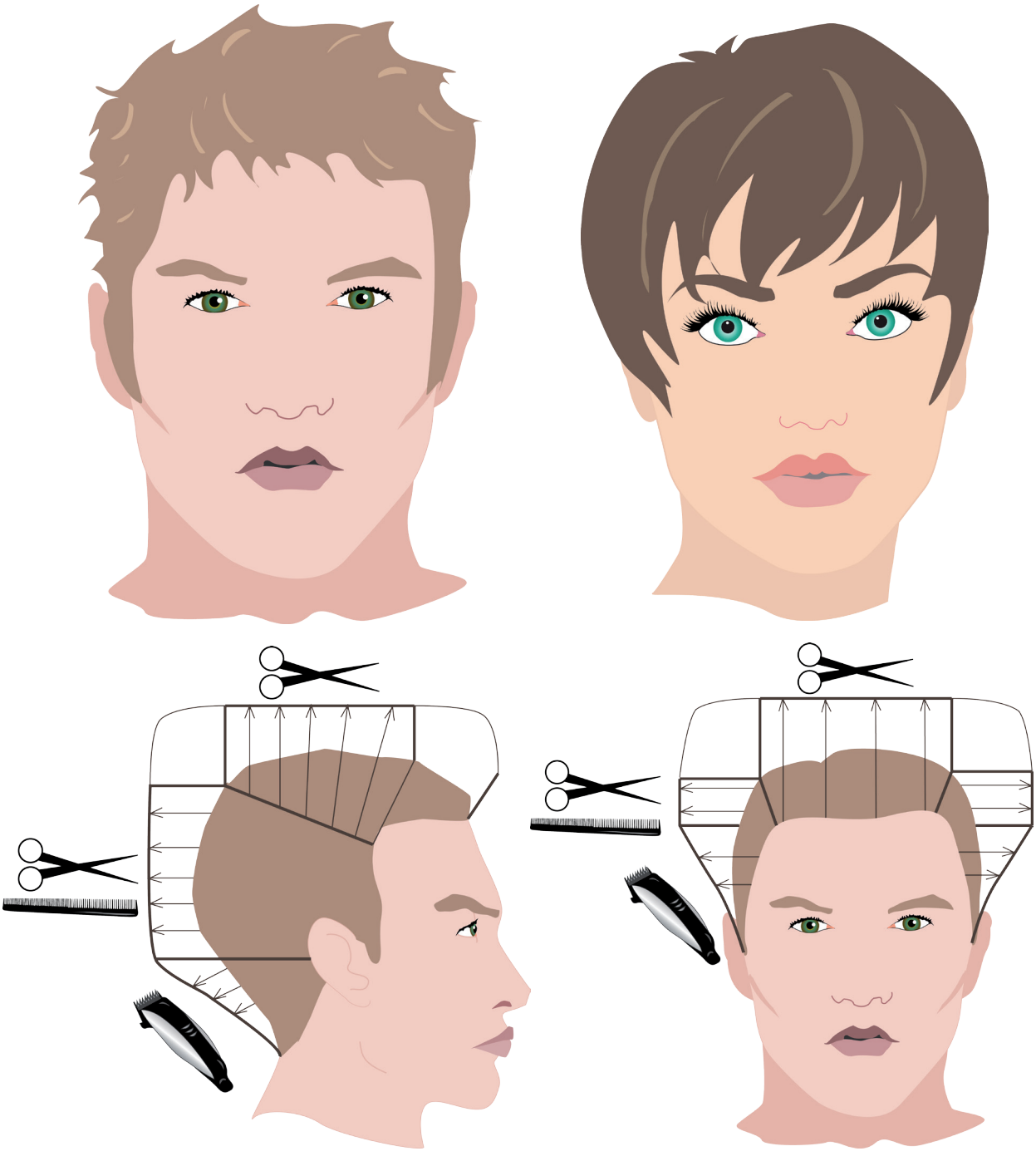
https://www.youtube.com/watch?v=b-IFIUN5pLg

2.Kõrge gradueeringuga põhivorm

Kõrge gradueeringuga lõikusvormi kasutatakse eelkõige meeste juukselõikuste lõikamisel, kuid samas ka naiste poisipea lõikus on lõigatud samade põhimõtete järgi.

Kõrge gradueering tähendab, et lõikamiseks valitakse **kõrge juuksesalgu tõstenurk (45- 90°)**.

Kõrge gradueeringu lõikamisel kasutatakse tavaliselt liikuvat kontrollsalku, kuid soovi korral võib kontrollsalgu iseloomu ka kombineerida (nt kui soovitakse küljeosa kuklaosast natuke pikem jätta, siis võetakse kõrva taga olev vertikaalne juuksesalk püsivaks kontrollsalguks ning kammitakse ja lõigatakse küljeosa juuksed selle juures).

<u>Lõikuse jaotamine ja teostamine</u>:

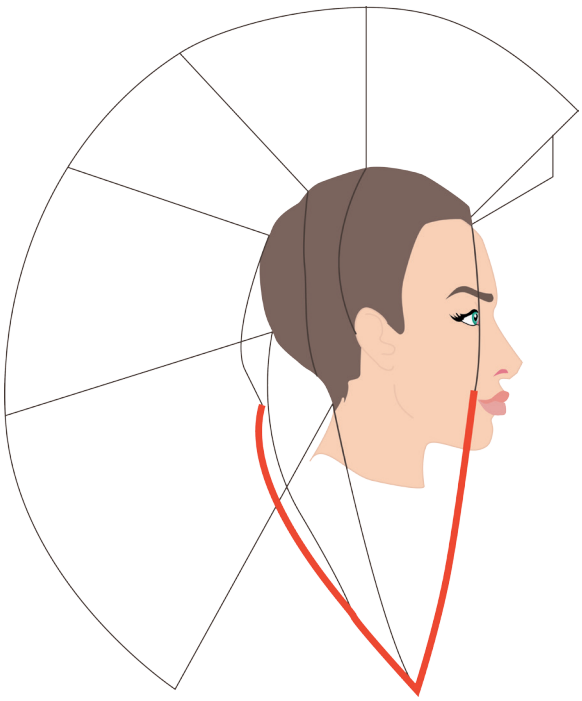
- pealaele tehakse U-kujuline jaotus (jaotuse tegemisel tuleb lähtuda peakujust – lõikuskammiga saab leida koha, kus pealae ja küljeosa kumerus on kõige järsem – sinna tulebki teha U-jaotus (vt filmiklipp)),
- lõikust alustatakse kukla- või meelekoha piirkonnast (naiste poisipea lõikust alustatakse kuklast – meeste lõikust võib alustada ka külje pealt),
- kuklasse tehakse horisontaalne jaotus juuksepiirist ca 3cm kõrgemale,
- jaotuse keskele tehakse vertikaalne jaotusjoon ning kammitakse 45-90° all välja õhuke juuksesalk, mis lõigatakse soovitud pikkusesse kõrge nurga all lõikusjoonega, mis järgib inimese peakuju. **Lõigatud juuksesalk on esimene selle lõikusvormi kontrollsalk** – iga järgnev alajaotus lõigatakse 'omal kohal' ehk ei kammita ega lõigata esimese salgu juurde, seega on **iga lõigatav alajaotus kontrollsalguks järgnevale alajaotusele,**
- **NB!** Tekib ühtlane gradueeritud vorm,
- väiksemate alajaotuste **kaupa** kammitakse ja lõigatakse teised juuksesalgud liikuva kontrollsalguga nii paremal kui ka vasakul pool,
- samamoodi toimides liigutakse lõikusega ülespoole: tehakse jaotused, mis lõigatakse alajaotuste kaupa, liikuva kontrollsalguga, peakuju järgides,
- meeste juukselõikuste puhul võib esimese jaotuse teha masinaga lõigates ja juukselõikuse pikenedes kasutada kääri-kammi tehnikat, et sujuvalt ühendada lõikuse erinevad jaotused (vt filmiklipp),
- kõrgelt gradueeritud lõikuse kontuuri võib kujundada vastavalt kliendi soovile kas käärides (tömbilt lõigates anda sirge/range joon või juuksekasvu suunas libistades anda pehme/salguline joon) või juukselõikusmasinaga (tömbilt lõigates anda sirge/range joon või kujundada lauge üleminek),
- pealae lõikamise erinevaid meetodeid saab sobitada kõikidele kõrge gradueeringuga lõikustele (vt alapeatükki „Pealagi"),
- juuste lõikamise ajal on kasulik mõnel korral astuda samm tagasi, et vaadata korraga kogu pead ning kontrollida **lõikuse vormi ja tasakaalu**.vv

Videot saab vaadata järgneval lingil.

https://www.youtube.com/watch?v=VacmV0aRh20

4.8 KASVAV JÄRGULINE PÕHIVORM

Kasvava järgulise põhivormi puhul on juukselõikus pikenev suunaga allapoole.
Juuksed on kõige pikemad kuklas ja kõige lühemad pealael.
Kasvavat järgulist vormi on otstarbekas kombineerida eest taha pikeneva massiivse põhivormiga.

<u>Lõikuse jaotamine ja teostamine</u>:

- tehakse jaotused **otselahk** ja **kõrvast-kõrvani** (üle pealae kõrgeima tipu),
- selleks, et mitte lõigata massiivset lõikuskontuuri kuklas liiga õhukeseks, on mõistlik eraldada jaotus kukla alumise osa juustest kuni kuklaluuni ning kinnitada see klambriga (vt filmiklippi),
- lõikust alustatakse kukla keskmisest ja kõrgemast osast, tehes **õhukese vertikaalse jaotuse kesklahu piirkonda**,
- jaotatud juuksesalk tõstetakse üles ja lõigatakse kas **horisontaalse või diagonaalse lõikusjoonega** (vt alapeatükki „Pealagi"), arvestades, et salgu alumine pikkus on kontroll-pikkuseks (vt fimiklippi). Lõigatud **juuksesalk on selle lõikuse kontrollsalk** (vastavalt valikule kas püsiv või liikuv kontrollsalk),
- järgnevad **alajaotused** lõigatakse kas püsiva- või liikuva kontrollsalgu abil nö tordilõigu jaotustega,
- **NB!** Kui kogu jaotus on lõigatud, siis on kohe vajalik kontrollida, kas mõlemad pooled said lõigatud ühepikkuseks! Avastades hiljem, et üks pool on pikem – tuleb kogu lõikus uuesti lõigata,

- nüüd võib kukla alumise osa juustest klambri ära võtta ja kontrollida juukseid salkudena üles tõstes, kas lõigatud sektori alumine äär on sama pikk, kui lõikamata sektori ülemine äär (vt filmiklippi),
- juba lõigatud tagumise osa kõrvast-kõrvani jaotuse piirilt eraldatakse **õhuke vertikaalne salk,** mis jääb juuste küljeosade lõikamise **püsivaks kontrollsalguks** (juuksed kammitakse ja lõigatakse selle kontrollsalgu juures selleks, et mitte lõigata küljeosa massiivset juuksekontuuri liiga õhukeseks),
- lõikust kontrollitakse neid igas suunas kammides ja üles tõstes – vajadusel kasutatakse *point-cut* tehnikat, et kõrvaldada ebatasasused,
- juuste lõikamise ajal on kasulik mõnel korral astuda samm tagasi, et vaadata korraga kogu pead ning kontrollida **lõikuse vormi ja tasakaalu**.

Videot saab vaadata järgneval lingil.

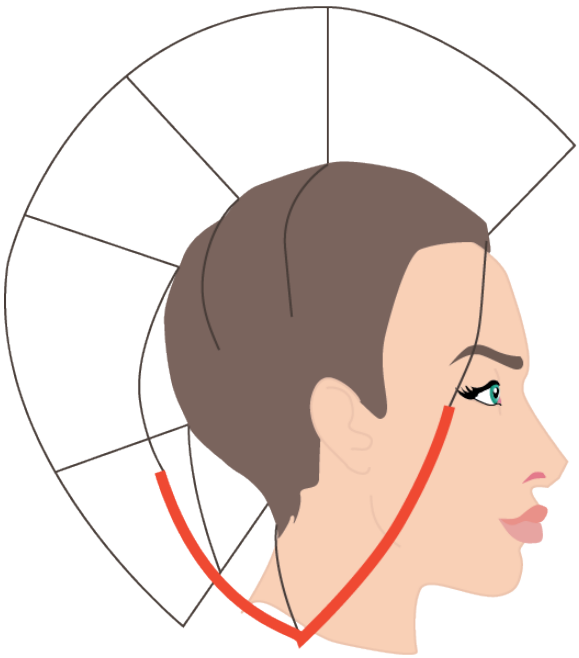
https://www.youtube.com/watch?v=Y5QnWBcVaEE

4.9 ÜHTLANE JÄRGULINE PÕHIVORM

Ühtlane järguline põhivorm lõigatakse peakuju järgides.

Kammides juuksed 90° risti peaga, on selle vormi puhul kõik juuksed lõigatud ühepikkuseks.

Ühtlast järgulist vormi on otstarbekas kombineerida eest taha pikeneva massiivse põhivormiga.

<u>Lõikuse jaotamine ja teostamine</u>:

- tehakse jaotused **otselahk** ja **kõrvast-kõrvani** (üle pealae kõrgeima tipu),
- lõikamist alustatakse kuklast, tehes horisontaalse jaotuse juuksekontuurist ca 3cm kõrgemale,
- jaotuse keskele tehakse vertikaalne jaotusjoon ning kammitakse 90° all välja õhuke juuksesalk, mis lõigatakse soovitud pikkusesse. **Lõigatud juuksesalk on esimene selle lõikusvormi kontrollsalk** – iga järgnev alajaotus lõigatakse 'omal kohal' ehk ei kammita ega lõigata esimese salgu juurde, seega on **iga lõigatav alajaotus kontrollsalguks järgnevale alajaotusele**,
- **NB!** Kõik lõigatavad alajaotused peavad jääma ühepikkused. Inimese peakuju annab lõikuse kujundlikule joonele vormi!
- väiksemate alajaotuste kaupa kammitakse ja lõigatakse teised juuksesalgud liikuva kontrollsalgu põhimõtet järgides nii paremal kui ka vasakul pool,
- samamoodi toimides liigutakse lõikusega ülespoole: tehakse jaotused, mis lõigatakse alajaotuste kaupa, liikuva kontrollsalguga, peakuju järgides. Sellisel viisil lõigatakse kogu pea kuklaosa,

- juba lõigatud tagumise osa **kõrvast-kõrvani jaotuse piirilt eraldatakse õhuke salk,** mis on juuste küljeosade lõikamise **esimene liikuv kontrollsalk**. Küljeosad lõigatakse samuti alajaotuste kaupa, liikuva kontrollsalguga ja inimese peakuju järgides,
- pealae juuksed lõigatakse nö tordilõigu meetodit järgides, juuksesalke tõstes risti peakujuga. Kontrollsalguks on pealae lõikamise puhul, juba lõigatud kukla ülaosa juuksepikkus,
- juuksekontuuri võib kujundada vastavalt kliendi soovile, kas kääridega (tömbilt lõigates anda sirge/range joon või juuksekasvu suunas libistades anda pehme/salguline joon),
- lõikust kontrollitakse neid igas suunas üles tõstes kammides – vajadusel kasutatakse *point-cut* tehnikat, et kõrvaldada ebatasasused,
- juuste lõikamise ajal on kasulik mõnel korral astuda samm tagasi, et vaadata korraga kogu pead ning kontrollida **lõikuse vormi ja tasakaalu**.

Videot saab vaadata järgneval lingil.

https://www.youtube.com/watch?v=XMZ0Dxbgv9k

Kasutades nelja põhilõikusvormi või kombineerides üht vormi teisega, on võimalik luua huvitavaid lõikusvorme, parandada kliendi pea- või näokujust tingitud proportsiooni erisusi ning rahuldada ka kõige nõudlikuma kliendi soengusoove!

Igapäevane lõikuste harjutamine, oma töö analüüsimine ja pidev vaatlus on see, mis teeb juuksurist kvalifitseeritud ja nõutud meistri.

TÄHTSAD MÕISTED

- Juuksuri asend juuste lõikamisel
- Kliendi pea asend juuste lõikamisel
- Pea anatoomiline jaotus
- Juuksekasvuala jaotus
- Juuksetüüp ehk juukse olek
- Juukse struktuur
- Juukse tekstuur
- Juuksekontuur ehk juuksekasvu piir
- Juuste loomulik kasvusuund
- Juuste loomulik langemise suund
- Pööris
- Otsejaotus ehk kesklahk
- Jaotus kõrvast-kõrvani ehk ristijaotus
- Lõikuse jaotusjoon (horisontaalne, vertikaalne, diagonaalne)
- Alajaotused ehk väiksemad lõikusjaotused
- Juuksesalgu tõstenurk (madal 0-45°, keskmine 45°, kõrge 45-90°)
- Kontrollsalk (püsiv, liikuv)
- Lõikusjoon (horisontaalne, vertikaalne, diagonaalne)
- Lõikuse kujundlik joon (ühtlane, üles- või allapoole pikenev)
- Tömplõikus
- Punktlõikus ehk *point-cut*
- Gradueerimine ehk osaline järgulisus
- Pealagi
- Fileerimine ehk juuste õhendamine
- Tukk
- Lõikusskeem
- Lõikusstiil
- Juukselõikuse põhivormid (massiivne, gradueeritud, kasvav järgulisus, ühtlane järgulisus)
- Ühtlane massiivne põhivorm
- Ette pikenev massiivne põhivorm
- Taha pikenev massiivne põhivorm
- Madala gradueeringuga põhivorm
- Kõrge gradueeringuga põhivorm

HARJUTUS 4.1

Enne lõikamist peab juuksur teadma, millised on inimese _____ alad ja _____ jaotused ning milliseid _____ lõikuse juures kasutada. Hea on enne lõikama asumist koostada eeltööna _____.

Hea meister on alati valmis kliendile nõu andma ja soovitama sobivat _____.

Kuldreegel õige ja sobiva _____ valimisel on püüda mitte rõhutada _____ eripärasusi, vaid proovida lõikusega luua _____, et nägu on _____.

Nii _____ kui ka _____ juukselõikustel on neli _____: massiivne, _____, _____ järgulisus ja _____ järgulisus.

Meeste juukseid lõigates ja kasutades erinevaid _____ – _____ tehnika, _____ lõikus, lõikusjooni ja _____, on võimalik kasutada kõiki _____.

Juuksur peab endale selgeks tegema, milline on kliendi juuste _____ langemise _____, kus asuvad _____ ja milline on nende eripära.

Tervetele ja tugevatele juustele võib anda igasuguse vormi, kuid mõni lõikus ei sobi _____ juustele. Juuksur selgitab välja kliendi juuste _____ ning sellest lähtuvalt mõtleb läbi ja selgitab kliendile võimalusi kokkulepitud juukse _____ teha.

Suurt tähelepanu tuleb pöörata sellele, et juuksur _____ lõikamise ajal nii, et näeb oma silmade ees täpselt seda osa juustest, mida parajasti lõikab. Ebakorrektsed _____ rikuvad soengu väljanägemise ja _____, erineva mahu või kõverdunud joone tõttu.

Juuksed peavad lõikamise ajal olema _____. Ülekuivanud juukseid on raskem käsitleda. Juukselõikusmasinaga lõigatakse _____ juukseid.

Täpseks ja lihtsamaks lõikamiseks tuleb _____ teha kõige rohkem ____ sentimeetri _____. Iga lõigatav _____ tuleb hoida kindlalt nimetissõrme ja keskmise sõrme vahel ja lõigata piki sõrmede joont.

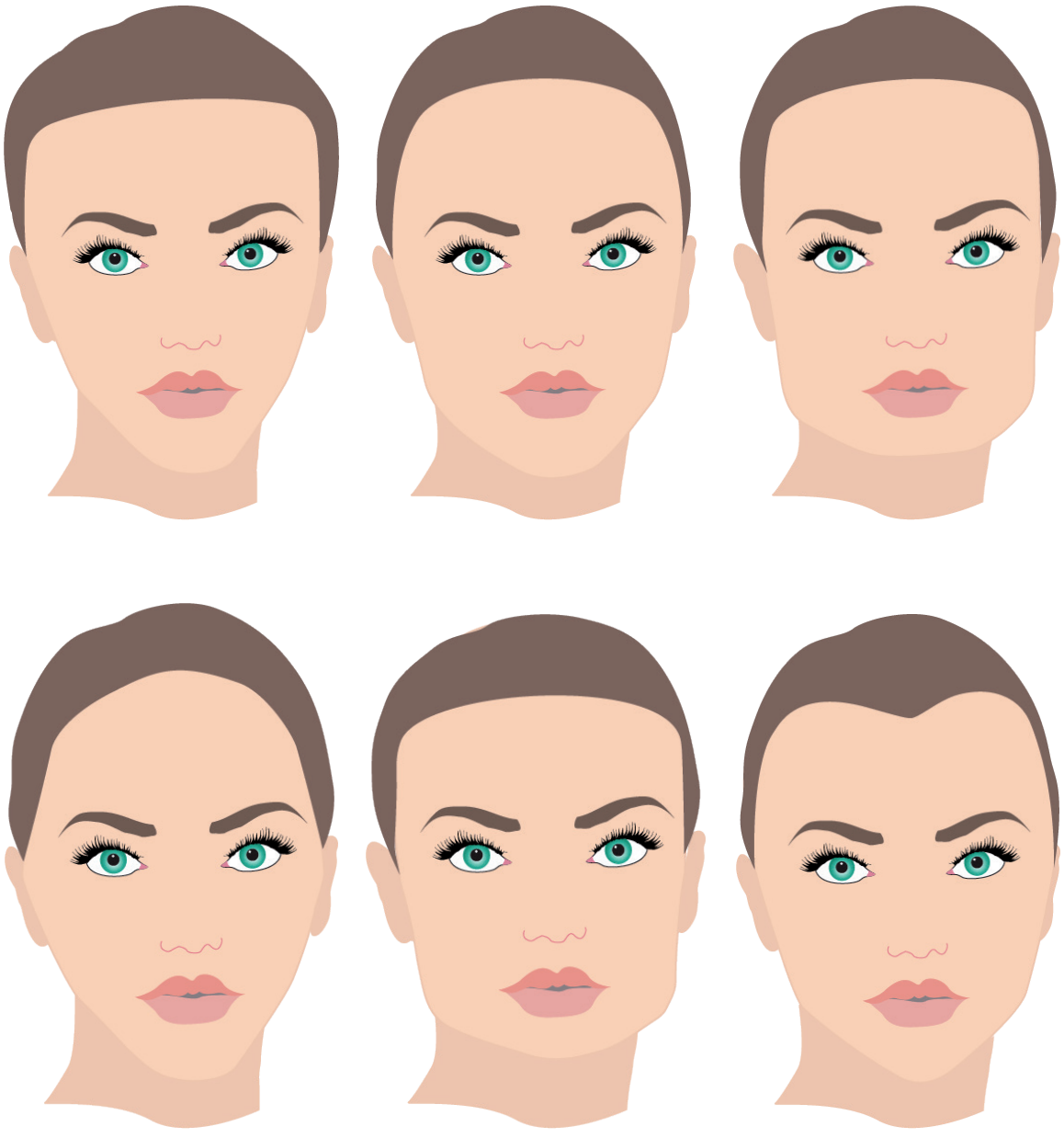
Juukselõikust alustatakse tavaliselt _____ kukla piirkonnas. Esimesed kolm jaotust lõigatakse _____. Edasi liigutakse sentimeetriste _____ kaupa _____ suunas nii kaugele kui juuksed ulatavad. Mida _____ ja täpsemad on jaotused, seda perfektsem on lõikamise tulemus.

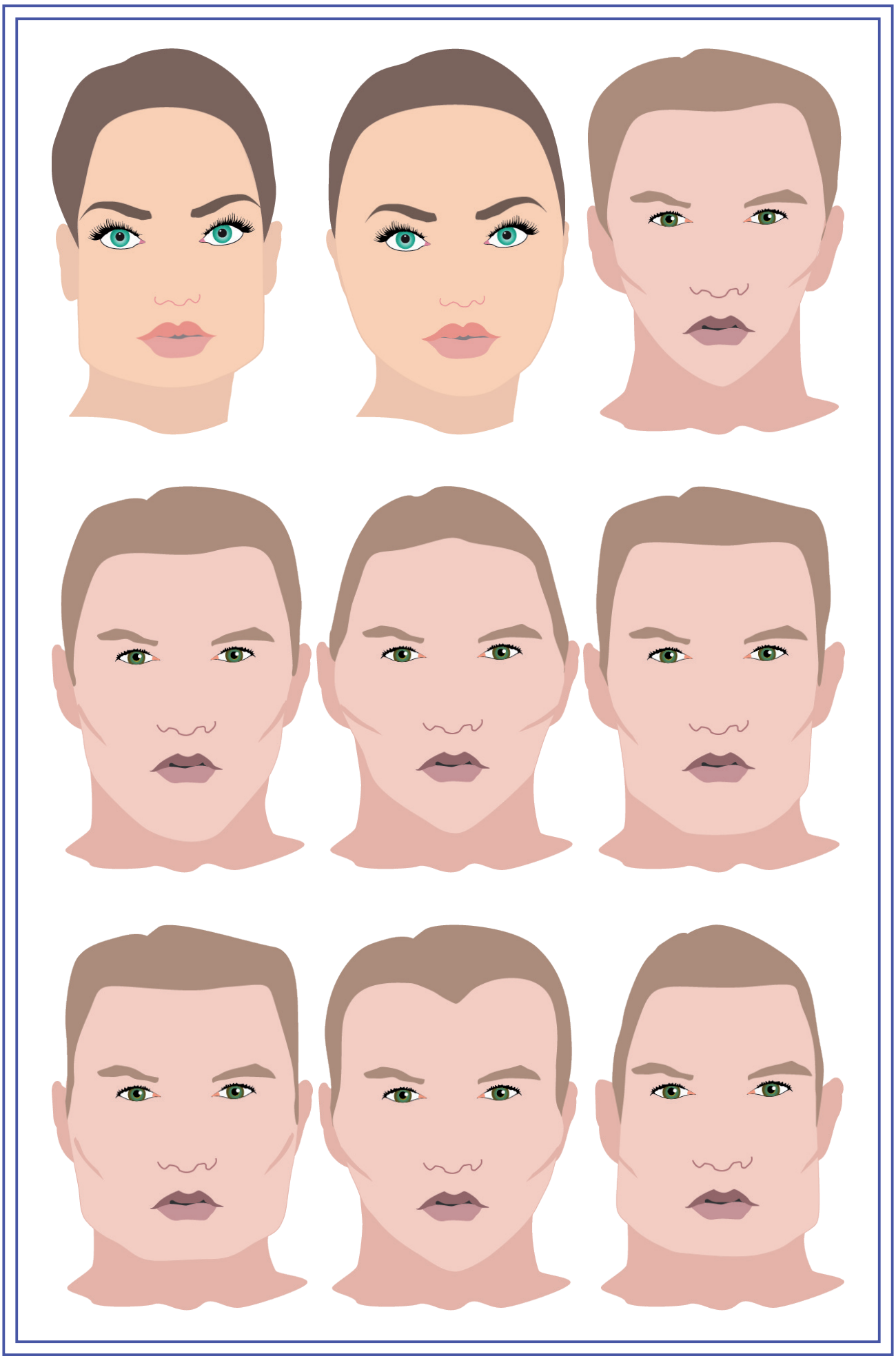
_____, kasvava või ühtlase _____ lõikuse puhul peab lõikuse käigus juukseid kammima ____ suunas, et avastada _____. Juuksed peavad kõikjal ühtlaselt _____.

Juuste lõikamise ajal on kasulik mõnel korral astuda samm tagasi, et vaadata korraga kogu pead ning kontrollida lõikuse _____ ja _____.

ÜLESANNE 4.1

Vali lõikused, mis sobivad erinevatele näokujudele. Võrdle oma tööd kaasõpilasega ja põhjenda oma valikuid.

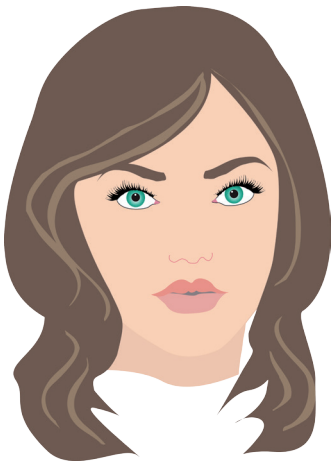

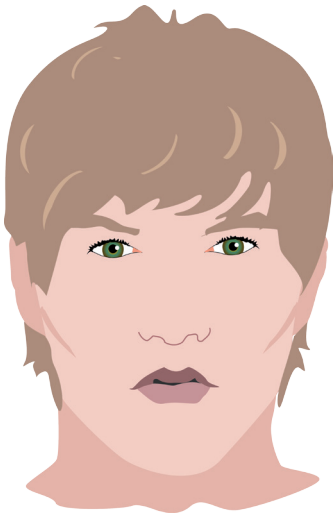

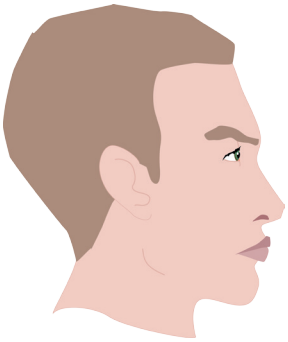
ÜLESANNE 4.2

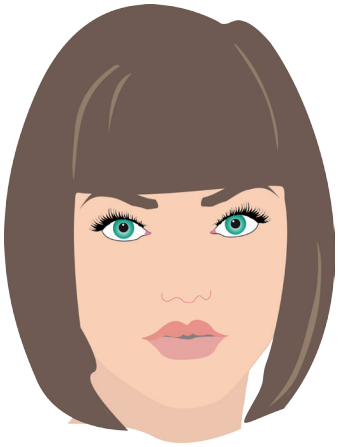
Prindi välja ülesande töölehed ja joonista lõikustele lõikusskeemid. Võrdle oma tööd kaasõpilasega ja põhjenda oma valikuid.

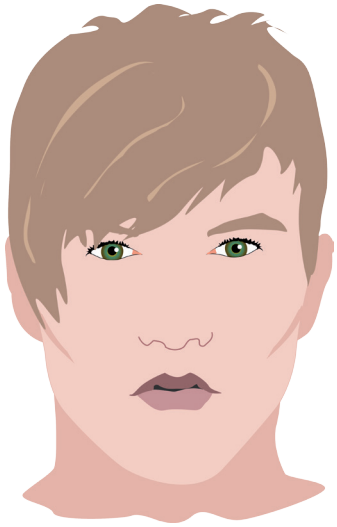

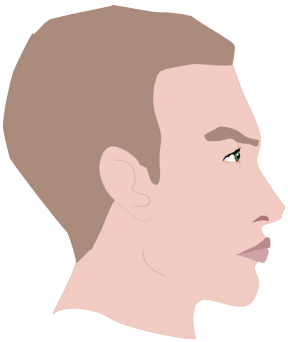

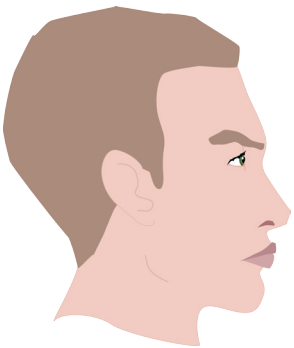

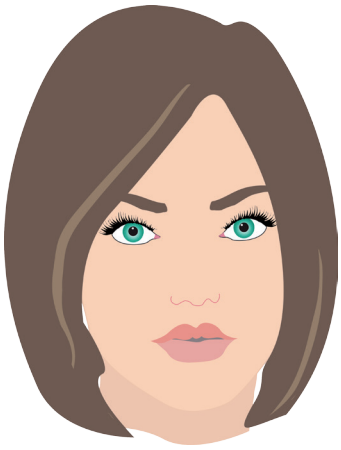

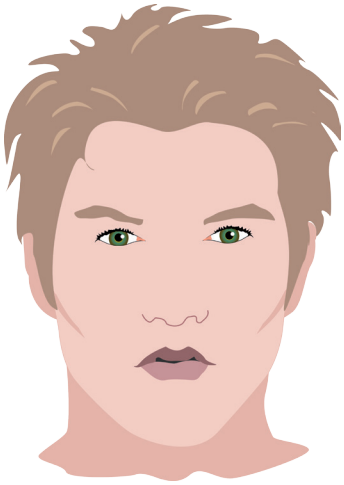

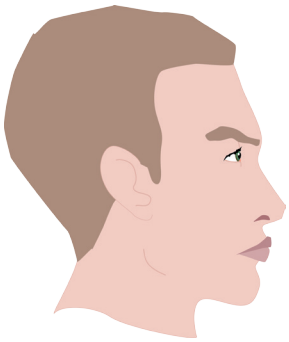

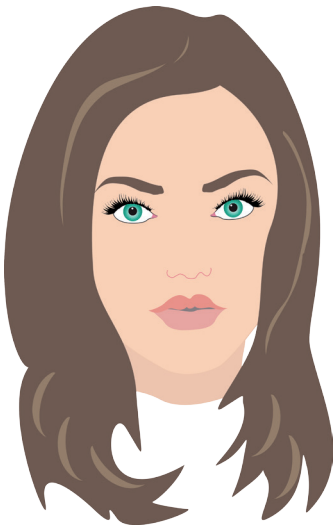

4.10 HABEME JA VUNTSIDE LÕIKAMINE

Habemeks nimetatakse karvade kogumikku, mis kasvab inimese lõual, ülahuulel, põskedel ja kaelal. Habe hakkab poistel kasvama tavaliselt puberteedieas. Hormonaalsete häirete korral võib habe kasvama hakata ka naistel – seda nimetatakse **hirsutismiks**.

Läbi ajaloo on ühiskonna hoiak meeste habemete ja vuntside suhtes sõltunud kultuurist, usust või moest. Mõned religioonid, nagu islam ja sikhism, peavad habeme kandmist loomulikuks ja lausa kohustuslikuks kõikide meeste jaoks. Mõnes kultuuris usutakse, et habe esindab mehiseid voorusi, nagu tarkus, tugevus, seksuaalsus ja kõrge sotsiaalne staatus.

Kultuuriruumis, kus meeste näokarvad ei ole nii tavalised, kus kõik mehed ei kanna habet või kus see pole moes, seostatakse habetunud lõuga mõnikord halva hügieeni, metslasliku oleku või isegi tsiviliseerimata käitumisega.

Tänapäeval kannavad mehed habet enamasti moe pärast, või siis, kui on vaja varjata arme ja defekte näol või korrigeerida näokuju.

Habeme ja vuntside lõikamine käib juuksuri tööülesannete hulka. See tähendab, et juuksur peab oskama kliendile soovitada, milline habe ja vuntsid talle sobivad ja need vastavalt kujundama.

Tarvikud habeme ja vuntside kujundamisel

KLIENDIKATE

KAELAPABER
KAELAPINTSEL

ERINEVA SUURUSEGA KAMMID

KÕVADE HARJASTEGA HARI

FÖÖN

JUUKSELÕIKUSMASIN
TRIMMER

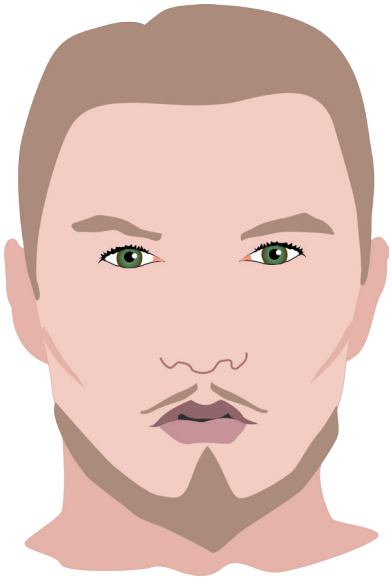

HABEMENUGA
KÄÄRID

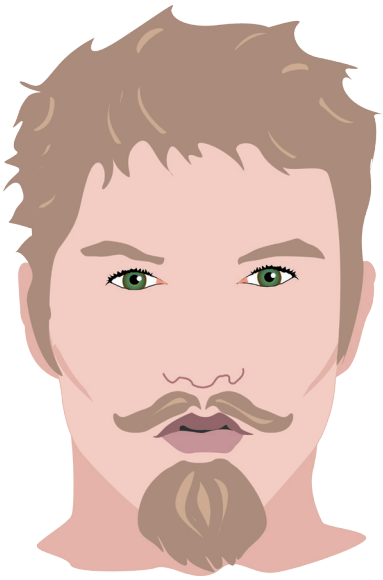
Habemete kujud

Ovaalne habe – aitab saavutada ideaalset näokuju, varjab teravaid näojooni ja korrigeerib piklikku näokuju. Ovaalset habet võib lõigata nii vuntsidega kui ka ilma.

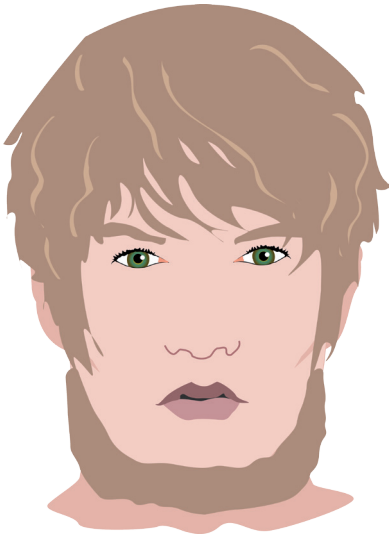
Koonusekujuline habe – muudab näo visuaalselt pikemaks ja korrigeerib ümarat näokuju.

Trapetsikujuline habe – sobib ümara näo ja terava lõua korral.

Vene habe ehk ristkülikukujuline habe – kõige kogukam ja pikem habe. Sobib kitsale ja pikale näole ja ka topeltlõua varjamiseks.

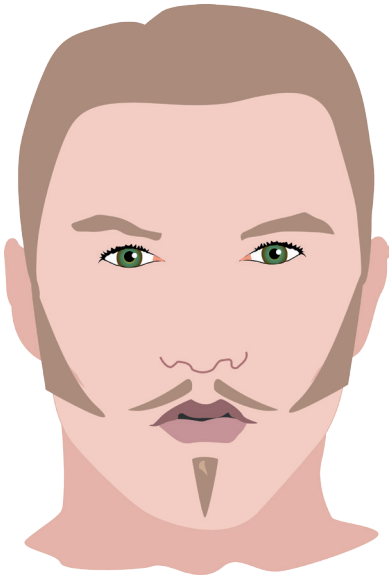
Žabookujuline habe ehk meremehe habe – lisab näole suurust. Sobib ka topeltlõua varjamiseks.

Põskhabe – läheb sujuvalt kokku vuntsidega. Sobib kitsa näokuju puhul – laseb näol paista laiemana.

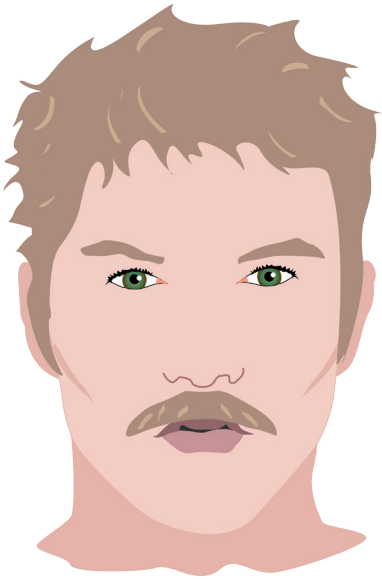

Rõngashabe – habe, mis on kujundatud ümber suu. Sobib ümara näokuju puhul – laseb näol paista pikemana.

Vigurhabe – lühikeste habemekarvadega, mille sisse lõigatakse trimmeriga erinevaid kujundeid ja jooni. Sobib trenditeadlikule kandjale – lõigatakse vastavalt soovile.

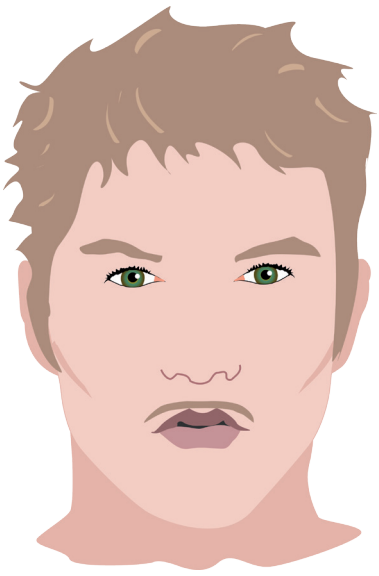
Vuntside kujud

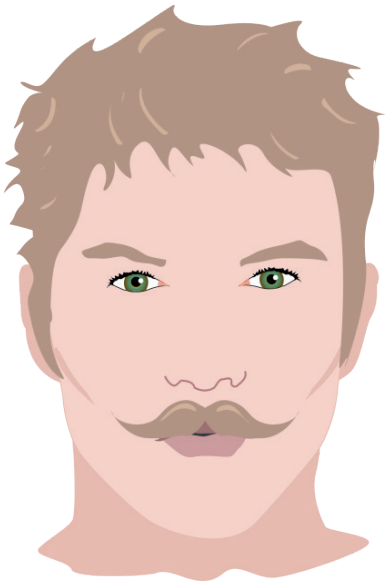
Klassikalised vuntsid – ulatuvad suunurkadeni.

Pikad vuntsid – ulatuvad lõuajooneni.

Lühikesed vuntsid – kitsamad ja lühemad klassikalistest vuntsidest.

Vigurvuntsid – kujundatakse loominguliselt olemasolevast materjalist.

Habeme ja vuntside lõikamine

Meesterahva soov habet ja vuntse kasvatada ja neid juuksuril lõigata lasta, võib olla tingitud mitmest asjaolust. Enamasti soovib mees kas korrigeerida oma näokuju või tasakaalustada proportsioone, kuid sageli võib põhjuseks olla soov varjata oma näonaha defekte. Mõned mehed kasvatavad habet aga selleks, et käia kaasas moetrendidega või siis kardinaalselt muuta oma välimust.

Selleks, et, habeme ja vuntside kuju kaunistaks meest ja täidaks oma eesmärki, peab juuksur enne habeme lõikamise alustamist, täpselt välja selgitama, milline on kliendi soov ja millise eesmärgiga ta oma habet kasvatab.
Ettevalmistuse olulised etapid habeme lõikamisel on:

- vestlus kliendiga,
- kliendi näokuju ja proportsioonide vaatlemine,
- nõuanded parima võimaliku lahenduse leidmiseks,
- kliendi katmine lõikuslinaga,
- klienditooli asendi paikapanemine,
- sobivate tööriistade valimine.

Habeme ja vuntside lõikamise käigus peab juuksur kontrollima tulemust kogu töö vältel:

- jälgima peeglist, et habe on kujult sümmeetriline nii otse kui ka külgvaates,
- vaatama habet vastu valgust ja muutma kliendi pea asendit, et vältida ebatasasusi tiheduses ja pikkuses,
- kammima habemekarvu eri suundadesse, et lõigata ära habeme vormist välja ulatuvad karvad.

Lühikese habeme lõikamise töö käik:

- habe kammitakse korralikult läbi,
- lõigatakse kääridega maha liigne maht,
- kujundatakse kohtuurid juukselõikusmasinaga, lõigates kas kammi pealt või kasutades masina lisataldu,
- kääri-kammi tehnikat kasutades teostatakse sujuvad üleminekud,
- kontuurid kujundatakse kas konkreetsed või suitsuse üleminekuga.

Pika habeme lõikamise töö käik:

- habe kammitakse korralikult läbi ja vajadusel koolutatakse föööniga,
- kontuurid kujundatakse juukselõikusmasinaga,
- habet lõigatakse kääridega kammi pealt – pikema habeme korral valitakse hõredam kamm,
- habeme kontuurid põskedel kujundatakse kas suitsuse üleminekuga või konkreetsed.

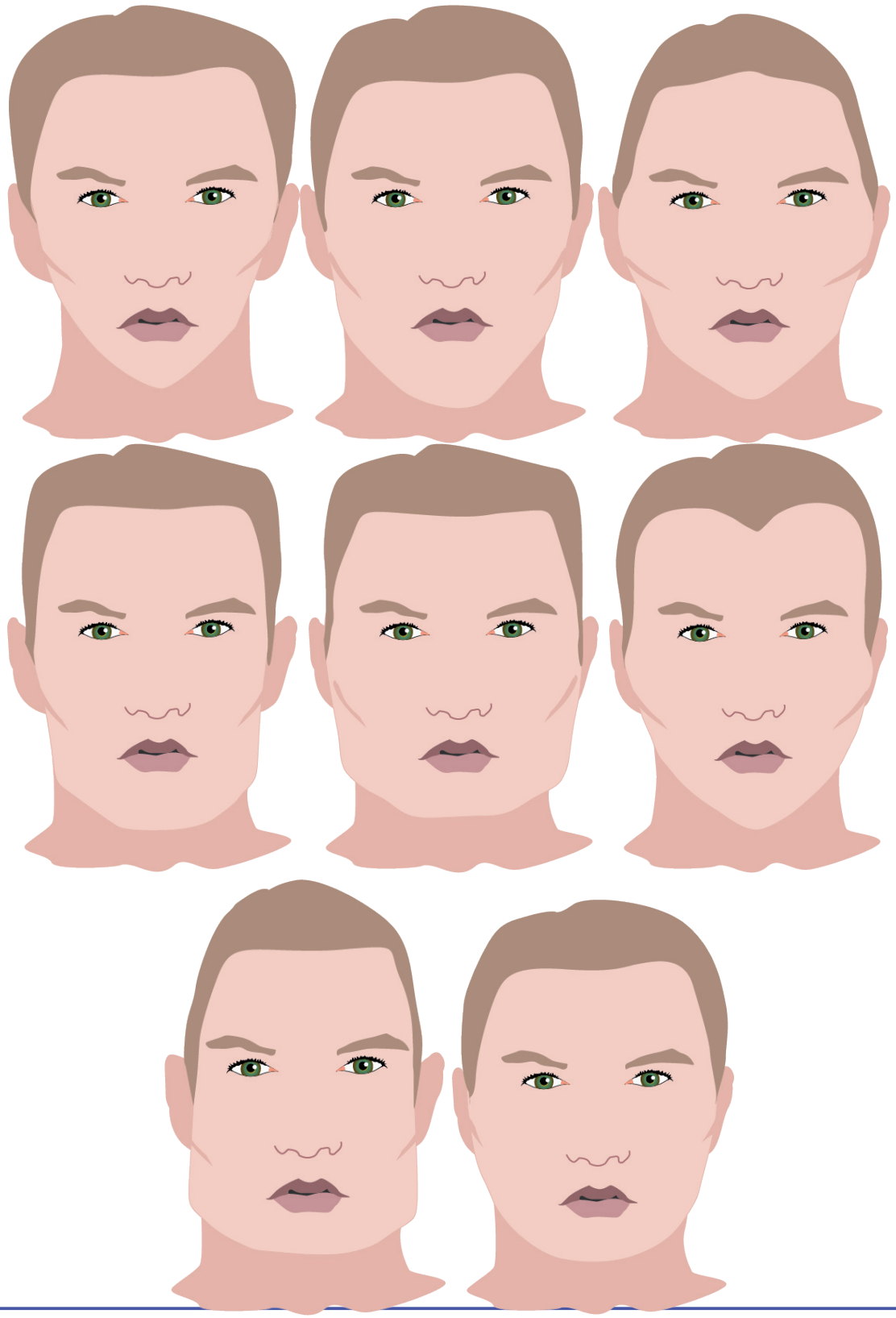
Habemetele kindla piirjoone andmiseks, raseeritakse kaelal ja põskedel siledaks jäetav osa habemenoaga puhtaks.

TÄHTSAD MÕISTED

- Habe
- Vuntsid
- Hirsutism
- Ovaalne habe
- Koonusekujuline habe
- Trapetsikujuline habe
- Vene habe
- Žaboohabe
- Põskhabe
- Rõngashabe
- Vigurhabe
- Pikad vuntsid
- Lühikesed vuntsid
- Vigurvuntsid

ÜLESANNE 4.3

Vali vuntsid ja habemed, mis sobivad erinevatele näokujudele. Võrdle oma tööd kaasõpilasega ja põhjenda oma valikuid.

Peatükk 5

JUUSTE STRUKTUURI PÜSIMUUTMINE

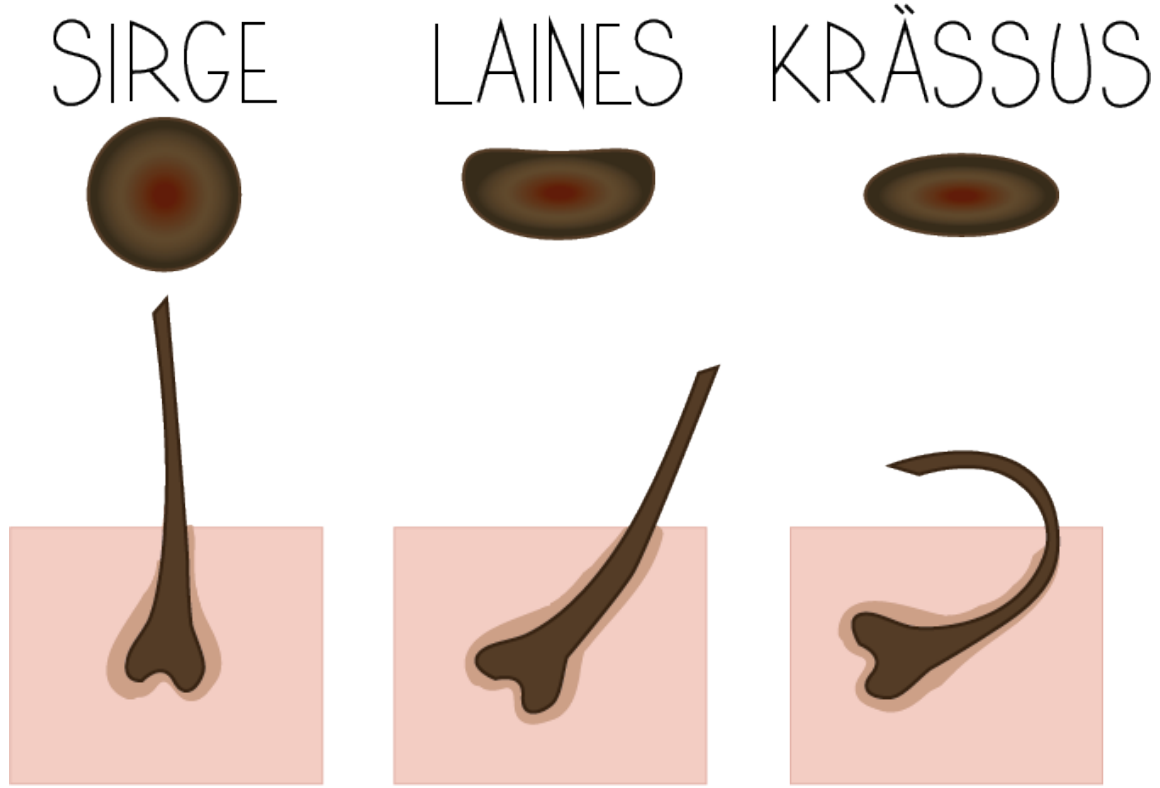

Mood on kord lokke soosinud ja siis need jälle maha kandnud. Kuid miks on mõnel inimesel juuksed loomulikult lokkis ja teisel mitte? Millised on normaalsed juuksed – lokkis või sirged? Lokkis juukseid on vahel nimetatud ka haigeteks juusteks, kuid see liigitamine viitab arusaamale, et kõik, mis ei ole tavaline, on haige. Tegelikkuses määrab **juukse oleku ehk juuksetüübi** peamiselt **geneetika**.

Kuigi on väidetud, et erinevat tüüpi juukseid võib esineda iga rassi puhul, kuuluvad afrojuuksed rohkem Aafrika juurtega inimesele kui europiidse rassi esindajale.

Kõikidel juustel, ükskõik, mis päritolu nad esindavad, on sama **struktuur**. Naha sees asub keeruline miniorgan, mida nimetatakse juukse **folliikuliks** ja millest sõltub juuksekarva olemus. See, kas juuksed on lokkis või sirged, sõltub folliikuli kujust. Ümmargune folliikul (küljed on võrdsed) loob sirgeid juukseid, ovaalse kujuga (küljed ei ole tasakaalus) aga lokkis juukseid.

Miks aga juuste olemus mõnikord iseenesest muutub – lokkis juustest saavad sirged ja vastupidi – on siiani teadlastel välja selgitamata.

Õpikeskkonna peatükis „Juuste struktuuri püsimuutmine“ tutvustatakse juuksestruktuuri püsimuutmisel toimuvaid protsesse juuksekarvas ja õpetatakse samm-sammult tegema keemilist lokki.

TULETA MEELDE!

- **Kordumine, vaheldumine ja kulgemine. (Peatükk 3.8)**
- **Juuksekarva ehitus ja keemiline koostis. (Peatükk 2.5 ja 2.7)**

5.1 KORDAMISKÜSIMUSED

1. Nimeta juukse osad nii naha sees kui ka väljaspool?
2. Millistest osadest koosneb juuksejuur?
3. Millistest osadest koosneb juuksetüvi?
4. Kirjelda juuste ja proteiinide seost.
5. Mida nimetatakse keratinisatsiooniks?
6. Mida nimetatakse keratiniseerunud proteiiniks?
7. Millised keemilised elemendid on juukses esindatud ja kuidas nad seal asetsevad?
8. Kirjelda, kuidas on aminohapped juukses omavahel ühendatud.
9. Kirjelda erinevate keemiliste sildade ülesannet juustes.

5.2 JUUSTE STRUKTUUR

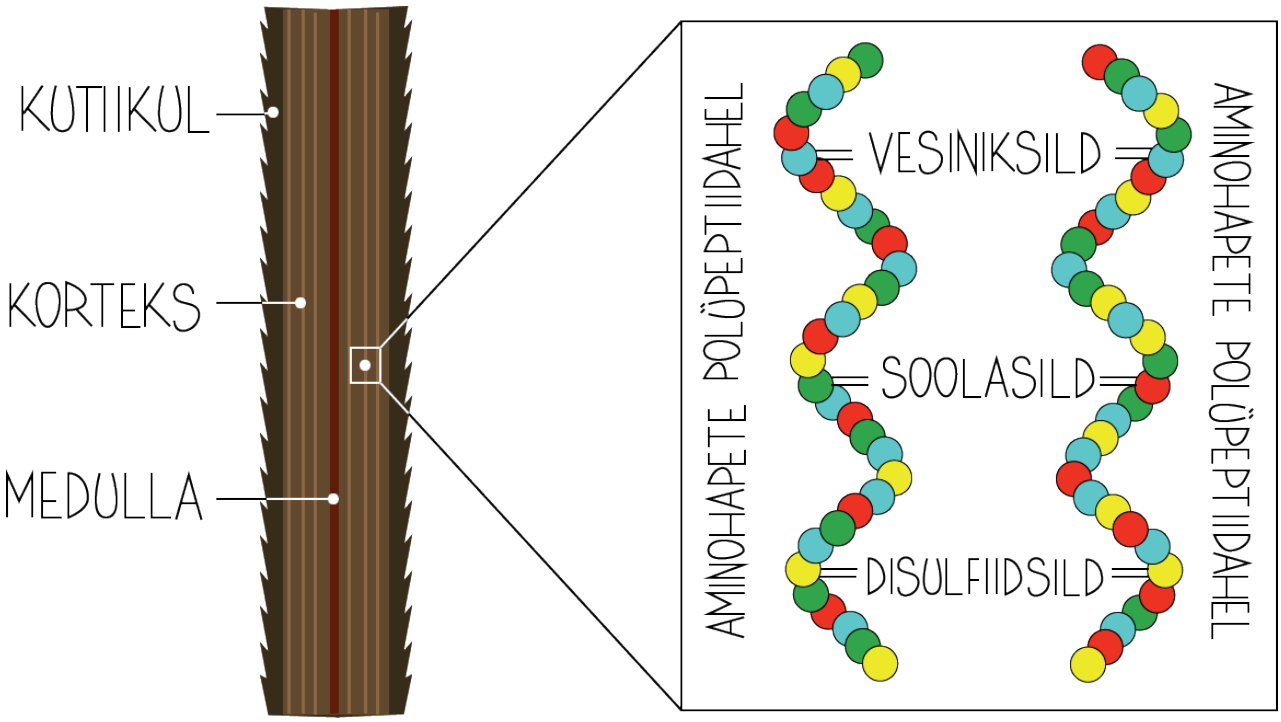
Valgud ehk **proteiinid** on looduse üheks põhiliseks ehitusmaterjaliks. Valgud koosnevad aminohapete molekulidest, mis on otsiti liitunud ja moodustavad pikki valkude ahelaid.

Ka juuksed koosnevad valkudest, nende valkude ahelad on kas **korrapärase spiraalse vormiga** või siis **korrapäratult keerdunud vormiga**.

Mõlemad valkude esinemise vormid on stabiilsed tänu mitmesugustele **seesmistele sidemetele ehk sildadele molekulide vahel**. Osa neist sidemetest on tundlikud vee suhtes ja nõrgenevad, kui juuksed saavad märjaks, mistõttu valguspiraalid hõrenevad ja juuksed näivad kasvavat pikemaks. Kui juuksed kuivavad, siis niiskuse suhtes tundlikud sidemed ühinevad taas ja tihendavad valguspiraale uuesti, lühendades sellega juuste pikkust.

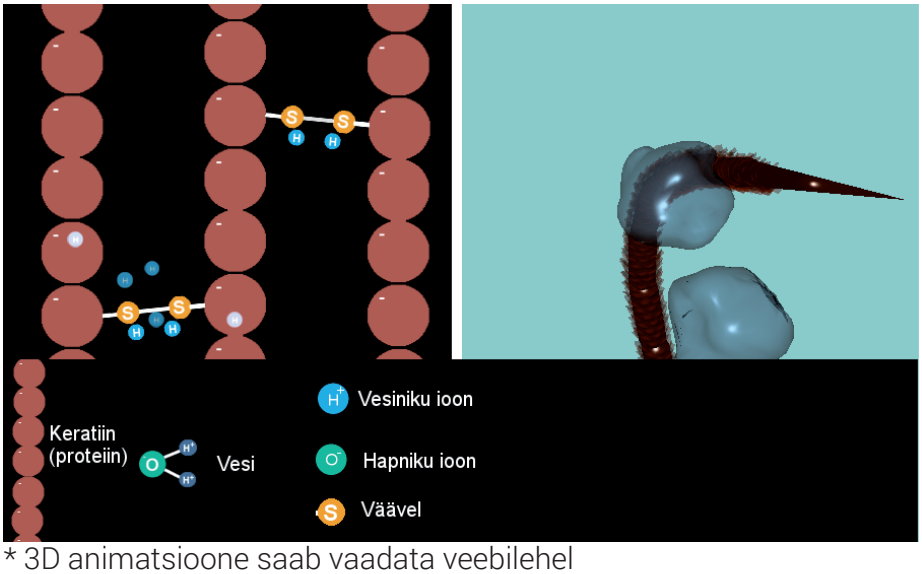
Juuksekarv moodustub keratiniseerunud rakkudest, mille struktuur koosneb **kolme tüüpi sildadest**. Selleks, et muuta juukse olemust, tuleb mõjutada just neid sildasid.

Mitte kõik aminohapped valgu spiraalses ahelas ei ole ühed ja samad. Mõned aminohapped sisaldavad väävlit. Nendel juhtudel, kui väävlit sisaldavad aminohapped asetsevad üksteise lähedal, moodustavad nad omavahel **väävel- ehk disulfiidsillad**.

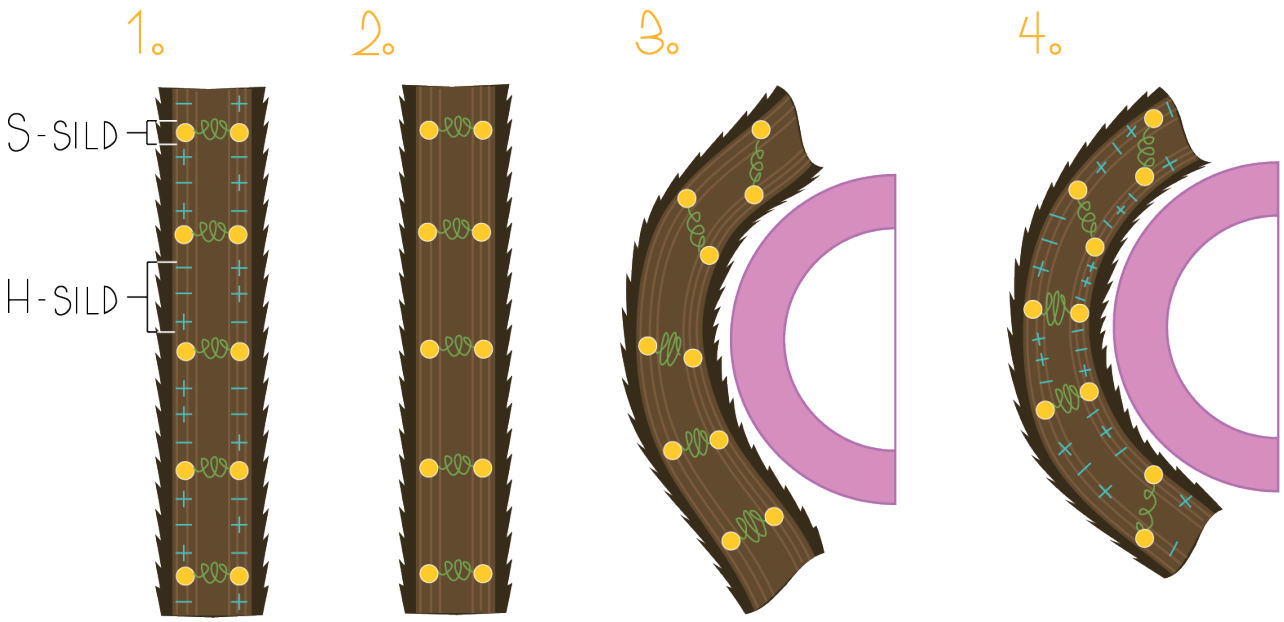
Juuste struktuuri püsimuutmise käigus keeratakse juuksed lokirullide ümber ja, lokivedeliku pealekandmisel rullidele, lõhutakse väävelsillad keemiliselt. Rullikeeramise käigus satuvad mõned väävlit sisaldavad **aminohapped** üksteisele lähemale – need moodustavadki **neutraliseerimise** käigus uusi keemilisi sildasid. Moodustunud uued väävelsillad annavad juustele uuenenud ja püsiva vormi.

* 3D animatsioone saab vaadata veebilehel
http://juuksur.innove.ee/chapter5/4.php

Vesiniksildasid saab mõjutada temperatuuri ja veega. Seepärast peab soenguid tehes kuumust kasutama.

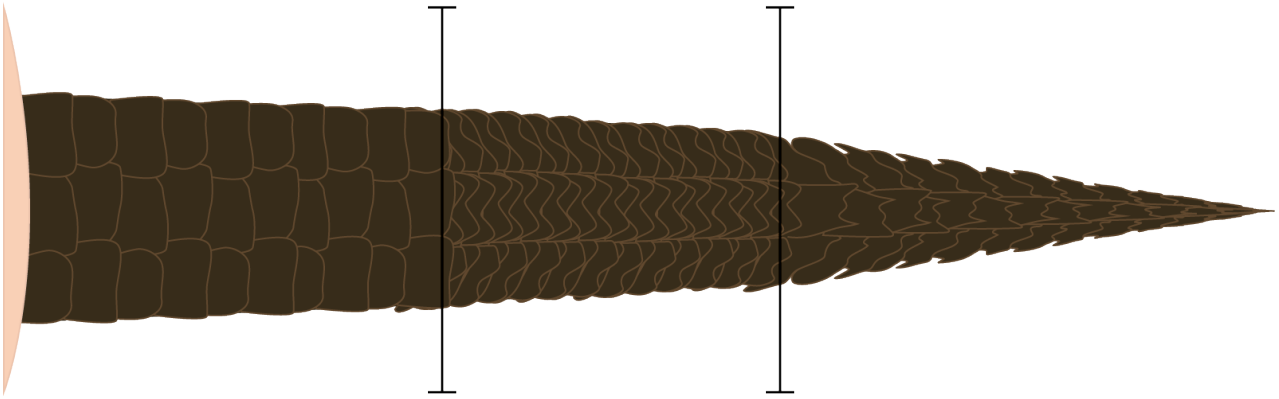
Kui juus kuivab või jahtub, taastuvad vesiniksillad uue – neile antud kujuga.

Kolmandat tüüpi sildasid, mida kutsutakse **soolasildadeks**, saab mõjutada juuste **pH** taseme muutmisega.

5.3 JUUKSED KUI TÖÖTLEMISE OBJEKT

Kahte ühesugust juuksekarva pole olemas ning isegi piki sama karva varieerub tema seisund ja struktuur.

On palju faktoreid, mis mõjutavad juuste seisundit:

- šampooniga pesemine,
- fööniga või käterätikuga kuivatamine,
- igapäevane kammimine ja harjamine,
- soengute tegemine ja juukselakkide kasutamine,
- keemilised protsessid: värvimine, blondeerimine ja juuksestruktuuri püsimuutmine.

Lisaks sellele mõjuvad juustele veel mitmesugused keskkonnategurid nagu:

- päikesekiirgus,
- soolane vesi,
- talvised külmakraadid.

Juuksed kasvavad ca 1 – 1,5 cm kuus. Seega, mida pikem juus, seda kauem on ta allunud mitmesuguste välistegurite toimele. Juuksed kaotavad umbes poole juuksejuurtel olnud väliskihi soomustest ajaks, mil nad jõuavad otsteni. (Juuste väliskiht muutub poorsemaks otste poole ja kutiikuli kihi struktuur muutub järjest hõredamaks).
Juuksur kui professionaal peab valima nii sobiva töötlusviisi kui õiged tooted, et tagada juuste heaolu ja tasakaal.

TÄHTSAD MÕISTED

- Juukse olek ehk juuksetüüp
- Geneetika
- Juuksestruktuur
- Folliikul
- Proteiinid
- Seesmised sidemed ehk sillad molekulide vahel
- Kolme tüüpi sillad
- Väävel- ehk disulfiidsillad
- Aminohapped
- Neutraliseerimine
- Vesiniksillad
- Soolasillad
- pH

HARJUTUS 5.1

Looduse üheks põhiliseks ehitusmaterjaliks on _____ ehk _____, mis koosnevad otsiti liitunud _____ molekulidest ja moodustavad pikki _____ ahelaid.

Juuksed koosnevad valkude _____, mis on kas _____vormiga või siis _____ vormiga.

Mõlemad _____ esinemise vormid on stabiilsed tänu mitmesugustele seesmistele _____ molekulide vahel.

Osad _____ on tundlikud ____ suhtes ja _____, kui juuksed saavad _____ ja näivad kasvavat pikemaks.

Juuksekarv moodustub _____ rakkudest, mille struktuur koosneb _____ tüüpi _____. Selleks, et muuta juukse olemust, tuleb mõjutada just neid sildasid.

Mõned valgu spiraalses ahelas esinevad aminohapped sisaldavad _____. Üksteisele lähedal asuvad _____ sisaldavad aminohapped moodustavad omavahel _____ ehk _____.

Juuksed keeratakse lokirullide ümber ja struktuuri püsimuutmise käigus _____ need püsivad _____ keemiliselt.

Rullikeeramise käigus satuvad mõned _____ sisaldavad aminohapped üksteisele lähemale ning moodustavad _____ käigus uusi _____ sildasid. Need uued _____ annavadki nüüd juustele uue ja püsiva vormi.

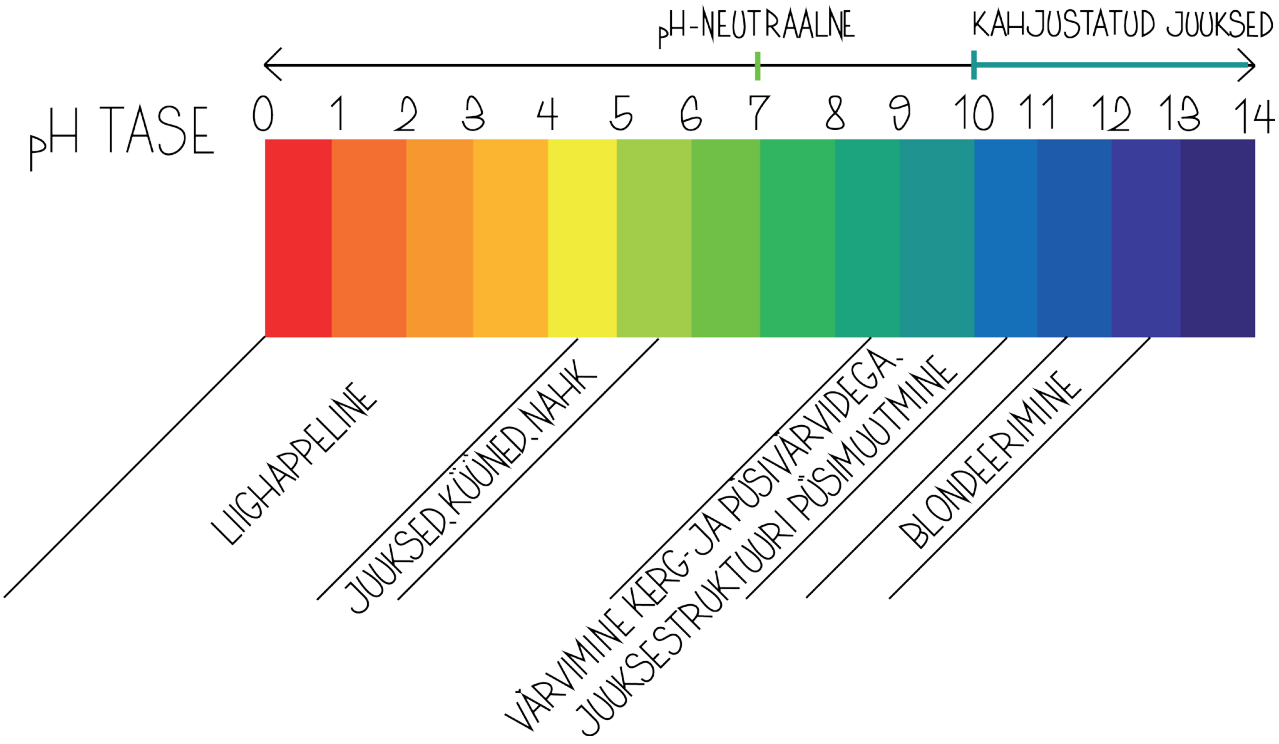
Pole olemas kahte ühesugust juuksekarva ning isegi piki sama karva varieerub tema _____ja _____.

5.4 JUUSTE STRUKTUURI PÜSIMUUTMISEL KASUTATAVATE AINETE KEEMILINE KOOSTIS

pH

pH on happeliste ja aluseliste lahuste kontsentratsiooni väljendav suurus. **Aluselised lahused** sisaldavad kõrgemas kontsentratsioonis OH^- ioone – **happelised lahused** sisaldavad suuremas kontsentratsioonis H^+ ioone. Lahus on neutraalne, kui H^+ ja OH^- ioonide kontsentratsioon on võrdne. (pH väärtus on siis 7.)

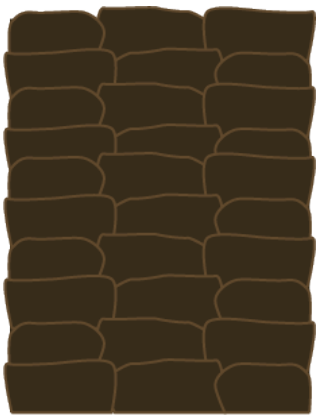
Hapete puhul ulatuvad pH väärtused Ph1 – 7, aluste puhul aga pH7 – 14. Kõrge kontsentratsiooniga happed (pH1 – 3) ja kõrge kontsentratsiooniga alused (pH12 – 14) kutsuvad juustes esile tugevaid ja pöördumatuid kahjustusi.

Lokivedelikud jagunevad pH väärtuse järgi:

Lokivedeliku tüüp	pH väärtus	Ammoniaagi toime
Tugevalt aluseline lokivedelik sobib ainult jämedate ja lokkimise suhtes resistentsete juuste lokkimiseks	9,2 – 9,6	Aluselisus sõltub suurest **ammoniaagi** sisaldusest, mis aurustub kergesti. Kutsub esile **juuste pundumise** ja põhjustab lokivedeliku iseloomuliku lõhna.
Mõõdukalt aluseline lokivedelik sobib keskmisele ja peenemat tüüpi, samas ka värvitud juuksele	7,4 – 8,5	Ammoniaagi kontsentratsioon väiksem. Nõrgem keemiline aktiivsus ja juuste pundumist esilekutsuv toime.
Happeline lokivedelik sobib peenele ja ka **poorsele**, samas ka värvitud ja kuni 30% triibutatud juuksele	6 - 7	Ei sisalda ammoniaaki. Ei põhjusta juuste keemilist pundumist.

Poorsete juuste **kutiikuli** kiht on vähem tihedalt pakitud ning sisaldab oma väliskihis **mikroskoopilisi lõhesid ehk mikrolõhesid**.

NORMAALNE JUUKSEKARV

KERGELT POORNE JUUKSEKARV

TUGEVALT POORNE JUUKSEKARV

Poorsed juuksed vajavad vähem avamist või ei vaja seda üldse, selleks, et lokivedelik saaks tungida juukse sisse.

Vee lisamine lokivedelikule lahjendab selle toimeaineid ja põhjustab tema toime nõrgenemise, kuid mõjutab väga vähe tema pH-d.
Aluseline lokivedelik jääb ikka aluseliseks, ükskõik kui palju seda ka ei lahjendata!

Lokivedelike koostisosad

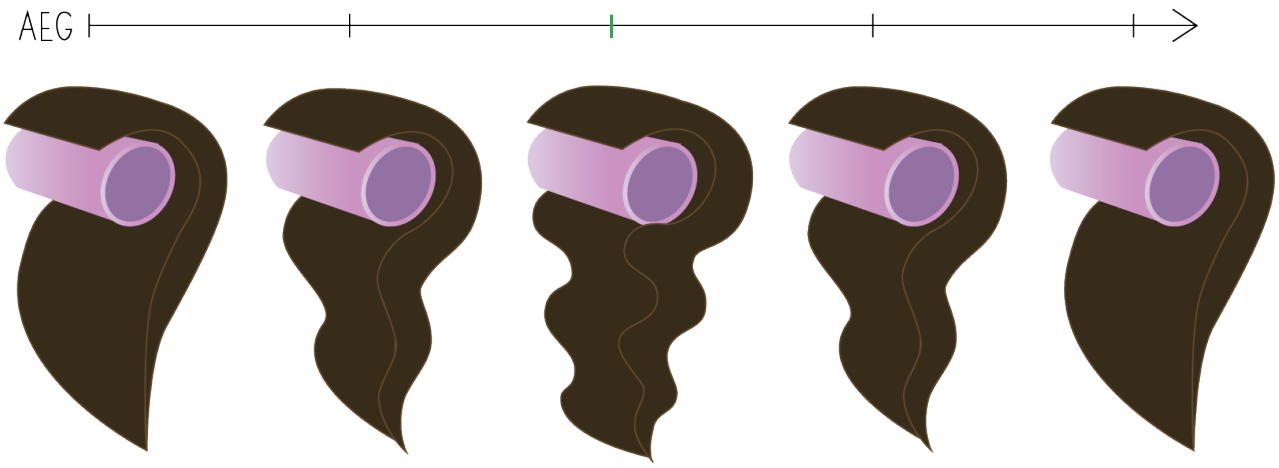
Lokivedelike koostisosad on:

Pundumist põhjustavad ained	**Ammoniaak** – sisaldub aluselistes lokivedelikes. Võimaldab lokivedeliku teistel komponentidel tungida juuksesse.
Redutseerivad ehk taandavad ained	**Ammoonium tioglükolaat** (ammonium thiogycolate)– sisaldub aluselistes lokivedelikes. Vastutab valguahelate väävelsildade lõhkumise eest juukses. **Glütserüülmonotioglükolaat** (glyceryl monothioglycolate) – sisaldub happelistes lokivedelikes (moodustub lokivedeliku kahe komponendi segamisel vahetult enne kasutamist).
Hooldusained Vees lahustumatud (segatakse emulgaatori abil, et takistada eraldumist lokivedelikus).	Õlid, rasvad, vahad – aitavad kaitsta juukseid ja vähendavad keemiliste ainete kahjustavat toimet. Parandavad juuste seisundit.
Märgavad ained	**Detergendid** – emulgeerivad õli ja vett ning vähendavad **vee pindpinevust** (hõlbustavad lokivedeliku imbumist juuksesse).
Värvained	Ainult lokivedelikule tooni andmiseks, siis on raskem lokivedelikke teiste vedelikega segamini ajada.
Vesi	Lokivedeliku peamine komponent. Ei tohi sisaldada mineraalaineid ja soolasid.

Lokivedeliku toimeaeg ja lokkimise tulemus

Lokivedeliku mõjul toimub juukse struktuuri püsimuutmine.

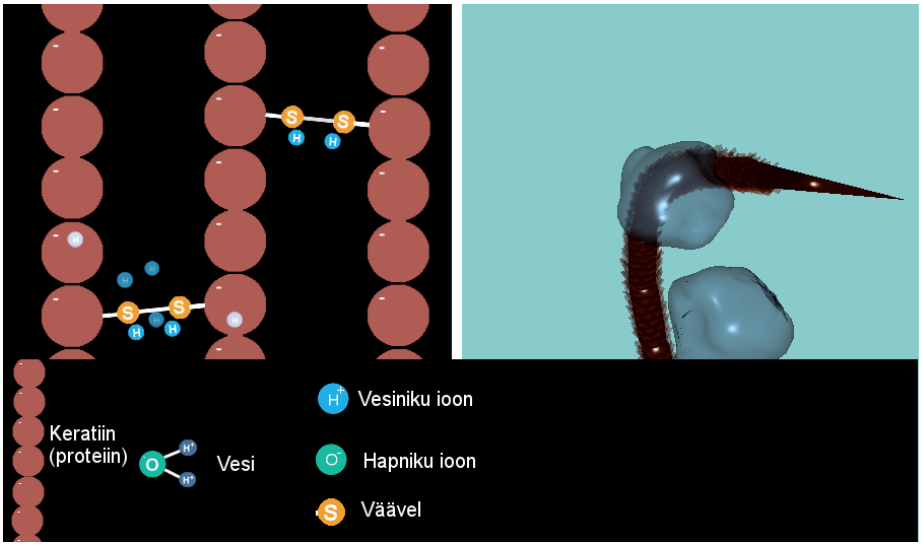
- Kui vedeliku toimeaeg on liiga lühike, siis ei jõua keemilised protsessid areneda lõpuni.
  Tulemus: lokk jääb nõrk, lõtv
- Optimaalse toimeaja ületamine annab samuti soovimatu lokkimistulemuse, kuna keemiline protsess on arenenud liiga kaugele ja lokk lõtvub.
  Tulemus: ei teki ilusat kiharat, juus on töödeldud, kuid sirge

Lokivedeliku optimaalne toimeaeg on kirjas toote pakendile lisatud instruktsioonis.
Toimeaega võib lühendada juhul, kui kasutada täiendavat soojendamist.

Neutraliseerijad

Peale seda, kui valguahela väävelsidemed on lõhutud, muutub juuste struktuur lõdvaks. Juuste keeramine lokirullide ümber tekitab juustes potentsiaalselt uue struktuuri, mis muutub püsivaks vaid siis, kui seda fikseerivad uued väävelsillad – sellist keemilist protsessi nim **neutraliseerimiseks**, mis on oma olemuselt **oksüdatiivne protsess** ehk elektronide loovutamise protsess.

* 3D animatsioone saab vaadata veebilehel
http://juuksur.innove.ee/chapter5/4.php

Neutraliseerijad on mõõdukalt happelise pH väärtusega. Oksüdatiivse protsessi käigus ammoniaagi jäägid neutraliseeritakse ja juuste pundumine väheneb, mille tulemusena tõmbuvad juuksed veidi kokku.

Neutraliseerijates sisalduvad ained:

H_2O_2 ehk vesinikperoksiid (1,2-1,5%)	Neutraliseerimise käigus eraldub H_2O_2 lagunemisel hapnik, mis tekitab juustes uusi väävelsildasid ja seob taandava aine jäägid. Taandav aine inaktiveerub.
Hooldavad ained	Parandavad juuste kammitavust ja tasandavad välispinda.
Niisutavad ained	Aitavad hooldavatel ainetel tungida juustesse.
H_2O_2 stabilisaatorid	Takistavad oksüdeerimise jätkumist ja juuste värvi helestumist peale neutraliseerimise lõppu.

Neutraliseerimine toimub vastavalt toote pakendile lisatud instruktsioonidele.

Lokkimisjärgne töötlus juuste keratiini tugevdamiseks

- Aluselised lahused
- Happelised lahused
- Ammoniaak
- Juuste pundumine
- Poorsed juuksed
- Kutiikul
- Mikroskoopilised lõhed ehk mikrolõhed
- Ammoonium tioglükolaat
- Glütserüülmonotioglükolaat
- Detergent
- Vee pindpinevus
- Oksüdatiivne protsess
- H_2O_2 ehk vesinikperoksiid
- Järeltöötlus

HARJUTUS 5.2

Happeliste ja aluseliste lahuste kontsentratsiooni väljendavat suurust nimetatakse ___-ks. Kõrgemas kontsentratsioonis OH^- ioone sisaldavad _____ lahused, H^+ ioone aga _____ lahused. Lahus on _____, kui H^+ ja OH^- ioonide kontsentratsioon on võrdne – pH väärtus on siis __.

Hapete puhul ulatuvad pH väärtused pH _____, aluste puhul aga pH _____. Kõrge kontsentratsiooniga happed pH _____ ja kõrge kontsentratsiooniga alused pH _____ kutsuvad juustes esile tugevaid ja _____ kahjustusi.

Tugevalt _____ lokivedelikud omavad pH väärtust 9,2 ja 9,6 vahel ja on sobivad ainult jämedate ja lokkimise suhtes resistentsete juuste puhul. Vedeliku aluselisus on tingitud tema _____ sisaldusest, mis kergesti aurustub. Ammoniaak kutsub esile juuste _____, kuid põhjustab ka lokivedeliku iseloomuliku lõhna.

Mõõdukalt _____ lokivedelikud omavad pH väärtust 7,4 ja 8,5 vahel. _____ kontsentratsioon neis vedelikes on väiksem, mistõttu on nõrgemad ka nende keemiline agressiivsus ja _____ esilekutsuv toime.

_____ lokivedelikud ei sisalda _____ ja ei põhjusta juuste keemilist _____ ja sobivad seega paremini _____ juuste korral.

Poorsete juuste _____ kiht on vähem tihedalt pakitud ning sisaldab oma väliskihis mikroskoopilisi _____ ehk _____.

Poorsed juuksed vajavad vähem _____ või ei vaja seda üldse, selleks, et lokivedelik saaks tungida juukse sisse.

____ lisamine lokivedelikule põhjustab tema toime _____, kuid ei mõjuta eriti ___-d. _____ lokivedelik jääb ikka _____.

Aluselised lokivedelikud sisaldavad alati _____, et kutsuda esile _____, mis võimaldab lokivedeliku teistel komponentidel tungida juuksesse.

Kõik lokivedelikud sisaldavad _____ ainet, mis on võimeline purustama valguahelate _____. Kui need sillad on lõhutud, siis võib toimuda juuste _____.

Aluselistes lokivedelikes on taandavaks aineks _____. Happeliste lokivedelike taandavad ained ei sisalda _____, nende taandav aine moodustub siis, kui lokivedeliku kaks komponenti segatakse _____ enne kasutamist. Taandava aine nimi happelistes lokivedelikes on _____.

Õlid, rasvad ja vahad on lokivedelikes kasutatavad _____ ning aitavad kaitsta juukseid ja vähendavad keemiliste ainete kahjustavat toimet.

_____ ehk märgavad ained emulgeerivad õli ja vett ning vähendavad ka vee _____, mis hõlbustab lahuse juuste sisse imbumist.

_____ lisatakse lokivedelikele üksnes lokivedeliku, mitte aga juuste _____, mis aitavad vältida erinevate vedelike äravahetamist.

Peamine lokivedeliku komponent on ____.

Lokivedeliku mõjul toimub juukse _____. Liiga _____ toimeajaga ei jõua keemilised protsessid lõpuni areneda – liiga ____ toimeajaga areneb keemiline protsess liiga kaugele ja lokk lõtvub.

Valguahela _____sildade lõhkumise tagajärjel muutub juuste struktuur _____. Juuste keeramine lokirullide ümber tekitab juustes potentsiaalselt uue _____, mis muutub püsivaks vaid siis, kui seda _____ uued _____.

_____ nimetatakse uute väävelsildade fikseerimist juukses.

Neutraliseerimine on oma olemuselt _____ protsess.

Neutraliseerijad on mõõdukalt _____ pH väärtusega. Oksüdatiivse protsessi käigus _____ jäägid neutraliseeritakse ja juuste _____ väheneb.

Neutraliseerijate koostises on oksüdeeriv aine _____ ehk _____. H_2O_2-st eraldub lagunemisel _____, mis tekitab juustes uusi _____ ja seob _____ aine jäägid – taandaja _____.

Neutraliseerijad sisaldavad tavaliselt veel _____ aineid, _____ aineid ja vesinikperoksiidi _____.

Vahetult peale lokkimist vajab _____ teatud määral aega, et juuste struktuur taastaks endiselt stabiilse seisundi.

_____ sisaldab valgusarnaseid aineid, mis tungivad juustesse ja täidavad juuste struktuuri püsimuutmise käigus tekkinud _____.

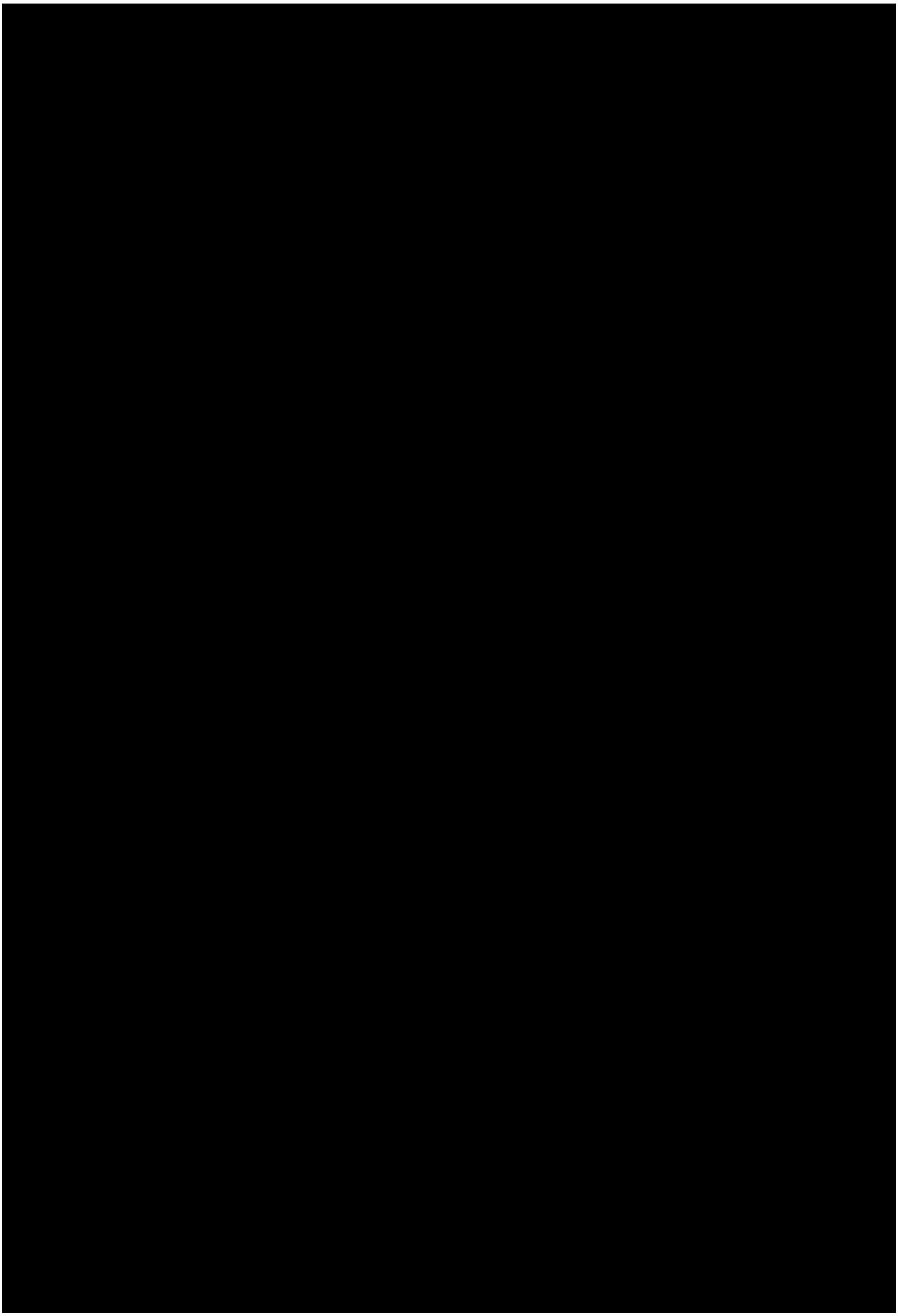
5.4 ETTEVALMISTUS JUUSTE KEEMILISEKS LOKKIMISEKS

Lokitulemust mõjutavad faktorid

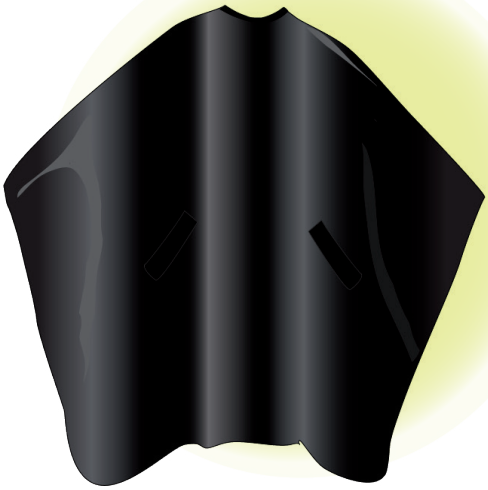
Ühtlase ja terve lokkimistulemuse saavutamiseks on tarvis tähelepanu pöörata mitmetele olulistele faktoritele:

- Määratleda juuste seisund ja tugevus.
  Juuste seisund näitab, kas tegu on töötlemata või töödeldud juustega (värvitud, blondeeritud, triibutatud või struktuuri püsimuutmise jääkidega juustega).
  Juukseid võib nende tugevuse alusel liigitada peenteks, normaalseteks ja tugevateks.
- Lokkimistulemus sõltub suures osas juuste rullidele keeramise korrektsusest ja rullide õigest paigutamisest.
- Lokkimispreparaadi valik tuleb teha konsultatsiooni ja vaatluse põhjal. Õigeid valikuid aitab teha konsultatsioonilehe/diagnoosilehe täitmine.
  Erisuguse seisundi ja tugevusega juuste jaoks on olemas spetsiaalsed lokkimise vahendid, mis erinevad peamiselt toimeainete kontsentratsiooni poolest.
- Lokkimise juures on tähtis, et rullidele keeratud juuksed saaksid lokivedelikuga ühtlaselt niisutatud.
- Lokkimise käigus lisasoojuse kasutamise korral tuleb toimeaega lühendada, sest soojus kiirendab keemiliste reaktsioonide kulgu.

Konsultatsiooni ja diagnoosi leht

Lokkimisel vajaminevad tarvikud

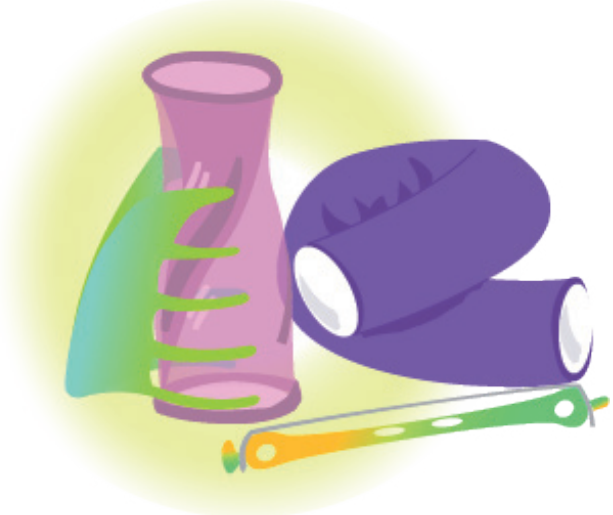
KLIENDIKATE

SABAGA KAMM

LADVAPABERID

LOKIRULLID

KAITSEKINDAD, KAUSS, ŠVAMM

- ŠAMPOON
- JUUSTE JA PEANAHA KAITSE (eeltöötlusained)
- LOKIVEDELIK JA NEUTRALISEERIJA
- JUUKSEPALSAM
- JUUKSEMASK
- LOKI JÄRELTÖÖTLUSEMULSIOON

5.5 TEGEVUSED JUUSTE KEEMILISEL LOKKIMISEL

Põhjalik ettevalmistus, enne lokkimise alustamist, võimaldab teha sujuvat ja otstarbekat tööd. Selleks, et vältida katkestusi töös, tuleb kõik lokkimiseks vajalikud ained ja töövahendid eelnevalt valmis panna.

Pea pesemine

Juukseid (mitte peanahka), pestakse sügavpuhastava šampooniga (kergelt) selleks, et eemaldada juustelt viimistlusainete jäägid ja rasu.

Rullide keeramine

Rullimisprotseduuri juures on tähtis:

- jaotuste ja alajaotuste õige laius,
- juuste hulk,
- rullide pinge,
- juuste ühtlane jaotamine rullide vahel.

Täpsete töövõtete, õigete ainete ja vahendite kasutamise korral saavutatakse parim lokkimise tulemus!

Lokivedeliku pealekandmine

Lokivedelik tuleb rullidele kanda ühtlaselt, süstemaatiliste liigutustega (nt alt ülespoole) ja igat rulli vähemalt kaks korda niisutada, et saavutada korralikku läbiniisutamist.

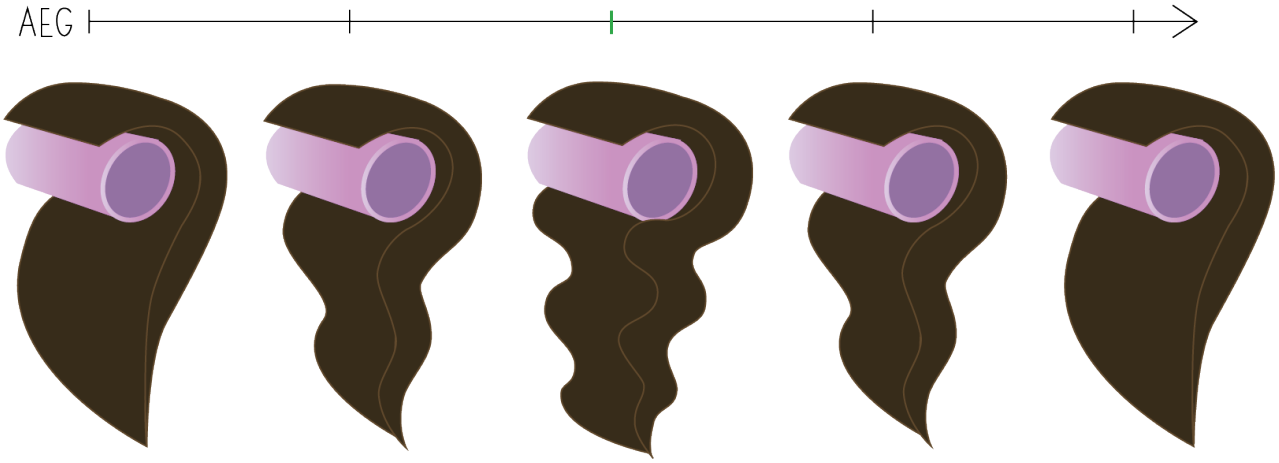

Salvrätiku abil imetakse kohe ära juhuslikult lokirullist välja valgunud liigne vedelik, et ära hoida selle sattumine peanahale.

Lokivedeliku toimeaeg

Lokivedeliku toimeaeg sõltub enamjaolt tootjapoolsetest soovitustest, kuid tavapärane on, et juuste vormi ümberkujunemine tugevneb aja kulgedes, kuni saavutab optimaalse vetruvuse.
Kui lokivedelik jääb juustesse üle ettenähtud aja, siis saavad juuksed keemiliselt liigselt mõjutatud ning tagajärjeks on ebakvaliteetne lokkimistulemus – juustel puudub vajalik vetruvus.
Loki vetruvuse astet tuleb toimeaja jooksul pidevalt kontrollida!

Juukse struktuuri püsimuutmise protsess sõltub temperatuurist. Soojuse lisamisel lokivedeliku mõju kiireneb ja toimeaeg lüheneb.
Toimeaeg tuleb valida juuste seisundist, lokivedelikust, soovitud lokkimistulemusest ja temperatuurist lähtuvalt.
Rullidele keeratud juustele toimeaja valimiseks on erinevaid võimalusi:

- toatemperatuuril katmata,
- toatemperatuuril kaetult,
- soojusega lisamisega (klimasoon) ja kaetult,
- soojusega lisamisega (klimasoon) ja katmata.

Juuksur otsustab, milline variant ja toimeaeg valida.

KLIMASOON

Proovirull

Proovirull näitab toimeaja jooksul saavutatud juuksesalgu vetruvuse astet.
Proovirullilt keeratakse kaks kuni kolm keerdu maha ja hoitakse rulli pea ligidal – niiviisi toimides on võimalik näha, kas senine toimeaeg on olnud piisav või tuleb seda pikendada.
Kontrollida tuleb mitut rulli erinevatest kohtadest – pealaelt, külgedelt ja kuklalt.

Loputamine ja neutraliseerimine

Toimeaja lõppedes algab loputamise ja **neutraliseerimise-, fikseerimise-, ehk kinnitamise protseduur**.

Lokivedelik tuleb võimalikult hoolikalt juustest sooja veega välja loputada (olenevalt juuste pikkusest, 5-10 minutit). Loputamise järel vajutatakse üleliigne niiskus juustest salvrätikutega välja ning seejärel kantakse rullidele fiksaator ehk kinnitaja.

Olenevalt neutralisaatorist, on olemas erinevad fikseerimisviisid:

- kiirfikseerimine,
- fikseerimine vahuga.

Kehtivad järgmised põhimõtted:

- erinevate lokivedelike korral tuleb kasutada neile ettenähtud fikseerimisvahendit,
- fiksaator tuleb ette valmistada ja kasutada vastavalt selle kasutusjuhendile.

Hoolikas töö neutraliseerimise käigus on lokkide püsivuse kindlustamiseks olulise tähtsusega!

Fikseerimine toimub tavaliselt kahes etapis: esialgu kantakse kinnitaja rullitud juustele ja hoitakse vastavalt tootja poolt soovitatud ajale. Seejärel keeratakse rullid lahti (lõdvalt, mitte sikutades) ning kantakse kinnitaja juuste keskosale ja otstele.
Toimeaja lõppedes loputatakse kinnitaja hoolikalt juustest välja.

Järeltöötlus

Lokkimisprotseduuri lõpetab juuste järeltöötlus.

Struktuuri püsimuutmise lõpus tuleb ümbervormitud juuksed viia tagasi nende algsesse seisundisse, sest struktuuri püsimuutmise tulemusena võib juustes esineda soovimatuid muutusi/kõrvalekaldeid:

- vähenenud vetruvus,
- puudulik läige,
- juuste helestumine,
- halb kammitavus,
- puudulik elastsus.

Selliste kõrvalnähtude põhjustajateks on juustes vallandunud keemilised reaktsioonid. Juuksed ja peanahk uuendavad iseennast üsna ulatuslikult, kuid see protsess on aeglane ning juuksed on väliste mõjude suhtes väga tundlikud.

Nimetatud asjaolude tõttu on vajalik juuste täiendav **järeltöötlus**, mis tagab lokkide püsimise, stabiliseerib ja tugevdab juuste keratiini ning viib need tagasi esialgsesse seisundisse.

Järeltöötluse tulemusena:

- keratiini tugevnemine kiireneb,
- juuste vetruvuse aste tugevneb,
- eemaldatakse tioglükolaadi ja vesinikperoksiidi jäägid,
- varjutatakse ebameeldiv lõhn,
- rahustatakse peanahka.

Keratiin silub juuste välispinda ja nii on võimalik juukseid paremini kammida ning kergem soengut teha.

Lõppviimistlus

Struktuuri püsimuutmise lõppfaasis seatakse juuksed sobivasse soengusse. Heaks lõpetuseks on juuksuri nõuanded juuste igapäevaseks hooldamiseks.

Erinevad lokikeeramise tehnikad

Erinevad rullide keeramise tehnikad annavad lokkimisel põnevaid tulemusi.

VOLÜÜMILOKK

Rullid on keeratud suunaga eest-taha.
Sobib lühikesele ja keskmise pikkusega juustele.
Juuksed keeratakse suurema diameetriga rullidele.
Tulemus: kerge kohevus – juukseid on kergem soengusse sättida.

VASTASSUUNALISED LAINED

Rullid keeratakse kahe kihina: alumised horisontaalselt ja pealmised vertikaalselt.
Sobib pikemale juuksele.
Tulemus: kaunilt langevad, erineva kuju ja suunaga lained.

„MALELAUA“ TEHNIKA

Sobib keskmise pikkusega või pikale juuksele.

Tulemus: lokid langevad loomulikult,volüümikas lokitulemus.

SPIRAALNE TEHNIKA

Sobib pikale juuksele.

Tulemus: annab juustele juurde mahtu ja volüümi, lokid langevad spiraalse kujuga

TÄHTSAD MÕISTED

- Juuste seisund
- Juuste diagnoos
- Konsultatsiooni ja diagnoosi leht

HARJUTUS 5.3

Ühtlase lokkimistulemuse saavutamiseks on tarvis tähelepanu pöörata mitmetele olulistele _____. Välja tuleb selgitada juuste _____ ja _____. Lokkimistulemus sõltub suures osas juuste rullidele keeramise _____ ja rullide õigest _____.

Lokkimispreparaadi valik tuleb teha _____ ja _____ põhjal.

Lokkimise juures on tähtis, et rullidele keeratud juuksed saaksid _____ ühtlaselt _____.

Lokkimise käigus lisasoojuse kasutamise korral tuleb _____ lühendada, sest _____ kiirendab _____ reaktsioonide kulgu.

Selleks, et vältida katkestusi töös, tuleb kõik _____ vajalikud ained ja _____ eelnevalt valmis panna.

Enne struktuuri püsimuutmist pestakse juuksed kergelt _____ šampooniga.

Rullimisprotseduuri juures on tähtis _____ õige laius, _____ hulk, _____ pinge ja juuste _____ jaotamine rullide vahel.

_____ tuleb rullidele kanda _____, _____ liigutustega ja igat rulli vähemalt _____ niisutada.

Kui _____ jääb juustesse ___ ettenähtud aja, siis saavad juuksed _____ liigselt mõjutatud ning tagajärjeks on _____ lokkimistulemus – juustel puudub vajalik _____. Loki _____ astet tuleb toimeaja jooksul pidevalt kontrollida.

Juukse _____ sõltub _____.

_____ tuleb valida juuste _____, lokivedelikust, soovitud _____ ja _____ lähtuvalt.

_____ näitab senise toimeaja jooksul saavutatud vetruvuse astet. Sellelt rullilt keeratakse _____ kuni _____ keerdu maha ja hoitakse rulli pea ligidal.

Toimeaja lõppedes algab fikseerimisprotseduur koos _____ hoolika väljaloputamisega. Loputamise järel tuleb üleliigne _____ juustest salvrätikutega välja tupsutada ning seejärel kanda rullidele _____ ehk _____.

Olenevalt preparaadist, on olemas erinevad _____viisid: _____ ja _____ vahuga.

_____ toimub tavaliselt _____ etapis. Mõjuaja lõppedes loputatakse _____ hoolikalt juustest välja.

_____ lõpus tuleb ümbervormitud juuksed viia tagasi nende _____ seisundisse. Vajalik on juuste täiendav _____. See tagab lokkide _____, stabiliseerib ja tugevdab juuste _____ ning viib teda tagasi esialgsesse _____.

ÜLESANNE

Kasutades õpitud teadmisi peatükist „Juuksuri loomingulise töö alused“ kirjelda, milliseid jooni on kasutatud erinevate lokikeeramistehnikate jaotuste tegemisel?

5.6 MIKS KAHJUSTAB JUUSTE STRUKTUURI PÜSIMUUTMINE JUUKSEID?

Tavapäraselt ei kahjusta juukseid mitte niivõrd struktuuri püsimuutmine ise, vaid valed otsused ja vead protsessi teostamisel (nt kui ei võimaldata sidemetel korralikult uuesti kinnituda). Valed otsused võivad olla tingitud asjaolust, et ei pöörata piisavalt tähelepanu kliendi juuste seisundile. Juuksuri ülesanne on välja selgitada, millises seisundis on juuksed ja kuidas klient igapäevaselt oma juukseid käsitleb.

Arvesse tuleb võtta, et:

- töötlemata loomuliku lokiga juuksed on juba oma olemuselt kuivemad, sest seebium, mida rasunäärmed toodavad, ei saa mööda juust ühtlaselt libiseda,
- juuste kuumtöötlemine tekitab kutiikulisse mikrolõhesid, mistõttu erinevad kemikaalid ja päikesevalgus võivad juuksesse tungida ning neid kahjustada. Aja jooksul põhjustab see korteksi lagunemise, mille tulemuseks on kuivad ja tuhmid juuksed,
- juuste kuumtöötlus põhjustab mõnikord sellist nähtust nagu mulljuuksed. Kuumus paneb juustes oleva vee keema ja tekitab mulle, mis lõhuvad juukseid kaitsva kutiikulkihi,
- kahjustatud juustes on rohkem negatiivselt laetud osakesi, kui tervetes juustes. Negatiivselt laetud juuksekarvad tõukuvad üksteisest eemale, mistõttu juuksed muutuvad kahuseks, lendlevaks ja raskesti käsitletavaks,
- suur roll on ka ebasobivate hooldusvahendite kasutamisel.

Täpsete töövõtete, õigete ainete ja vahendite kasutamise korral saavutatakse parim lokkimise tulemus!Struktuuri püsimuutmise kaunis tulemus sõltub juuksuri otsustest kliendi juuste seisundi diagnoosimisel ning õigete ainete ja töövahendite kasutamisest.

KORDAMISKÜSIMUSED

1. Millest koosnevad proteiinid?
   a) väävelsildadest
   b) valguahelatest
   c) aminohapete molekulidest
   d) vesiniksildadest
   e) soolasildadest
   f) keratiinist

2. Kuidas on proteiinid paigutunud juuksekarvas?
   a) Kutiikuli kihi vahel
   b) Korrapäraselt
   c) Otsapidi liitunud ja moodustavad ahelaid
   d) Cortexi ja medulla vahelises kihis ahelatena
   e) Külgepidi liitunud ja moodustavad kette
   f) Juuksekarva pinnal kaitsekihina
   g) Korrapäratult

3. Kuidas käituvad juuksekarvas seesmiste sidemete molekulid märja ja kuiva juukse puhul?
   a) Märja juukse puhul tõmbuvad molekuid kokku ja kuiva puhul lähevad endisesse asendisse
   b) Sõltub folliikuli kujust
   c) Kuiva juukse puhul kuivavad kiiremini, kui märja juukse puhul
   d) Nõrgenevad, kui juuksed saavad märjaks – kuivades ühinevad taas ja tihendavad valguspiraale
   e) Märjad juuksed kasvavad pikemaks ja kuivad juuksed lühenevad
   f) Seesmiste sidemete molekulid käituvad ühtemoodi nii märja kui kuiva juukse puhul

4. Nimeta kolme tüüpi juuksesillad?
   a) Vesinik-, süsinik- ja soolasillad
   b) Süsinik-, soola- ja väävelsillad
   c) Vesinik-, hapnik- ja väävlisillad
   d) Soola-, väävli- ja vesiniksillad
   e) Hapnik-, disulfiid- ja soolasillad

5. Millistes sildades toimuvad põhilised muutused juuste struktuuri püsimuutmisel?
   a) Väävel-, vesinik- ja soolasildades
   b) Vesiniksildades
   c) Väävelsildades
   d) Soolasildades
   e) Vesinik-, hapnik- ja soolasildades

6. Nimeta faktoreid, mis mõjutavad juukse seisundit (mitu õiget varianti)
   a) Föönitamine
   b) Peapesemine
   c) Puhkamine
   d) Blondeerimine
   e) Värvimine
   f) Sportimine
   g) Päike
   h) Külmakraadid
   i) Tuul
   j) Juukselakk
   k) Kammimine
   l) Soolane vesi

7. Kuidas on sinu arvates jaotunud töötlemata juuste seisund juurtest kuni otsteni ca 30cm pikkustel juustel?
   a) Juuste väliskiht muutub poorsemaks otste poole
   b) 10cm lõikudena: väga heas korras, keskmise poorsusega, väga poorsed
   c) Kutiikuli kihtide struktuur muutub järjest hõredamaks
   d) Töötlemata juuksed on terved juuksed
   e) Juuksed kaotavad umbes poole juuksejuurtel olnud väliskihi soomustest ajaks, mil nad jõuavad otsteni

8. Mida tähendab pH?
   a) pH on juuste struktuuri püsimuutmisel kasutatavate ainete keemiline koostis
   b) pH on kontsentreeritud ioonide kogumik
   c) pH on juukse struktuuri kahjustuste indikaator
   d) pH on aluseliste ja happeliste lahuste kontsentratsiooni väljendav suurus
   e) pH on juuksekarva poorsust näitav väärtus

8. Millises vahemikus asub hapete ja aluste pH?
   a) Vahemikus: happed pH3 – 7; alused pH7 – 10
   b) Vahemikus: alused pH7 – 14; happed pH1 – 7
   c) Vahemikus: happed pH5 – 9; alused pH10 – 14
   d) Vahemikus: alused pH1 – 7; happed pH7 – 14

9. Milline on pH väärtus tugevalt aluselistes lokivedelikes?
   a) pH 7,4 – 8,5
   b) pH 10 – 14
   c) pH 9,2 – 9,6
   d) pH 6 – 7

10. Milline aine põhjustab loki tegemisel juuste pundumist?
   a) Ammoonium tioglükolaat
   b) Ammoniaak
   c) Glütserüülmonotioglükolaat
   d) Detergent
   e) Vesinikperoksiid

11. Mida teeb taandaja juukses?
   a) Kutsub esile juuste pundumise
   b) Võimaldab lokivedelikul tungida juuksesse
   c) Vastutab valguahelate väävelsildade lõhkumise eest
   d) Vähendab keemiliste ainete kahjustavat toimet
   e) Vähendab vee pindpinevust

12. Nimeta aluseliste lokivedelike taandav aine.
   a) Ammoonium tioglükolaat
   b) Ammoniaak
   c) Glütserüülmonotioglükolaat
   d) Detergent
   e) Vesinikperoksiid

13. Millised on hooldusained lokivedelikes?

a) Detergendid ja vesi
b) Vesinikperoksiid, detergendid ja vesi
c) Rasvad, vahad ja õlid
d) Ammoniaak, vahad ja rasvad
e) Õlid, rasvad ja H_2O_2

14. Mille eest vastutavad detergendid lokivedelikus? (mitu õiget varianti)

a) Annavad lokivedelikule tooni
b) Emulgeerivad õli ja vett
c) Parandavad lokivedeliku imbumist juuksesse
d) Vähendavad vee pindpinevust
e) Vähendavad keemiliste ainete kahjustavat toimet
f) Kutsuvad esile juukse pundumise

15. Kirjelda, millised muutused toimuvad juukses liiga pika toimeaja korral?

a) Lokitulemus on liiga tugev
b) Keemilised protsessid on arenenud lõpuni
c) Keemilised protsessid on arenenud liiga kaugele
d) On toimunud juuste struktuuri püsimuutmine
e) Lisasoojuse kasutamisel on saavutatud tugev lokkimine

16. Mida nimetatakse neutraliseerimiseks? (mitu õiget varianti)

a) Juuste pundumise lõplikku peatamist
b) Neutraliseerimisvedeliku juustesse tungimist
c) Uue struktuuri fikseerimist juustes
d) Kutiikuli kihi mikrolõhede parandamist
e) Uute väävelsildade fikseerimist juukses

17. Nimeta ained, mida neutraliseerijad sisaldavad. (mitu õiget varianti)

a) Hooldavad ained
b) Mineraalained ja soolad
c) H_2O_2 stabilisaatorid
d) Niisutavad ained
e) Õlid ja vahad
f) Vesinikperoksiid

18. Milline osatähtsus on vesinikperoksiidil neutraliseerijas?

a) Neutraliseerib lokkimise protsessi
b) Tekitab uusi väävelsildasid
c) Parandab kutiikili kihi mikrolõhed
d) Peatab lõplikult juuste pundumise
e) Seob taandava aine jäägid

19. Milleks kasutatakse järeltöötlust juukse struktuuri püsimuutmisel?

a) Juuste poorsuse raviks
b) Uute väävelsildade neutraliseerimiseks
c) Juuste keratiini tugevdamiseks
d) Juuste endisesse seisundisse viimiseks

Peatükk 6

JUUSTE VÄRVIMINE

Juuste värvimine on üks levinumaid teenuseid juuksurisalongis.
Selleks, et juuksevärvi valik ja värvimise protseduur hästi õnnestuks, peab juuksur kui professionaal perfektselt tundma värviteooria aluseid. See on vundament, kuhu praktilisi kogemusi lisades saab juuksur üles ehitada oma teadmistepagasi.
Erinevatel firmadel on erinevad värvimise kasutusjuhendid, kuid ühelgi neist ei ole oma isiklikku värviteooriat. Juuste värvimisel kasutatav värviteooria põhineb üldisel värviteoorial, mida kasutavad ka maali- ja grimmikunstnikud jne. Juuksur, kes tunneb juuste värvimise teooria aluseid, suudab kergesti omandada erinevate kaubamärkide juhendeid.
Peatükis „Juuste värvimine“ on välja toodud üldised värviteooria alused, mida peab juuksur teadma enne, kui ta asub juuste värvimise teenust osutama.

TULETA MEELDE!

Juuksekarva anatoomia

Juuksekarv koosneb kolmest kihist. Nendeks kihtideks on: kutiikul, korteks ja medulla.

Kutiikul koosneb 6-10 kihist soomusekujulistest rakkudest, mis kaitsevad seesmisi kihte. Kutiikuli kiht on pigmendivaba ja tal puudub värv. Juuste värv on nähtav seetõttu, et kutiikul on läbipaistev.

Pisikesed värvipigmendi osakesed asuvad **korteksis**.

Korteks moodustab 80% juuste mahust ja koosneb pikkadest ja niiditaolistest rakkudest, mis moodustavad mikrofibrillide kimpe ning, mis omakorda on põimunud makrofibrillide gruppideks.

Korteksi kiududest kiht annab juustele nende elastsuse ja tugevuse.

Medulla on juuste tsentraalne osa ja koosneb peamiselt väikestest õhukotikestest. See kiht ei ole juustes mitte alati esindatud ja tema funktsioon ei ole päris selge.

6.1 NATURAALNE PIGMENT

Värvipigmenti toodavad kehas kindlad rakud – **melanotsüüdid**. Need rakud muudavad kehale omased aminohapped värvilisteks pigmentideks.

Juustes leidub kahte liiki pigmenti:

- **eumelaniin** – annab juustele musta ja pruuni tooni. Eumelaniin on oma struktuurilt teraline.
- **pheomelaniin** – annab juustele punase pigmendi, kuid määrab ära ka heleblondi ja blondi tooni. Oma ehituselt on ta märksa väiksem ja peenem kui eumelaniin.

Vastavalt sellele, kuidas need kaks melaniini liiki on omavahel segunenud, tekib juustele omane värvitoon.

Blondid juuksed sisaldavad vähem eumelaniini ja rohkem pheomelaniini – tumedad juuksed seevastu rohkem eumelaniini ja vähem pheomelaniini. Kõik vahepealsed toonid tulenevad erinevatest variatsioonidest kahe melaniini segunemisel.

TÄHTSAD MÕISTED

- Kutiikul
- Korteks
- Medulla
- Pheomelaniin
- Eumelaniin

HARJUTUS 6.1

_____ on juuste tsentraalne osa ja koosneb peamiselt väikestest õhukotikestest. See kiht ei ole juustes mitte alati esindatud ja tema funktsioon ei ole päris selge.

Pisikesed värvipigmendi osakesed asuvad _____.

Juuste värv on nähtav seetõttu, et _____ soomused on _____.

_____ määrab ära värvitooni sügavuse ehk tumeduse astme. _____ põhjustab juuste punase või blondi tooni.

6.2 VÄRVIRING

Primaar-, sekundaar- ja tertsiaalvärvid

Valgus moodustab prismat läbides spektri. Värvispekter näeb välja pideva värvilindina, kus ühe tooni üleminek teisele on enam-vähem sujuv. Kui see spektririba keerata ringiks, saadakse **värviring**.

Värviringis on ühel pool ülekaalus sinised ja tema lähitoonid – teisel pool oranž ja tema lähitoonid. Sinine assotsieerub külma merega, oranž kõrvetava päikesega – siit tulenebki värvide jaotamine soojadeks ja külmadeks toonideks. Kõige soojemaks loetakse oranžikaskollast, kõige külmemaks lillakassinist.

Värviringis on kolm **põhivärvi ehk primaarvärvi:** KOLLANE, PUNANE, SININE.

Põhivärvide omavahelisel segamisel saadakse **seguvärvid ehk kõrvalvärvid ehk sekundaarvärvid:**

Punane + kollane = oranž

Kollane + sinine = roheline

Punane + sinine = violetne

Kui segada omavahel kaks sekundaarvärvi või primaarvärv ja sekundaarvärv, siis saadakse **tertsiaalvärv**.

Tertsiaalvärvid on näiteks:

Kollane + oranž = kollakasoranž

oranž + roheline = pruun

PEEGELDUMINE JA VALGUS

Kiirguste liike on lõputult palju, aga ainult väike osa neist on meile nähtavad valgustena.

Kui lahutada valge valgus üksikuteks komponentideks, lastes ta läbi prisma, võib näha vikerkaare värve – violetset, sinist, rohelist, kollast, oranži ja punast.

Igale värvusele vastab talle iseloomulik lainepikkus.

Kui mingi pind peegeldab värvust täielikult, siis näeb vaataja seda valgena.

Kui pind neelab valgust täielikult, siis näeb vaataja seda mustana (valgus puudub).

Kui pind peegeldab ainult teatud lainepikkusega valgust, siis näeme seda punasena.

Vastandvärvid

Toone, mis asetsevad värviringis üksteise vastas, nimetatakse **vastandvärvideks**. Juhul, kui soovitakse ühe tooni osakaalu juustes vähendada, tuleb seda teha tema vastandvärvi abil. Näiteks roheka tooni vältimiseks tuleb lisada värvile natuke punast ning liigse kollase saab ära võtta lilla tooni abil.

Primaarvärvide vastandvärvid on:

Punane – roheline

Kollane – lilla

Sinine – oranž

Värvide segamisel on tähtis, millises koguses mingit värvitooni segus kasutatakse. Ühe värvuse koguse suurendamisel muutub ka lõpptulemus.

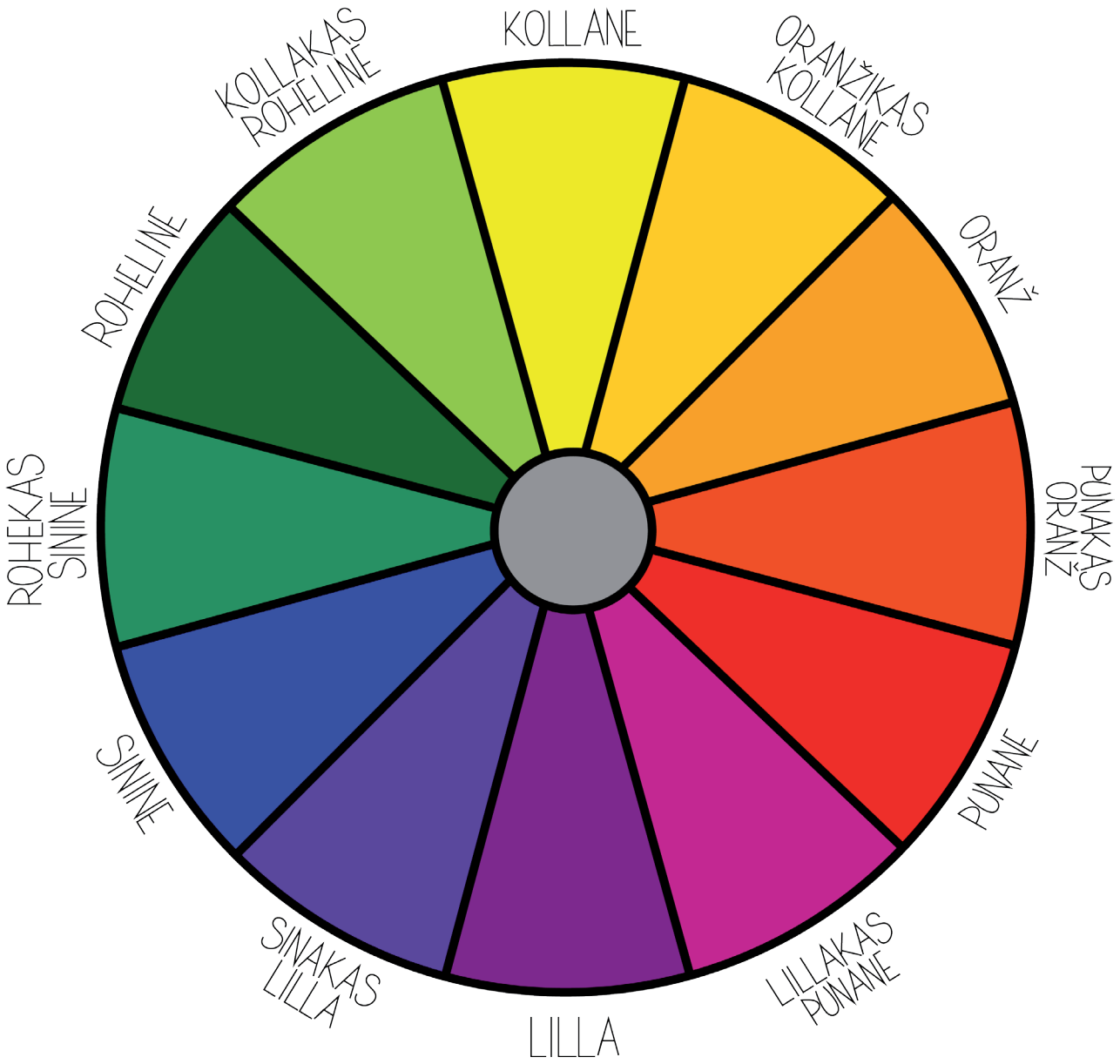
Kui segada primaarvärve (kollane, punane, sinine) võrdsetes kogustes ja võrdse kontsentratsiooniga, saab tulemuseks **neutraalse halli tooni**.

Pruunid ja hallid toonid värvuste kettal puuduvad, kuid neid annab luua kolme primaarvärvuse segamisega erinevates proportsioonides.

Blonde toone saab kolme põhivärvi segamisel, kus domineerivaks on kollane.

Pruune toone saab segades kolme põhivärvi, kus domineerivaks on punane.

Värviring

KOLLANE
ORANŽIKAS KOLLANE
ORANŽ
PUNAKAS ORANŽ
PUNANE
LILLAKAS PUNANE
LILLA
SINAKAS LILLA
SININE
ROHEKAS SININE
ROHELINE
KOLLAKAS ROHELINE

TÄHTSAD MÕISTED

- Kolm põhivärvi
- Värviring
- Vastandvärvid
- Sekundaarvärvid
- Tertsiaalvärvid

HARJUTUS 6.2

Värvid, mis asuvad ringi vastaskülgedel, on _____.

Värviringis on kolm põhivärvi ehk _____. Need on _____, _____ ja _____.

Põhivärvide omavahelisel segamisel saadakse _____.

Kui segada omavahel kaks sekundaarvärvi või primaarvärv ja sekundaarvärv, siis saadakse _____.

6.3 OTSETOIMIVAD PIGMENDID

Otsetoimivaid värvipigmente ei ole tarvis keemiliselt ilmutada, kuna nad eksisteerivad juba valmis kujul ja on nähtavad.

Otsetoimivaid pigmendid kinnituvad peamiselt kahe mehhanismi abil:

- ümbritseva keskkonna toimest tingituna kannavad juuksed üldiselt negatiivset elektrilaengut. Otsetoimivad pigmendid kannavad positiivset laengut – seega pigment tõmbub juukse külge nagu pisike magnet.
- mõned otsetoimivad pigmendid on nii peeneteralised, et on võimelised tungima läbi soomuskihi ja ladestuma juuste pinnale.

Ajutised värvid ehk toonijad (ingl. k toner)
Nende toonijate pigmendimolekul on liiga suur, et siseneda juuksesse. Pigmendimolekulid kinnituvad kutiikuli ja tema kihtide vahele.

Kergvärvid (ingl. k. demi-permanent colour)
Nende värvide molekul on väiksem kui toonijatel ja suurem kui poolpüsi – ja püsivärvidel. Enamus pigmente jääb kutiikulkihti, väiksem osa siseneb aga ka korteksisse. Sisenemine saab võimalikuks tänu aktivaatorile, kuid tihti on oluline ka, et juus oleks värskelt pestud, sest vesi avab kutiikul kihi. Kergvärvid ei helesta juukseid, ega tee püsivaid toonimuutusi.

Poolpüsivärvid (ingl. k semi-permanent colour)
Need värvid sisenevad juba korteksisse ning vajavad väikese %-list aluselist kemikaali, mis avab juukse kutiikulkihi. Kunstlikud pigmendid jäävad juuksesse koos loomulike (eumelaniin) pigmentidega, millest sõltub ka tooni intensiivsus. Poolpüsivärvid sobivad juuste tumedamaks ja samas tumedusastmes värvimiseks. Nendega on võimalik ka juukseid helestada 1-1,5 astet.

Püsivärvid (ingl. k. permanent colour)
Värvimolekulid sisenevad läbi avatud kutiikuli (avatakse aluselise kemikaaliga) – korteksisse. Korteksis toimuvad mitmed keemilised protsessid. Oksüdatsiooniprotsess toimub tänu vesinikperoksiidile st, et H2O2 käivitab protsessi, mille toimel helestatakse juuste loomulik pigment ning juuksesse saab siseneda kunstlik pigment. Juukses olevad värvipigmendid ühinevad ning seetõttu ei saa nad juuksest lihtsalt välja kuluda.

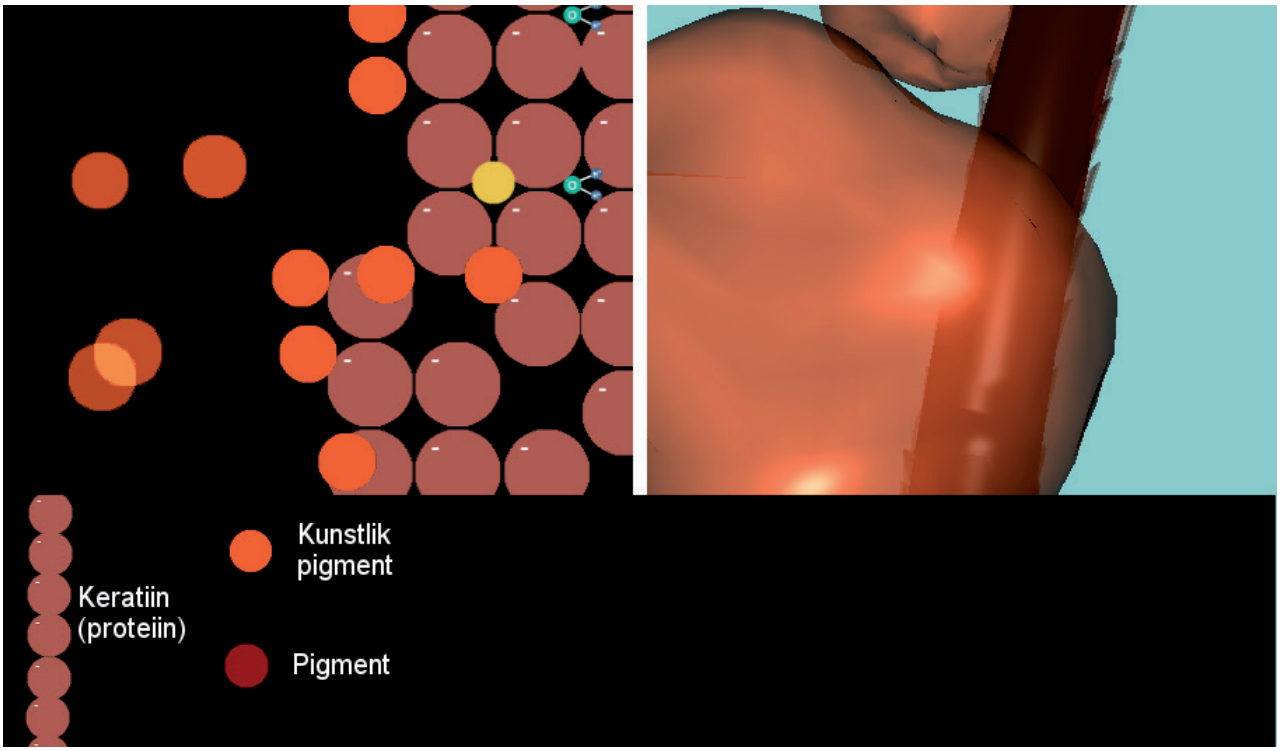
Püsivärvid sobivad juuste heledamaks värvimiseks ning hallide juuste katmiseks, aga ka tumedamaks ja toon-toonis värvimiseks, kuigi viimasel kahel juhul on sageli parem kasutada kerg- või poolpüsivärvi.

6.4 OKSÜDEERUVAD PIGMENDID

Selleks, et võimaldada pigmendil kergemini juustesse tungida, tuleb juustel lasta paisuda. **Paisumise ehk pundumise** tulemusena avanevad kutiikuli soomused, võimaldades pigmendil tungida juuksesse (korteksisse). Paisumine saavutatakse aluselise kemikaali toimel. Viimane mitte ainult ei põhjusta juuste paisumist, vaid aktiveerib ka vesinikperoksiidi, mis omakorda vabastab hapnikku **oksüdatsiooni keemilistes protsessides**. Aluseline kemikaal aurustub üsna kiiresti, mistõttu paisumine protsessi käigus järkjärgult aeglustub.

Sissetungimine: tänu pundunud olekule on juuksed kergemini läbitungitavad ja värvikreemi koostisosad võivad nüüd kergemini tungida korteksisse.

Ühinemine: töötlemata pigmendid, mis on oma päritolult orgaanilised ained, kombineeruvad korteksis ja tulemuseks on töödeldud pigment. See pigmendiosakeste kokku-ühinemine on oma olemuselt keemiline protsess, mis toimub hapniku juuresolekul. Hapnik eraldub siin vesinikperoksiidist.

* 3D animatsioone saab vaadata veebilehel http://juuksur.innove.ee/chapter6/10.php

6.5 VÄRVI LIIK JA TOIME

VÄRVI LIIK	VÄRVI TOIME
Toonija, ajutine juuksevärv (i.k. *toner*)	Saab lisada huvitavaid toone ja neutraliseerida olemasolevat värvi, kerge kasutada ja kerge maha pestes eemaldada
Kergvärv (i.k. *demi-permanent colour*)	Saab anda juurde värvi ja muuta tooni oma tumeduse skaalal või tumedamaks, toonib üle heledad salgud
Poolpüsivärv (i.k. *semi-permanent colour*)	Muudab värvi ja on võimalik ka väike helestamine, saab mõjutada halle juukseid
Püsivärv (i.k. *permanent colour*)	Saab värvida heledamaks ja katta täielikult halle juukseid, aga ka tumedamaks ja toon-toonis, kuigi viimasel kahel juhul on sageli parem kasutada kerg- või poolpüsivärvi.

Toonijaid kasutatakse siis, kui soovitakse lisada juustele ajutist lisatooni või kui soovitakse neutraliseerida soovimatut värvitooni. Näiteks kasutatakse sinakat toonivat šampooni, et kõrvaldada blondidelt juustelt soovimatu kollane alatoon.

Pihustite jm kujul olevaid toonijaid ehk ajutisi värve saab kasutada ka ühekordseks tooni muutmiseks. Sellisel juhul jäävad pigmendid juuksekarva peale kattekihina, mis varjab ära juukse püsipigmendi.

Kergvärv (i.k. *demi-permanent*) sobib kasutamiseks siis, kui ei soovita juukseid värvida heledamaks ning ei ole vaja täielikult katta halle juukseid. Kasutatakse ka eelnevalt püsivärviga värvitud juuste ülevärvimisel. Kui juuksed on juba püsivärviga värvitud, siis ei ole vaja nende kutiikulkihti rohkem avada. Pigmendi elavamaks muutmiseks on juustele tervislikum, kui neid toonitakse üle kergvärviga.

Mõnikord katab kergvärv ka halle juukseid, kuid seda juhul, kui hall juuksekarv on väga poorne või väga peenikese struktuuriga. Tavaliselt ei garanteeri see 100% katvust.

Sageli kantakse kergvärv värskelt pestud niisketele juustele, sest vesi on juba juuksekarva paisutades avanud kutiikulkihi ja värv saab siseneda juuksesse. Kergvärve segatakse **õrnatoimelise aktivaatoriga**.

Poolpüsivärvidega (i.k. *semi-permanent*) saab juukseid muuta 0,5 -1 tooni heledamaks. Samuti saab mõjutada halle juukseid, kuid see ei garanteeri 100% katvust. Värvi segamisel võib kasutada kasutada nii **õrna- kui ka veidi tugevamatoimelist aktivaatorit**.

Püsivärvidega saab juukseid värvida heledamaks ning katta 100% ulatuses halle juukseid, aga ka värvida tumedamaks ja toon-toonis, kuigi viimasel kahel juhul on sageli parem kasutada kerg- või poolpüsivärvi.

Püsivärvide segamisel kasutatakse aktivaatorit, tänu millele värv avab juukse kutiikulkihi ning saab võimaluse siseneda korteksisse. Kutiikulkihi sulgemiseks tuleb kindlasti, peale värvi maha pesemist, kasutada palsamit või spetsiaalset järeltöötlusemulsiooni. Mõned püsivärvid sisaldavad ammoniaaki ja mõned on ammoniaagi vabad.

Kui juuksevärvi koostisest on eemaldatud **ammoniaak**, on see asendatud mõne teise leeliselise ainega, sest miski peab avama juukse soomuse. Kui ammoniaagi asemel kasutatakse **amiine** (nt metüülamiin, etüülmetüülamiin, trimetüülamiin), pole juukse seisukorrast vaadatuna olulist vahet, kas juuksevärv sisaldab ammoniaaki või on ammoniaagivaba juuksevärv. Siin hakkavad rolli mängima värvi teised omadused ja juuksuri professionaalsus.

Kõige levinumad ammoniaagi aseained juuksevärvides on:

- **etanolamiinid** (alkoholi baasil aine). Etanolamiinid käituvad juuksevärvis sarnaselt ammoniaagiga – nad avavad juukse soomuse.
- **monoetanolamiin** (MEA) suudab juukse soomust avada võimalikult vähe ja seega on juuksekarva kahjustus minimaalsem ning ei kaasne ammoniaagile omast lõhna.

Etanolamiin on allergeen ja seda ei ole nii kerge juustest eemaldada kui ammoniaaki, mis täidab oma ülesande kiirelt ning siis haihtub juuksest. Etanolamiinid nii kiiresti juuksest ei lahku ning kui neid korralikult välja ei pesta, mõjutavad nad juukseid ka peale värvimist.

Nimetus – püsivärv – tähendab, et värvi kunstlikud pigmendid mõjutavad juukse loomulikke pigmente korteksi kihis. Püsivärv ei tähenda aga seda, et värv püsib juustes kauem – põhiline erinevus kergvärvidest on see, et püsivärvidega värvitud juus kasvab välja (võib aja jooksul muutuda tuhmimaks, sest osad värvipigmendid ka kuluvad välja), kergvärvi puhul eemaldub värvipigment järkjärgult. Värvi püsimisaeg on mõlemal juhul sama. Kui valida püsivärv lihtsalt sellepärast, et see tundub intensiivsem ja püsib kauem, kahjustataks tegelikult lihtsalt juukseid ning varsti on kutiikulkiht juba nii avatud, et ükski pigment enam püsima ei jää.

Näide:

1. **Klient:** „Soovin, et mu tumedad juuksed oleksid kastanpruuni tooni."
   Juuksur: „Kasutan Teie juuste värvimiseks kergvärvi, mis annab soovitud tooni, kuid ei muuda tumedusastet ja ei koorma liialt juukseid."
2. **Klient:** „Soovin värvida välja kasvanud osa heledamaks ning anda juurde sära juba värvitud juustele."
   Juuksur: „Juurte ehk järelkasvu ehk välja kasvanud osa värvimiseks kasutan heledat juuksevärvi ning 9% aktivaatorit, sest juukseid on vaja muuta kolm astet heledamaks. Eelnevalt värvitud osale kannan kergvärvi, et anda juurde soovitud värvipigmente."
3. **Klient:** „Olen pikalt värvinud oma juukseid kergvärviga mustaks. Nüüd sooviks aga blondiks saada."
   Juuksur: „Värviga pole võimalik teist värvi heledamaks värvida ja seda olenemata sellest, kas tegu on kerg- või püsivärviga. Selleks, et saada lahti juukses olevatest kunstlikest pigmentidest ja helestada juust rohkem kui 4 astet, tuleb neid blondeerida."

TÄHTSAD MÕISTED

- Otsetoimivad pigmendid
- Oksüdeerivad pigmendid
- Toonija
- Kergvärv
- Poolpüsivärv
- Püsivärv

HARJUTUS 6.3

_____ värvipigmente ei ole tarvis keemiliselt ilmutada, kuna nad eksisteerivad juba valmis kujul ja on _____.

Tänu ümbruskonna toimele kannavad juuksed üldiselt _____ elektrilaengut. Otsetoimivad pigmendid kannavad _____ laengut nii, et pigment tõmbub juukse külge nagu pisike magnet.

Mõned otsetoimivad pigmendid on nii _____, et nad on võimelised tungima läbi _____ kihi ja ladestuma juuste pinnale.

Selleks, et võimaldada pigmendil kergemini juustesse tungida, tuleb juustel lasta _____. _____ ehk _____ tulemusena avanevad _____ soomused võimaldades pigmendil tungida juuksesse (korteksisse). Paisumine saavutatakse _____ kemikaali toimel. Viimane mitte ainult ei põhjusta juuste paisumist, vaid _____ ka vesinikperoksiidi, mis omakorda vabastab _____ oksüdatsiooni keemilistes protsessides. Aluseline kemikaal aurustub üsna kiiresti, mistõttu paisumine protsessi käigus järkjärgult aeglustub.

6.6 AKTIVAATOR EHK VESINIKPEROKSIID

Vesinikperoksiid on oksüdeeriv osa või aine juuste värvimisel, mis sisaldub juuksevärvi aktivaatoris ja mille ülesandeks on (segades oksüdeeruva juuksevärviga) varustada protsessi hapnikurikka gaasiga, mille tagajärjel ilmutavad end värvipigmendid ja toimub juukse värvi vahetus. Värvi aktivaatorit, milleks sageli on vesinikperoksiid H_2O_2, nimetatakse **katalüsaatoriks ehk protsessi käivitajaks**. Vesinikperoksiidi pH on 2.5 - 4.5. Vesinikperoksiid on aine, mis sisaldub **aktivaatoris ehk vesinikemulsioonis**.

Aktivaatori nimi võib eri *brand*ide lõikes varieeruda, kuid tema ülesanne jääb samaks – segatuna juuksevärviga käivitab ta protsessi, tänu millele saab toimuda juuste värvimine.

Aktivaatori tugevus sõltub selles sisalduvast vesiniku protsendist. Mida suurem on vesiniku protsent, seda rohkem aktivaator juukseid mõjutab. Üle 12% tugevusega aktivaatorit Eesti turule ei tarnita.

%	Vol	Mõju
1 – 1,9%	6 või vähem	Võib segada nii kerg-, poolpüsi- kui ka püsivärvidega. Väga väikesed muutused naturaalse juuksevärvi suhtes. Võib juukseid helestada 1 astme võrra
kuni 3%	kuni 10	Segatakse püsivärvidega. Kasutatakse toon-toonis või tumedamaks värvimisel, kuid võib ka juukseid helestada 1 astme võrra.
4%	13	Segatakse nii kerg-, poolpüsi- ja püsivärvidega. Kasutatakse toon-toonis või tumedamaks värvimisel, kuid võib ka juukseid helestada kuni 1,5 astme võrra.
6%	20	Põhiline tugevus, mida kasutatakse püsivärvidega värvimisel ja eriti oluline hallide juuste värvimisel. Käivitab protsessi, et juuksesse saaksid siseneda kunstlikud värvipigmendid. Võimaldab värvida juukseid 1-2 astme võrra heledamaks
9%	30	Võimaldab värvida juukseid heledamaks 2-4 astme võrra püsivärviga
12%	40	Võimaldab värvida juukseid heledamaks 4-5 astme võrra.

6.7 JUUSTE HELEDAMAKS VÄRVIMINE

Püsivärviga on juukseid võimalik heledamaks värvida neli kuni viis astet. Kui juuksed on juba värvitud, see tähendab, et nad sisaldavad kunstlikke värvipigmente, siis ei ole neid enam võimalik teise värviga heledamaks värvida. Äärmisel juhul võib juuksekarv minna heledamaks pool astet, sest teine värv muudab heledamaks üksikud juukses säilinud naturaalsed pigmendid. Kunstlike värvipigmentide eemaldamiseks tuleb kasutada blondeerijat või muud sarnast vahendit, mis muudab juuksed rohkem kui viis astet heledamaks.

Juuste heledamaks värvimisel on oluline teada ja tunda ka nn joonealuseid juuksepigmente. See tähendab, et olemas on pigmendid, mis juukseid helestades hakkavad värvitooni mõjutama. Need on **kaaspigmendid**. Näiteks, helestades tumepruune juukseid nelja astme võrra, hakkab tulemust mõjutama oranž pigment. Selleks, et saavutada soovitud keskmine blond värvitoon, tuleb värvile lisada oranži vastandvärvi ehk siniseid värvipigmente.

6.8 JUUSTE HELEDAMAKS PLEEGITAMINE EHK BLONDEERIMINE

Juukseid **blondeeritakse** siis, kui neid on vaja muuta rohkem kui viis astet heledamaks. Seda nii juhul, kui juustesse tehakse heledamaid triipe või kui soovitakse kogu pea ulatuses juuksetooni heledamaks muuta.

Kuna juba värvitud juukseid ei saa teise värviga heledamaks muuta, siis ka siin tuleb appi blondeerija. Nii juuste heledamaks muutmisel kui ka olemasoleva värvi korrigeerimisel ehk eemaldamisel, on soovitav juuksed pärast blondeerimist üle toonida. Kindlasti ei tohi selleks kasutada püsivärvi, sest juust ei ole vaja enam rohkem avada ega heledamaks värvida – blondeerimisega on saavutatud soovitud heledusaste ning nüüd tuleb lisada värvipigmente. Kui nüüd veel juuksed püsivärviga üle värvida, on see lihtsalt juuste kahjustamine ning tulemus ei püsi.

Blondeerimiseks nimetatakse pöördumatut keemilist protsessi, mille käigus eemaldatakse juustest pigment. Blondeerimisvahend taandab melaniini molekuli. Melaniin jääb alles, kuid see on nüüd värvitu. Blondeeritud juustel on tihti kollakas toon, sest see on keratiini naturaalne toon. Blondeerija reageerib eumelaniiniga kiiremini kui pheomelaniiniga ning ka seetõttu võib juuksesse jääda kollakaid ja punakaid pigmente.

Juukse blondeerimisel mängib olulist rolli **vesinikperoksiid**, mida kasutatakse juukse helestamiseks ja reaktsiooni tekkeks juukse sees. Samas tuleb vesinikperoksiidi kasutamisega olla ettevaatlik ning valida alati võimalikult väikese tugevusega aktivaator, sest blondeerija on aktiivsem kui juuksevärv ning võib juukseid kahjustada.

Ehkki blondeerimine oma olemuselt sarnane püsivärvimise protsessiga, on selles ka järgnevad erinevused:

- korteksis ei ühine kunstlikud pigmendid naturaalsetega vaid pigmendid muudetakse värvituks,
- blondeerimise puhul lõppeb juukse heledaks muutmise protsess alles siis, kui aine on juustest eemaldatud. Püsivärvide puhul lõppeb see protsess ära tootele omase kindla mõjuaja möödudes,
- kui peale blondeerimist ei kasutata taastavaid hooldusvahendeid, siis saavad juuksed kahjustusi nii keskkondlikul kui ka mehaanilisel moel. Sama kehtib ka blondeeritud salkude puhul.

HARJUTUS 6.4

Kui juuksed on juba värvitud, tähendab see, et nad sisaldavad kunstlikke _____ ja neid ei ole enam võimalik teise värviga _____ värvida.

On olemas _____, mis juukseid helestades hakkavad _____ mõjutama. Need on _____. Näiteks helestades tumepruune juukseid nelja astme võrra, hakkab tulemust mõjutama _____ pigment. Selleks, et saavutada soovitud keskmine blond värvitoon, tuleb värvile lisada oranži _____ pigmente, milleks on _____.

Blondeerimiseks nimetatakse pöördumatut _____ protsessi, mille käigus _____ juustest pigment. Blondeerimisvahend _____ melaniini molekuli. Melaniin jääb alles, kuid see on nüüd _____. Blondeeritud juustel on tihti _____ toon, sest see on _____ naturaalne toon. Blondeerija reageerib _____ kiiremini kui _____ ning ka seetõttu võib juuksesse jääda _____ ja _____ pigmente.

Juukse blondeerimisel mängib olulist rolli ka _____, mida kasutatakse _____ tekkeks juukse sees.

6.9 JUUSTE TUMEDAMAKS VÄRVIMINE

Kunstlikke värvipigmente saab tumedamaks värvida teiste kunstlike värvipigmentidega ehk eelnevalt värvitud juukseid saab teise värviga tumedamaks värvida.

Juuste tumedamaks värvimisel peab järgima vastandvärvide teooriat – eriti oluline on see blondiks värvitud juuste tumedamaks (kuldsemaks/pruunikamaks) värvimisel, sest juuksed võivad minna rohekaks. Vältimaks rohelise tooni teket, tuleb sellisel juhul värvisegule lisada või eelpigmenteerimise teel juuksesse viia, punakaid pigmente.

Heledate juuste tumedamaks punaseks värvimisel, peab jälgima soovitud punase tooni hulka. Heledale toonile erksa punase lisamine võib tulemuse palju punasemaks jätta kui on värvitoon värvikaardil.

Tumedamaks värvimisel ei ole vaja tavaliselt kasutada püsivärvi, sest juukseid ei ole vaja avada nii, nagu seda on vaja teha heledamaks värvimise puhul. Väga tumedate toonide puhul tuleb jälgida ka seda, et pideva ülevärvimisega ei lisata liigseid pigmente, kuna nii võib juukse värv muutuda palju tumedamaks kui oli soovitud toon. (Näiteks kui värvid seina, siis jääb valge seina siniseks värvimisel kumama hoopis erksam toon kui selle seina puhul, mida on juba korduvalt siniseks värvitud).

HARJUTUS 6.4

Kunstlikke värvipigmente _____ tumedamaks värvida teiste kunstlike värvipigmentidega. Samas tuleb ka siin järgida _____ teooriat.

Tumedamaks värvimisel ei ole vaja tavaliselt kasutada _____, sest juuksekarva ei ole vaja avada nii, nagu seda on vaja teha _____ värvimise puhul.

Väga tumedate toonide puhul tuleb jälgida, et pideva ülevärvimisega ei lisata liigseid _____. See võib juukse värvi muuta palju _____ kui oli soovitud toon.

6.10 HALLIDE JUUSTE VÄRVIMINE

Hallide juuste värvimisel tuleb lähtuda asjaolust, et täielikult valge juuksekarv on ka täielikult ilma pigmendita. Selleks, et juuksevärv oleks pärast värvimist halli-vaba, tuleb värvile lisada ka nn **naturaaltoon**.

Naturaaltoon on iga *brand*i värvikaardil olev värvirida, millele ei ole lisatud toone ega nüansse. Naturaaltoonid tunneb ära selle järgi, et nende tähistamisel, kas numbrite või tähtedega, ei ole lisatud ühtegi muud märget kui värvi tumedusaste. Naturaaltooni valimisel tuleb lähtuda soovitud tooni tumedusastmest. See on oluline, kui kliendi juustes on üle 70% halle juukseid.

Hallide juuste osakaal	Juuste iseloomustus
30%	Pigmendiga juukseid on tunduvalt rohkem kui pigmendita ehk halle juukseid.
50%	Pigmendiga ja pigmendituid juukseid on võrdselt
70 - 90%	Pigmendituid juukseid on rohkem kui pigmendiga juukseid. Pigmendiga juuksed asuvad enamasti pea kukla osas
100%	Pigment puudub juustes täielikult. Juuksed näevad välja valged.

Hallide juuste protsentuaalne osakaal juustes määrab ära naturaalse tooni ja moetooni segamissuhte värviretseptis.

Hallide juuste osakaal võib varieeruda pea erinevates osades. Parima värvitulemuse saavutamiseks on kasulik kasutada ühe pea ulatuses erinevaid värvisegusid. Näiteks on juuksed meelekohtadel täiesti valged ja seda osa värvitakse nagu 90-100% halli osakaaluga juukseid, samas võib pea kuklaosas olla halle juukseid 0% ja kuna juukseid ei värvita heledamaks, siis pole vaja seda osa püsivärviga koormata.

Kehtib reegel, et mida rohkem on halle juukseid, seda rohkem lisatakse värvisegusse naturaaltooni.

Mõned tootjad pakuvad hallide juuste värvimiseks värve, mida ei tule eelnevalt kokku segada, sest neile on juba naturaaltoon lisatud.

Näide:

Järgnevalt mõned näited, kus kõik kliendid soovivad juuksevärvi 6/7, kus esimene number (6) näitab tumedusastet ja teine number (7) pruuni tooni. Klientide loomulik tumedusaste on 6 (nendel juustel, kus pigment on säilinud).

1. Klient, kellel on juustes juba märgata üksikuid halle karvu umbes 20-30% ulatuses.
   Sellisel juhul ei ole vaja tingimata kasutada püsivärvi, sobib ka poolpüsivärv ja kui hallid juuksekarvad ei jää naturaalsetega sama tooni, siis on nad lihtsalt natuke heledamad ning muudavad kogu üldpildi liikuvamaks.
   Kui klient aga kindlasti soovib, et hallid juuksed oleksid kaetud, siis tuleb need nö kaardistada ehk kui hall on põhiliselt pea eesosas, siis võib pea tagumisele osale kanda kergema värvisegu.
   Värvisegu tuleb kokku segada vahekorras: **60g värvi = 45g 6/7 + 15g 6/0** (naturaaltoon) ning kasutada madalaprotsendilist aktivaatorit (nt 3%-list).

2. Kliendi juustes on 50% halle ehk pigmendita juukseid.
   Sellisel juhul peab kasutama püsivärvi.
   Värvisegu vahekord on: **60g värvi = 30g 6/7 + 30g 6/0** (naturaaltoon).
   Hallide juuste värvimiseks kasutatakse 6% aktivaatorit.

3. Kliendi juustes on üle 80% halle juukseid.
   Sellisel juhul kasutatakse püsivärvi koos naturaaltooniga.
   Värvisegu vahekord on: **60g värvi = 15g 6/7 + 45g 6/0** (naturaaltoon).
   Hallide juuste värvimiseks kasutatakse 6% aktivaatorit.

6.11 JUUSTE TOONIMINE ENNE JA PÄRAST JUUSTE VÄRVIMIST

Eelpigmenteerimine

Enne juuste värvimist tehtavat toonimist nimetatakse **eelpigmenteerimiseks**.

Eelpigmenteerimist kasutatakse heledaks värvitud või blondeeritud juuste puhul, enne juuste tumedamaks tagasi värvimist.

Eelpigmenteerimise käigus lisatakse juustele värvipigment ilma aktivaatorita ning seejärel lisatakse põhivärvisegu. Kindlat mõjuaega ei ole, siin tuleb juuksuril ise otsustada lähtudes juuste olemusest ja tema kogemusest.

Eelpigmenteerimise soovitused ja retseptid on erinevatel värvitootjatel sageli erinevad, kuid kõigi eesmärgiks on lisada juustele rohkem pigmenti, sest tavalises värvisegus olevast pigmendist ei piisa.

Värvieemaldus ehk blondeeriv pesu

Värvitud juuksed sisaldavad kunstlikke värvipigmente ja neid ei ole enam võimalik teise värviga heledamaks värvida. Selleks, et värvitud juukseid heledamaks saada, tuleb neid tavaliselt blondeerida, kuid mitte alati.

Selleks, et eemaldada juustest soovimatut pigmenti võib juustele teha **värvieemalduse ehk blondeeriva pesu**.

Paljud juuksevärvide tootjad pakuvad kasutusvalmis värvieemaldamise tooteid, kuid blondeeriva pesu segu saab iga juuksur ka ise kokku segada, arvestades kliendi juuste seisundit ja värvitulemuse lõppeesmärki.

Värvieemaldusega ei pruugi aga alati saavutada soovitud lõpptulemust. Tulemus sõltub toodetest, millega on eelnevalt juukseid värvitud. Kui juukseid on värvitud tugevatoimelise laiatarbe juuksevärviga, siis võib värvieemalduse tulemus oodatust erineda, sest nn poevärvid sisaldavad lihtsamakoelisi värvikomponente ja on tugevamatoimelised sellepärast, et nad peavad kindlasti tagama rahuldava värvitulemuse võimalikult erinevate juuste puhul.

Juuksur saab aga valida värvi ja värvisegu vastavalt kliendi juuste olemusele ja eripärale. Sageli tuleb värvieemalduse protseduuri korrata mitu korda, kuni soovitud lõpptulemus on saavutatud.

Värvieemaldust saab teha siis, kui sooviks on juuksevärvi eemaldamine, jäädes samasse tumedusastmesse või soovitakse juukseid helestada paari astme võrra. Kui sooviks on helestada juukseid rohkem kui paar astet, tuleb neid juba blondeerida. Värvieemalduse järgselt on soovitav kasutada spetsiaalseid juuksehooldustooteid, mida klient saab endale tavaliselt salongist kaasa osta.

Näide:

Seitsmendas tumedusastmes oranžide juustega klient soovib saada lahti oranžist pigmendist ning muuta juukseid 3 astet heledamaks.

Selleks on vaja juustele teha blondeeriv pesu ja toonida juuksed üle vastandvärviteooria järgi.

Blondeeriva pesu segu retseptid on juuksevärvide tootjatel natuke erinevad, kuid nende eesmärk on üks – soovimatute värvipigmentide eemaldamine juustelt enne värviprotseduuri või värvi ühtlustamine juustel.

Levinumad värvieemalduse retseptid on:

1. Segada võrdsetes kogustes blondeerimisaine, aktivaator, šampoon ja vesi. Kanda aplikaatorpudeliga ühtlaselt kuivadele juustele ja hõõruda vahule. Segu võib hoida juustel 5-15 minutit. Juuksed pesta veel kord šampooniga (mõni *brand* soovitab kasutada sügavpuhastavat šampooni) ja toonida üle vastandvärviteooria järgi.
2. Segada 20g blondeerimispulbrit ja 80g 1,9%-list aktivaatorit. Kanda segu pintsliga kraanikausis juustele ning kammida ja mudida ühtlaselt juustesse. Segu võib hoida juustel 5-15 minutit. Juuksed pesta šampooniga ja toonida üle vastandvärviteooria järgi.
3. Spetsiaalsed (tootja poolt valmis segatud) värvieemaldajad eemaldavad juustelt kiht haaval vaid kosmeetilisi värvipigmente. Nende värvieemaldajate eeliseks on see, et naturaalsele juuksepigmendile nad ei mõju – need ei too esile punakas-kollaseid pigmente. Miinuseks on aga see, et koheselt ei tohi juukseid uuesti üle värvida. Selliseid värvieemaldajaid tuleb alati kasutada vastavalt tootejuhisele.

Juuksevärvi ületoonimine

Juuste värvimise järgset ületoonimist tehakse siis, kui värvitulemus ei vasta soovitud tulemusele.

Ületoonimist ei tehta juhul, kui värvitulemus on liiga tume, kuna korduv värvimine muudab juuksed veelgi tumedamaks.

Ületoonimisel ei tohi kasutada aktivaatorit, mis on tugevam kui 3%, sest värviprotsess on juba tehtud – vajalik on ainult tooni korrigeerimine.

Sagedasti kasutatakse ületoonimist peale juuste blondeerimist või blondeeritud salkude tegemist, kuna helestatud juuksetoon on toores ning kollakas. Ületoonimise värvisegu kokkusegamisel tuleb lähtuda vastandvärvide teooriast (näiteks kuldkollastele blondeeritud juustele mõeldud toonivale värvisegule lisatakse natuke lillat).

Vastandvärvi hulk segus sõltub sellest, kui tugev on värvitoon, mida soovitakse nö tasandada. Tihti piisab ka paarist grammist vastandvärvist.

Näide:

10/0 tumedusastmes tooni, mis on läinud kollakaks, saab üle toonida värviseguga, milles on kollase vastandvärvi: **30g 10/0 + 1g lillat pigmenttooni + 60g 1,9%-line** aktivaator.

6.12 VÄRVIKAART

Värvikaart on juuksuri üks olulisemaid töövahendeid.
Erinevad juuksevärvide tootjad kasutavad oma värvide nummerdamiseks erinevaid numbrite ja tähtede kombinatsioone. Samas on nad kõik suhteliselt sarnaselt kodeeritud. Ühes värvikoodis on alati olemas viide **tumedusastmele, põhitoonile ja nüansile**.

Tumedusaste

Juhul, kui jagada värvi tumedusastmed nii, et 1 – tähistab kõige tumedamat ehk musta ja 10 – kõige heledamat ehk heleblondi, siis jaotuvad värvid järgnevalt:

1. Must
2. Mustjaspruun
3. Tumepruun
4. Keskmine pruun
5. Hele pruun
6. Tumeblond
7. Keskmine blond
8. Hele blond
9. Ere blond
10. Väga hele blond

„0" – esimese numbrina, tumedusastme asemel tähistab seda, et tegemist on lihtsalt pigmendiga, mida segatakse värvisegudele juurde, et mõnda pigmenti intensiivsemaks muuta või varjutada. Neid toone kutsutakse ka *mix*- toonideks ehk segutoonideks.
Värvikaardil olevad read, kus tumedusastmed on märgitud kahekohalise arvu või mõnel muul viisil, eelnevast tähistusest erinevalt, on värvid, millega saab juukseid 10 astmest heledamaks värvida – nn spetsiaalblondid värvid.

Põhitoonid ja värvinüansid

Põhitoonidele ja nüanssidele võib samuti anda numbrilise nimetuse, kuid siis on nende numbrite tähendused on näiteks järgmised:

„0“ tähistab naturaalset, ilma nüanssideta tooni.

1. Tuhk
2. Rohekas
3. Kuldne
4. Punane (soe, vaskne)
5. Mahagon (kõik külmad toonid + punane)
6. Violetne
7. Pruun (kõik soojad toonid + violet)
8. Sinine
9. Tuhkjaslilla

Eelnevast kahest värvide nummerdamise jadast on võimalik nimetada järgnevaid toone:

6/7 – tumeblond pruun toon

6/74 – tumeblond punakaspruun toon

8/3 – kuldne hele blond

5/3 – kuldne hele pruun

Kasutades 5 (tumedusastme) asemel tähte B (brown) ja 3 (nüansi) asemel tähte G (gold), siis on värvi 5/3 asemel tähistuseks BG. Võib juhtuda, et tootja kasutab nii numbreid kui tähti nt tumedusaste on number ja nüansse märgitakse tähtedega (5BG).

Näide:

Soovides värvida 50% halli sisaldavaid juukseid tumeblondiks, mis on pruunikat lillakat tooni, on värviretsept järgnev – **30g 6/0 + 30g 6/76**.

Kuna eesmärgiks on violetset nüanssi rõhutada, siis tuleb lisada veel **10g 0/66** ehk siis pigmenttooni, kus puudub tumedusaste ja mis sisaldab topelt violetset pigmenti.

Kui sooviks oleks aga puhtalt külm toon, siis tuleks 6/76 asemel kasutada 6/6. Halle juukseid värvides tuleb kasutada 6% (20vol) aktivaatorit.

Värvi valemiks on sellel juhul:

30g 6/0 + 30g 6/76 + 10g 0/66 + 60g 6%

Mõned tootjad rõhutavad, et pigmenttoonidele pole vaja aktivaatorit lisada, kui seda peetakse aga vajalikuks, siis näeks see sama valem välja järgmiselt:

30g 6/0 + 30g 6/76 + 10g 0/66 + 70g 6%

6.13 JUUSTE TUMEDUSASTME MÄÄRAMINE

Enne värvimise alustamist on oluline teha kindlaks kliendi naturaalne juuksetoon. Selleks on mugav kasutada nn värvide näidiseid ehk värvitootja poolt tehtud värvitutte.

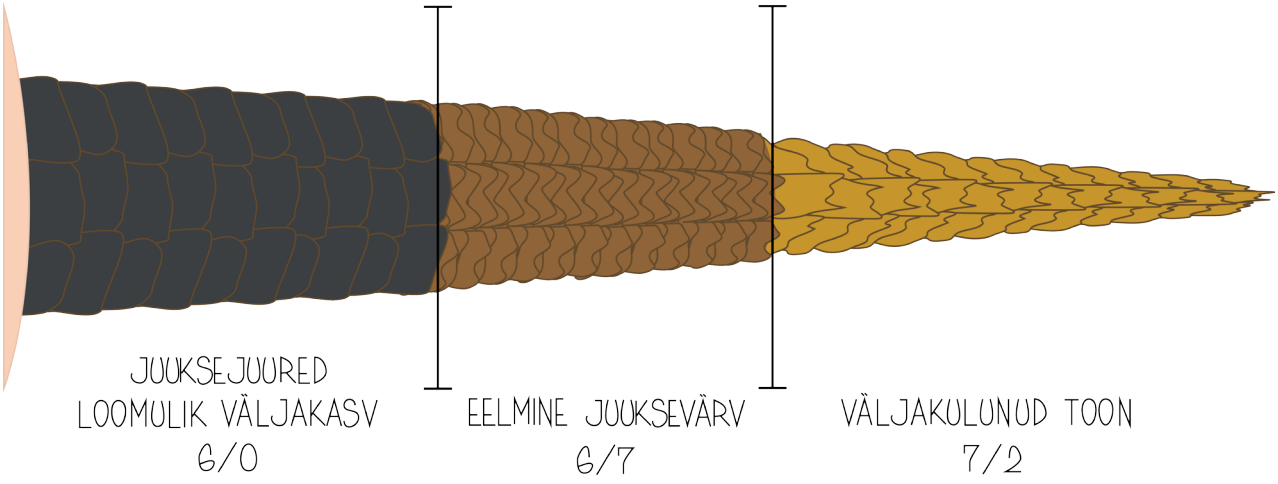
Naturaalset juuksetooni on kõige parem määrata järgmiste võtetega:

- Tõsta üles salk juuste krooniosast ja lasta valgusel langeda sellele
- Leida värviringist sobiv naturaalset (0) tooni värvitutt, mis sarnaneb juuksejuure/tüve naturaalse tooniga
- Liigutada sobivat värvitutti piki juukse salku edasi
- Määrata (loomulik) toon ja tumedusaste

Juukseid värvima asudes on oluline kaardistada juustes olevad värvitumedused ja värvitoonid ning seda kogu juuksepikkuses.

Näide:

Juustes võib värv olla jaotunud järgmiselt:

6.14 KLIENDIKONSULTATSIOON

Põhjalik kliendikonsultatsioon on õnnestunud juuksuriteenuse alus.

Nii kliendi kui juuksuri jaoks on oluline leida hea kontakt, sest nii on kergem teineteist mõista ning juuksur saab paremini aru kliendi tõelistest soovidest ja oskab talle selgitada, mida soovitud värvitooni saavutamine endaga kaasa toob.

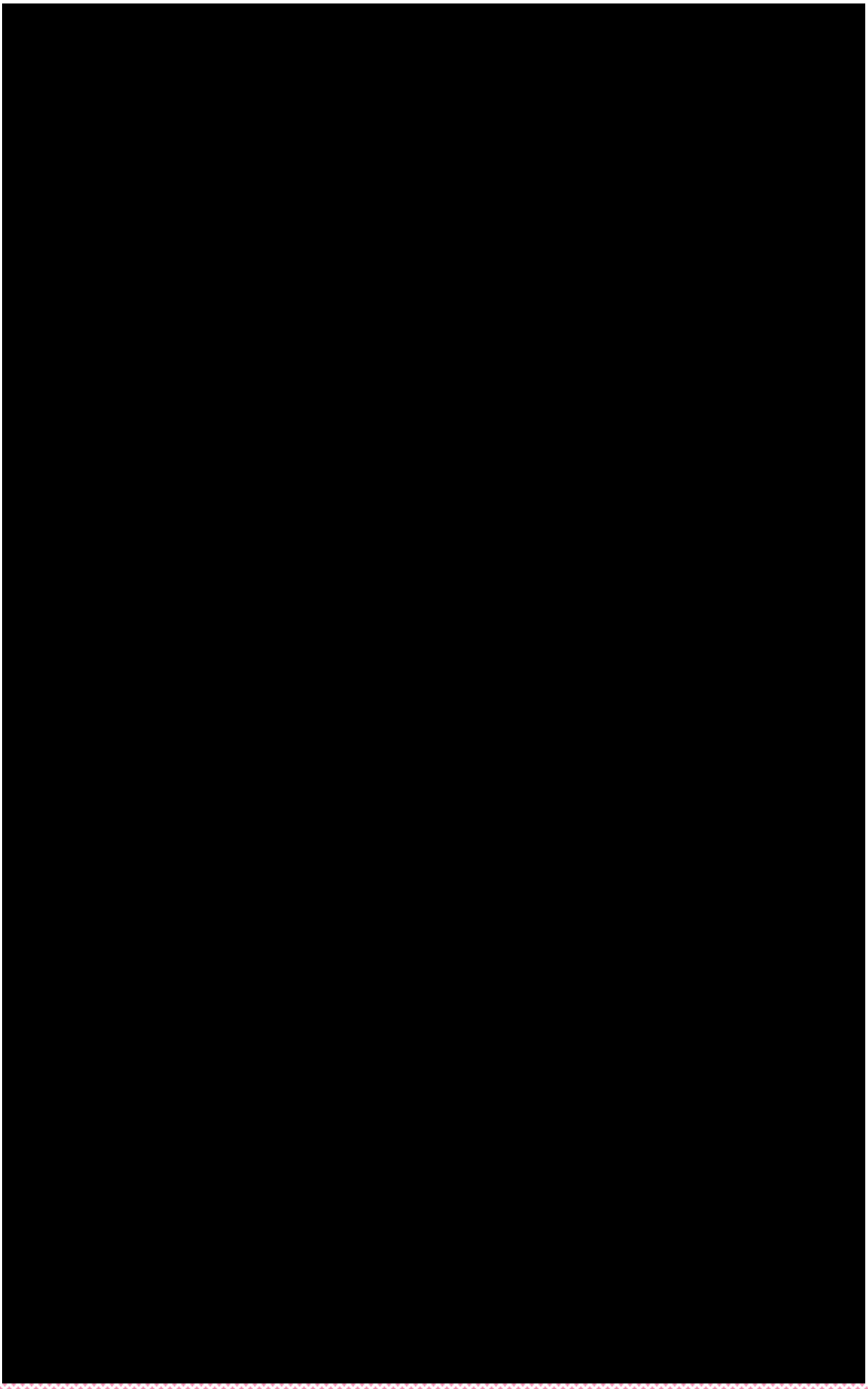
Kliendiga värvikonsultatsiooni läbiviimisel on oluline mõju ka ruumil, kus viibitakse – valgus ja ka seinte värvitoon võivad muuta värvide tooninüansse. Kõige soovitavam on loomulik valgus ja valged seinad. Sellise võimaluse puudumisel peab hästi tundma ruumi eripärasid, mis sõltuvad valgusest ja värvidest selle ümber.

Kliendikonsultatsiooni etapid

- Kohe kontakti alguses teostatakse juuste analüüs.
- Tähelepanu tuleb pöörata kliendi nahatoonile.
- Kliendi tõelised soovid saab teada, kui esitada talle avatud küsimusi. Avatud küsimused on need, millele on võimalik vastata pikemate vastustega, kui lihtsalt ei või jah. Näiteks:
  - Millised värvid on teile südamelähedasemad?
  - Millisena kujutate ette lõpptulemust?
  - Millist värvi te kindlasti ei soovi?
- Olete märganud kellelgi seda värvi, mida soovite (tv, ajakiri)?
- Kindlasti tuleb täpsustada kõiki vastuseid – kui klient ütleb, et ta nii blond olla ei soovi, siis tuleb täpsustada, mida tähendab tema jaoks „blond" ja mida „mitte nii blond" ning milline täpselt on see värv, mis talle meeldiks.
- Kindel abi on näidetest, olgu siis tegemist piltide või värvitud juuksesalkudega.
- Oluline osa on juuksuripoolsetel soovitustel. Juuksur võib soovitada, milline värvitoon sobib kliendi naha- ja silmade tooniga.
- Kliendile tuleb kindlasti selgitada, milliseid protseduure soovitud lõpptulemus nõuab ja mitte anda kehtetuid lubadusi.
- Kliendiga peab rääkima lihtsas keeles, mitte professionaalide keeles.
- Klienti peab kursis hoidma kõigega, mida juuksur kogeb ja märkab protseduuri käigus.
- Kui klient soovib midagi, mis ei sobi või mõjub kahjulikult tema juustele, kuid jääb kindlaks oma soovile ka peale selgitusi, tuleb temaga sõlmida allkirjastatud leping, et klient on teadlik riskidest ja nõustub omavastutusega.
- Värvikonsultatsiooni läbiviimist hõlbustab **värvi diagnoosilehe** täitmine.

Pane tähele!

Värvisegu valimisel ja kokkusegamisel võta arvesse kliendi juuste struktuuri ja tekstuuri. Väga poorsed ja väga peened juuksed nõuavad õrnemat kohtlemist kui normaalsed juuksed.

6.15 NAHATEST

Paljudes Euroopa Liidu riikides ei tohi kliendile värviteenust enne osutada, kui klienti pole testitud allergilisuse kohta kasutatava juuksevärvi suhtes – Eestis seda nõuet ei ole.

Juhul, kui juuksuril on kahtlusi, et klient võib olla allergiline, tuleks läbi viia **nahatest**. Test tuleb teha samade ainetega ehk sama värviga, mida kasutatakse juuste värvimisel ning testi ja teenuse vahele peab jääma 48 tundi.

Nahatesti teostamine:

1. Valida sobilik ala – parimaks on üldjuhul kõrvatagune.
2. Valmistada ette nahapind – pesta nahk, kasutades kerget seepi.
3. Segada väike osa värvi täpselt nii, nagu on planeeritud värviprotseduuri korral.
4. Kanda värv nahale puhta vatipulga abi.
5. Mitte maha pesta – tulemust näeb 24 tunni möödudes.

Negatiivse testi tulemusena ei ole nahal näha mingisuguseid märke ärritusest.

Positiivsel tulemusel on nahk punetav, marraskil või on tekkinud nähtav rant värviga ja värvita osa vahel. Seega, klient on allergiline valitud juuksevärvile ja tema juukseid selle värviga värvida ei tohi.

6.16 JUUSTE VÄRVIMISE PROTSEDUUR

Juuste värvimise praktiline protseduur algab siis, kui juuksur on leidnud vastused järgmistele küsimustele (vt värvi diagnoosileht):

- Milline on soovitud värvitoon
- Milline on juuste värv enne värvimist?
- Milline on juuste struktuur kogu karva ulatuses?
- Kui suur on hallide juuste osakaal?
- Kas juukseid tuleb värvida tumedamaks või heledamaks?
- Kui eesmärgiks on heledam toon, siis mitu astet on vaja juukseid heledamaks värvida?
- Millised võivad olla kaaspigmendid, mis hakkavad helestamise protsessi mõjutama?
- Milliseid värve kasutada ja miks?
- Millist värvimise tehnikat kasutada ja miks?

Värvimise ettevalmistused

Kui tööplaan ja protseduuride järjekord on kindlaks määratud, tuleb klient värvimise protseduuriks ette valmistada.

Kliendi kaela ümber asetatakse kaelapaber ning tema riided kaetakse **kliendikatte ehk peleriiniga**. Kaitseks võib peleriini peale asetada veel kilekatte või paberi.

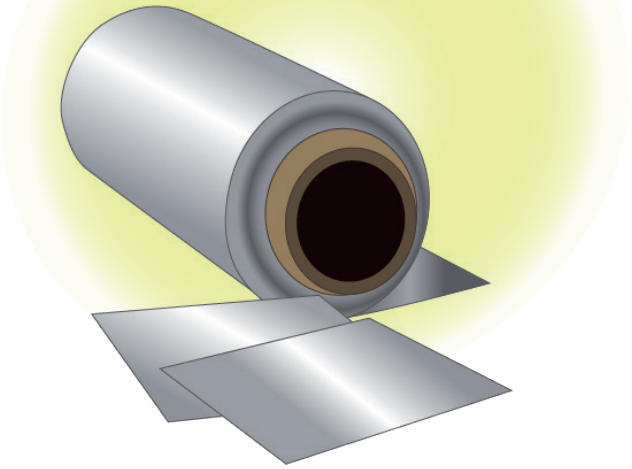
KLIENDIKATE

Otstarbekas on panna valmis kõik vajalikud töövahendid – vaja läheb värvikaussi, värvipintslit ja kaitsekindaid.

Olenevalt värvimisetehnikast võib vaja minna fooliumit ning erinevaid kamme (salkude väljatõstmiseks ülejäänud juustest ja värvi ühtlaseks kammimiseks).

VÄRVIKAUSS JA –PINTSEL
KAITSEKINDAD

FOOLIUM

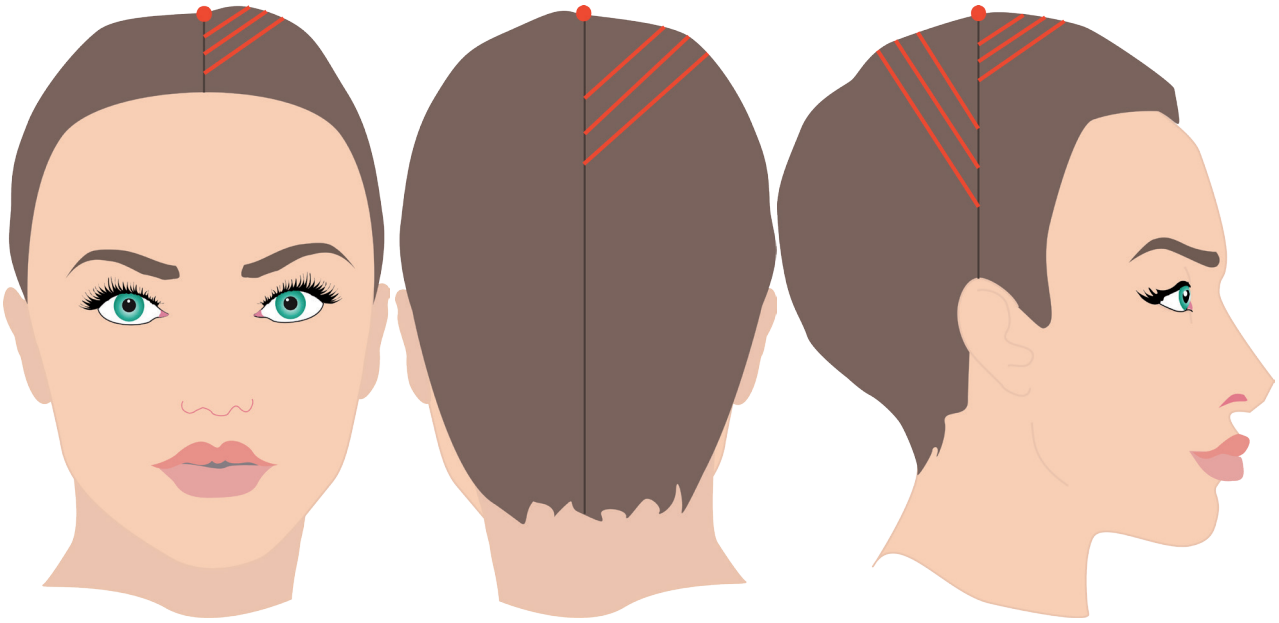
ERINEVA SUURUSEGA KAMMID

SABAGA KAMM

Juuksejuurte värvimine

Juuksejuurte värvimiseks kasutatakse mitmeid erinevaid tehnikaid.
Üks lihtsamaid tehnikaid näeb ette, et kõigepealt jagatakse juuksed neljaks osaks – kesklahu ja kõrvast-kõrvani jaotusega.

Värv kantakse juuksejuurtele õhukeste diagonaalsete salkude kaupa või juukselahust paremale ja vasakule poole liikudes õhukeste salkude kaupa.

Juhul, kui soovitakse juukseid värvida heledamaks, siis alustatakse värvi pealekandmist pea kuklaosast, sest tänu nahatemperatuuri erisusele on seal värvi mõjuaeg natuke pikem. See on oluline juuste heledamaks värvimisel, erksate punaste toonidega värvimisel ja hallide juuste värvimisel.

Soovides värskendada värvi juuste kogupikkuses, kantakse juuksejuurte jaoks valitud tooni kergvärv ka eelnevalt värvitud juukseosadele (keskosa ja otsad).

Ületoonimisel ei kasutata tugevaid aktivaatoreid, sest juukse tumedusastet pole vaja muuta – juuksepikkusele on vaja lisada ainult pigmenti.

Kergvärvi võib juustele kanda aplikaatorpudeli abil, sest tavaliselt on see vedelam, kui püsivärv.

Näide:

Kliendil on heleblondid normaalsed juuksed.

Kliendi soov on värvida juuksejuuri ehk järelkasvu.

Juuste värv juurel ehk naturaalne toon on 7/0, juuksepikkusel aga 10/3.

Värvimise eesmärgiks on värv ühtlustada.

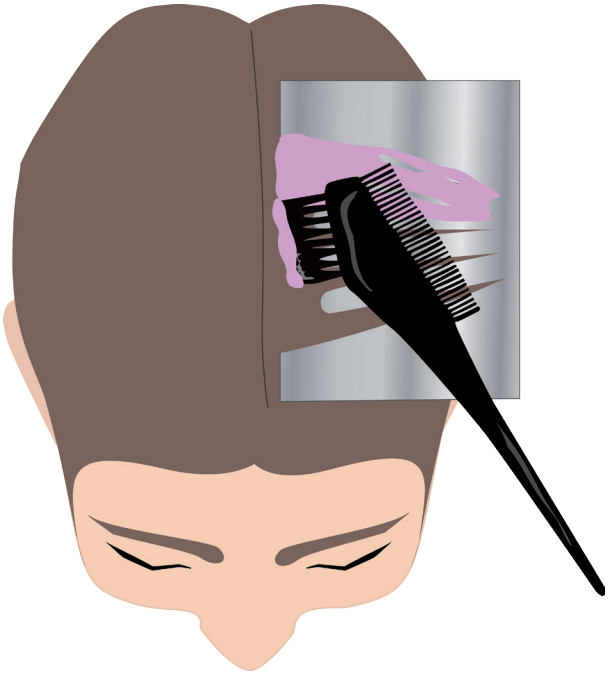
Kuna järelkasvu on vaja värvida heledamaks, siis võetakse värvitoon 10/3 (sama, mis juuksepikkusel).

Väljakasvanud juuksed vajavad helestamist vähemalt 3 astet.

Kuna juuksed on normaalses seisukorras, siis võib kasutada 9%-list aktivaatorit.

Värv kantakse ainult järelkasvule.

Juuste triibutamine

Juuste triibutamiseks ehk salgutamiseks on mitmeid erinevaid tehnikaid.

Ühe moodusena võib kasutada juuksekasvuala neljaks jaotamist, nagu ka järelkasvule värvi pealekandmisel. Diagonaalsete jaotustega ja järgides nö traageldamise võtet juuksesalgust välja peenikesed salgud, asetatakse salkude alla fooliumiriba ning kantakse salkudele värvi- või blondeerimissegu.

Salkude värvimisel ja ka mitme värviga värvimisel pole kindlaid reegleid, kuid jälgima peaks, et värv toetaks juukselõikust (nt kui kliendil on ühepikkused juuksed ning juukselahk on paremal pool, siis pole mõtet salgutada mitme värviga seda osa vasakul, kuhu langeb suur hulk juukseid tänu juukselahule – värvitehnika jääb teiste juuste alla).

Heledate triipude tegemisel võib parema tulemuse saamiseks kasutada lisasoojust (klimasoon).

Kui salgud on saavutanud soovitud heledusastme, loputatakse ja pestakse värvisegu juustelt šampooniga maha ning neutraliseeritakse palsamiga.

Tähelepanu!

Kindlasti tuleb jälgida, millised kaaspigmendid on värvitulemust mõjutanud. Võib juhtuda, et soovitud 9/ astmes salgud on liialt kollakad. Klient soovis küll sooja/kuldset tooni salke, aga mitte kollaseid.

Sellisel juhul tuleb tooni ühtlustamiseks kasutada kergvärvimist ja vastandvärvide teooriat.

Näide:

Klient soovib oma juukseid heledamaks ja elavamaks muuta.
Kliendi loomulik juuksevärv on 4/0 ja neid on toonitud samas tumedusastmes tooniva värviga.
Kliendikonsultatsiooni käigus otsustatakse teha juustesse heledaid triipe, mis on sooja tooni 9/3.

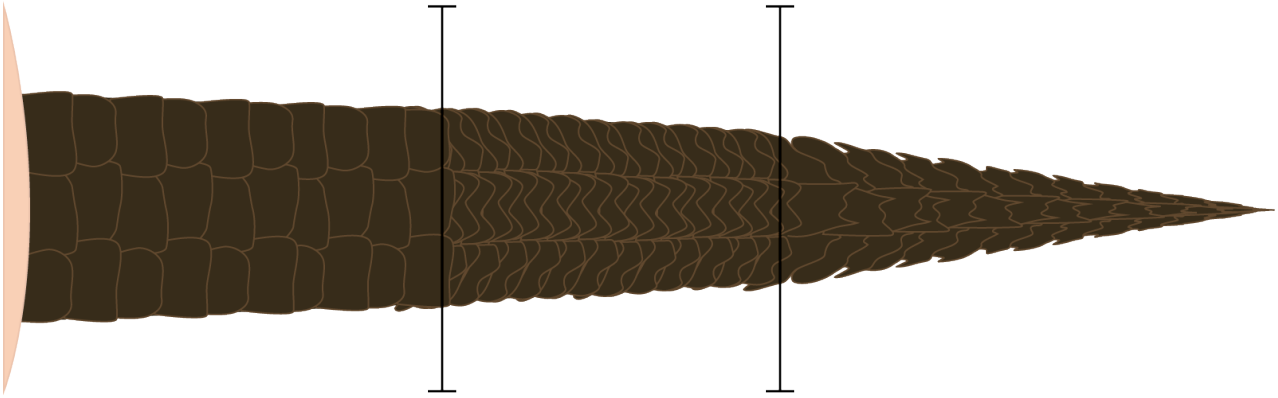
Töö käik:

- fooliumirullist rebida nii pikad ribad kui pikad on juuksesalgud, mida sinna pakitakse,
- segada kokku blondeerimissegu, kuna juukseid on vaja helestada rohkem kui 4 astet ning juba värvitud juukseid teise värviga heledamaks muuta ei saa. Aktivaatori valik sõltub juuste olemusest ja võib persooniti olla erinev. Kuna selle kliendi puhul on vaja juukseid muuta heledamaks ning saada lahti ka kunstlikest värvipigmentidest, siis tuleb kasutada 6% aktivaatorit,
- salgutada juuksed vastavalt valitud tehnikale jälgides, et kasutatav salgutamise tehnika toetaks juukselõikust,
- loputada blondeerimisvahend salkudelt ja pesta kogu pea šampooniga puhtaks – palsamit ei ole vaja kasutada,
- valmistada kergvärvi segu 9/0 + 0/6 + 1,9% aktivaator, selleks, et muuta salkude tooni naturaalsemaks ning taandada blondeerimisel tekkinud kollast tooni. Kindlasti tuleb värvi segamisel järgida värvitootja juhiseid, kuid sageli on kergvärvisegu vahekord 1 osa värvi ja 2 osa aktivaatorit. Sellisel juhul on värviretsept: 60g 9/0 + 2g 0/6 + 120g 1,9%-list aktivaatorit. Pigmenttoone värvisegu üldkaalu sageli ei arvesta.
- selleks, et värvi mõjuaega kiirendada, võib kasutada lisasoojust (klimasoon), mis lühendab värvi mõjuaega poole võrra – 20 minuti asemel hoitakse siis värvi peas 10 minutit,
- värvisegu loputatakse juustelt ja hooldatakse juukseid nende vajadustest lähtuvalt.

Näide:

Kliendi juustel on näha väga pikk ja keeruline värviajalugu, mis on juukseid kahjustanud.
Juuksejuurte ehk väljakasvu tumedusaste on 6/.
Värvitoon juuste keskosal on 9/3 ning otstel 10/2 (ehk neil on natuke rohekas toon, mis on visa kaduma).
Kliendi sooviks on ühtlane toon ning see võiks olla 8/3 või 8/7.

Tähelepanu peab pöörama juuste seisundile!

Väljakasvu juurest on juuksed terved ja kahjustamata.
Selleks, et saavutada tooni 8/7 või 8/3, tuleb juukseid helestada 2 astme võrra. Värvisegule võib lisada juurde veidi sinist või lillat pigmenti, sest juuste helestamisel tulevad mängu ka kaaspigmendid ja selles tumedusastmes on selleks oranž, mille vastandvärvideks on sinine ja lilla.
Värviretsept on sellisel juhul **40g 8/7 + 0,5g 0/6 + 40g 6%.**
Juuste keskmine osa tuleb värvida 1 toon tumedamaks. Seda osa värvitakse kergvärviga, sest juuksekarva kutiikulkihti ei ole vaja avada.
Värviretsept on **40g 8/7 + 80g 1,9%.**
Juukseotsad tuleb samuti tumedamaks värvida (kahe tooni võrra).
Tähelepanu tuleb siinjuures pöörata sellele, et juukseotsad on kahjustatud, poorsed ning on kogunud endasse ka soovimatut pigmenti. Selleks, et juuste seisundit parandada, tuleb enne värvi peale kandmist pihustada juustele kergpalsamit, mis lisab juustele sealt puuduvat niiskust. Sellises seisukorras juukse puhul on kõige parem kasutada toonijat, kuid võib kasutada ka kergvärvi. Värviretsepti koostades tuleb arvestada ka juukseotste roheka tooniga. Värviretsept on sellisel juhul **30g 8/0 + 30g 8/7 + 1g 0/4 + 120g 1,9%**. Naturaaltooni 8/0 lisatakse segusse samal põhjusel, miks seda lisatakse ka hallide juuste värvimisel.

Värvi mahapesemine

Kui värvi kasutusjuhend nõuab juuste pesemist enne värvimist, näiteks kergvärvide puhul, siis pole pärast enam vaja juukseid uuesti pesta.

Püsivärvide puhul ehk siis nende värvide, mille puhul on nõutud, et juuksed oleksid enne värvimist kuivad ja soovitavalt pesemata, tuleb värv šampooniga maha pesta, sest muidu ei ole võimalik värvisegu juustest eemaldada.

Enamjaolt tuleb enne šampooni kandmist juustele, juuksevärvi **emulgeerida**.

Emulgeerimiseks lisatakse natuke vett peas olevale värvile ning värvisegu nö masseeritakse vahule. Alustada tuleks juuste piirist. Selle tegevuse tulemusena masseeritakse juuksevärv juustelt ja peanahalt lahti ning seda on kergem maha pesta.

Pärast emulgeerimist loputatakse juuksed korralikult (kõik värvijäägid peavad olema juustest eemaldatud) ja pestakse šampooniga.

Kui värvitootja soovitab kasutada kindlat hooldusvahendit peale värviprotseduuri, siis peab seda ka kasutama. Kui seda pole määratud, kasutatakse värvitud juuksele mõeldud palsamit vm. Palsami kasutamine on kohustuslik, sest see lõpetab kogu värvimise protsessi.

Lisavahendid värviprotsessis

Selleks, et värviprotsess oleks võimalikult sujuv, kasutatakse värvimisel lisavahendeid – **kergpalsam, juuste- ja peanahakaitse või spetsiaalne hooldusvahend**.

Igal värvitootjal on sortimendis ka **juuksepiiri puhastaja ehk nahalt värvieemaldaja**, millega saab vajadusel eemaldada värvijäägid kliendi juuksepiirilt ja kõrvadelt, sest šampooniga pesemine ei pruugi seda teha piisavalt.

Alapeatükis „Värvimise ettevalmistused" kirjeldatakse, kuidas klienti värvitööks ette valmistada ja kinni katta. Pikkade juuste värvimisel peab kindlasti (lisaks kliendikattele) kasutama ka kilekatet selleks, et klient ei määriks ära juuksuritooli seljatuge, kui ta ennast palju liigutab.

Kasulik on tähelepanu pöörata ka sellele, kas klient räägib sageli telefoniga või kasutab prille – need võivad värviseks saada ja see võib rikkuda kliendi tuju. Juuksurite tarvikuid müüvates kauplustes on saadaval spetsiaalsed kaitsevahendid telefonidele ja prillidele – nende puudumisel võib kasutada kilekindaid, mida kasutatakse juuksevärvi pealekandmisel.

6.17 GRUPITÖÖ

Moodustage väiksemad grupid või võtke paaridesse.

Lahendage alltoodud ülesandeid kasutades juusteanalüüsiks oma kaasõpilaste juukseid.

Alusta alati juuste tumedusastme määramisega ning siis lahenda ülesanne. Määra ise värvitoonid, mis võiksid sellisel juhul juustes olla.

Kui olete oma grupis värvivalemid paika pannud, esitlege neid kogu klassile ning koos õpetajaga otsustage, kas töökäik on õige.

1) Juuksejuured ehk juuksetüvi on välja kasvanud ja pikkuses olev toon on küll sama kui soovitud, kuid kahjuks tuhmunud.
2) Heledaks värvitud toon on küll sobiv, kuid võiks olla liikuvam ning natuke heledam või tumedam.
3) Juuksejuured ehk juuksetüvi on välja kasvanud. Klient soovib helepruuni tooni, mis oleks tema oma toonist heledam ja mille sarnaseks on juuksed värvitud ka eelnevatel kordadel. Eelneva külma tooni asemel soovib klient nüüd kuldset tooni.
4) Heledad salgud on liiga kollased. Eesmärgiks on eemaldada juustest kollane toon ja võimalusel anda neile natuke roosakas alatoon.
5) Juukseid on värvitud mitme erineva värvi ja tooniga. Naturaalset väljakasvu on 2cm, millele järgneb tumedam osa. Juuksekarva keskosa on punakat tooni ning juukseotsad on tumedad ja tuhmid.
6) Kliendi juuksed on meelekohtadest peaaegu 100% hallid, tukaosas on 30% halli ja ülejäänud osades hall puudub. Klient soovib ühtlast tooni, mis ühtiks tema naturaalse tooniga, kuid oleks veidi soojem.
7) Juukseid on värvitud heledamaks ja toonitud üle sinaka šampooniga, mis on juuksed muutnud sinakashalliks. Eelnevalt on kasutatud ka hästi külma tooni juuste helestamisel. Klient soovib tooni 'puhastada' ja värskendada, kuid ei soovi sooja tooni.
8) Kliendil on väga tumedad juuksed, mida on värvitud kergvärviga. Sooviks on värvida juuksed külmaks blondiks.

KOKKUVÕTE

Juuste värvimist alustades tuleb esmalt läbi viia kliendikonsultatsioon, et välja selgitada kliendi värvisoov, määrata juuste seisund ning valida sobivad vahendid ja tooted juuste värvimiseks.
Kliendikonsultatsiooni kõige olulisem etapp on juuste värvi tumedusastme määramine, sest sellest, kui õigesti see on määratud, sõltub värvitulemuse õnnestumine. Tumedusaste võib olla juukse pikkuses erinev ning samuti võib juuste pikkuses esineda erinevaid pigmente, mis võivad värvitulemust mõjutada. Tähelepanu tuleb pöörata ka nn joonealustele ehk kaaspigmentidele, mis samuti hakkavad värvitulemust mõjutama.
Juuksurist, kes oskab tulemuslikult läbi viia kliendikonsultatsiooni, saab kiiresti tõeline juuste värvimise spetsialist.

Kogemustemüüri saab ehitada ainult tugevale teooriavundamendile!

TÄHTSAD MÕISTED

- Kutiikul
- Korteks
- Medulla
- Pheomelaniin
- Eumelaniin
- Kolm põhivärvi
- Värviring
- Vastandvärvid
- Otsetoimivad pigmendid
- Oksüdeerivad pigmendid
- Toonija
- Kergvärv
- Poolpüsivärv
- Püsivärv
- Kaaspigment ehk joonealune pigment
- Eelpigmenteerimine
- Tumedusaste
- Põhitoon
- Nüanss
- Emulgeerimine
- Värvikaart
- Värvikauss
- Värvipintsel
- Foolium
- Salgukamm
- Värvikamm

KORDAMISKÜSIMUSED

1. Millised neist on kolm põhivärvi?
   a) Sinine, punane, roheline
   b) Kollane, roheline, valge
   c) Must, pruun, hall
   d) Sinine, kollane, punane
   e) Sinine, roheline, punane
2. Millised neist on vastandvärvid? (mitu õiget varianti)
   a) Oranž ja kollane
   b) Sinine ja punane
   c) Roheline ja punane
   d) Valge ja hall
   e) Kollane ja lilla
   f) Roheline ja lilla
3. Millise värviga saab loomulikke pigmente liita kunstlike värvipigmentidega?
   a) Toonija
   b) Kergvärv
   c) Püsivärv
   d) Blondeerija
   e) Triibutaja
   f) Värvieemaldaja
   g) Heledamisega
4. Milliseid faktoreid neist tuleb juuste värvimisel analüüsida?
   a) Peakuju, juuste mass, elastsus
   b) Varasem värvimise kogemus, vanus, põetud haigused
   c) Juuste tihedus, juuste värv, aastaaeg
   d) Tekstuur ja elastsus, poorsus, naturaalne värv
   e) Medulla, lokkide osakaal, sissetulek
5. Eumelaniin ja pheomelaniin on:
   a) Naturaalsed pigmendid juustes
   b) Juukse osad, millest sõltub juukse elastsus
   c) Kaaspigmendid juuste helestamisel
   d) Kunstlikud värvipigmendid
   e) Helestatud värvipigmendid

6. Pigmente mis mõjutavad juuksevärvi neid helestades nimetatakse:
   a) Kaaspigmentideks ehk joonealusteks pigmentideks
   b) Kaaspigmentideks ehk joonepealseteks pigmentideks
   c) Toimepigmentideks ehk joonealusteks pigmentideks
   d) Toimepigmentideks ehk joonepealseteks pigmentideks
   e) Kunstlikeks pigmentideks
7. Värvid, milles domineerib sinine toon, on:
   a) Soojad toonid
   b) Külmad toonid
   c) Kirjud toonid
   d) Lumetoonid
   e) Päikesetoonid
   f) Hõbetoonid
   g) Kuldsed toonid
8. Värvid, milles domineerib punane toon, on:
   a) Soojad toonid
   b) Külmad toonid
   c) Kirjud toonid
   d) Lumetoonid
   e) Päikesetoonid
   f) Hõbetoonid
   g) Kuldsed toonid
9. Kahe võrdse osa põhivärvide kokkusegamisel saadakse:
   a) Viiendaid värve
   b) Sekundaarvärve
   c) Tertsiaalvärve
   d) Halle toone
   e) Vikerkaare värve
10. Kahe võrdse osa sekundaarvärvi kokkusegamisel saadakse:
   a) Viiendaid värve
   b) Sekundaarvärve
   c) Tertsiaalvärve
   d) Halle toone
   e) Vastandvärve

11. Kuidas mõjutavad üksteist vastandvärvid?
    a) Täiustavad üksteist
    b) Neutraliseerivad üksteist
    c) Kirgastavad üksteist
    d) Puhastavad üksteist
    e) Asendavad üksteist
12. Kuidas nimetatakse astet, mille järgi määratakse juuksevärvi tumedus või heledus?
    a) Poorsusaste
    b) Elastsus
    c) Tumedusaste
    d) Korteks
    e) Blondeerija
13. Mida näitab värvikoodis kõige esimene number või täht?
    a) Põhitooni
    b) Põhipigmenti
    c) Värvinüanssi
    d) Tumedusastet
    e) Blondeerimisvõimet
14. Mida tuleb kindlasti kliendikonsultatsiooni ajal teada saada
    a) Milliseid haigusi klient põeb
    b) Milline on tema sissetulek
    c) Milline on tema juuste tumedusaste
    d) Kas ta on enne oma juukseid blondiks värvinud
    e) Kui palju on ta nõus kulutama värviprotseduurile
15. Millist toodet kasutatakse juuste heledamaks värvimiseks rohkem kui 5 astet?
    a) Toonijat
    b) Kergvärvi
    c) Püsivärvi
    d) Poolpüsivärvi
    e) Blondeerijat
16. Millist värvi tuleb kasutada, kui soovitakse juukseid värvida heledamaks?
    a) Toonijat
    b) Kergvärvi
    c) Püsivärvi
    d) Poolpüsivärvi
    e) Blondeerijat

17. Millist värvi tuleb kasutada juuste tumedamaks värvimiseks?
    a) Toonijat
    b) Kergvärvi
    c) Püsivärvi
    d) Poolpüsivärvi
    e) Blondeerijat
18. Mis iseloomustab oksüdeeruvaid värvipigmente?
    a) Nad vajavad toimimiseks vett
    b) Tänu toimuvale keemilisele protsessile sisenevad nad korteksisse
    c) Nad on väga mürgised
    d) Nendega saab teha nahale tätoveeringuid
    e) Nad ei vaja aktivaatorit
19. Mis iseloomustab otsetoimivaid pigmente?
    a) Nad eksisteerivad valmis kujul, neid ei ole vaja keemiliselt ilmutada
    b) Nad vajavad aktivaatorit
    c) Nendega saab juukseid heledamaks muuta
    d) Nad on mõeldud juhuks, kui klient ei tea, kas soovib juukseid värvida või mitte
    e) Nendega võib ka ripsmeid värvida
20. Milline värv sobib hallide juuste katmiseks?
    a) Püsivärv + naturaaltoon
    b) Kergvärv + naturaaltoon
    c) Püsivärv + kuldne toon
    d) Toonija + kergvärv
    e) Püsivärv + tuhkjas pigment
21. Aktivaatori pH on:
    a) 3,5 – 10.5
    b) 4.5 – 7.5
    c) 1.5 – 7.5
    d) 4.5 – 9.5
    e) 2.5 – 4.5
22. Millist aktivaatorit tuleb kasutada juuste helestamiseks kahe astme võrra?
    a) 6% 20 vol
    b) 9% 40vol
    c) 12% 50vol
    d) 1% 30vol
    e) 6% 40vol

23. Kui juukses on erinevaid värvitoone, siis kuidas käituda?

a) Värvin kõik üle ühe tooniga
b) Määran värvitoonid ja kannan igale osale talle sobiva värvisegu
c) Värvin juuksed punaseks
d) Blondeerin juukse ära
e) Kasutan kergvärve ja teen peale triibud

Peatükk 7

SOENGUKUJUNDUS

Soengumoe kohta on kõige õigem öelda, et kõik uus on unustatud vana.
Kunagi ei tasu õppida tegema ühte kindlat soengut - ära tuleb õppida tehnika, mida soengu tegemisel kasutada. See, mis täna on moes, ei pruugi seda olla homme ja juuksur on edukas ainult siis, kui ta suudab teha soenguid nii minevikust kui ka tulevikust.
Õpikeskkonna peatükis „Soengukujundus“ näitame sulle klassikalisi soengute tegemise tehnikaid.
Just nimelt võtteid ja tehnikaid, mitte soenguid. Ei saa rääkida õigetest ja valedest soengutest - on olemas hästi ja professionaalselt tehtud soengud ja need, mis mingit emotsiooni ei tekita.
Millest see sõltub? Eks ikka juuksurist, tema fantaasiast ja oskustest.
Õpi ära alustehnika ja lase oma fantaasia valla. Üsna pea märkad, et sinust on saanud osav soengumeister.

7.1 SOENGUKUNSTI AJALUGU

Seda, millal inimesed oma juukseid kaunistama hakkasid, ei tea täpselt isegi ajaloolased – juukseid on soengutesse seatud ja soenguid on kaunistatud juba aegade algusest saati.
Mitmed vanasti kasutatud soenguvahendid ja soengustiilid võivad meile praegu tunduda kummalistena. Tähelepanuväärne on aga see, et igal ajastul on valitsenud teatud kindlad soengutrendid, millest tänapäeval mitmeid võtteid ikka ja jälle soengute tegemisel kasutusele võetakse.

7.2 MUINASAJAST UUSAJANI

Muistne Egiptus (3000 aastat e.m.a)

Umbes 3000 e.m.a oli Egiptuse aadli tunnuseks kiilaks raseeritud pea, millel oli, kliimat arvestades, ka praktiline väärtus.

Samas nõudis mood, et tähtsamatel sündmustel kaeti pea parukaga, mille valmistamiseks kasutati nii inimjuukseid kui ka lambavilla.

Mehed uhkeldasid valehabemetega, mis olid eelnevalt lokitud ja punutistega ehitud. Muistsetel egiptlastel oli olemas isegi nn juukse jumal.

Selleks, et parukatel oleks kaunis must värvus, tooniti neid indigoga, kui aga juustele ja küüntele sooviti anda punakas-oranžikat läiget – saadi abi hennast.

Umbes 1150 e.m.a ilmusid parukatesse sellised toonid nagu sinine, roheline ja punane. Kõige populaarsemaks soenguks oli sirgelt lõigatud juuksed, mille pikkus varieerus lõuast kuni õlgadeni.

Vaigust ja mesilasvahast segati kokku algelisi soengufiksaatoreid.

Püüti leida tõhusaid vahendeid nii kiilaspäisuse kui hallide juuste vastu.

Juuksekasvu loodeti taastada paljakule asetatud hakitud salatilehtedega, halle juukseid pidi aga uuesti mustaks tegema musta härja veri, mis aeti koos õliga kuumaks, jahutati ja kanti juustele.

Jõukamad inimesed kasutasid isikliku juuksuri teenust, kes kuulus nende kaaskonda (fotol Elizabeth Taylor filmist „Kleopatra“). Vaesemad kodanikud kasutasid rändjuuksuri teenust.

Muistne Rooma (8. sajand e.m.a – 5. sajand m.a.j.)

Soengut peeti rooma naise välimuses väga oluliseks.

Rooma riigi varasemal perioodil kanti lihtsalt keskelt lahku kammitud ja kuklale sõlme seotud juukseid.

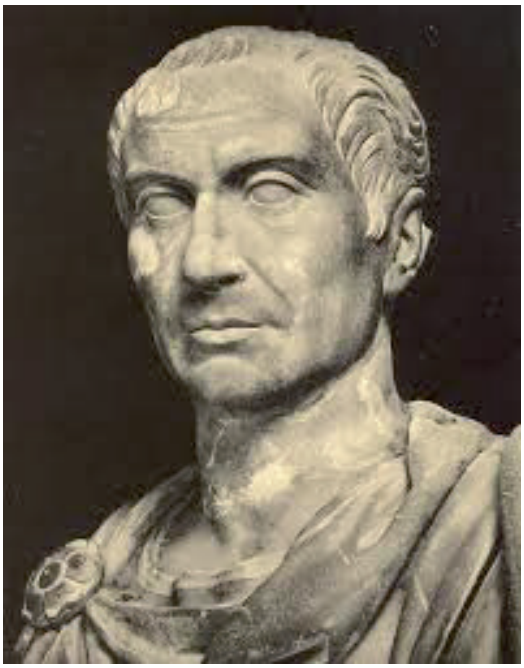
Rooma Impeeriumi ajal koguti juuksed kukla taha või pea peale keerulistesse sõlmedesse ning palmikutesse. Lauba ümber seati juuksed jäikadeks peenikesteks lokikesteks. Soengu kooshoidmiseks ja kaunistamiseks kasutati juuksenõelu, võrke, pärlite ja kalliskividega kaunistatud paelu, võrusid, kilpkonnaluust kamme ning hiljem diadeeme.

Muistses Roomas kandsid mehed üsna pikki juukseid ja habemeid. Rooma Vabariigi ajal olid habemed endiselt veel moes, aga juuksed lõigati juba lühikeseks.

Hiljem, umbes 200 eKr, muutus näo raseerimine väga levinuks. Habemeid jäid kandma ainult filosoofid ja õpetlased, soovides järgida Rooma tarkade stiili.

Habemeajamise töökojad said populaarseteks meeste kogunemiste kohtadeks, kus peeti nii poliitilisi kui ärilisi vestlusi. Rikkad roomlased lasid habet ajada kodus spetsiaalsetel orjadel.

Juukseid kanti suhteliselt lühikestena, kuid soengustiil oli enamasti suunaga ette ning hästi õlitatud või vahatatud. Kasutati ka kuumi tange lokkide tegemiseks. Juukseid kähardasid ka küpses eas mehed.

Kiilaspäisust peeti inetuks ja püüti seda varjata ning ka ravida kõiksuguste haisvate vedelikega. Kasutati ka valejuukseid, mis olid liimitud peanahale ja korralikult kujundatud. Julius Caesar (pildil) tõi moodi loorberipärja, mis oli aumärgiks sõjaliste või akadeemiliste saavutuste eest, samas oli see talle ka hea võimalus varjata oma süvenevat kiilaspäisust.

Muistne Kreeka (8. sajand e.m.a – 6. sajand m.a.j.)

Muistse Kreeka ajastul said alguse ilusalongid. Filosoofid, kirjanikud, luuletajad ja poliitikud vahetasid kõiksuguseid uudiseid just sellel ajal kui neid raseeriti, lokiti, maniküüriti, pediküüriti või hoopiski masseeriti.

Juuksed olid üldjuhul pikad, tumedad ja paksud, loomulikult või kunstlikult lokitud ning erinevatesse kujunditesse seatud. Populaarsed olid igasugused metallist ja riideribast tehtud peaehted.

Sel ajastul avastasid naised võimaluse kanda juukseid hobusesabas. Et juuksed paremini läigiksid ja lõhnaksid, võeti appi õlid, vahad ja pumatid. Blondid kiharad olid muistses Kreekas haruldased ja selleks, et sellist väljanägemist saavutada, pleegitati juukseid kaaliumkloriidi, vee ja kummeli tõmmise seguga. Soeng olid sageli meistriteos, mida teostas suur teenijate hulk.

Iidse Kreeka varasemal perioodil kandsid mehed pikki juukseid ja pikka habet. Juustest moodustati mitmesuguseid jäiku kompositsioone: punuti kõrvade taha kaks tugevat juuksepalmikut ja keerati nad ümber pea ning laubaäärsed juuksed sätiti paksudeks rõngakujulisteks lokkideks. Teine põhiline soeng koosnes tihedatest lokitud salkudest – see oli jumal Zeusi soeng, kus lokid langesid ilusate vertikaalsete ridadena.

V – IV sajandil e.m.a. kadusid aga need soengud ajapikku ja asemele tulid lühikesed ja tugevasti lokitud soengud. Suurt tähelepanu pöörati juuste lokkimisele, mida teostati nii külmal kui kuumal moel. Soengutes esinesid erinevad lokkide vormid: rõngakujulised, spiraalsed ja torukujulised.

Ateena riigi õitsengu ajal muutusid soengud naiselikumateks. Üks nendest sai nimetuse „Apollo seos“, mille puhul pikkad lokkis salgud seoti lipsukujuliselt pealaele.

Väga populaarne oli ka lühike sportlik soeng nimetusega „Makedoonia Aleksander“, mille puhul lõigati juuksed järku, lokiti vabalt ja kujundati kaunilt.

Hiljem kasutati juuste kooshoidmiseks ja kaunistamiseks peavõrusid ning lilledest ja lehtedest punutud pärgi.

Keskaeg (5. – 15. sajand)

Juuksuritöös tekkis uus amet – saunamees, kes lõikas juukseid, tegi soenguid ja ajas habet ning andis ka meditsiinilist abi.

Keskaegne soengumood pendeldas, aga pidevalt rooma ja vanagermaani kombe vahel, kus germaanlased kandsid pikki juukseid, kui inimese väärikuse ja tähtsuse tunnusmärki.

Naised kandsid pikki lahtisi juukseid, mida hoidis koos pea ümber seotud pael või võrk. Vahel punusid naised oma juuksed kahte patsi, need keerati kõrvade kohale kokku ning kinnitati valge lindiga, mis kattis lauba, soengu ja lõuaaluse. Kõrgemast seisusest daamid kandsid selle peal veel pärga. Naiste peakatte lisandiks peeti kogu Euroopas peent läbipaistvat vuaali, mille tootmise poolest oli kuulus Reimsi piirkond Prantsusmaal.

Habet mehed ei kandnud, kuid vuntsid olid pikad.

Alates XIV sajandist ilmus Euroopasse nn burgundia mood, mida iseloomustas rikkus ja säravus. Kõrgematest kihtidest noored mehed hakkasid juuksed lokki keerama ja kandma oskuslikult kujundatud habemeid ja vuntse.

Naiste soengud olid kaetud mitmesuguste hiiglasuurte ja naljakate peakatetega.

Renessanss (12. – 17. sajand)

Renessansiaegses Itaalias olid kaunid ja naiselikud, punakuldse tooniga blondid juuksed eriti hinnatud. Heledad juuksed olid Itaalia naiste unistuseks ja meeste imetlusobjektiks juba Rooma ajast peale.

Sel ajastul polnud juuste pleegitamine keeruline. Naised istusid kannatlikult kuuma päikese käes, peas ilma põhjata kübar ja juuksed rippumas üle selle laiade servade. Palavuse peletamiseks niisutati aeg-ajalt nii ennast, kui juukseid pika varda otsa pistetud käsnaga. Veneetsias ehitati selle tarbeks katustele väikesed kambrid, kus daamid pleegitasid oma kiharaid. Pleegitamis- ja värvimisvahendite retsepte hoiti kiivalt saladuses, nende valdajad, habemeajajad ja juuksurid, osutasid oma teenuseid vaid suure tasu eest.

Itaallannade soengud üllatasid oma mitmekesisusega. Daamid järgisid antiikseid eeskujusid ja keerasid oma juukseid sõlmedesse ja punusid patsidesse, mis seoti paeltega ja kaunistati pärlitega või pandi neile ümber nahast vutlar või tutikesega lõppev võrk. Pikad lokid raamisid nägu, sageli seoti kimpu korjatud juuksed ristuvate paeltega kukla taha, kust need siis laineliste lokkidena seljale langesid.

Paljud naised pidid kasutama võltslokke- ja patse, et selliseid soenguid endale võimaldada.

Prantsuse kavalerid loobusid 1520. aastatel itaallastelt üle-võetud moest, pikkadest lokitud juustest, ja lõikasid need siilisoenguks. Selle lühiaegse moemuutuse põhjustas täiesti juhuslikult kuningas Francois I – kuningas sai lahingus peast haavata ja arstide nõudel tuli tal juuksed lühikeseks pügada – peatselt jäljendas tema uut soengut kogu õukond. Enne seda kandis kuningas pikki juuksed ja need pidid kraele langema paremalt poolt.

Navarra kuninganna Marguerite (pildil) sai kuulsaks ülirikkalikult kaunistatud kõrgete naiste soengute algatajana. Need kujutasid endast metalltraadist karkassile tehtud tumedavärvilisi parukaid, mis puistati üle musta puudriga, pidulikumatel puhkudel, aga muskaatpähkli ja hõbedaläikelise metallipuruga. Sageli juhtus, et ohtra kaunistuste alt ei olnud parukat nähagi.

Inglismaal kuninganna Elizabeth I (pildil) ajal kanti kõigis erinevates värvitoonides parukaid. Kuninganna eelistas punakat või safranikarva soengut, mida ehtisid arvukad teemanditega nõelad ja hõbedane juuksevõrk. Elizabeth I tõi moodi ka paruka karkassi külge kinnitatud loori, mis tekitas mulje pilvekesest. Soengut kaunistasid veel ripatsitega kuldvõrud.

Hispaanias tehti parukaid siidniitidest, mille vahele põimiti pärleid ja pitse. Laupa ja põske täiendasid lokikesed. Daamid kandsid peakatte külge õmmeldud juuksekrunne ja eri värvi kiharaid. Parukatele puistati peale rohkesti värvilist ja kuldset pulbrit.

Anglosaksi mehed kandsid kas pikki juukseid või väga lühikesi soenguid, mille puhul oli isegi kael raseeritud (Inglismaal olid need moes 11.–13. sajandil). Naiste soengutes domineerisid juuksevõrguga kinnitatud sarved ja keskelt lahku kammitud juuksed.

Saksamaal oli meeste juuksepikkus lõuani või isegi õlani.

Prantsusmaal oli meestel kombeks habet ja vuntse kanda.

Põhja-Euroopas elavatel naistel olid pikad juuksed, lokitud või patsi palmitsetud. Väga paljud naised kandsid juustes ka šinjoone.

Barokk ja Rokokoo (17. – 18. sajand)

Louis XIII (pildil) oli mees, kes tõi moodi paljaks raseeritud näo, ülespoole keeratud vuntsid ja lõuaotsa tuti. Selle ajastu noored mehed kandsid pikki lokkis juukseid või parukaid.
Versaille lossis Pariisis töötasid usinalt parukameistrid, kes oma teoste loomiseks kasutasid loomakarvu, mererohtu ja maisikiude.
Louis XIV (pildil) ei näinud esialgu parukatel mingit mõtet, sest tema enda juuksed olid väga tihedad, kuid vanemas eas hakkas ta juuksekasv märgatavalt hõrenema ning endast lähtuvalt, kehtestas ta riigis üleüldise parukakandmise käsu.

Alguses olid Louis' parukad suhteliselt rahumeelsed, ent peagi hakkasid need kandma nimesid, nagu „Lõvilakk" ja „Puudel", mis viitasid otseselt nende väljanägemisele. Louis' ajal hakati parukaid eristama vastavalt seisusele: vaimulikel olid keskmise tiheduse ja ümara kujuga nn Hispaania parukad, kõrgetel ametnikel kõrged ning kandilise kujuga, sõjaväelaste parukad seoti tagant lindiga kinni.
Louis XIV noorukipõlve pidutsemiseperioodil „noorenesid" ka daamid, kandes kas lapselikku käharpead või õlgadeni ulatuvaid juukseid, mis olid tagant lindiga seotud.
17. sajandi 60. aastatel hakkas levima soeng nimega fontange (pildil) – tanuga teostatud kõrge soeng, mis püsis moes kolmkümmend aastat. See soengumood tekkis tänu preili Angelique de Fontange`ile, kelle juuksed puhus tuul jahi ajal sassi. Kaunitar ei ehmunud sellest, võttis vääriskividega ehitud sukapaela ning sidus juuksed pealaele kokku. Kuningale see soeng meeldis ja otsekohe asusid naised teda jäljendama.

Soengukunstniku elukutse kerkis esile Louis XV (pildil) ajal, tänu tema armukesele Madame de Pompadourile (pildil). Parukameistrid olid palju kõrgemalt hinnatud, kui juuksurid. Rokokoo ajastu soengud on legendaarsed oma ebaloomulikkuse ja ebatervislikkuse tõttu.

Stiilipidudel soovis iga naine olla teistest naistest kaunim ja silmapaistvam. Selle aja soeng oli kooslus lilledest, lindikestest ja kivikestest. Parukaid toestati traatidega ja täideti kõikvõimalike ehitusmaterjalidega, et need püsti seisaksid. Juuksed keerati ümber raami, mis oli täidetud vati, riide või põhuga ning tsementeeritud vastava pastaga. Niimoodi valminud soengud kujutasid laevu, linnupuure ja muud sellist, koos kõige elavaga.

Soengud kõrgusid kuni 1,5 meetrini. Peale selle, et need olid suured ja katastroofiliselt ebamugavad, tuli neid kanda mitu nädalat ning seetõttu asus neisse elama palju ebameeldivaid putukaid: lutikaid ja kirpe. Tööd said lõhnameistrid, kes proovisid parasiitide elu põrguks muuta. Kasutati ka kratsimispulka, et kõige selle elavaga peas toime tulla.

7.3 19. SAJAND

1800 – 1900

XIX sajandi alguses jätkas Prantsusmaa soengumoe dikteerimist. Sajandi esimesel veerandil lõikasid mehed oma juuksed üsna lühikeseks, jättes vaid ette pikema tuka. Soengud olid lokitud ja kaunilt seatud.

Vuntsid aeti maha ning lõug paljaks, see-eest tuli moodi põskhabe. Tol ajal suuri habemeid Euroopas üldiselt ei kantud, ent hiljem hakkasid liberaalsed kodanlased siiski habet kandma ning sajandi teine pool kujunes täishabeme kõrgajaks – 60.-70. aastatel peeti habeme puudumist juba lausa ebaviisakaks.

XIX sajandi lõpuks võttis meeste soeng üha korrektsema ilme. Juuksed lõigati tagant väga lühikeseks, pealae juuksed kammiti keskelt lahku ja tukajuuksed keerati poolkaarekujuliselt külgedele. Vahepeal moes olnud lokid kadusid täiesti ja soeng muutus nii siledaks, et seda oli võimalik saavutada vaid kuulsa briljantiiniga (glütseriini või riitsinusõli lahus parfümeeritud piirituses). Sellest perioodist pärinevad ka linakesed toolileenidel, et kaitsta polsterdatud mööblit õliga läbi imbumast.

1820. aastal ilmus uus naiste soengute siluett – soengusse kammiti lahk ning juuksed koguti kokku kõrvade kohal. Hiljem lisandus sellele ka juustekuhil kuklal.

Kuninganna Victoria ajastu Inglismaal olid naise au ja uhkus – tema juuksed. Tegelikult olid naiste juuksed sel ajal kohutavas seisukorras, sest väga palju kasutati lokitange ning nendega kõrvetades, rikuti juukseid. Naised ei lõiganud oma juukseid kunagi, kui siis ainult tõsise haiguse korral.

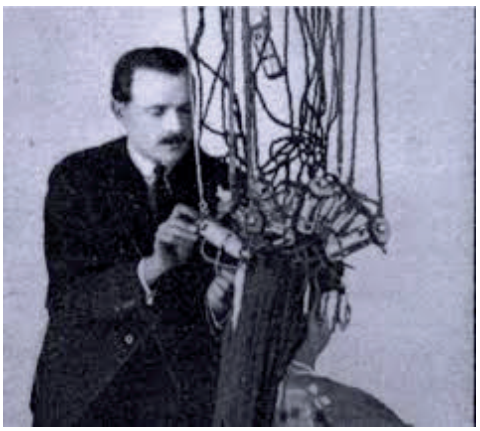
XIX sajandi keskpaika iseloomustab naistel lopsakas, lahtiste lokkidega soeng. Pehmema soengumoe juurde käis sageli ka juuksevõrk. See oli valmistatud tavalisest- või siidniidist ja tihti oli sellel siidist vooder ja kalliskivid kaunistuseks. Soengule mahu ja kõrguse andmiseks kasutati palju šinjoone.

7.4 20. SAJAND

1900 – 1910

20. sajandi esimene kümnend oli väga naiselik ja graatsiline aeg – kogu glamuur, vabamate soengutega ja külluslikult kaunistatud kübaratega, „läks“ sõna otseses mõttes pähe.
Peamiseks trendiks olid natuke säbrulised, kuid lopsakad soengud. Pea näis, rikkaliku juuksepahmakaga ja tolle aja tohutute kübaratega, hiiglasuur. Lopsakad lained ja üleskuhjatud elegants erinesid vaid selle poolest, kui palju oli soengusse lisatud kunstjuukseid ja kui suur oli polsterdus, mille ümber juuksed koguti, et peanupu otsa kuhjatud stiili jaoks vajalik kõrgus kätte saada.
Algselt kasutati soengule volüümi andmiseks hobuse jõhve, kuid hiljem mindi üle kunstjuustele. Soengu ehtimine kammidega, mis olid sageli graveeritud ja teokarpide või koguni vääriskividega kaunistatud, tuli moodi ja läks moest välja, lilled olid aga moes kogu aeg.
Juuste harjamine oli juuksehoolduses tähtis rituaal ja säravaid ning läikivaid kiharaid pesti sagedamini kui ühelgi varasemal ajastul.

Moes olid hallid ja valged juuksed, juuksevärve aga pruugiti varasemast vähem. Väga populaarsed olid esimesed püsilokid Karl Nesslerilt (fotol) New Yorgist. Lokkide tegemine võttis kaksteist tundi aega ning oli väga kallis töö. Varasemalt keerasid naised lokkide tegemiseks oma juukseid riideribadesse, või siis kasutasid algelisi lokiraudasid ja -tange, tänu millele tuli ette peanaha ja kõrvade kõrvetamist. Ka üksikute lokisalkude väljalangemine polnud mingi haruldus.

Reklaamiti rohkelt valejuukseid. Ihaldusväärseks saanud pehme lopsakuse andis juuste tagasikammimine ehk tupeerimine. Sambana sale kael oli ajastule omase stiili jaoks hädatarvilik – tohutu suureks ja raskeks muutunud kübarad rõhutasid kaela haprust veelgi. Tähelepanu äratasid õhtutualettide juurde kantavad sulgede ja kalliskividega peapaelad.

1910 – 1920

Esimene maailmasõda vajutas pitseri 20. sajandi teisele kümnendile, jaotades selle kaheks täiesti erinevaks – enne- ja pärastsõjaaegseks ühiskonnaks.

Sõja ajal leidus kõikjal meeldetuletusi olukorra karmusest. See oli aastakümme, mil algas tegelikult naiste sotsiaalne vabanemine. Naistelt hakati ootama kõigi tagalatööde endi õlule võtmist ja haigete ning haavatute eest hoolistemist. Naiste rõivamoes domineerisid sõja algul mundrid.

Sõja kestel ja pärast sõda toimusid muutused moes lähtuvalt praktilisest vajadusest.

Juuksemood sümboliseeris sel aastakümnel naiste seisundit ühiskonnas. Eelmise aastakümne juuksemoe stiil ei sobinud kuigi hästi uue joonega – praktilistel põhjustel lubasid paljud naised oma juuksed lühikeseks „poisipeaks" lõigata.

Alguses langes poisipea-stiil ebasoosingusse, kuid mõne aja pärast peeti poisipea-lõikust šikiks ning paljud noored naised näitasid sellega oma moeteadlikkust ja iseseisvust. Lühiked juuksed tundusid sobivat ka askeetlikku pealesõjaaegsesse leinaperioodi.

Pärast sõda sai kihk juuksed maha lõigata õhutust kinotähtede eeskujust ning üldisest soovist olla moodne. Eelistatud soenguks oli ka nn „kardinasoeng", mis oli kompromiss pika ja lühikese soengu vahel. Juuksed kammiti keskelt lahku ja tõsteti üle ehispaela. Õhtul kaunistati see sulgede või vääriskividega ja kaarena põskedele langevad juuksed seoti taha lõdvaks sõlmeks või rulliks.

Vesilainete aeg – 1920 – 1930

Vesilaine on soengustiil, mis sai populaarseks lääne kultuuriruumis 1920-1930. aastatel, kui paljud naised lasid oma pikad juuksed lühikeseks lõigata. Vesilained pakkusid alternatiivi naistele, kellele meeldis kurvikam ja naiselikum stiil (fotol Joan Crawford), mitte sirge poisipea-soeng.
Tänapäeval võib öelda, et mood võib olla küll hooajaline, kuid stiil seevastu on ajatu. Vesilained kuuluvad igal juhul stiliseeritud soengute hulka.

Hollywoodi lained versus vesilained

Lühikeseks lõigatud soengute naiselikkuse rõhutamiseks ja pehmuse lisamiseks hakati 20-30ndatel aastatel juustesse laineid tegema. Lainete tegemiseks kasutati nii „külma“ kui kui „sooja“ meetodit. Esmapilgul ei olnud sugugi kerge aru saada, kas tegemist on **vesilaine** või nn **Hollywoodi lainega** (ingl. k. Marcel wave), välja paistsid need ikka ühtemoodi, kuid olid tegelikult tehnoloogiliselt väga erinevad. Vesilaineid tehti sõrmede ja klambitega, Marcel vawe'i puhul kasutati nn "kuumi kääre", milleks olid spetsiaalsed tangid, mida kuumutati ahjus või elektrilises soojendajas. Juuksurid kasutasid Marcel vawe'i kohta nimetust – tangilokid, aga 1930ndatel kasutati nende tangidega soengu tegemise kohta nimetust – onduleerimine.

Marcel wave ehk eestikeelse nimetusega – **Hollywoodi lained**, on nime saanud nende leiutaja, prantsuse juuksuri Marcel Grateau järgi. Marcel töötas noorena tallipoisina ja aitas aeg-ajalt oma sõpra, kes töötas juuksurisalongis. 20 aastaselt alustas ta juba ise oma juuksetööstusäriga Pariisi madala sissetulekuga elamupiirkonnas. Säbruliste lokkide tegemiseks oma klientidele kasutas ta lokitange, kuid ühel ilusal päeval aastal 1872, kiiruga oma ema soengut korrastades avastas ta, et võiks ju teha palju loomulikumaid lokke, pöörates oma lokitangid tagurpidi. Uut lokistiili hakkas juuksur kutsuma vesiefektiks või ondulatsiooniks. Grateau hakkas sama lokitehnikat kasutama ka sirge juukse puhul ja see töötas väga hästi. Üsna pea oli ta Pariisi tuntuim juuksur ja naised pidid kõvasti vaeva nägema, et tema juurde aeg kirja saada.
Hiljem töötas ta välja uut tüüpi lokitangid, mis võimaldasid teha sujuvaid laineid üle kogu pea. Marceli lained olid moes ligikaudu 50 aastat, saades erilise populaarsuse osaliseks just 1920-1930 aastatel, mil naised soovisid oma poisipeale anda naiselikumat joont pehmete lainete näol. Tuntumad Hollywoodi lainete kandjad omal ajal olid Josephine Baker, Joan Crawford, Mae West ja Gloria Swanson. (Fotol Gloria Swanson ja Theodore Kosloff)

Vesilainete tegemine oli puhas käsitöö – lained tuli sõrmedega juustesse vajutada. Töö hõlbustamiseks olid saadaval ka spetsiaalsed klambrid. „Kuumade kääridega" tehtud lained jäid otstest ümarad – kätega vormitud vesilained seevastu otstest teravad. Lokivedelikku ei tuntud või ei olnud see kättesaadav, selle asemel niisutati juukseid isekeedetud linaseemne vedelikuga ning vajutati lained juustesse. Linaseemne vedelik, lisaks oma fiksatiivsele omadusele, andis juustele ka kauni vesise läike, mis rõhutas lainete ilu veelgi. Vesilaineid tegi kas juuksur või mõnel neiul osavam sõbranna, ise nende tegemine oli üsna keeruline ettevõtmine. Laineid ei tehtud lokitud juustele, kuid selleks, et neid oleks mõnevõrra lihtsam juustesse vajutada või et nad lokkimata juustesse sisse jääksid, koolutati juukseid peale pesemist.

Tänapäeval on kasutuses ohtralt mitmesuguseid soengutugevdamise vahendeid ja linaseemne vedelikku enam kasutada ei ole vaja. Ideaalselt sobib lainete tegemiseks näiteks tugev juuksevaht.
Põhireegel vesilainete puhul on, et laine koosneb laineharjast ja -põhjast. Kahe laineharja vaheline laius on keskmiselt 2cm. Vesilainetega soengud jagunevad otselahuga, küljelahuga ja ülepea kujundatuteks. Väga populaarsed on soengud, kus vesilaine on lihtsalt üks detail, mis on kenasti terviksoengusse sobitatud.

Vesilaine kujundamine

- Pese juuksed puhtaks, sest soeng tuleb teha värskelt pestud juustesse,
- Kanna juustele soenguvedelik või –vaht (salkude kaupa),
- Tõmba juukselahk jälgides juuste loomulikku kasvusuunda (laine täpse asukoha kindlaks määramine),
- Kammi juuksed tihedalt vastu peanahka juuksekasvu suunas,
- Aseta vasaku käe keskmine sõrm juustele, kusjuures nimetissõrm on õhus keskmise sõrme kohal,
- Kamm aseta paralleelselt keskmisele sõrmele, umbes 1cm kaugusele, kusjuures kammipiid peavad olema surutud peanahani,
- Vii kamm peanahalt tõstmata koos juustega 1 cm võrra paremale ja lase kamm längu selliselt, et kammi selg jääb enese poole,

VESILAINE HARJA KUJUNDAMINE

- Vasaku käe nimetissõrm aseta kammile ja pigista tekkinud lainehari keskmise ja nimetissõrme vahele,
- Võta kamm juustest välja, samal ajal jäta sõrmed juustele ja suru neid tugevalt vastu peanahka,

VESILAINE HARI ON SURUTUD SÕRMEDE VAHELE.
SÕRMEDE ALL ON LAINE PÕHI

- Kammi juuksed läbi, juhtides neid veidi vasakule,
- Tõsta sõrmed juustest välja ja aseta keskmine sõrm eelmise laineharja ette, kusjuures nimetissõrm on õhus keskmise sõrme kohal,
- Kamm aseta umbes 1cm kaugusele keskmisest sõrmest. Kammipiid peavad olema surutud peanahani, kusjuures kamm on paralleelne keskmise sõrmega,
- Vii kamm peanahalt tõstmata koos juustega 1cm võrra vasakule, kamm lase längu selliselt, et kammiselg jääb enese poole,
- Vasaku käe nimetissõrm aseta kammile ja pigista tekkinud lainehari sõrmede vahele,
- Võta kamm juustest välja. Sõrmed jäävad juuste peale ja suruvad neid tugevasti vastu peanahka,
- Soengunäpid aseta laine põhjale,
- Juukseid võib loomulikult kuivada lasta või kuivatada fööni all (vajalik on peale asetada soenguvõrk). Kui juuksed on kuivad, siis harja nad läbi ning kujunda lainesoeng uuesti sama tehnikat järgides.

Kui märjalt kujundatud lained on piisavalt tugevad ja õigesti kujundatud, siis on kerge, vesilaine tehnika abil, laineid kuivades juustes uuesti kujundada.

1930 – 1940

1930. aastate soengutel oli mitmeid nö kohustuslikke elemente, et nad vastaksid igati hooaja moesuundadele, kaunistaksid oma kandjat ning muudaksid soenguomaniku võimalikult isikupäraseks.

Juukselahk kuulus vaieldamatult moodsa soengu juurde. Ühel soengul võis olla ka kaks või enam lahku. Moes olid ka õhukesed tukad, mis eraldati lahuga ülejäänud juustest. Tukka võis kanda siledana, kuid levinum oli siiski kähardatud variant (fotol Jean Arthur).

Peaehteid hakati kandma Inglismaa eeskujul, kus need kuulusid õhtusoengu juurde.

Kõige uuem „moeröögatus" oli värviline juuksetriip – tumedajuukselised värvisid endale juukselahu laiemale poole umbes 5cm laiuse plaatinavärvi triibu ja blondid musta triibu. Värvilise salgu eesmärgiks oli jätta muljet, nagu kantaks peas paela.

Kübaraid võib 1930. aastatel pidada eraldi soengukaunistuseks. Peakatte algseks funktsiooniks on olnud küll kaitse, nagu rõivastelgi, kuid oma arenguteel on peakatted väljendanud moe kõrval ka sotsiaalset sõnumit.

Kübarast sai tarbeese ning moeelement, mida kandsid kõik, hoolimata seisusest või klassist. 1930. aastatel mängisid kübarad soengumoes erilist rolli – nende kuju andis kogu naise siluetile uue joone ja hoogsuse.

Linnanaised, aga ka enamik alevinaisi kandsid kübaraid. Oli enesestmõistetav, et kübar jäeti pähe ka külla, kohvikusse või näitusesaali minnes. Naistele koguni rõhutati, et kübara ostmisel tuleb kiiresti otsustada, kuidas oma juustele anda ilus vorm (fotol Louise Brooks).

Eesti kliimas täitis kübar ka igati praktilist funktsiooni – kaitses pead ja soengut külma ning tuule eest. Suvel paljapäi käimine läks moodi alles vahetult enne sõda ja sedagi nooremate naiste hulgas.

1940 – 1950

1940ndatel jätkus naiste hulgas Veronica Lake'i loodud *peek-a-boo*-soengu jäljendamine (fotol Veronica Lake). Samuti muutusid populaarseks rullidesse keeratud- või ülespandud juuksed.

Selleks, et muuta soenguid vaheldusrikkamaks, kasutati tihti šinjoone. Parukatootjad ja vastavate uuenduste loojad – valepalmikute valmistajad, kammide külge kinnitatud võltstukkade ja võltslokkide tootjad – lõikasid kolossaalseid kasumeid. Lokitud juus jäi populaarseks 1947.aastani, eriti moodsad olid püsilokid, mille tegemiseks kasutati uudset keemilise püsiloki meetodit.

Töötavate naiste ja moekate keskealiste daamide seas võitis suure populaarsuse ka ülespandud soeng, mille puhul kammiti juuksed juurtest alates hästi peadligi üles ja kuhjati lokkidena otsmiku kohale kokku (fotol Betty Grable). Tulemus nägi välja väga kaunis – kiharad välja rippumas omatehtud turbanitest, mis olid valmistatud kodusleiduvatest pearättidest; ja kuigi selline stiil meenutas pesunaiste soenguid läbi aegade, tundus see vallatu ja sobis paljudele. Turbaneid kanti kõikjal, sageli olid need valmistatud tsellofaanist, vanast kleidiriidest, kõigest, mis kätte juhtus – nende ülesandeks oli tuju üleval hoida.

Mõnikord tehti lokke ja sätiti need pärja moodi ümber pea. Teinekord asetati jällegi soengutele peale võrk. Neljakümnendatel olid moes tugevalt värvitud, eelkõige blondeeritud juuksed.

Sõja-aastatel kosmeetikavahendite tootmine katkes, kuid naised ei leppinud kasina eluviisiga ning tõstsid selle vastu protesti. Surve oli nii suur, et valitsused otsustasid jätkata kosmeetikatoodete valmistamist, kuid toodete kvaliteet polnud endine ning ka juuksevärvi valik oli märksa tagasihoidlikum.

1950 – 1960

1950.aastatel muudeti soenguid pidevalt ja igal võimalikul viisil. Kord kammiti juuksed taha, siis värviti, tupeeriti, lõigati žiletiga, kanti lahtistena või pandi üles.

Ohtralt hakati kasutama juukselakki ja luksuskaubast sai peagi massitoode.

Juustega võis teha kõike, välja arvatud see, et nad loomulikuks jätta. Juuksurisalongi külastusest sai eluküsimus, sest soengute tegemine oli kunst, mis nõudis tõelist professionaalsust. Soengusäilitamiseks mähiti ümber pea tualettpaberit ja varuti siidist padjapüüre, autoaknaid ei avatud ja basseinipeod olid *out*.

Kodune juustevärvimine pakkus tootjatele olulise tähtsusega turgu. Hakati kasutama üha pöörasemaid värve, juukseid toonitati ja triibutati ka selliste ainetega, mis polnud selleks üldse mõeldud. Moes oli vesinikblond juus, kuid valida võis ka hõbedaste ja meekarva toonide vahel.

Soengutes kasutati jällegi ohtralt šinjoone ja valejuukseid. Kui moodi läksid Itaaliast pärit lühikesed, üsna sasipäised soengud, mis vajasid pidevalt piiramist, oli äärmiselt peen lisada soengusse võltslokke. Samuti oli väga moekas kanda näksitud tukka või kasvatada see hoopis välja, panna pähe plastmassist võru, et juuksed eest hästi siledad oleksid, ja jätta tagumised juuksed kohevana vabaks.

Väikeste pulkrullidega tehtud lühike lokiline soeng oli trendikas, kuni järsku, nagu välk selgest taevast, ilmus uus, paisutatud kujuga soeng, mis nõudis suurte rullide kasutamist, juuste kuivatamist ja külgedelt kohevaks ajamist ning juukselakiga kinnitamist (fotol Sandra Dee). Tupeeritud soengud said ülipopulaarseks ning suuri herilasepesa-kujulisi soenguid kanti kogu maailmas.

Eraldi tuleks siinkohal rääkida naisest nimega Grace Kelly (fotol). 1950ndatel sai ta tuntuks filmide ja meedia kaudu ning tänu oma loomulikule ilule tõusis ta koheselt iluikooniks, keda paljud jäljendada soovisid. Tema jäisest pilgust ja kaunist soengust kujunes välja eraldi kaubamärk.

Tänaseni on tema soengu iseloomustamiseks kasutusel väljend „Grace Kelly lained". Selliste lainete saavutamise õpetus on järgmine: kõik juuksed lõigatakse ümber pea õlakõrguselt nii, et alumised juuksed jäävad natuke lühemad, kui pealmised – see annab sissepoole keeratud rullidele suurema püsivuse. Soengu tegemiseks pannakse juustesse tugevat vahtu ja kuivatatakse veidi. Keskmise suurusega rullid keeratakse küljel asuva juukselahu juurest ülevalt alla ja juuksed kuivatatakse lõplikult. Peale rullide eemaldamist harjatakse juukseid igasse suunda, kammitakse õigesse vormi ning näo kohale vajutatakse laine.

1960 – 1970

60. aastate algul toimus moes tõeline murrang – moodi tuli mini. Kümnendi edenedes asendasid minit ja kõrge säärega saapaid – alt laienevad püksid.

Naise loomulik ehe — juuksed — kaunistasid teda ikkagi vaid siis, kui need olid hoolitsetud ja moodsalt kammitud. Moodsa arusaama järgi pidi juus olema terve, sirge, loomuliku olekuga ja kergelt koolduv. Seda suunda propageeris ka mustanahlistele mõeldud Ameerika väljaanne „Ebony". Ajakirjas reklaamiti rohkesti juuksesirgendajaid, nahapleegitajaid ja paljusid muid „iluvahendeid", mille eesmärk oli aidata mustanahalistel välja näha võimalikult valgete moodi. Üldtunnustatud arvamuse kohaselt pidid siis mustanahalised naised alati oma juukseid sirgendama.

Soeng nägi välja üpris lihtne ja võimalikult juukse loomulikku langemist järgiv. Lühikest jõmpsikasoengut populariseeris kuulus modell Twiggy (fotol). Soeng sobis täiuslikult kaltsakliku stiiliga ja hapra kondiga tüdrukud nägid välja rabavad.

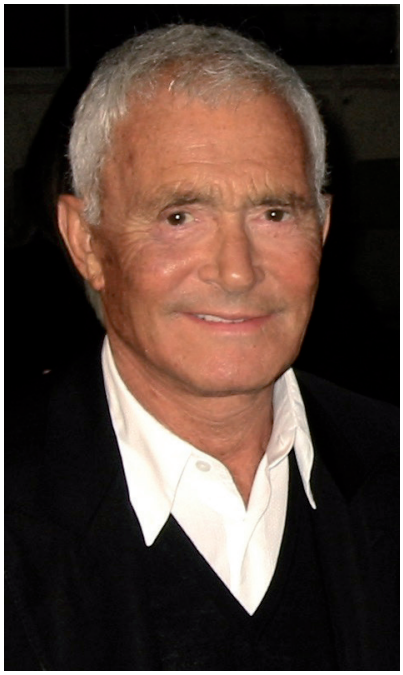
Päevaks kammiti juuksed peaaegu sirgeks, otsad vaid üles- või allapoole koolutatud. Juukseid tupeeriti veidi, ent mitte enam kõrgendikuks laubale, vaid rohkem rõhutati kuklaosa.

Õhtusoenguks kammiti lühikene juus pealaele, pikk ja poolpikk aga rohkem kuklaosale. Moodne tukk lõigati kas ümara või terava joonega. Tukaks võeti küllalt palju juukseid nii, et see jäi tugev ja tihe.

Silmas peeti tõde, et päevane soeng oli äärmiselt lihtne. Oli suur eksimine hea maitse vastu, kui igapäevasel tööl kanti keerukat üleskammitud soengut. Eriline soeng sobis vaid õhtuks või pidulikuks puhuks.

Valejuuste vaimustus saavutas 60ndatel haripunkti – tüdrukud kandsid parukaid, et muuta oma isiksust. Elizabeth Arden müüs juukselehve lausa koos juustega. Juuksevärvid olid ikka veel väga silmatorkavad ja neil olid nimed nagu „Lausa virsik", „Magus mesi", „Õrnroosa" jm.

1960ndate aastatev juhtfiguure oli Vidal Sassoon (fotol). Ta oli juuksur, kes andis poisipeale täiesti uue joone. Ta kuulutas, et hea võib välja näha ka tunde kestva soengutegemiseta ja juukseid lakiga betoneerimata. Tema revolutsiooniline *five-point-cut* vajas väga täpset lõikust ja ei mingit soengutegemist – hommikul pidi juuksed vaid läbi kammida. Astmeliselt pügatud kuklajoon ja ülespaisutatud pealagi andsid soengule ideaalsed proportsioonid.

Pikad sirged juuksed olid väga populaarsed nii naiste kui ka meeste seas. 1970ndate lähendedes tuli moodi ***unisex-soeng***. Sellise pika ja sorgus soengu puhul oli raske teha vahet, kas tegemist on noormehe või neiuga.

1970 – 1980

1970ndatel olid taas moes püsilokid ja ülimaks saavutuseks oli geomeetriline lõige – kombineeritud tihedate lokkidega. Väga populaarsed olid keemilised spiraallokid ning lainetavad lahtised keemilised lokid, mis enamasti olid leekivpunased (fotol Bette Midler).

Retrohuvi, mis algas 1970ndate algul 1920-30.aastaid kajastavate filmidega, muutis taas populaarseks poisipea.

Vahvlilokid olid sel aastakümnel püsinähtus ning populaarsed olid ka peenikesed patsid, millega koos kasutati kangast punutud patse. Etnilised stiilid afrosoengust kuni rastade imiteerivate väikeste patsideni, olid moehullus ja naistelt oodati ainult eksperimenteerimist.

Juustele oli see värvikas kümnend – moes olid erksad punakad toonid, väga kunstlikud erksad värvid ja tagasi oli ka henna. Tänavapilti ilmus jälle juuste triibutamine, enamasti küll pleegitamisena, ning soeng nägi välja, nagu oleks kristallsuhkrune kamm läbi juuste tõmmatud.

Järguline lõige tuli moodi kõikvõimalikes variantides. Kihilised soengud erineva pikkusega salkudest, mis olid laialt levinud 1970ndatel, nägid välja, nagu oleks ühendatud kaks soengut – pealmine juustekiht lühike ja alumised pikad. Enam ei nähtud vaeva juuste föönitamise ja tupeerimisega, sest juuste kuivatamiseks piisas vaid kümnest sõrmest.

Diskovaimustus tõi valiku sillerdavaid värve ja efekte. Meik muutus keerukamaks, kuna koos kasutati erinevaid värve, juveelisarnaseid pigmentvärve ja litreid.

1980 – 1990

1980ndatel pidid juuksed välja nägema hoolitsetud ning kallilt soengusse seatud. Üldjuhul tähendas *see big hair*'i- kohevat soengut (fotol Cher). Sellised soengud saadi tupeerimise ja föönitamisega, sageli kinnitati ülespuhvitud juuksed kuklas hiigelsuure klambriga hobusesabaks.

Noored kandsid juukseid siiski enamasti pikkade ja lahtistena ning eelistavalt ükskõik mis tooni blondidena.

Kaheksakümnendate lõpus tulid moodi ka nn peenikesed vahvlilokid, mida tehti spetsiaalsete kuumade tangidega. Uudsed tangid olid alguses paljudele oma kalliduse tõttu kättesaamatud ning need, kes soovisid enam-vähem sama tulemust, pidid selle saavutamiseks meisterdama õhtuti juustesse peenikesi punupatse, et hommikul need jällegi lahti kammida. Eriti moodne oli suunaga küljele tupeeritud kõrge tukk, mille püsimiseks läks tarvis palju juukselakki.

Kaheksakümnendad olid ka nn esindus-naise ajastu, kes veetis pikki tunde ilusalongis ja juuksuris (fotol Farrah Fawcett). Naised, kohustuslikud blondeeritud (aga ka erivärvilised) triibud juustes, olid tihtipeale äravahetamiseni sarnased.

Punk-liikumise pärand oli terve rida harjaselisi, geelitatud soenguid, mis seisid pealael püsti.

Igaüks, kes üritas vähegi sportlik ja moekas välja näha, pidi kandma juustes disainer-päikeseprille, ja seda vaatamata aastaajale.

Sel kümnendil muutus meik matiks, värve kasutati aga jõuliselt. Ihaldusväärne oli loomuliku väljanägemisega nahk, sageli kergelt päevitunud või koguni tedretähniline, tugevalt piiritletud suu ja silmadega. Kulmud olid paksud ja huulepulk oli sageli puhas punane või ka käreroosa. Ka silmalainer muutus väga moekaks ning lauvärvid olid tavaliselt loomulikes (pruunides) värvides. 1980ndate ilunõudeks kujunes ühtlane meigijälgedeta lõpptulemus.

1990 – 2000

Selle kümnendi juuksemood järgis individuaalsuse reeglit. Hittsoenguteks kujunesid Meg Ryani (fotol) lühike *mop-top* ning Jennifer Anistoni pseudo-70ndate pikk lühikeste järkudega lõige. Mis värvidesse puutub, siis näis, et blond pole enam moes ning mehed on hääletanud kõige populaarsemaks persooniks punapea. Naiste seas oli aga populaarne tume juus.

Tegelikult oli sel kümnendil vastuvõetav ka juuste puudumine. Kiilaspäisusega uhkeldasid Demi Moore, kelle juuksed aeti maha tänu filmirollile, Monaco printsess Caroline, kes jäi juustest ilma tänu haigusele ning iiri lauljanna Sinead O'Connor (fotol).
Neile, kelle peakuju kiilaspead ei lubanud, olid suurmoeks soengud. Sasised hobusesabad olid populaarsed nii tööl kui õhtustel üritustel. Väga pidulikke soenguid täiendati keerukate mustritega metallist, aga ka kullast ja hõbedast kroonidega.
Hooldusvahendite kasutamine ei torganud enam väga silma ning rõhk oli juuste loomulikul siidisusel. Uudsuseotsinguis võeti üha sagedamini üle moeshow'de patsid ja intensiivsed värvid.

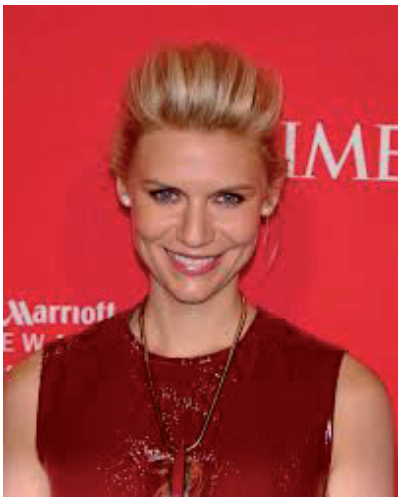

Moodi tuli lihtsus ja minimalism. Sajandi lõpus laideti maha kõik liialdused, loobuti ekstravagantsusest ja edevast elustiilist. Naised soovisid loomulikult kaunid välja näha (fotol Kate Moss). Endisest enam hakati rõhku pöörama tervislikule toitumisele.
Üheksakümnendate alguses jätkasid matid toonid võidukäiku, neile lisandusid metalli-toonid. Pruun kuulutati uueks mustaks. Kogu moodne jumestusvahendite gamma koosnes beežikas-pruunist kuni tumeda ploomikarva lillakaspruunini. Moeajakirjad julgustasid naisi ülitumedaid huulepulki kasutama. Jumestamises võeti kasutusele kõik erinevad tekstuurid: vedelikud, geelid ja kreemid.

7.5 21. SAJAND

21. sajand ei esita ühtset soengu- ja rõivastumisnõuet. Igaüks teeb oma valikud sõltumata perekondlikust taustast, ühiskondlikust kuuluvusest või usutunnistusest.

Kuni eelmise sajandi viimaste aastakümneteni oli naiste meigi- ja soengumoel ainult üks eesmärk – lasta kandjal välja paista võimalikult ebaloomulik.

Tänaseks on olukord täpselt vastupidine. Parimad juuksehooldus- ja meigivahendid on pigem sügavuti tõhusad: toidavad ja hooldavad ning annavad loomuliku ja terve väljanägemise.

(Fotodel Kelly Rowan, Claire Danes, Renée Zellweger ja Julia Tõmošenko).

TÄHTSAD MÕISTED

- Renessanss
- Barokk
- Rokokoo
- Vesilaine
- Hollywoodi laine ehk Marcel wave
- *Unisex-soeng*

7.6 SOENGUTE KUJUNDAMISEL VAJAMINEVAD VAHENDID JA TARVIKUD

Soengute tegemisel läheb vaja mitmeid erinevaid kamme, harju, tange, rulle, klambreid jm. Soengute kujundamisel mängivad olulist rolli ka viimistlusvahendid.

Juuksur peab teadma, milline vahend sobib kõige paremini soovitud tulemuse saavutamiseks. Kui soenguid tehes sellele tähelepanu ei pöörata, võib üks väike vale valik rikkuda ära kogu tulemuse. Kogemuse lisandumisel leiab juuksur kindlasti uusi ja huvitavaid võimalusi, kuidas klassikalisi vahendeid kasutada, kuid alustada tuleks ikka algusest.

Järgnevalt anname ülevaade klassikalistest soengutegemise vahenditest ja tarvikutest.

Kammid

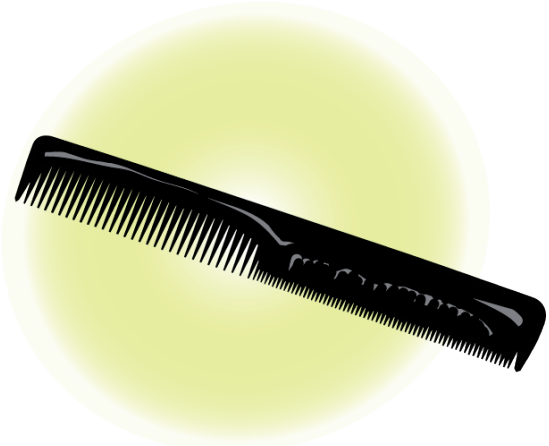
Plastmassist **laiade piidega kamm** on ideaalne juuste lahti kammimiseks peale juuste pesu. Samuti sobib laiade piidega kamm ka lokkide jm lahti kammimiseks. Nii saavutavad juuksed loomulikuma oleku.

Pika sabaga kamm sobib eelkõige abivahendina rullide keeramisel, kuid leiab kasutust ka soengu sättimisel ja erinevate salkude välja toomisel. Saab kasutada ka juuste tupeerimiseks.
Mõnikord kasutatakse erinevate kohtade kergitamiseks soengus ka nn kahvelkammi. Sellise kammi varre osa on nagu haruline kahvel.

Vesilaine kammil on kahepoolsed piid. Ühes otsas peenemad piid ja teises laiema vahega piid. Kamm sobib ka teiste soengudetailide välja joonistamiseks ning samuti ka salkude ja pindade silumiseks.

Juukseharjad

Juukseharju on erineva tihedusega ning kujuga ja sellest tulenevalt on ka nende funktsioon erinev.

Tupeerimishari ehk soengu modelleerimise hari on peenike jõhvharjastega hari. See hari on mõeldud juuste tupeerimiseks, siledamaks kammimiseks ja pindade ning üksikute detailide silumiseks. Harja võib mõnikord kasutada ka föönisoengute kujundamisel ja juuste lahti kammimisel peale rullide keeramist.

Rullharju kasutatakse eelkõige föönisoengute tegemisel. Neid on mitmes suuruses. Sobiv suurus valitakse vastavalt soovitud soengule. Rullharjad sobivad nii kohevuse andmiseks, juukse keskosa silumiseks kui ka juuste otste kujundamiseks.

SUUR FÖÖNIHARI

Fööniharjadega luuakse föönisoengule kuju. Nendega antakse kohevust ehk tõstetakse juuste juure osa ning samuti silutakse maha soovimatu kohevus. Suure fööniharjaga saab nendega juuksekarva siluda ehk võtta ära kahusust.

Soengurullid ja tangid

Soengurulle on igasuguses mõõdus (peenemaid ja jämedamaid). Peenematega saavutatakse rohkem lokkis tulemus, jämedamatega rohkem kohevust. Rulli suuruse valiku määrab see, milline peab olema tulemus.

Klassikalised soengurullid on plastmassist ning neil on sees avad, mis on vajalikud nii rullinõelte kinnitamiseks kui ka selleks, et juukseid kuivatav õhk saaks vabalt liikuda.

Takjarullid sobivad fööniseongu toestamiseks, tuka sättimiseks ja kiire kohevuse andmiseks. Neid võib kasutada ka klassikalisel moel, kuid jälgida tuleb seda, et nad ei takerduks juustesse kinni.

Pikad rullid ehk papiljotid pakuvad väga palju erinevaid keeramise variante. Papiljotte saab keerata nii klassikaliselt kui ka vertikaal-spiraalselt, tehes nii torujaid lokke. Neid rulle on samuti mitmes suuruses – rulli valikust sõltub loki suurus.

Kuumade lokirullide puhul on tegemist eelnevalt soojendatud rullidega ning neid kasutatakse kuivade ja puhaste juuste puhul, vastavalt sellele, millist soengut soovitakse teha. Rulle hoitakse peas nii kaua, kui nad on jahtunud.

(Loki)tangid kuuluvad kuumtöötlusvahendite hulka. Juuste koolutamise tange võib leida erineva kuju ja jämedusega (nt vahvelrauad, sirgendajad, vesilaine tangid jm).

Klassikaliste lokitangide (kaheosaliste) asemel kasutatakse tänapäeval rohkem **koonustange**. Samuti kasutatakse tihti ka sirgendustange ehk **sirgendajaid**.

Põnevaid soenguid saab teha ka erineva kujuga tangide abil – alustades krepptangidega ja jätkates lapikute ja kolmnurksetega.

Föönid

Soengute tegemisel kasutatava **fööni ehk käsifööni** võimsus võiks alata 1200W. Heal föönil on vähemalt kaks kiirust, kaks erinevat kuumust ning külma õhu nupp. Föön võiks olla piisavalt kerge ning komplektis peavad olema kõik vajalikud lisad – **tuulesuunajad** ja **difuuser**. Professionaalsetel föönidel on ka spetsiaalselt salongitööks sobiv kaabel.

Tuulesuunaja aitab föönitamisel suunata õhku sinna, kuhu seda on vaja suunata. See on oluline nii soengu kvaliteedi kui ka energiasäästlikkuse kohalt vaadates.

Difuuser ehk tuulehajutaja on ideaalne abiline kui soovitakse kuivatada lokkis juukseid nii, et lokk jääks kompaktseks ja ei muutuks kahuliseks. Diffuuseri abil on võimalik ka sirgeid juukseid lokiliseks kuivatada.

Kuppelfööne kasutatakse põhiliselt soengurullide, vesilaine ja märjalt kujundatud soengute kuivatamiseks. Kuppelfööni tavaline kasutatav kuumus rullide kuivatamiseks on 50-60 kraadi. Kuivatamise aeg oleneb juuste pikkusest, paksusest, rullide arvust ja läbimõõdust. Pigem tasub määrata pikem kui lühem kuivamise aeg ja vahepeal võib kontrollida, kas juus on kuiv.

Tänapäevased kuppelföönid lubavad programmeerida juustele ja soengule vastava aja ja kuumuse. Programmis on ka jahutav osa, mis teeb võimalikuks soengu tegemist jätkata kohe, kui kuivamise aeg on lõppenud (juuksed peavad jahtuma, enne rullide lahtikeeramist, sest muidu võib rullide töö olematuks kammida).

Muud tarvikud

Klippklambrid tuntud ka kui **kurenokad**.
Suuremaid klambreid kasutatakse juuksesalkude eest ära kinnitamiseks. Väiksemaid kasutatakse soengu tegemise käigus salgu kinnihoidmiseks või salgu vastu pead surumiseks. Kurenokkasid kasutatakse ka vesilaine tegemiseks.
Olulisteks abivahenditeks soengute tegemisel on veel erinevad klambrid, juuksenõelad (*bobby-pin*, „vanaema nõelad“ ehk hark-klambrid, kummid, juuksekaunistused ja soenguvõrgud.

Soenguproteesid ehk täitevahendid.
Proteese kasutatakse soovitud soenguvormi saavutamiseks. Soengutäidiseid on paljudes värvitoonides ja neid saab valida vastavalt kliendi juuste värvile. Täidised kinnitatakse juuksenõeltega. Proteesidena tuntakse veel šinjoone, lisajuukseid, tresse (on aluseks parukatele) ja parukaid.

Soengute tegemisel on vajalik abivahend ka **käsipeegel**, mis võimaldab kliendile näidata soengut tagant, pealt ja külgedelt.

Soengute viimistlusvahendid

Selleks, et soeng tuleks välja just selline, nagu klient soovib ja püsiks tugevalt, peab soengute tegemisel kasutama **soengu tugevdajaid ehk soengu viimistlusvahendeid,** milleks on erinevad vedelikud, vahud, vahad, kreemid, geelid ja pastad. Viimistlusvahendeid on saadaval erineva tugevusega (nõrgad, tugevad ja eriti tugevad). Tugevus valitakse vastavalt vajadusele ja kliendi juuste tüübile.

Rullisoengute puhul kasutatakse rohkem erinevaid soenguvedelikke, föönisoengute puhul sõltub tugevdaja valik juuste tüübist, kliendi soovist ja kasutatava vahendi olemusest. Tugevdajat kantakse rätikukuivadesse juustesse (juus, kust enam ei tilgu vett). Fikseerivat ainet kantakse eelkõige nendele kohtadele, kuhu on vaja kohevust, tugevust ja püsivust (sageli juuksejuurele).

Selleks, et vahend ühtlaselt jaotuks, tuleb juus igas suunas hoolikalt läbi kammida föönitamise harja või suurema kammiga. Soenguvahtu võib kanda ka föönitamise harja peale ja siis kammida juustesse. Soenguvedelikku pihustatakse juuksejuurele, sõrmedega juukseid üles tõstes.

Aerosooliga juukselakke võib kasutada nii soengutegemise käigus kui ka lõppviimistluseks. Üldjuhul on nad hästi kammitavad, jätavad juuksed loomulikuks ja liikuvaks. Soengu kujundamisel kasutatakse vahefikseerimiseks nõrka lakki, lõppviimistluseks tugevat lakki. Lakki pihustatakse juustele soovituslikult 20-30 cm kauguselt selleks, et ühele kohale soengus ei satuks seda liiga palju. Juukselaki kasutamisel pihustatakse esimene vajutus kliendist eemale ja alles siis pihustatakse lakki juustele. Kui lakipudelil on märge, et see on mõeldud lõppviimistluseks, siis ei soovitata soengut enam ümber kammida. Tavapäraseid soengulakke on aga võimalik ümber kammida, kui soovitakse soengu kuju muuta.

Pumppihustiga aerosoolivabu juukselakke kasutatakse põhiliselt lõppviimistluseks. Mõnikord nimetatakse neid ka märgadeks lakkideks (märglakk), kuna need võivad jätta juustesse märja efekti. Neid lakke ei soovitata kasutada kohevate ja õhuliste soengute tegemiseks ega peenikeste juuste puhul, sest nad võivad muuta juuksed raskeks. Märjad lakid kuivavad aeglaselt ja juukseid on siis veel võimalik sättida, kuid peale laki kuivamist ei saa enam soengut ümber sättida.

Läikelakid on tavaliselt nõrga fikseerimisega või puudub neil üldse fikseeriv omadus. Neid kasutatakse peale soengulaki pihustamist, juustele läike andmiseks. Jälgida tuleks, et läikelakki lastakse võimalikult kaugelt – sellisel juhul levitub lakk ühtlasemalt kogu soengule.

Värviliste ja efektlakkidega on võimalik juukseid muuta üheks korraks teist värvi. Sädelevaid lakke kasutatakse tavaliselt pidulike soengute tegemise juures. Efektlakid pihustatakse juustele tavaliselt kõige viimasena ning nende peale võib pihustada veel ka tavalist lakki, sest neil puudub tugev fikseerimise omadus.

Juuksevahaga saab välja tuua üksikuid salke ja rõhutada soengu kuju. Vahad on oma tekstuurilt rasvased.

Rasvasemaid vahasid kasutatakse rohkem lühikeste soengute juures (püstise tukka saavutamiseks või juuste silumiseks).

Geelvahasid kasutatakse rohkem juustesse salgulise efekti tekitamiseks.

Matid juuksevahad teevad juuksed tuhmiks.

Kuna juuksevaha on tavaliselt rasvane, siis tuleb jälgida, et seda ei satuks juustesse liiga palju, sest liigne kogus vaha muudab juuksed raskeks ja määrdunuks. Vaha kantakse ainult kuivadele juustele – juuste latvadele, mitte juuksejuurele. Vaha ei sobi väga peenikestele ja õhukestele juustele.

Juuksekreemid on kergemad soengute viimistlusvahendid, mida võib kasutada nii lõppviimistluseks kui soengule toe andmiseks.

7.7 KONSULTATSIOON ENNE SOENGU TEGEMIST

Enne soengu tegemise alustamist, tuleb välja selgitada, millist soengut klient soovib. Tihti ei tea klient täpselt seda ka ise või ta lihtsalt ei oska seda selgitada.

Kui klient ei oska täpselt öelda, millist soengut ta soovib, siis tasuks temalt küsida, millist seongut ta **kindlasti ei soovi**. Soengusoovi väljaselgitamisel on abi ka piltide ja fotode näitamisest, sest kliendi rahulolu seisukohast on oluline välja selgitada, mis talle meeldib ja mis mitte ehk, milles ta end hästi tunneb ja milles mitte.

Klient ootab tavaliselt ka juuksuri soovitusi soengu valimisel. Juuksur peab soengusoovi väljaselgitamisel ja omapoolsete soovituste tegemisel, lähtuma järgmistest punktidest:

- millisele **sündmusele** klient läheb,
- kaua peab **soeng vastu pidama** ja kas tuleb arvestada ka eriliste ilmaoludega või mõne muu ebamugavusega,
- milline on kliendile omane **stiil** (riietus, väljanägemine) ning milline on kliendi **karakter** ja **üldine olemus**,
- õhtusoengu puhul on vajalik teada ka kliendi **riietust**,
- kas klient kannab **prille** või **erilisi eheteid**,
- kliendi **vanus**,
- kliendi **figuur** ja **näokuju**, kuhu tuleb rõhku juurde anda ja kust maha võtta.

Kui soengustiil on kindlaks määratud, siis tuleb tähelepanu pöörata järgmistele punktidele:

- kui **pikad** on **juuksed**,
- milline on **juuste** struktuur – kui **terved** või **kahjustatud** on juuksed,
- kas juustes on loomulikku või keemilist lokki – see võib vajada sirgendamist või erilist lähenemist,
- milline on **juukselõikuse vorm**,
- milline on **juuste värv** ja kuidas seda soengus esile tuua,
- kus asuvad **pöörised**,
- kus asub **juuksekasvupiir**,
- milline on kliendi **näokuju** ja **kehatüüp**,

Märgata tuleb kõiki kliendi erisusi (suured kõrvad, eemale hoidvad kõrvad, kõrge laup, pikk kael, suur nina jne).

TÄHTSAD MÕISTED

- Laiade piidega kamm
- Pika sabaga kamm
- Vesilane kamm
- Tupeerimishari
- Rullhari
- Föönihari
- Klassikalised soengurullid
- Takjarullid
- Pikad rullid ehk papiljotid
- Kuumad rullid
- (Loki)tangid
- Koonustangid
- Sirgendavad tangid ehk triikijad
- Föön ehk käsiföön
- Tuulesuunaja
- Difuuser ehk tuulehajutaja
- Kuppelföön
- Klippklambrid ehk kurenokad
- Juukseklambrid
- Soenguproteesid ehk soengu täitevahendid
- Käsipeegel
- Soengutugevdajad ehk soengu viimistlusvahendid
- Soenguvaht
- Soenguvedelik
- Juuksekreem
- Juuksevaha
- Areosooliga juukselakk
- Pumppihustiga aerosoolivaba juukselakk
- Läikelakk
- Värvilised- ja efektlakid

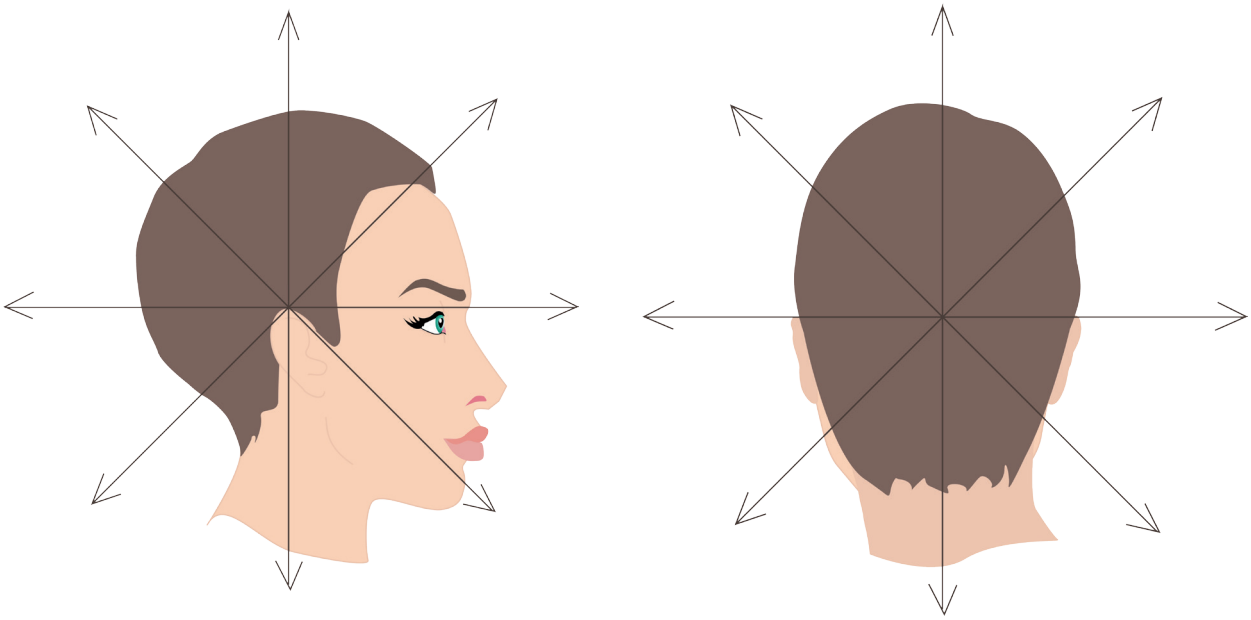
7.8 SOENGUTE PÕHITÜÜBID

Üldiselt tuntakse **nelja soengute põhitüüpi**, kusjuures üks soeng võib koosneda mitmest põhitüübist:

- **Kõik juuksed on suunatud eest taha**. Selliseid soenguid saab teha nii lühikestesse juustesse kui ka pikkadesse juustesse. Samuti saab seda tüüpi järgides teha ülespandud-, lokilisi-, sirgeid- ja föönisoenguid.
- **Kõik juuksed langevad vabalt juuksekasvu suunas laiali**. Selle soengutüübi soenguid saab teha nii lühikestesse sirgetesse juustesse kui ka pikkadesse juustesse v.a. ülespandud soengud. Need soengud on madalad, mitte kohevad ning juuksed on langevad vabalt.
- **Kõik juuksed on suunatud üles pealaele**. Seda soengutüüpi kasutatakse ülespandud soengute puhul. Võib teha ka lühikestesse juustesse.
- **Kõik juuksed on suunatud tagant ette.** Kasutatakse lühikeste juuste soengute puhul ja ülespandud soengute puhul. Ei ole võimalik kasutada pikkade juuste puhul.

Üldjuhul tuleb soengu tegemisel järgida soengu **vormi harmoonia põhimõtet** – soenguvorm peab olema tasakaalustatud.

Illustratsioonil olevad meridiaanid näitavad ära, kuidas soengut tasakaalustada ehk nt kui teha pealae esiosasse soengut rõhutav detail, siis tasakaaluks peaks kukla allosas olema teine soengut rõhutav soengudetail jne.

7.9 RULLISOENGUD JA NENDE KUJUNDAMINE

Rullisoengute tegemist alustatakse üldjuhul pea pesemisest, sest puhtasse ja niiskesse juuksesse keeratud rullid püsivad paremini, kuna pestes lõhutakse juustes olevad vesiniksillad, mis taastuvad juukse kuivades. Täpsemalt – vesiniksillad taastuvad nii, et juuksele on antud rullidega uus kuju.

Rullid keeratakse just niisketesse, mitte märgadesse juustesse, sest muidu muutub kuivamise aeg ülipikaks (juus võib ümber rulli mähituna säilitada niiskust, mis mõjutab kuivamist). Niiskes juukses on ka vesiniksillad veel lahtised.

Soengutugevdajat võib kanda kogu juuste pikkusele enne rullide keeramist või igale salgule eraldi.

Rullide keeramisel tuleb keerata nii nagu soovitakse näha lõpptulemust.

Klassikalise rullide keeramise stiili puhul keeratakse rullid suunaga eest – taha. See tähendab, et esimene rullide keeramise jaotus on tukajuuste juuksepiirist kuni kuklas oleva juuksepiirini. Teine jaotus liigub meelkohast alla ning kolmandas jaotuses keeratakse ülejäänud küljejuuksed ka suunaga alla.

Kui soovitakse soengusse jätta seitel ehk juukselahk, siis peab ka rullid keerama sellest lähtuvalt. Seitli pikkus võiks olla sama pikk, kui on rullid mida kasutatakse. Rullid keeratakse nii, et seitli paremal küljel olevad rullid liiguvad paremale alla ja vasakul küljel olevad vasakule alla. Ülejäänud peaosas võib järgida klassikalist rullide keeramise tehnikat.

Vertikaalne rullide keeramise tehnika näeb ette, et külgmised rullid keeratakse vertikaalselt suunaga eest taha. See tehnika sobib hästi, kui soovitakse hiljem juukseid tahapoole kammida või kinni panna.

Juhul, kui soovitakse ülespandud soengule kohevust anda või, et soengus oleksid juukseotsad üles poole, tuleks külgmised rullid keerata mitte suunaga alla vaid vastupidiselt – suunaga üles.

Rullide vaheliste joonte vältimiseks tuleks sirgetele salgujaotustele eelistada sik-sak jaotusi. Samuti võib kasutada tehnikat, kus rullid ei ole täpselt üksteise all vaid malelaua kujuliselt keeratud – see teeb soengusse sättimise lihtsamaks.

Tukajuuksed võib ülejäänud süsteemist eraldi keerata.

Rullide keeramisel tuleb üldjuhul alati jälgida seda, millist soengut soovitakse ja mitte väga kinni olla tehnikates. Samuti võib ühe soengu puhul kasutada erineva suurusega soengurulle – vastavalt selle, milline on soovitud lõpptulemus. Oluline on, kas rullidega antakse soovitud kohevust või võetakse kohevust ära. Kohevuse tugevuse või puudumise määrab ära rullide keeramise pinge.

Rullide keeramise pinge

Rulli asukoht ja suurus määrab ära lõpptulemuse. Mida suurem on rull, seda suurem kohevus, kuid väiksem lokk st keerd.

Selleks, et rullidega saavutada maksimaalne kohevus, tuleb nad keerata oma alusest ette poole (45° kraadise nurga all). Alus on koht, kus vastava salgu juuksed kinnituvad peanahka. See tähendab, et rullide keeramisel tuleb tekitada ülepinge.

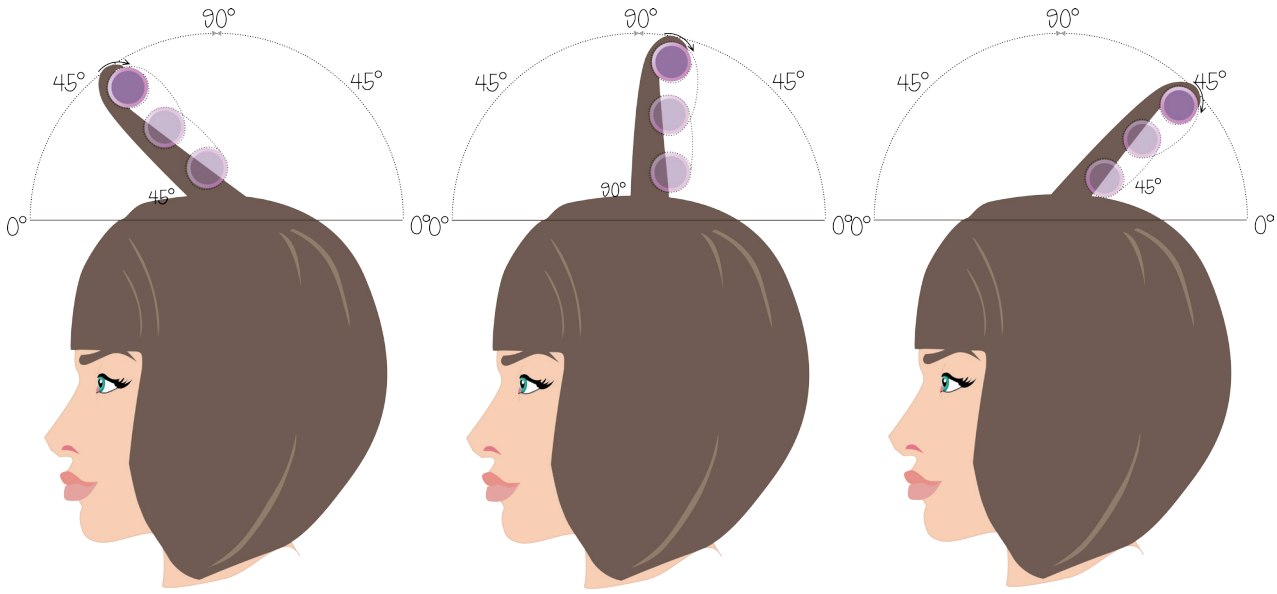

Selleks, et rullid oleksid keeratud normaalse pinge all, tuleb nad keerata täpselt sellele kohale, kus salgu juuksed kinnituvad peanahale ehk otse ülevalt alla (90° kraadise nurgaga).

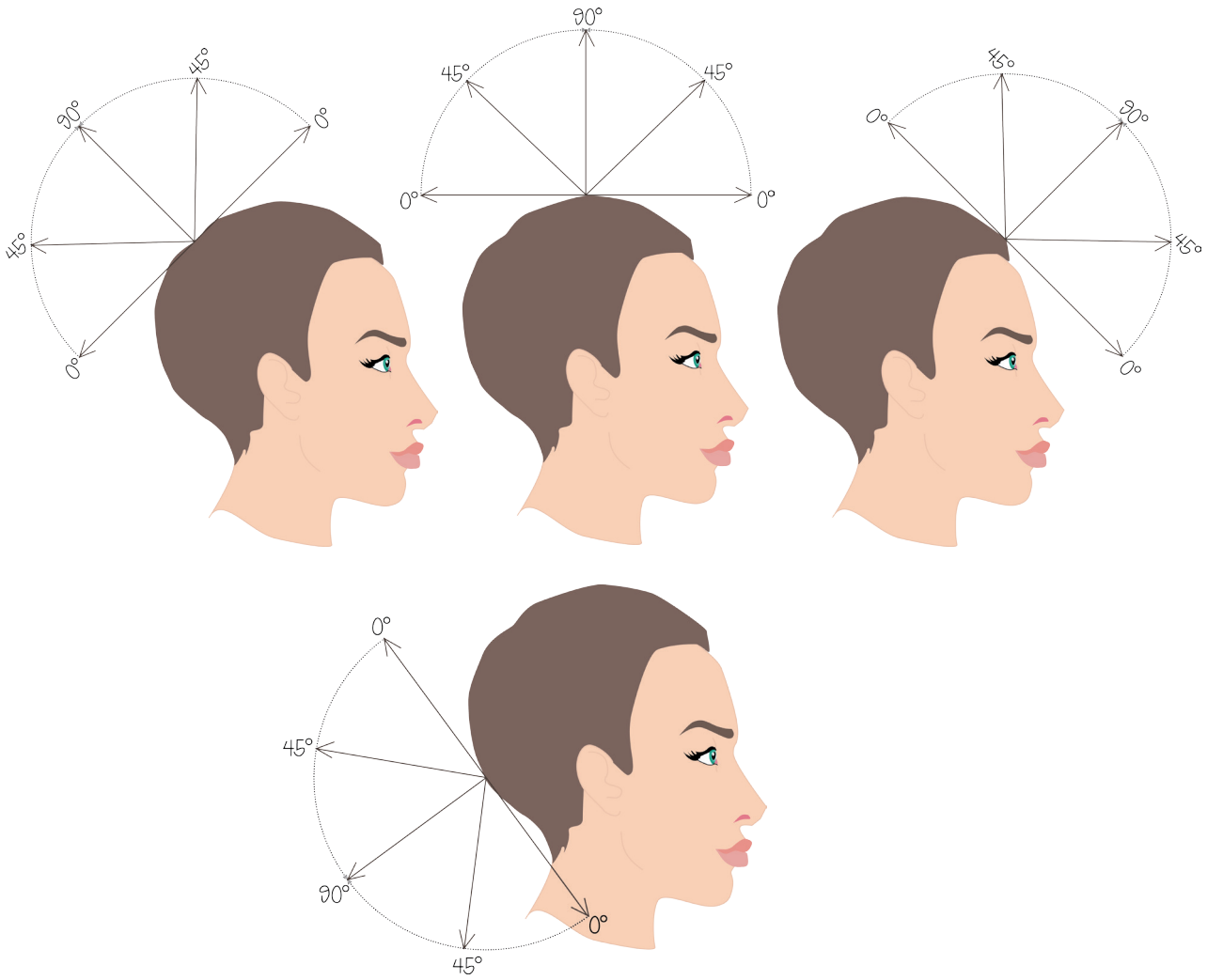

Kui eesmärgiks on mitte erilist kohevust anda, tuleb rullid keerata alapingega. See tähenda, et nad suunatakse taha poole oma alusest (45° kraadise nurga all).

ÜLE-, NORMAALNE- JA ALAPINGE RULLIDE KEERAMISEL

NÄIDIS, MIS AITAB OTSUSTADA, MILLINE RULLIKEERAMISE PINGE SOENGUTEGEMISEL VALIDA, ET SAAVUTADA SOOVITUS KOHEVUS

Enne, kui salk rulli peale keeratakse, tuleb see korralikult läbi kammida ja soovi korral niisutada soengutugevdajaga. Salgu rullile keeramisel tuleb tähelepanu pöörata sellele, et juukse otsad, mis jäävad rullil esimesse keerdesse, jookseksid kenasti rullil, see tähendab ei jääks viltu ega sassi, sest see mõjutab soengu lõpptulemust.

Kui rullid on kuivanud, kammitakse nad läbi suurepiilise kammiga ning sätitakse soengusse. Kui sooviks on salkude esile toomine, siis võib seda teha ka juba rulli lahti keerates. Igale rullilt tulevale salgule saab anda kuju kohe ja siis see fikseerida. Sellisel juhul on oluline, et rullid oleksid keeratud täpselt tulevast soengut järgides.

Sageli on vaja rullidelt tulevad salgud nö kokku kammida või siis kindlustada oluline kohevus. Seda saab teha tupeerimise abil.

7.10 JUUSTE TUPEERIMINE

Juukseid tupeeritakse selleks, et anda kohevust, kindlustada olulisi detaile ning ühtlustada erinevatel rullidel kuivanud salke.

Tupeerimine ei ole lihtsalt juuste sassi ajamine. Õige tupeeri puhul liigub hari ainult ülevalt alla. Õiget tupeeri on ka hiljem kerge lahti kammida, sest tupeeritud juuksed on liikunud ülevalt alla, mitte edas-tagasi-alla-üles. Õige tupeeriga juuks seisab sirgelt püsti.

Tupeerimist saab teha kammiga, kuid kõige õigem on selleks kasutada tupeerimisharja. Kui alguses tupeerimine ei õnnestu, võib kasutada järgmist tehnikat:

- kolm liikumist ülevalt alla ja neljanda puhul surutakse juba tupeeritud salgud veel kord kõvasti peanahale lähemale.

Tupeerimine harjaga:

ÕIGE TUPEERING

VALE TUPEERING

Tupeeringu silumiseks liigutakse tupeerharja harjaste otstega kergelt üle salgu pealmise kihi. Soovi korral võib lisada ka kerget, läbikammitavat lakki, et pealmist siledust rõhutada:

7.11 FÖÖNISOENG

Föönisoengu tegemist alustades peavad juuksed olema rätikukuivad – niisked ning suurepiilise kammiga läbi kammitud. Soovitavalt ka jaotatud osadeks, et föönitamine oleks lihtsam.
Niisketesse juustesse kantakse soengutugevdajat. Vedeliku kujul olevat vahendit pihustatakse juustele – vahtu on kõige lihtsam kammida juustesse nii, et vaht on eelnevalt pumbatud föövniharjale. Soengutugevdajat tuleb kanda sinna, kus selle tuge kõige rohkem on vaja – tavaliselt on tuge vaja juuste juurte juures, sest sellest sõltub soengu kohevus.

Soovitav on kuivatada kõigepealt tukk, sest muidu võib see valesti kuivada.
Üldjuhul hakatakse föönitades juuksejuurt tõstma kukla ülaosast. Hari tuleb asetada peanahale võimalikult lähedale ning siis tõmmata seda natuke vastassuunas. Tuulesuunaja abiga tuleb õhk suunata juustele, mis on kontaktis harjaga.
Erilist rõhku tuleb pöörata pööristele – neid vastassuunas föönitades.
Klassikalise föönitamise tehnika eeldab, et alustatakse kukla keskosast ning liigutakse külgedele ja nii järjest ülespoole. Kui on jõutud pealaeni siis hakatakse kõrva juurest sama moodi liikuma pealae suunas. Ja nii ringiratast ümber pea.
Pealae võib föönitada kõige viimasena, vastavalt sellele, millist tulemust soovitakse saavutada.

Kui juuste põhi on tõstetud, hakatakse tööle rullharjaga. Vajadusel jagatakse juuksed salkudeks ning üleliigsed ehk need, mida ei föönitata, võib kinnitada klambriga, et nad ei jääks kuivatamisel ette:

- alustatakse kukla keskosast,
- salk keeratakse rullharjale. Enne, kui salk vabastatakse, lastakse tal jahtuda – selle meetodiga saab juuksed venitada ka sirgeks,
- liigutakse edasi samamoodi nagu juuksejuure tõstmisel,
- pinged on sarnased rulli keeramisele,
- fööniõhu suund peab olema juuksesoomuse sulgemise suunas,
- koolutatud salgud võib keerata rullidele jahtuma.

Juhul, kui juukseotsad keeratakse ülespoole, on ka fööniõhu suund vastavalt juuksesoomuste sulgemise suunale.

Ohutustehnika soengu tegemisel

Juuste föönitamisel on mitmeid ohutustehnika nõudeid, mida juuksur peab teadma ja jälgima:

- pikad juuksed võivad jääda föövventilaatorisse kinni,
- kuumus peab olema õige ning fööni ei tohi suunata pikaajaliselt ühte kohta,
- juuksed peavad olema pingul ja takistuseta libisema,
- valida tuleb õige suurusega rullhari, vastavalt soovitud lõpptulemusele – suurema harjaga saavutatakse suurem kohevus kuid väiksem kihar,
- kuppelfööni kasutamisel peab valima õige kuumuse ja vahepeal olukorda kontrollima,
- laki pihustamisel peab jälgima, et lakk ei satuks silma (kasutatakse näo kaitset),
- värviliste lakkidega töötades peavad kliendi riided olema kaetud peleriiniga,
- takjarullide äravõtmist alustatakse alt kuklast, sest muidu võivad juuksed sassi minna,
- kui kliendil on peanahk katki, siis peaks vältima ärritava vahendi (soenguvedeliku, juukselaki) sattumist katkisele kohale,
- pikkade juuste lahtikammimist alustatakse alumistest juustest ja juukseotstest, et juukseid võimalikult vähe kahjustada.

7.12 SOENGUPROTEES EHK SOENGUTÄIDIS

Soenguproteesi ülesandeks on anda soengule vormi või lisamahtu ehk kohevust, mida loomulike juustega anda pole võimalik. Mõnikord saab kasutada soenguproteesina ka kliendi enda juukseid, kui need on piisavalt paksud – sellisel juhul juuksed tupeeritakse ja kinnitatakse soengu alla, kuid soenguproteesiga saab seda teha lihtsamalt ning juukseid vähem koormates.

Soenguproteese on saadaval mitmesugustes kujudes ja värvides. Soengusse tuleb valida selline täidis, mis ühtib kõige rohkem kliendi juuste tooniga ning mille kuju sobib kõige rohkem tulevase soengu kujuga.v

Soenguproteesi paigaldamine

Juukseklambrite ja -kummide kinnitamine

Juukseklambreid, nii klassikalisi kui ka vanaemasid ehk hark-klambreid, kinnitatakse nii, et alguses võetakse klambri ühe haru otsa väike osa kinnitatavast salgust, suunates klambri vastassuunas kinnitamise suunale ning siis keeratakse klamber õiges suunas ja surutakse juuksesse.

Klassikalisi klambreid saab kasutada ka soengu toestajatena. Näiteks, kui soovitakse juuksed keerata nn banaanisoengu – stiilis rulli.

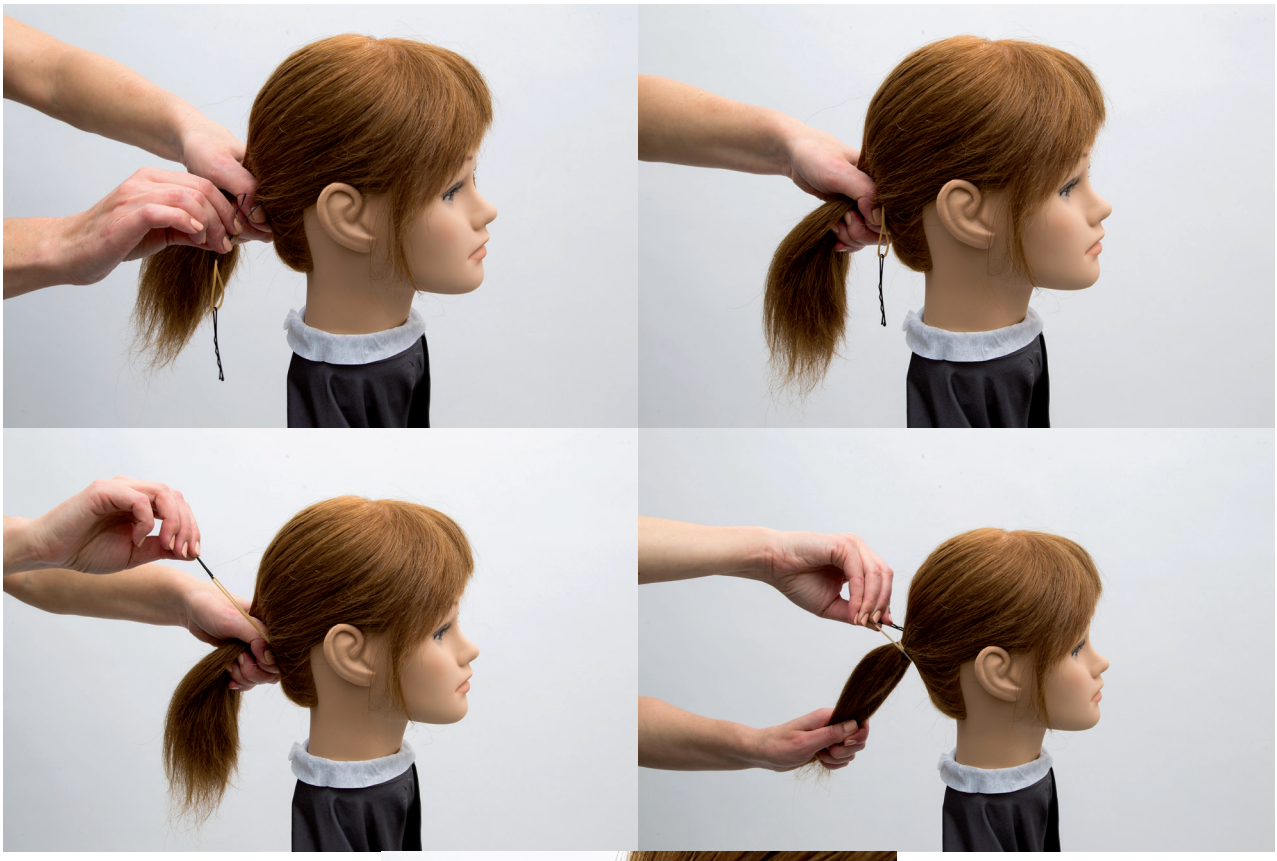

Paljude soengute puhul peab juuksed kinnitama (kas täielikult või osaliselt) **hobusesabasse**, sest nii saab luua toe ülespandud soengule või siis kujundada soeng hobusesabast.

Üheks olulisemaks võtteks on see, kuidas hobusesaba või juuksesalk kummiga kinnitatakse. Juuksesalku ei ole hea kinnitada tavalisel moel, ilma kaitsekihita kummirõngaga – see küll seisab hästi omal kohal, kuid pinge kahjustab juust. Kui aga sellist kummi kasutatakse, siis ei tohi seda hiljem juustest eemaldada tirides, vaid see tuleb tavaliste kääridega (mitte juuksurikääridega) katki lõigata.

Korrektne kinnitus näeb välja nii, et kummi mõlemasse otsa kinnitatakse klassikaline juukseklamber. Kui juuksed on kammitud sabasse kinnitatakse esimene klamber salgu põhja lähedale ning keeratakse kumm ümber salgu ning kinnitatakse teise klambri abil. Kummi varjamiseks on soovitav ümber kinnituse keerata õhuke juuksesalk.

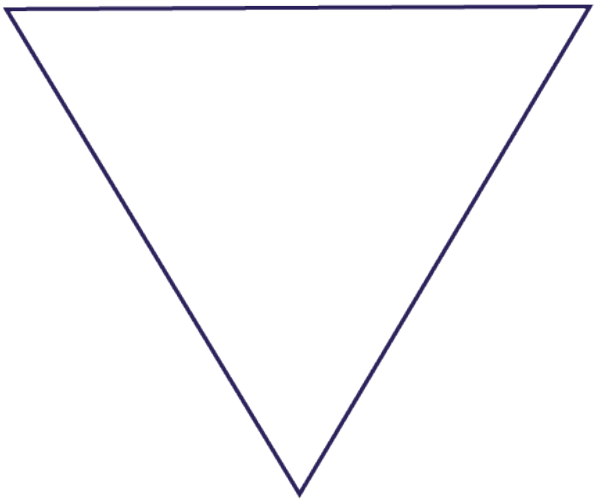
TÄHTSAD MÕISTED

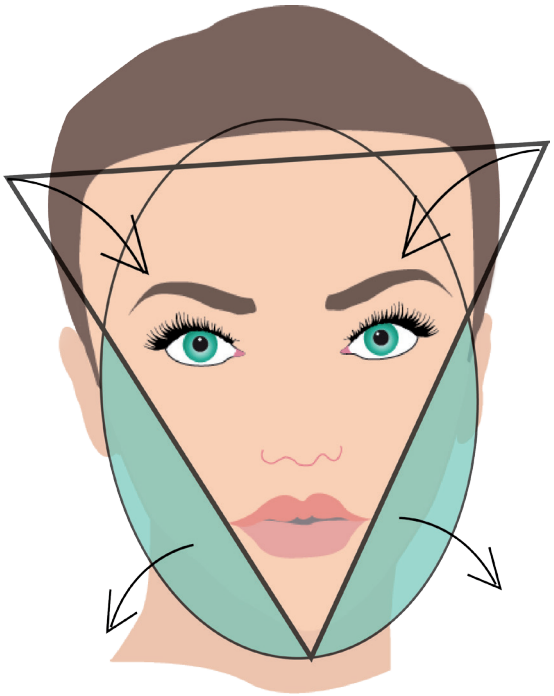
- Kõik juuksed on suunatud eest taha
- Kõik juuksed langevad vabalt juuksekasvu suunas laiali
- Kõik juuksed on suunatud üles pealaele
- Kõik juuksed on suunatud tagant ette
- Soengu vormi harmoonia põhimõte
- Rullisoeng
- Normaalne pinge soengurullide keeramisel
- Ülepinge soengurullide keeramisel
- Alapinge soengurullide keeramisel
- Föönisoeng
- Tupeerimine
- Tupeering

7.13 NÄOKUJUD JA SOENGUKUJUD

Kolmnurkne näokuju

Kolmnurkset näokuju iseloomustab lai otsaesine ja kitsas lõug. Kontrast lõua ja põsesarnade vahel on suur ja see annab näole teravad jooned.

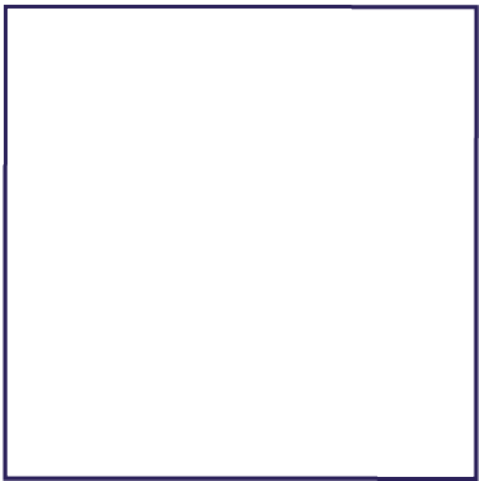
Sellisele näotüübile soengu tegemisel tuleb silmas pidada kahte nõuet:

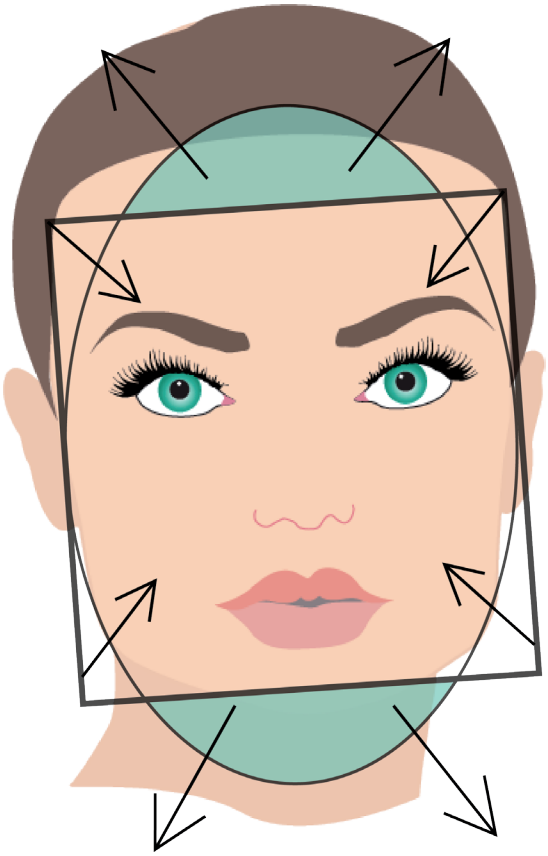
- pehmendada järske jooni üleminekul põsesarnade ja lõua vahel,
- pehmendada näole iseloomulikke põsesarnu.

Juukse pikkus võiks ulatuda allapoole kõrvanibusid ja näo juurde peaks kuuluma kohev tukk. Soengu väliskuju paremaks muutmiseks, tuleb lisada mahtu külgedele ja pealae lähedale. Sisekuju jaoks on vaja vabastada küljed, et anda laiust laubale (nt V-kujuline tukk).

Kandiline näokuju

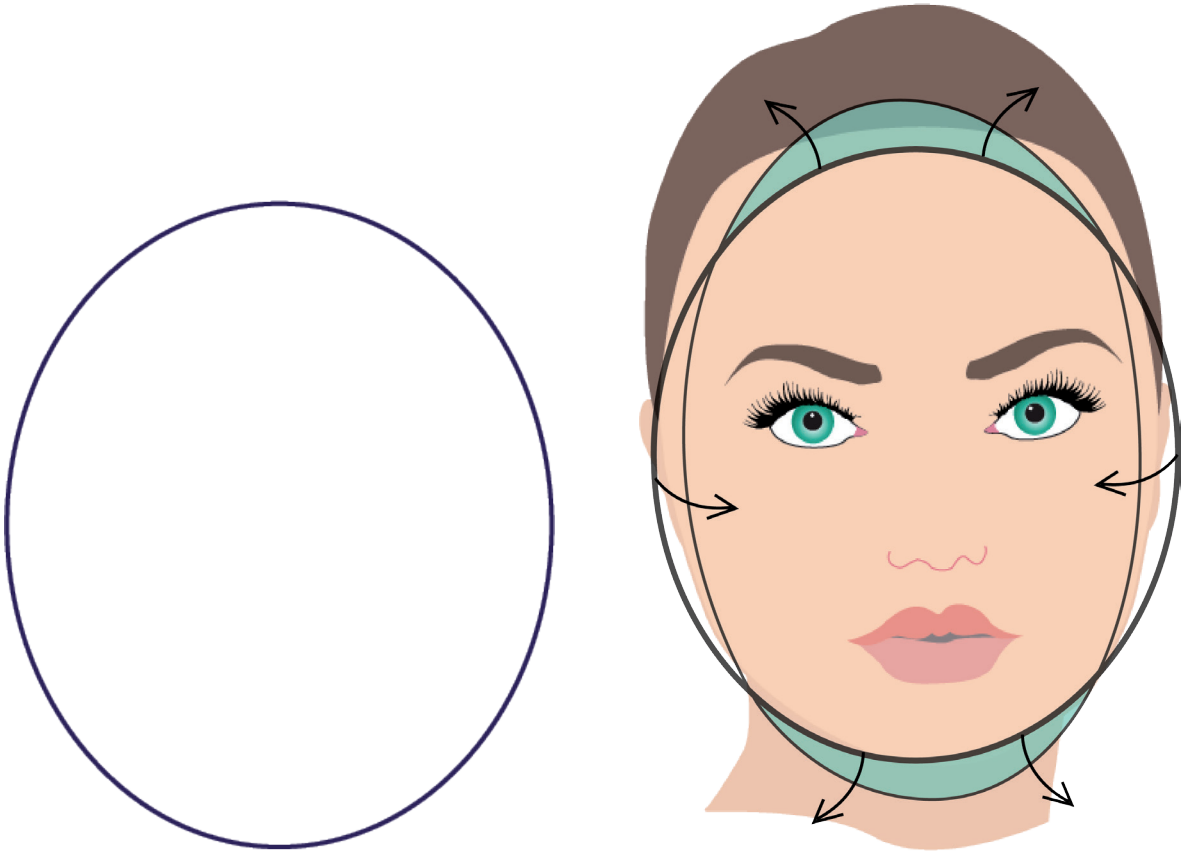
Kandiline näokuju on ruudukujuline ning seda näotüüpi iseloomustab lai lõuaosa ja sellega ühemõõtmeline otsaesine.

Sellise näotüübi väliskuju täiustamine vajab rohkem mahtu pealaele ja külgedele selleks, et muuta pead ümaramaks ja saavutamaks ovaalset kuju (nn ideaali). Sisemise kuju jaoks peaksid nurgad asetsema allpool (ümara kujuga tukk).

Ümar näokuju

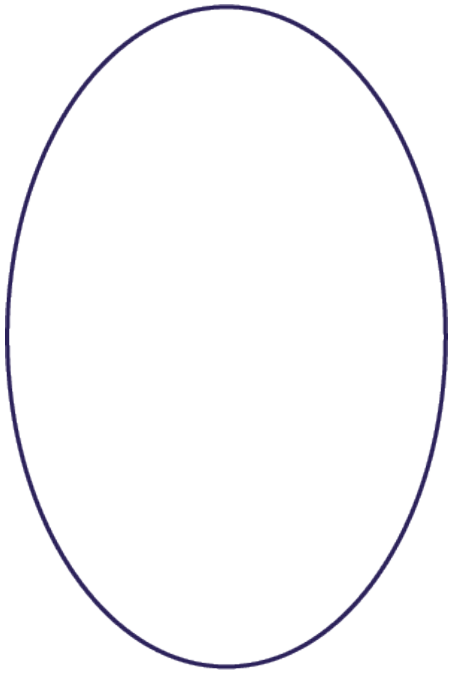

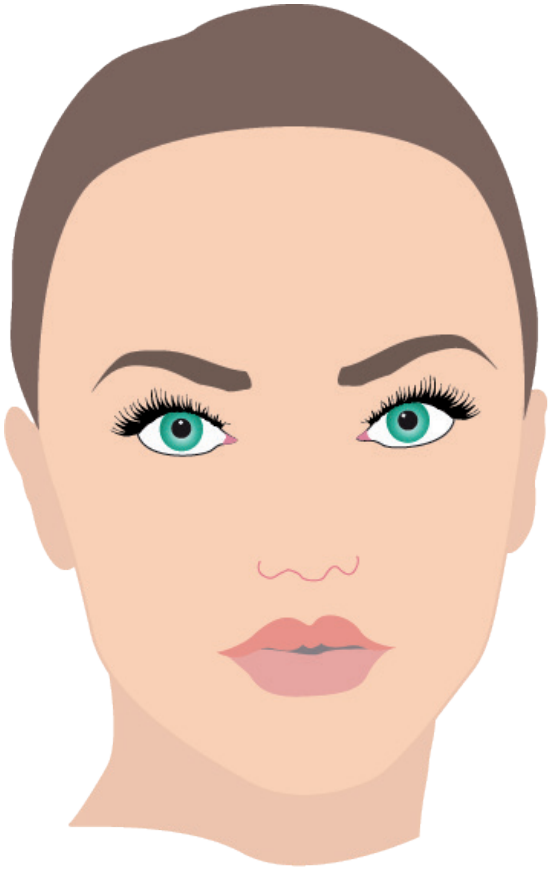
Ümara näokuju jaoks peab soengut pikendama või kõrgendama selleks, et moodustada ovaalset kuju.

Lühikese lõikuse puhul annab tukk näole pikkust. Ümarale näokujule sobib küljele kammitud tukk ja kõrvad peaksid olema avatud. Võib kasutada asümmeetrilist tukka, mis annab näole avarust.

Valitud soengu vorm võiks laieneda veidi ülespoole. Hea oleks soengus kasutada kõverat juukselahku ja asümmeetriat.

Ovaalne näokuju

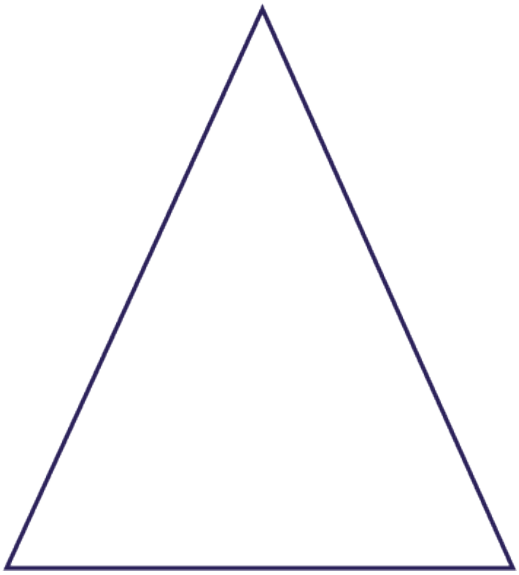

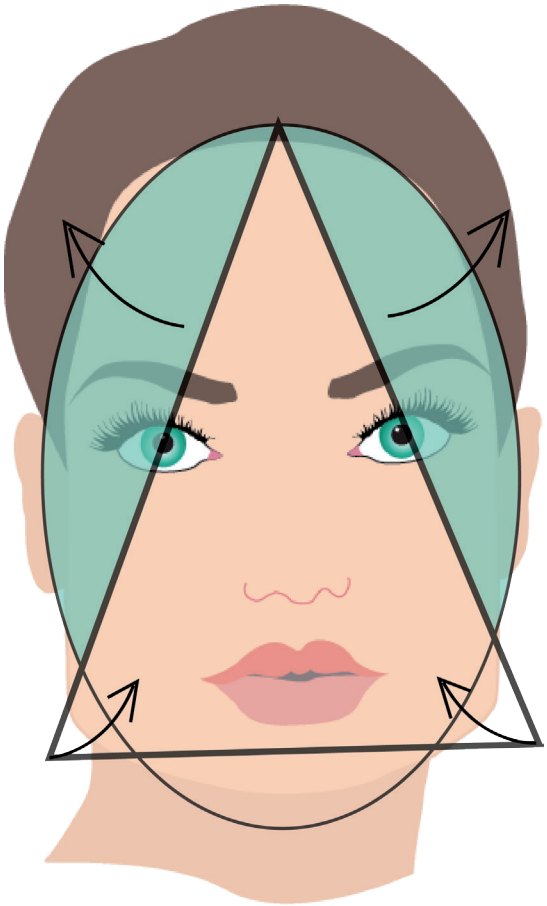
Ilu defineerimisel on tähtis osa sümmeetrial ja sellepärast eeldatakse, et naisele sobib ovaalne näokuju, kuna see on kõige proportsioonikam.

Ovaalsele näokujule sobivad igat tüüpi soengud. Teistele näokujudele sobivad soengud aitavad näokujul näida ovaalsena ehk ideaalilähedasena.

Ümberpööratud kolmnurkne näokuju

Ümberpööratud kolmnurksele näokujule on iseloomulik kitsas otsaesine ja laiem lõuajoon.

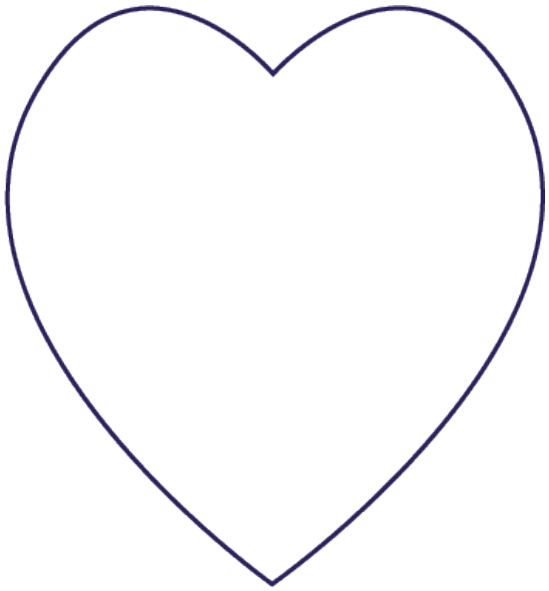

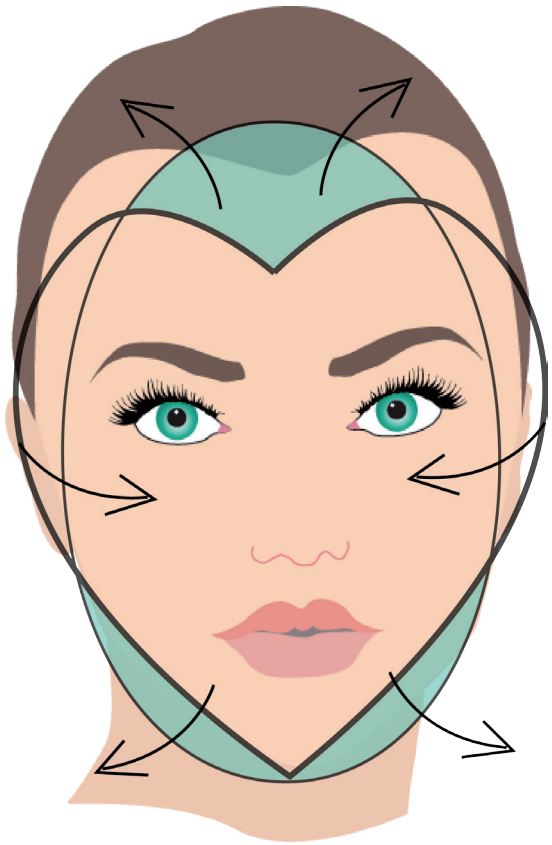
Väliskuju täiustamiseks tuleb lisada rohkem mahtu külgedele soengu ülaosas. Sisekuju jaoks lõigata tuka nurgad alla, kattes sellisel kujul laubapoolsed küljed.

Lauba osa tuleb muuta laiemaks, lõug kitsamaks. Põskedel ja külgedel olevad juuksed ei tohi olla kohevad, ei sobi otselahk ega siledaks ülepea kammitud juuksed. Soengu raskuspunkt peab asuma lagipeal. Küljejuuksed peavad põski katma. Sobib ka külgedelt sile kammitud soeng, mis peab olema pealael kohev. Soeng ei tohi olla otselahuga, see laiendab nägu altpoolt veelgi.

Südamekujuline näokuju

Südamekujulist näokuju iseloomustab lai otsaesine, mille juuksekasvupiir on südamekujuline ja terav, kuid veidi nurgelise joonega lõuajoon.

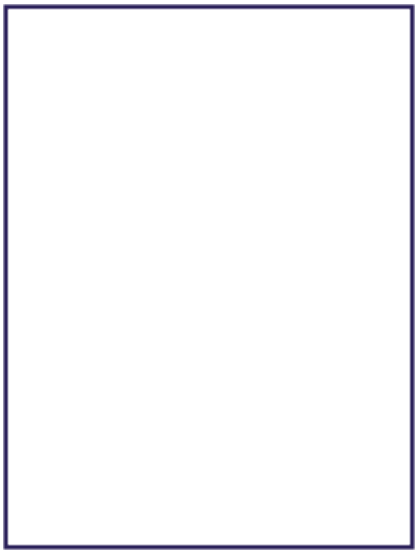

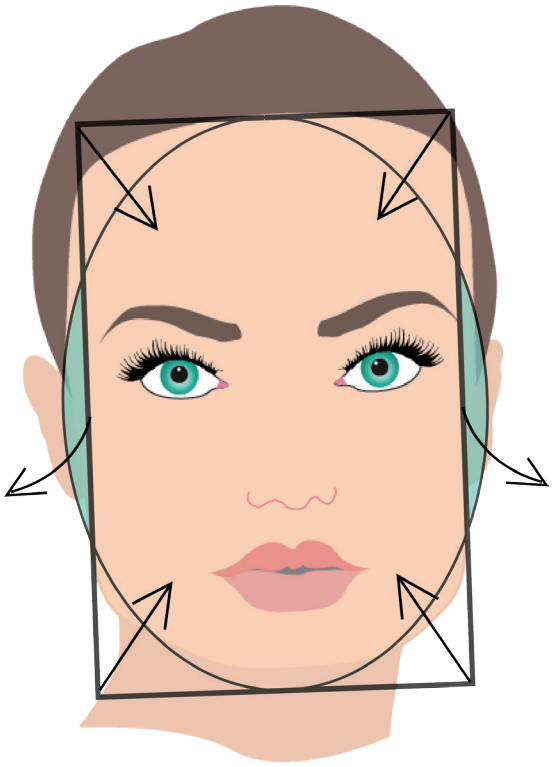

Väliskuju täiustamiseks peab soengumahtu vähendama külgedel (ülal) ja lisama rohkem mahtu külgedel (all) kõrvade juures. Sisekuju jaoks lõigata tuka nurgad alla, kattes sellisel kujul laubapoolsed küljed, nagu ka ümberpööratud kolmnurksel näokujul.

Ristkülikukujuline näokuju

Ristkülikukujulist näotüüpi iseloomustab piklik kuju lai lõuaosaga ja sellega ühemõõtmelise otsaesisega.

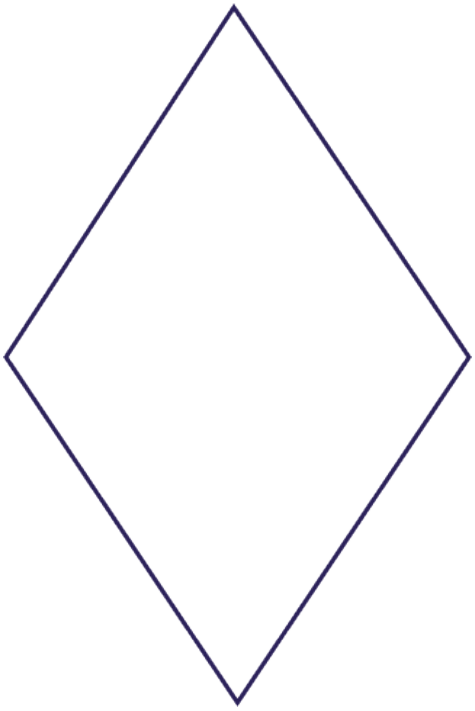

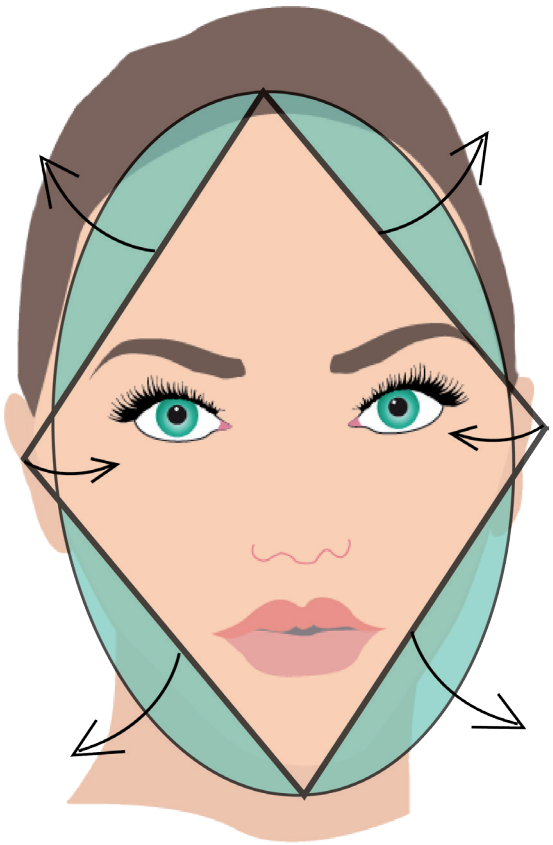

Väliskuju täiustamiseks peab soengumahtu vähendama meelekohtadel selleks, et moodustada ovaalset kuju. Sisekuju jaoks lõigata tuka nurgad alla, kattes sellisel kujul laubapoolsed küljed, nagu ka ümberpööratud kolmnurksel näokujul.

Rombikujuline näokuju

Rombikujuline näokuju on kitsa lõua ja otsaesisega. Põsesarnade juures on nägu kõige laiem.

Väliskuju täiustamiseks sobib hästi kõrvadest allpool olev kohevus. Võimalikku teravat lõuga saab pehmendada pehmete salkudega põskedel.

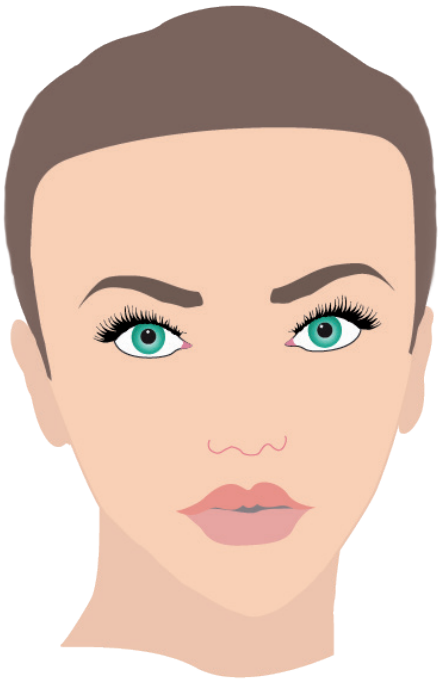
Igal loetletud näotüübil võivad esineda erisused, mida peab samuti soengutegemisel kindlasti arvesse võtma: liiga kõrge laup, nõbinina, liiga rasked või liiga peened näojooned, kokkusurutud või laiali venitatud näokuju, raske lõuajoon, nõrk lõug, kõrged põsesarnad, pikk kael, madal, kõrge või kitsas laup, suured ja eemaleulatuvad kõrvad.

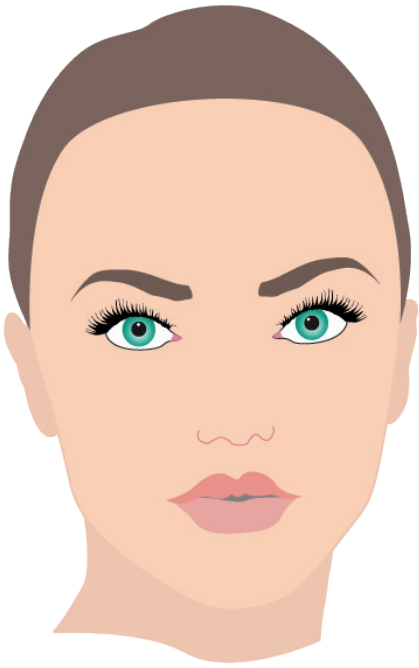
Järgnevalt mõned nõuanded, kuidas näotüübi erisustega toime tulla:

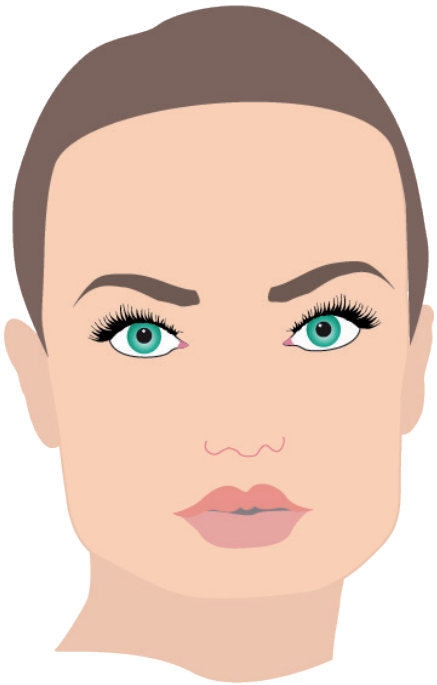
- Pika ninaga näo puhul on soovitav teha kliendile selline soeng, kus suund on ettepoole ja kukal kohev. Soovitavad on ka juukselahuga soengud, aga mitte keskel, vaid külje peal. Juukseid ei ole soovitav väga tahapoole üle pea kammida. Samuti ei ole hea kanda paksu ja tihedat tukka. Näolt siledalt ära kammitud ja kuklalt kõrgele tõstetud juuksed ei ole sobilikud.
- Väikese nina-puhul on soovitav näolt juuksed ära kammida. Sobiv ei ole kanda suurt tihedat tukka. Samuti ei ole hea näo ümber sättida tugevaid suuri lokke või raskeid salke – pigem teha sinna midagi pehmet, õrnemat ja õhulisemat.
- Pika, kõhna kaela puhul sobib soeng, mis on tehtud kukla alumises osas või kaelal. Tähtis on juuste pikkus, mis oleks allpool lõuajoont või veelgi pikem.
- Lame nägu peaks olema avatud – soengu põhilised detailid suunatud taha ja kukal välja venitatud. Sobivad kerged, õrnad, õhulised lokid või salgud.
- Peenete näojoonte puhul sobib soeng, mille detailid on peened ja kohevad. Kontrasti tekitamine näo ja soengu vahel ei ole soovitatav.
- Raskete näojoonte puhul peaksid soengu põhidetailid olema näost kaugemal. Soengut ei soovitata üles ehitada kontrastidele, mis rõhutaks tugevaid näojooni.
- Raske lõuaga näo puhul on soovitav, et soengu põhidetailid jääksid külgedele ja põskedele. Soovitav oleks kanda ükskõik, millise kujuga tukka. Juuste pikkus peaks olema kõrgemal lõuajoonest. Soengut, mille põhidetailid on kuklal, ei soovitata teha. Eriti ei sobi teha kukla osalt üles viidud juuksed.
- Nõrga lõua puhul on soovitav teha soeng, millel on poolavatud kõrvad ja soengu põhirõhk (tukk) viiakse kuni silmade piirjooneni. Tukk võib olla erinevalt vormi, kuid ta peaks olema kerge ja ei tohiks laupa täielikult sulgeda.
- Madala laubaga näole soovitatakse soengut, mitte eriti pikka tukaga. Kõrvad peaksid olema poolavatud ja soeng peaks olema kerge. Soengu põhilised detailid (põhirõhk) peaksid olema pealael.
- Kõrge laubaga näole-sobib pika tiheda tukaga soeng, ei sobi aga kõrge soeng.
- Kitsa laubaga näole sobib lühike, kuid kohev soeng ja põhidetailid peaksid asuma oimukohtadel. Sobiv on asümmeetriline vorm. Soovitav on teha sirged ja kõverad juukselahud. Kitsa laubaga näole ei sobi lõuapiirkonnas olev soeng.
- Suurte eemalehoidvate kõrvadega kliendile sobib soeng, kus kõrvad on kaetud – kui see aga pole võimalik, siis tuleks kohevust anda soengu külgmistele juustele ja ka kukla osale. Ei sobi asümmeetriline soeng.

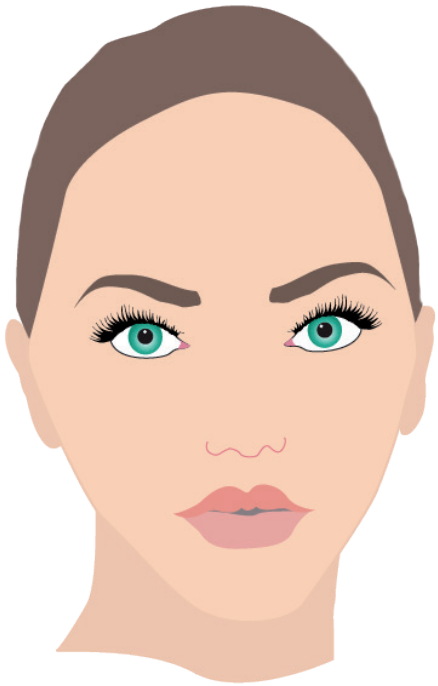
ÜLESANNE 7.1

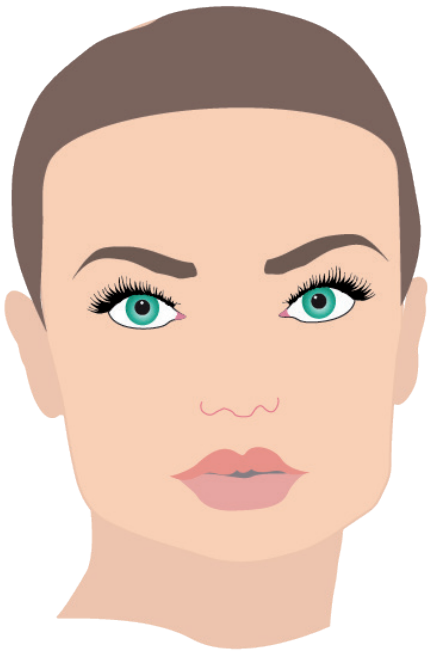
Milliste näotüüpidega on tegu. Millest peaks hoiduma igale näotüübile soengu tegemisel?
Prindi välja tööleht. Joonista igale näotüübile sobiv soeng.

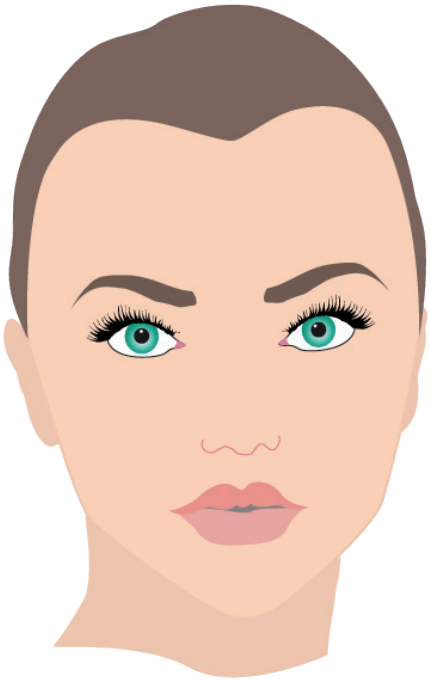

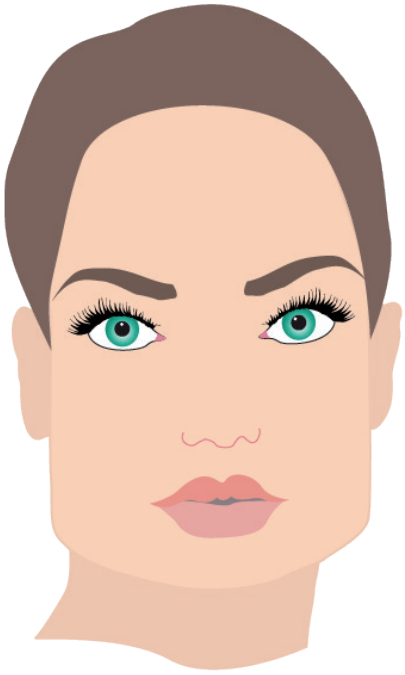

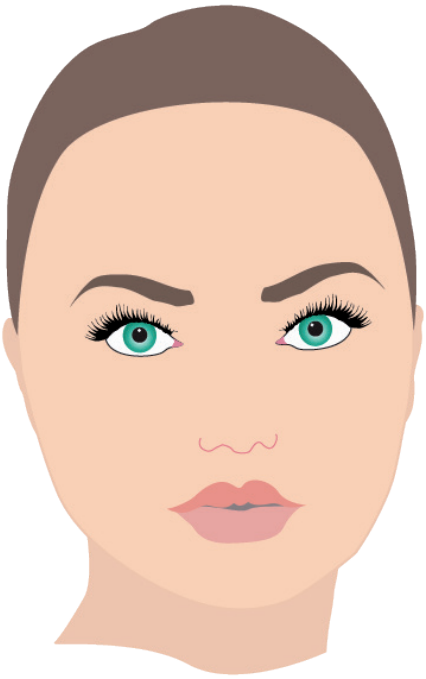

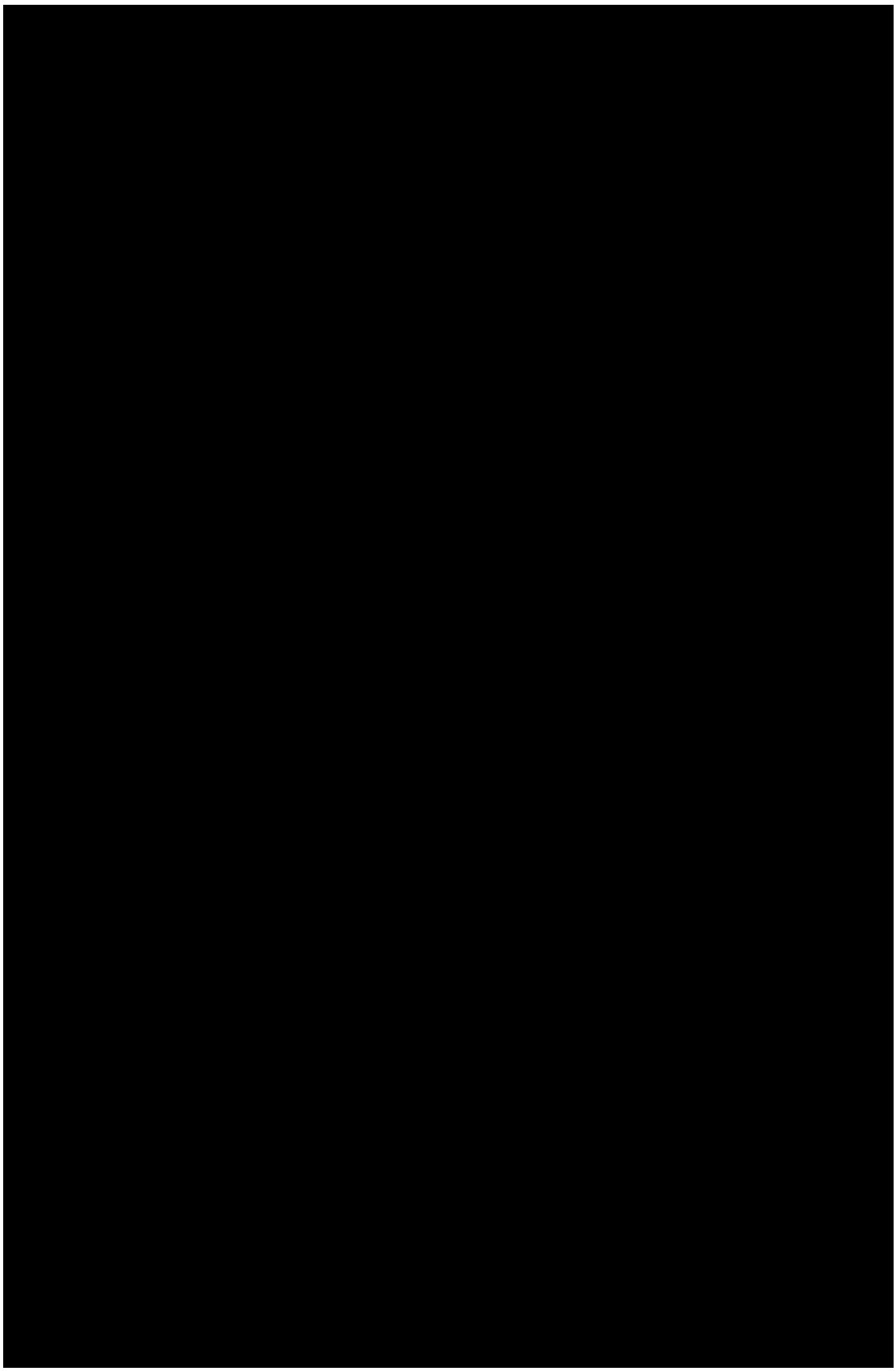

ÜLESANNE 7.2

Kirjelda:

- kuidas tupeerida juukseid korrektselt.
- kuidas kinnitada klambreid.
- kuidas kinnitada juuksekummi.
- kuidas teha föönisoengut.
- kuidas teha vesilaineid.

VÄRVI KONSULTATSIOON JA DIAGNOOS

Kliendi nimi: .....
Kuupäev: .....
Teenindaja: .....

Värvisoov: _____

Tumedusaste: _____

Tooni nüanss: _____

Värvidiagnoos:

Naturaaltoon: _____

Hallide osakaal %:

_____

Värv pikkusel ja otstes: _____

_____

Muud andmed: _____

Töö liik ja vahend:

Toonimine: _____

Normaalvärvimine: _____

Heledaks värvimine: _____

Triibud: _____

Blondeerimine: _____

Muu: _____

Värvi valik ja segamine:

Värvitoon	Kogus
	g
	g
	g

Vesinik emulsioon	%	Kogus
		g
		g
		g
		g

Pealekandmistehnika:

Ainult juurtele ☐

Juurtest otsteni ☐

Algul keskosale ja otstele, siis juurtele ☐

Muu ☐

Värvi tasakaalustamine või järelkäsitlus:
(vajadusel/millega?):

Mõjuaeg:

Klimasooniga ☐

Lisasoojuseta ☐

Soovitused koduseks hoolduseks:

A	
Aerosool juukselakk	Juukselakk, mida kasutatakse nii vahefikseerimiseks soengutegemise käigus kui lõppviimistlusel
Alajaotus	Väiksem lõikusjaotus gradueeritud, kasvava järgulise ja ühtlase järgulise lõikusvormi juures. Alajaotusi kasutatakse lõikuse juures selleks, et saavutada lõikusjoontes maksimaalset täpsust. Alajaotusi kasutatakse ka keemilise loki- ja soengurullide keeramisel
Alakaar	Kaarja joone alumine osa
Alapinge soengurullide keeramisel	Rullid suunatakse tahapoole oma alusest. Eesmärgiks on mitte erilist kohevust anda
Alopeetsia	Ebaselgetel põhjustel vallanduv koldeline juuste kaotus, mis võib viia kõigi juuste kaotuseni ja ka küünte muutusteni
Aluseline lahus	Aluselised lahused sisaldavad kõrgemas kontsentratsioonis OH^- ioone, samal ajal kui happelised lahused sisaldavad suuremas kontsentratsioonis H ioone. Lahus on neutraalne, kui H ja OH^- ioonide kontsentratsioon on võrdne - pH väärtus on siis 7
Aminohapete ahelad	Keratiin koosneb pikkadest aminohapete ahelatest, mis omakorda on moodustunud sellistest elementidest nagu süsinik(C), hapnik(O), vesinik(H), lämmastik(N) ja väävel(S)
Aminohapped	Ehk aminokarboksüülhapped on bioloogilise tähtsusega orgaanilised ühendid, mis sisaldavad funktsionaalsete rühmadena amino- (-NH2) ja karboksüülrühma (-COOH) ning aminohappespetsiifilist kõrvalahelat
Ammoniaak	Ammoniaak on vees hästi lahustuv, läbipaistev, kirbe lõhnaga söövitav leeliseline aine, mille keemiline valem on NH
Ammoonium tioglükolaat	Taandav aine aluselistes lokivedelikes
Anageen (anagen)	Juuksekasvu aktiivne faas. Kestab 3-5 aastat
B	
Bambuskarvad ehk trichorrhexis invaginata	Sõlmed juuksekarvadel, mis muudavad muidu siledapinnalise karva bambusesarnaseks
Barokk	Ajastu 17. – 18. sajand
Blondeerimine	Juuste heledamaks pleegitamine
C	
COHNS-i elemendid	Süsinik(C), hapnik(O), vesinik(H), lämmastik(N) ja väävel(S). Viis põhilist elementi, mida on leitud nahas ja küüntes
D	
Dermis	Pärisnahk - naha keskmine kiht
Detergendid	Märgavad ained. Sünteetilised pindaktiivsed ained, mida kasutatakse peamiselt sünteetilistes pesemisainetes pesemis- ja puhastustoime parandajatena
Diagonaalne joon	Aktiivne ja dünaamiline joon

Difuuser	Tuulehajutaja, mille abil saab lokkis juukseid kuivatada nii, et lokk jääb kompaktseks ja ei muutu kahuliseks. Diffuuseri abil on võimalik ka sirgeid juukseid lokiliseks kuivatada
Disulfiidsidemed	Juhul, kui väävlitsisaldavad aminohapped osutuvad juukses olevama üksteise lähedal, moodustavad nad omavahel väävel- ehk disulfiidsidemed
E	
Ebanormaalne karvakasv ehk hypertrichosis	Hormonaalne probleem, mille puhul kasvavad termaalkarvad seal, kus tavaliselt kasvavad velluskarvad (nt vuntsid ja habe naistel)
Eelpigmenteerimine	Enne juuste värvimist tehtav toonimine
Emulgeerimine	Emulgeerimiseks lisatakse natuke vett peas olevale värvile ning värvisegu nö masseeritakse vahule
Epidermis	Marrasknahk - naha pealmine kiht
Eumelaniin	Pigment, tänu millele moodustuvad korteksi kihis mustad ja pruunid juuksetoonid
F	
Fileerimine	Juuste massi õhendamine nt kääride abil
Folliikul	Naha sees asuv keeruline miniorgan, millest sõltub juuksekarva olemus. Seal asub juuksejuur
Föön ehk käsiföön	Soengute tegemiseks kasutatav juuste kuivataja
Föönihari	Juuksehari, mille abil tehakse soenguid fööniga juukseid kuivatades
Föönisoeng	Soeng, mille tegemiseks kasutatakse käsifööni. Juuksed kuivatatakse ja suunatakse käsifööniga
G	
Glütserüülmonotioglükolaat	Taandav aine happelistes lokivedelikes
Gradueerimine	Osaline järgulisus - tekib juuksesalgu tõstmisel soovitud nurga all ning lõikamisel sõrmede seestpoolt
Gradueeritud juukselõikuse põhivorm	Juukselõikuse osaline järku lõikamine, mis tekib juuksesalgu tõstmisel soovitud nurga all ning lõikamisel sõrmede seestpoolt
H	
Habe	Karvade kogumik, mis kasvab inimese lõual, ülahuulel, põskedel ja kaelal
Happe baasil šampoonid	Igapäevaseks kasutamiseks mõeldud šampoonid, mis tasakaalustavad juuste ja naha pH-d. Happeline koostis aitab sulgeda soomuskihti (kutiikulit)

Happeline lahus	Happelised lahused sisaldavad suuremas kontsentratsioonis H ioone, samal ajal kui aluselised lahused sisaldavad kõrgemas kontsentratsioonis OH^- ioone. Lahus on neutraalne, kui H ja OH^- ioonide kontsentratsioon on võrdne - pH väärtus on siis 7
Haprad ja rabedad juuksed ehk fragilitas crinium	Juuksed, mis võivad katkeda igalt poolt kogu pikkuse ulatuses
Helmelised juuksed ehk monilethrix	Helmed asuvad juukse tüvel ja nendest kohtadest katkevad juuksed kergesti
Hirsutism	Hormonaalne häire naistel, mille tagajärjel hakkavad karvad kasvama näopiirkonnas
Hollywoodi lained	Ingl. k. Marcel wave. Sarnane vesilainega, kuid Marcel vawe'i puhul kasutati nn "kuumi kääre", milleks olid spetsiaalsed tangid, mida kuumutati ahjus või elektrilises soojendajas
Hooldavad ja niisutavad šampoonid	Muudavad juuksed siledamaks ja läikivamaks. Kaitsevad töödeldud juukseid kahjustuste eest ning hooldavad neid
Hooldusained	Õlid, rasvad, vahad – aitavad kaitsta juukseid ja vähendavad (nt keemilise loki vedeliku koostises) keemiliste ainete kahjustavat toimet. Parandavad juuste seisundit
Horisont	Silmapiir
Horisontaalne joon	Sarnane silmapiiriga. Joon tundub passiivne
Hüdrofiilsed juuksed	Vett imavad juuksed
Hüdrofoobsed juuksed	Vett tõrjuvad juuksed
Hüpodermis	Alusnahk - pärisnaha all olev rasvkude
I	
Ilmastiku kahjustused	Juustele mõjuvad kahjustavalt: päike ja kuumus, lumi ja külmakraadid
J	
Juukse elastsus	Juuste võime katkemata venida ja tõmbuda tagasi oma tavapärasesse olekusse
Juukse struktuur	Juukse olemus ehk sisemine ehitus
Juukse tekstuur	Jaguneb: jäme tekstuur, keskmine tekstuur, peenike tekstuur
Juukse värv	Juukse loomulik pigment ehk juukse naturaalne pigment
Juuksehari	Juuste kammimise ja harjamise vahend
Juuksejuur	Juukse osa, mis asub peanaha all
Juuksekasvuala jaotus	Juuste kasvuala jagamine erinevateks osadeks
Juukseklambrid	Spetsiaalsed klambrid juuste kinnitamiseks soengute tegemisel
Juuksekontuur	Juuksekasvu piir - inimese pea juuksekasvuala algus
Juuksekreem	Kergem soengutugevdusvahend, mida võib kasutada nii lõppviimistluseks kui soengu tugevdamiseks
Juukselõikuse kujud	Ühtlase pikkusega, ülespoole pikenev ja allapoole pikenev kuju
Juukselõikuse kujundlik joon	Näitab juukselõikuse kujundlikku vormi, mis tekib juuste ülestõstmisel risti peakujuga 90°

Juukselõikuse põhivormid	Kõik naiste ja meeste juukselõikused põhinevad neljal põhilõikusvormil või nende erinevatel kombinatsioonidel (massiivne vorm, gradueeritud vorm, kasvav järguline vorm, ühtlane järguline vorm)
Juuksenäsa	Väike koonusekujuline kõrgendik, mis asub juuksenääpsu alumises osas, juuksesibula sees
Juuksesalgu tõstenurk	Gradueering (madal 0-45°, keskmine 45°, kõrge 45-90°)
Juuksesibul	Paunakujuline struktuur, mis moodustab alumise osa juuksejuurest
Juuksetüvi	Juukse osa, mis jääb peanahast väljapoole
Juuksetüüp	Juukse olek ehk juuste erinevused lähtuvalt nende geneetilisest omapärast
Juuksevaha	Soengute viimistlusvahend, millega saab välja tuua üksikuid salke ja rõhutada soengu kuju. Vaha on oma tekstuurilt rasvane
Juuksevärv	Kunstlik juuksevärvimise toode
Juuste loomulik kasvusuund	Suund, kuhu juuksed loomulikult kasvavad
Juuste loomulik langemise suund	Juuste loomulik kasvusuund ja pöörised pea krooniosas, kuklal või tukas annavad juustele nende loomuliku langemise suuna
Juuste poorsus	Juuste võime absorbeerida (imada) niiskust
Juuste pundumine	Juuste paisumine, mille käigus avanevad kutiikulkihi soomused
Juuste tihedus	Mõõdetakse karvade hulgaga peanahal 2,5cm kohta
Juuste tupeerimine	Juukseid tupeeritakse selleks, et anda kohevust, kindlustada olulisi detaile ning ühtlustada erinevatel rullidel kuivanud salke. Õige tupeeri puhul liigub hari ainult ülevalt alla
Juustelisanditele ja parukatele mõeldud šampoonid	Šampoonid, mis on mõeldud juukselisandite pesemiseks ja ei sobi naturaalsete juuste pesemiseks
Jäme juuksetekstuur	Keskmisest juuksetekstuurist jämedam tekstuur
K	
Kaarjas joon	Joon, mis koosneb ala- ja ülakaarest
Kaaspigment	Joonealune pigment, mis mõjutab juuksevärvi nende helestamise ajal
Kasvav järguline juukselõikuse põhivorm	Kõik juuksed kammitakse kontrollsalgu (tõstenurk 90°) juurde ning lõigatakse kontrollsalgu kohal
Katageen (catagen)	Juukse kasvutsükli vahefaas, mis kestab umbes 10-15 päeva
Kehakujud	Erinevad nimetused, millega eristatakse erineva kujuga kehatüüpe nt liivakellakujuline, pirnikujuline, kolmnurkne, ristkülikukujuline, ruudukujuline ja ümmargune
Keratiin	Juukse proteiin. Teatud kiutaoline valgu tüüp, mida leidub juustes ja mis on nende struktuuri aluseks
Keratinisatsioon	Rakkude valmimise protsess juuste moodustumisel
Keratiniseerunud proteiinid	Juus koosneb keratiniseerunud proteiinirakkudest. Need rakud ei ole elavad
Kerged palsamid	Eemaldavad juustest pusad ja teevad need kammitavamateks

Kergvärv	Selle värvi molekul on väiksem kui toonijatel ja suurem kui poolpüsi- ja püsivärvidel. Enamus pigmente jääb kutiikulkihti, väiksem osa siseneb aga ka korteksisse. Kergvärvid ei helesta juukseid ja ei tee püsivaid toonimuutusi
Kesklahk	Otsejaotus ehk juuste jaotusjoon, mis kulgeb pealae esiosa tukajuustest kuni kuklalohuni, üle pealae kõrgeima punkti
Keskmine juuksetekstuur	Alus, mille järgi eraldatakse peenike ja jäme juuksetekstuur
Klassikalised soengurullid	Plastmassist väikeste avadega rullid. Avad on olulised nii rullinõelte kinnitamiseks kui ka selleks, et juukseid kuivatav õhk saaks vabalt liikuda
Klassikalised vuntsid	Vuntsid, mis ulatuvad suunurkadeni
Kliendi pea asend juuste lõikamisel	Õigeid peahoiakud erinevate lõikusviiside jaoks
Klippklambrid	Kurenokad - suuremaid klambreid kasutatakse juuksesalkude eest ära kinnitamiseks, väiksemaid - soengu tegemise käigus salgu kinnihoidmiseks või salgu vastu pead surumiseks. Kasutatakse ka vesilaine tegemisel
Kolm põhivärvi	Primaarvärvid: kollane, sinine ja punane, mille omavahelisel segamisel saadakse seguvärvid ehk kõrvalvärvid ehk sekundaarvärvid
Kolmemõõtmeline joon (3D)	Lisaks pikkusele ja laiusele on vormil ka sügavus
Kompositsioon	Ld. k. composito - tähendab koostamist, seostamist, ühendamist, liitmist ja sidumist
Kontrast	Kompositsiooni üks kasutatavamaid võtteid, kus kasutatakse koos mitut tugevasti erinevat omadust: soe-külm toon, sile-laineline pinnatekstuur jne
Kontrollsalk	Sobivasse pikkusesse lõigatud juuksesalk, mida kasutatakse järgnevate juuksesalkude täpseks lõikamiseks. Kontrollsalk võib olla püsiva või liikuva iseloomuga
Kontuurjoon	Kujundi välimine joon
Koonusekujuline habe	Habe, mis muudab näo visuaalselt pikemaks ja korrigeerib ümarat näokuju
Koonustangid	Soengute tegemiseks kasutatav kuumtöötlustarvik (üheosalised lokitangid), mille abil tehakse juustesse lokke
Kordumine	Kujunduspõhimõte, kus kujunduselemendid jäävad kogu ala ulatuses muutumatuteks
Korteks	Juuksekarva keskmine kiht ehk kiudkiht, mis moodustab 90% kogu juuste massist
Kosmeetilised kahjustused	Tekivad siis, kui juuste värvimiseks, lokkimiseks ja ka hoolduseks valitakse ebasobivad vahendid
Krässus juuksed	Väga tugeva lokilisusega juuksed

Kuiv kõõm	Peanahal esinev seisund. Esineb rohkem talvekuudel. Peamiseks sümptomiks on kiskuv, kuiv ja sügelev peanahk
Kuiv peanahk	Seebiumi nappuse tagajärjeks on kestendav peanahk ning juuksed, mis sealt välja kasvavad on ilmetud, kuivad, elutud ja tuhmid
Kuivad juuksed	Haprad, lõhenenud otstega, elutud ning läiketud juuksed
Kuivad või puuderšampoonid	Kasutatakse juhul, kui veega peanaha ja juuste puhastamine on võimatu. Sellised šampoonid imavad mustuse endasse, kui neid juuksejuurtele pihustada ja juustesse kammida
Kujunduselemendid	Värv, lõikus, pinnatekstuur, vorm
Kujunduspõhimõtted	Kordumine, vaheldumine, kulgemine, kontrast, kompositsioon
Kulgemine	Kujunduspõhimõte, kus toimub sujuv kujunduselementide muutumine
Kuppelföön	Suur föön, mille all saab kuivatada rullidele keeratud juukseid
Kurenokad	Klippklambrid - suuremaid klambreid kasutatakse juuksesalkude eest ära kinnitamiseks, väiksemaid - soengu tegemise käigus salgu kinnihoidmiseks või salgu vastu pead surumiseks. Kasutatakse ka vesilaine tegemiseks
Kutiikul	Juuksekarva välimine kiht, mis koosneb üksteise peal asuvatest soomustest
Kuumad lokirullid	Lokirullid, mida enne kasutamist kuumutatakse
Kuumakahjustused	Tekivad juukses siis, kui kasutatakse liialt kuuma fööni, sirgendajat või lokitange
Kõik juuksed langevad vabalt juuksekasvu suunas laiali	Selle soengutüübi soenguid saab teha nii lühikestesse sirgetesse juustesse kui ka pikkadesse juustesse v.a. ülespandud soengud. Need soengud on madalad, mitte kohevad ning juuksed langevad vabalt
Kõik juuksed on suunatud tagant ette	Soengutüüp, mida kasutatakse lühikeste juuste soengute puhul ja ülespandud soengute puhul. Ei ole võimalik kasutada pikkade juuste puhul
Kõik juuksed on suunatud eest tahapoole	Soengutüüp, mida saab teha nii lühikestesse juustesse kui ka pikkadesse juustesse. Samuti saab seda tüüpi järgides teha ülespandud-, lokilisi-, sirgeid- ja föönisoenguid
Kõik juuksed on suunatud üles pealaele	Seda soengutüüpi kasutatakse ülespandud soengute puhul. Võib teha ka lühikestesse juustesse
Kõrge gradueeringuga juukselõikuse põhivorm	Kasutatakse eelkõige meeste juukselõikuste lõikamisel, kuid ka naiste poisipea lõikus on lõigatud samade põhimõtete järgi. Lõikamiseks valitakse kõrge juuksesalgu tõstenurk (45- 90°)
Kõrvast-kõrvani jaotus	Ristijaotus on jaotusjoon, mis on tõmmatud ühe kõrva kõrgemast tipust teise kõrva kõrgema tipuni, üle pealae kõrgeima punkti

KõõmKõõm ehk Kliiketendustõbi (pityriasis)	Rakkude kogumid, mis tekivad naharakkude kiirenenud uuenemisprotsessi tagajärjel
Kääri- ja noalõikuse kahjustused	Ebaprofessionaalse lõikustehnika tulemusena tekkinud kahjustused juustel
L	
Laiade piidega kamm	Ideaalne juuste lahti kammimiseks peale juuste pesu. Sobib ka lokkide jm lahti kammimiseks - nii saavutavad juuksed loomulikuma oleku
(Loki)tangid	Kuumtöötlustarvik - erineva diameetriga kaheosalised tangid, millega saab juustesse lokke keerata
Loovus	Uudsete ideede, toodete, seadmete või kunstiteoste loomine, mis meie elu edendavad
Lõhenenud juuksed ehk trichoptilosis	Juuksed, mille otsad on lõhenenud mitmeks haruks. Olukorda saab muuta palsamite, õlide jm., kuid kõige kindlam meetod on lõikamine, mis eemaldab lõhenenud otsad, kuid ei garanteeri, et juuksed uuesti ei lõhene
Lõikuse jaotusjoon	On horisontaalne, vertikaalne või diagonaalne. Korrektselt ja täpselt tõmmatud lõikuse jaotusjooned ja jaotuste puhtus, aitavad kaasa ilusa lõikuse õnnestumisele
Lõikuse kujundlik joon	Tekib juuste 90°-sel ülestõstmisel risti peakujuga
Lõikusjoon	Juukselõikusel lõigatav joon, mis on alati paralleelne juukselõikuse jaotusjoonega - horisontaalne, vertikaalne või diagonaalne
Lõikusskeem	Skeem, mis sisaldab lõikuse jaotusjooni ja juuksesalgu tõstenurka, mille järgi juukselõikust teostatakse ning juukselõikuse kujundlikku joont
Lõikusstiil	Näitab juuksurile omast iseloomulikku väljendus- ja sooritusviisi kliendi juuste lõikamisel
Läikelakk	Lakk, mille ülesandeks on anda soengule lisaläiget
Lühikesed vuntsid	Vuntsid, mis on kitsamad ja lühemad klassikalistest vuntsidest
M	
Madala gradueeringuga juukselõikuse põhivorm	Madala gradeeringuga juukselõikuse puhul on juuksesalgu tõstenurk madal (0-45°)
Makrofibrill	Asub korteksis. Mikrofibrillid on koondunud kimpudesse, mis moodustavad makrofibrilli
Marcel wave	Sarnane vesilainega, kuid Marcel vawe'i puhul kasutati nn "kuumi kääre", milleks olid spetsiaalsed tangid, mida kuumutati ahjus või elektrilises soojendajas.
Massiivne juukselõikuse põhivorm	Kõik juuksed ümber pea on lõigatud ühepikkuseks, järgides juuste loomulikku kasvusuunda (võib olla ühepikkune, suunaga tagant-ette pikenev või eest-taha pikenev)

Medulla (medulla)	Säsi ehk tuum, mis on juuksekarva keskel kulgev kanal, mis koosneb torujate rakkude kogumikest
Mehaanilised juuksekahjustused	Kahjustused, mis on tekkinud liigtugeva harjamise, tupeerimise jms tegevuse käigus
Melaniin	Juustes olev naturaalne pigment
Mikrofibill	Korteksis olev mikrokiud, mille kimbud moodustavad makrofibrilli
Mikrolõhed juukses	Mikroskoopilised lõhed juuste väliskihis tänu avanenud soomustele
Mulljuuksed	Tekkimist soodustab juuste kuivatamine kuumema föögniga, kui seda on 175° ning juuste pidev kontakt tangidega, mis on kuumemad kui 125°
N	
Neutraliseerimine	Uue struktuuri fikseerimine juuste struktuuri püsimuutmise käigus. See protsess on oma olemuselt oksüdatiivne protsess
Niisutavad palsamid	Proteiine sisaldavad, niisutavad ja taastavad süvahooldavad vahendid
Normaalne pinge lokirullide keeramisel	Rullid tuleb keerata täpselt sellele kohale, kus salgu juuksed kinnituvad peanahale ehk otse ülevalt alla
Näokujud	Näo anatoomiline olemus, mis vastab teatud kujundile nt ümar, ovaalne, südamekujuline, teemadikujuline, ristkülikukujuline, ruudukujuline, kolmnurkne ja tagurpidi kolmnurgakujuline
O	
Oksüdeerivad pigmendid	Pigmendid, mis vajavad toimimiseks oksüdatsiooniprotsessi ehk ühinemist hapnikuga
Otsejaotus	Kesklahk ehk juuste jaotusjoon, mis kulgeb pealae esiosa tukajuustest kuni kuklalohuni, üle pealae kõrgeima punkti
Otsetoimivad pigmendid	Pigmendid, mis eksisteerivad juba valmis kujul ja on nähtavad
Ovaalne habe	Aitab saavutada ideaalset näokuju, varjab teravaid näojooni ja korrigeerib piklikku näokuju. Ovaalset habet võib kujundada nii vuntsidega kui ka ilma
P	
Palsam	Sisaldab spetsiaalseid aineid, mis annavad juustele proteiine ja niiskust, taastavad struktuuri ja tugevust ning kaitsevad võimalike kahjustuste ja katkemiste eest
Pea anatoomiline jaotus	Inimese pea jaotatakse sektsioonideks selle anatoomilisest kujust lähtuvalt
Peaseen	Väga nakkav dermatofüütidest põhjustatud seeninfektsioon, mille käigus seeneelemendid tungivad juuksekarva.
Peatäid	Verdimevad parasiidid, kes võivad elada vaid inimese peas, juustega kaetud alal
Peenike juuksetekstuur	Keskmisest juuksetekstuurist peenem tekstuur

Peptiidi sild	Juustes olev sild, mida on võimalik lõhkuda keemiliste protsessidega
pH	Happeliste ja aluseliste lahuste kontsentratsiooni väljendav suurus
pH skaala	Alused ja happed on teineteise vastandid, moodustades skaala kaks otsa, kus pH1 tähistab kõige happelisemat ja pH14 kõige aluselisemat
Pheomelaniin	Juukse loomulik pigmendimolekul - moodustab punased ja kollased/blondid naturaalsed juuksetoonid
Pika sabaga kamm	Sobib eelkõige abivahendina rullide keeramisel, kuid leiab kasutust ka soengu sättimisel ja erinevate salkude välja toomisel. Saab kasutada ka juuste tupeerimiseks
Pikad rullid ehk papiljotid	Pakuvad väga palju erinevaid keeramisvariante. Papiljotte saab keerata nii klassikaliselt kui ka vertikaal-spiraalselt, tehes nii torujaid lokke. Neid rulle on mitmes suuruses – rulli valikust sõltub loki suurus
Pikad vuntsid	Vuntsid, mis ulatuvad lõuajooneni
Pind	Kahemõõtmeline (2D) kuju, millel on pikkus ja laius
Pinnatekstuur	Teatud pinna olemus
Poolpüsivärv	Värv, mis siseneb korteksisse ning vajab selleks madala %-list aluselist kemikaali. Kunstlikud pigmendid jäävad juuksesse koos loomulike (eumelaniin) pigmentidega, millest sõltub ka tooni intensiivsus. Poolpüsivärvid sobivad juuste tumedamaks ja samas tumedusastmes värvimiseks. Nendega on võimalik ka juukseid helestada 1-1,5 astet
Poorsed juuksed	Avanenud kutiikulkihiga juuksed
Primaarvärvid	Kolm põhivärvi: kollane, punane, sinine, mille omavahelisel kokkusegamisel saadakse seguvärvid ehk kõrvalvärvid ehk sekundaarvärvid
Proteiinisisaldusega palsamid	On mõeldud juuste läbimõõdu suurendamiseks ja kohevuse andmiseks. Selliseid palsameid kasutatakse nii süvahoolduseks kui ka soengu sättimise hõlbustamiseks
Proteiinid	Ehk valgud koosnevad aminohapete molekulidest, mis on otsiti liitunud ja moodustavad pikki valkude ahelaid
Pumppihustiga aerosoolivaba juukselakk	Kasutatakse põhiliselt lõppviimistluseks. Nimetatakse ka märgadeks lakkideks, kuna need võivad jätta juustesse märja efekti
Punkt	Väikseim võimalik tähelepanupüüdev ala kompositsioonis
Punktlõikus ehk point-cut	Punktlõikuse korral lõigatakse juukseid kääriotstega juuksekarvale vastassuunas
Põhitoon	Värvi alustoon (tumedusaste, millele on lisatud nüansid)

Pööris	Juuksekasvu iseärasus
Püsivärv	Värvimolekulid sisenevad tänu aluselise kemikaaliga avatud kutiikulile – korteksisse. Püsivärvid sobivad juuste heledamaks värvimiseks ning hallide juuste katmiseks
R	
Rasune kõõm	Seborroilise dermatiidi kergem vorm
Rasune peanahk	Tänu suurenenud rasueritusele kleepuvad lahtised nahasoomused peanaha ja juuksekarvade külge ning võivad põhjustada ka juuste väljalangemist
Rasunääre	Juuksejuure osa, mis toodab rasu ehk seebiumi, mis on juuste naturaalne palsam
Rasused juuksed	Juuksed, mis omandavad lõdva ja määrdunud välimuse, kui peanaha rasunäärmed seebiumit üle doseerivad
Renessanss	Ajastu 14. – 17. sajand
Ristijaotus	Jaotusjoon kõrvast-kõrvani, mis on tõmmatud ühe kõrva kõrgemast tipust teise kõrva kõrgema tipuni, üle pealae kõrgeima punkti
Rokokoo	Ajastu 17. – 18. sajand
Rullhari	Kasutatakse eelkõige föönisoengute tegemisel. Neid on mitmes suuruses. Sobiv suurus valitakse vastavalt soovitud soengule. Rullhari sobib nii kohevuse andmiseks, juukse keskosa silumiseks kui ka juuste otste kujundamiseks
Rõngashabe	Habe, mis on kujundatud ümber suu
S	
Salgufoolium	Vahend, mille abil eraldatakse erinevate värvidega värvitud juuksesalgud
Seborroiline dermatiit	Haigus võib alguse saada igas eas peale puberteeti, mil rasueritus hakkab intensiivistuma. Lööbed tekivad perioodiliti ja tavaliselt ootamatult ning probleem võib kesta aastaid. Haigust on seostatud normaalsel nahal elava pärmseene, Pityrosporum ovale (Malassezia furfur)paljunemisega.
Sirged juuksed	Kasvavad külgedel ühtlaselt, on tasakaalus (juuksekasv on võrdne)
Sirgendustangid (sirgendajad)	Kuumtöötlustarvik nii juuste sirgendamiseks kui ka lokkide tegemiseks
Soenguprotees	Soengutäitevahend, millega antakse soengule vorm või kohevus, mida loomulike juustega anda pole võimalik
Soenguvaht	Vahu kujul olev soengutugevdaja. Kasutatakse selleks, et soeng tuleks välja just selline, nagu klient soovib ja püsiks tugevalt
Soenguvedelik	Vedeliku kujul olev soengutugevdaja. Kasutatakse selleks, et soeng tuleks välja just selline, nagu klient soovib ja püsiks tugevalt

Soenguvormi harmoonia põhimõte	Soenguvormi tasakaalustamine erinevate tehnikate ja tekstuuridega, vormiõpetuse põhimõtteid järgides
Soolasillad (soolasidemed)	Sillad, mis annavad 35 % juuksekarva tugevusest ja 50% elastsusest ning mida mõjutab juuksekarva pH–väärtuse muutmine
Sõlmed keset juuksekarva ehk trichorrhexis nodosa	Juuksed on haprad ja keset juukse tüve tekivad sõlmed. Juuksed katkevad kiiresti ja juukseotsad hoiavad, pärast katkemist, laiali nagu harjal ning hargnevad mööda juukse tüve
Säsi (medulla)	Juuksekarva keskel kulgev kanal, mis koosneb torujate rakkude kogumikest
Süvahooldavad vahendid	Süvahooldavate omadustega ehk taastavate ja elustavate omadustega juuksehooldusvahendid (šampoonid, palsamid ja juuksemaskid)
Sügavpuhastavad šampoonid	Sisaldavad happelist komponenti, mis aitab murda läbi liigselt juuksele ladestunud ainete barjääri. Nende abil on võimalik ka juukseid puhastada liigsest (viimistlusained, mustus) ning intensiivistada läiget, kuid selliste šampoonide regulaarne kasutamine võib olla juustele kahjulik
Š	
Šampoon	Juuste puhastamise vahend, mille üheks põhiliseks komponendiks on vesi, mis on eelnevalt puhastatud või deioniseeritud. Teiseks tähtsaks koostisosaks on puhastusaine ehk detergent
Ž	
Žaboohabe	Ehk meremehe habe – lisab näole suurust
T	
Taandavad ained	Vastutavad juuste struktuuri püsimuutmisel valguahelate lõhkumise eest
Takjarullid	Sobivad föön̈iseongu toestamiseks, tuka sättimiseks ja kiire kohevuse andmiseks. Neid võib kasutada ka klassikalisel moel, kuid jälgida tuleb seda, et nad ei takerduks juustesse kinni
Tasakaalustavad šampoonid	Mõeldud kasutamiseks rasuse peanaha puhul. Need šampoonid puhastavad juuksed üleliigsest rasust, samas ei mõjuta nad paenaha loomulikku tasakaalu.
Telogeen (telogen)	Juukse kasvutsükli puhkefaas, mis kestab keskmiselt 100 päeva
Toonija	Pigmendimolekul on liiga suur, et siseneda juuksesse. Pigmendimolekulid kinnituvad kutiikuli ja tema kihtide vahele. Tuntakse ka kui ajutine värv
Trapetsikujuline habe	Sobib ümara näo ja terava lõua korral
Tukk	Moodustub juustest, mis katavad otsmikku

Tundlik peanahk	Kõige rohkem põhjustab peanaha tundlikkust saastatud keskkond, samuti ka kuum kütteõhk, kliimaseadmed, ebapiisav juustehooldus pärast nende värvimist või struktuuri püsimuutmist ja UV-kiirgus
Tupeerimishari	Ehk soengu modelleerimise hari on peenike jõhvharjastega hari, mis on mõeldud juuste tupeerimiseks, siledamaks kammimiseks ja pindade ning üksikute detailide silumiseks. Harja võib mõnikord kasutada ka föönisoengute kujundamisel ja juuste lahti kammimisel peale rullide keeramist
Tuulesuunaja	Aitab föönitamisel suunata õhku sinna, kuhu seda on vaja suunata. See on oluline nii soengu kvaliteedi kui ka energiasäästlikkuse koha pealt
Tõstja lihas	Juuksejuure osa, mis kinnitub allpool rasunääret kiudude külge, mis on ümber välimise kihi. Lihas võimaldab karval liikuda nt selle lihase kokkutõmbumisel tõuseb karv püsti (hirm, külm - kananahk)
Tömplõikus	Kõige levinum juuste lõikamise tehnika (teatakse ka sassoon-lõikusmeetodi nime all). Juuste lõikamine kääridega juuksekarva suhtes risti - annab tulemuseks tömbi juukseotsa
U	
Unisex-soeng	Soeng, mida sobib kanda nii naistel kui meestel
V	
Vaheldumine	Kujunduspõhimõte, mille puhul vahelduvad erinevad kujunduselementide variandid
Vastandvärvid	Toonid, mis asetsevad värviringis üksteise vastas
Vee pindpinevus	Vee pinnal on õhuke kile, mis hoiab vett koos. Vee pindpinevus on kõige suurem +4 kraadi juures. Külm vesi ei niisuta hästi pindasid ja nii on mustust raske eemaldada. Vee soojendamine vähendab pindpinevust. Pindpinevust vähendavad ka puhastusainetesse lisatud tensiidid
Vene habe	Ehk ristkülikukujuline habe – kõige kogukam ja pikem habe
Vertikaalne joon	Joon, mida vaadates on tunda teatud määral pinget ja ka veidi liikumist
Vesilaine	Lainete tegemine juustesse nö külmtehnikas – lained vajutatakse sõrmede ja kammi abil juustesse. Töö hõlbustamiseks kasutatakse klippklambreid
Vesilaine kamm	Kamm, mille ühes otsas on peenema vahega ja teises laiema vahega piid. Kamm sobib ka teiste soengudetailide välja joonistamiseks ning samuti ka salkude ja pindade silumiseks

Vesiniksillad (vesiniksidemed)	Juukses olevad sillad, mida saab mõjutada temperatuuri ja veega
Vesinikperoksiid	Vanasti vesinikülihapend - on anorgaaniline ühend, mille molekul koosneb kahest hapniku ja kahest vesiniku aatomist – H O . See on värvitu vedelik (toatemperatuuril). Vesinikperoksiid on tugev oksüdeerija
Vigurhabe	Lühikeste habemekarvadega habe, mille sisse lõigatakse trimmeriga erinevaid kujundeid ja jooni
Vigurvuntsid	Kujundatakse loominguliselt olemasolevast materjalist
Vuntsid	Karvade kogumik, mis kasvab inimese ülahuulel
Värvi lisavad või täiustavad šampoonid	Šampoonid, mis sisaldavad muuhulgas ka värvipigmente
Värvikaart	Juuksuri üks olulisemaid töövahendeid, mis sisaldab kodeeritud värvitoone
Värvikamm	Kamm, millega kammitakse juuksevärv juustesse
Värvikauss	Kauss, kuhu segatakse kokku juuksevärv(id) ja aktivaator
Värvilised ja efektlakid	Võimalus muuta juuksed üheks korraks teist värvi. Sädelevaid lakke kasutatakse tavaliselt pidulike soengute tegemisel. Efektlakid pihustatakse juustele tavaliselt kõige viimasena ning nende peale võib pihustada veel ka tavalist lakki, sest neil puudub tugev fikseeriv omadus
Värvinüanss	Põhitoonile (tumedusastmele) lisatud toon
Värvipintsel	Vahend, millega asetataks juuksevärv juustele
Värviring	Valgus moodustab prismat läbides spektri. Värvispekter näeb välja pideva värvilindina, kus ühe tooni üleminek teisele on enam-vähem sujuv. Kui see spektririba keerata ringiks, saadakse värviring
Värvi tumedusaste	Aste, mille järgi määratakse juuksevärvi tumedus või heledus
Väävelsillad (väävelsidemed)	Juhtudel, kui väävlit sisaldavad aminohapped osutuvad juukses olevama üksteise lähedal, moodustavad nad omavahel väävel- ehk disulfiidsidemed - neid saab lõhkuda juuste struktuuri püsimuutmisega ning parandada neutraliseerimisega ehk kinnitamisega
Ü	
Ühtlane järguline juukselõikuse põhivorm	Kõik juuksesalgud on lõigatud ühepikkuseks 90° tõstenurga all peakuju suhtes
Ülakaar	Kaarja joone ülemine osa
Ülepinge soengurullide keeramisel	Selleks, et rullidega saavutada maksimaalne kohevus, tuleb nad keerata oma alusest ettepoole
Ületöötlus	Kui juuste hoolduses kasutada juuksele liialt tugevaid tooteid, siis need koormavad juust ning see muutub elutuks ja ilmetuks

Adams, D., Wadeson, J. (1998). *The Art of Hair Colouring*. Cengage Learning
Brannon, H. *The Biology of Hair.* [08.08.2014]. http://dermatology.about.com/cs/hairanatomy/a/hairbiology.htm
Bryer, R. (2003). *The History of Hair: Fashion and Fantasy Down the Ages.* Philip Wilson Publishers
Dawber, R. P. R., Van Neste, D. (2004). *Hair and Scalp disorders*: Common Presenting Signs, Differential Diagnosis and Treatment. Taylor & Francis Group
Derrick, J. Haircuts 2014: *The Most Flattering Styles by Face Shape.* [15.09.2014]. http://beauty.about.com/od/hairbasics/a/flattering.htm
Disney Instituut. (2003). *Ole meie külaline. Klienditeeninduse täiuslikustamise kunst*. Kirjastus: Varrak
Elite Academy of Beauty Art. [10.04.2012]. http://beautyacademyonline.com/main/
Estel Academy. *Азбука прически от А до Я*. Санкт-Петербург: Студия ESTEL
Farrell, A., Sinclair, R., Dawber, R. (2000). *Disorders of the Hair and Scalp.* Oxford: Fine Print Ltd
Fernandez, M. (2013). *The Haircoloring Manual.* CreateSpace Independent Publishing Platform
Hair Biology, Hair Shaft Defects, Hair Color, Alopecias. [08.08.2014]. http://www.keratin.com/
Haircoloring and Chemical Texture Services for Milady Standard Cosmetology. (2012). Milady
Haircutting for Milady Standard Cosmetology. (2012). Milady
Hairdresser's Guide to Hairdressing. [17.09.2014]. http://www.hair-heads.co.uk/nvq/hairdressing-book.php
HITSA Innovatsioonikeskus. *Repositoorium*. [16.08.2014] http://www.e-ope.ee/repositoorium/
Iluteeninduse erialade riiklik õppekava. (2014). [20.10.2014]. *Riigi Teataja.* https://www.riigiteataja.ee/akt/103072014004
Janssen, M. B. (2006). *Loomulikult terved juuksed* . Tallinn: Ersen
Kidron, A. (1999). *122 Õpetamistarkust.* Tallinn: Andras & Mondo
Kiikeri, P., Laakso, M. (2012). *Kampaukset*. Helsinki: Sanoma Pro Oy
Kändler, T. (2013). *Valguse värviline maailm. Väike teadusraamat koolilastele*. Kirjastus: Ajakirjade Kirjastus
Leokin, K. (2009). *Naiste frisuur 1930. aastate Eesti ühiskonna peeglina.* [magistritöö]. Tallinn: Eesti Kunstiakadeemia
Logina, L. (2011). [16.08.2014]. *Juukselõikamise käsiraamat*. http://www.ekk.edu.ee/vvfiles/0/juukseloikamise%20kasiraamaat.pdf
Luoma, A., Kara, R. (2000). *"Ka kameeleon vahetab värvi".* Tallinn: Avita
Luoma, T., Oksman, M. (2008). *Hiukset. Leikkaaminen, kampaaminen ja kosmeetinen hoitaminen.* Helsinki: Werner Söderström Oy
Luoma, T., Oksman, M. (2011). *Hiukset. Leikkaaminen, kampaaminen ja kosmeetinen hoitaminen*. Helsinki: WSOYpro Oy
Naturaltech. *Loodus + inimene + tehnoloogia.* Technical dossier: Davines

Oja, A. (2005). *Klienditeenindus valguses ja varjus*. Kirjastus: Äripäev
Parik, R. Juuste lõikamine. [16.08.2014]. http://www.hariduskeskus.ee/opiobjektid/juusteloikus/?Eelteadmised_juuste_l%F5ikustest
P&G Beauty & Grooming. *Hair damage.* [08.09.2014] http://pgbeautyscience.com/hair-damage.php
Perm and neutralize hair using basic techniques. [17.09.2014] http://www.docstoc.com/docs/139669191/h12-perm-and-neutralise-hair-using-basic-techniques
Sherrow, V. (2006). Encyclopedia of Hair: A Cultural History. Greenwood Press
Seppel, K. (2011). *Juuste keemilise sirgendamise elektrooniline tööraamat*. [bakalaureusetöö]. Tallinna Ülikool. http://239188.edicypages.com/
Seppel, K. (2010/2011). *Õpperaamat struktuurikujunduse mooduli õpetamiseks juuksuri erialal.* [koolitusmaterjal]
Soengu ajalugu. [16.08.2014]. http://soenguajalugu.wordpress.com/
Tammert, M. (2002). *Värviõpetus teoorias.* Tallinn: Aimvell
Viru, K. (27.09.2013). *Kaunid lokid võis siis mitte?* [03.07.2014]. http://www.iluguru.ee/kaunid-lokid-voi-siis-mitte/
Wella AG. (2001). *Мы знаем как! Москва*: ООО Русвелл

Fotod:
http://www.freeimages.com/
http://www.hairfactory.com/Shop-by-Texture/departments/8
http://www.google.com/advanced_image_search

Muusika:
http://freemusicarchive.org/music/Foniqz/D2_EP/Spectrum_Subdiffusion_Mix
http://freemusicarchive.org/music/Foniqz/D2_EP/02_Smudj

Oled jõudunud õpikeskkonna viimase peatüki lõppu.
Rõõmustame väga, kui said siit rohkelt teadmisi ning vajalikke tarkusi, mis sind eriala õpingutes aitavad ja toetavad. Kindlasti on ka sinu toredad õpetajad suutnud selle õpiku tekste rikastada oma kogemuste ja teadmistega.
Ära nüüd aga õpikeskkonda unusta, sest see on koht, kuhu saad alati tagasi tulla ja oma jõudsalt suurenevat kogemustepagasit teooriaga kinnistada. Eks iga juuksur tea, et õige ametitarkus tuleb siis, kui tugevale teooriateadmisele on liidetud isiklik kogemus.
Soovime sulle edu ja ära unusta, et edukal juuksuril on alati midagi juurde õppida!

ÕPPIMISENI!